

ព្រះ
ច័ន្ទវរ្ម័នបី
និង
សេចក្តីច្របាច់សាសាច័ន្ទ៖
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបដាន
ឧស្សយនភាគ
៧៣

សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបដាន
ឧស្សយនភាគ
៧៣

ព. ស. ២៩០៦

សុត្តន្តបិដក

ទុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុតិយោ ភាគោ

ឯកទសមោ ភិក្ខុទាយវិគ្គោ

បឋមំ ភិក្ខុទាយកណ្តោបទានំ

(១) សុវណ្ណវណ្ណំ សន្តុំ	អាហុតិទម្បដិក្កហំ
បវេន(១) អភំនិក្ខុន្តំ	វនា ឯព្វានមាគតំ(២) ។
កដទ្ធកិក្ខុទាណសិ	សិទ្ធកុស្ស មហេសិទោ
មញ្ញស្ស ឧបសន្តស្ស	មហាវិស្ស តានិទោ ។
ចនេនាទុបនាយន្តោ(៣)	ឯព្វានេន្តំ(៤) មហាជំ
វិគ្គំ មេ ចាហុតា ភាវ	ពុទ្ធស្សានិទ្ធកទ្ធានា(៥) ។
ចក្កុន្តវិគេ វេតា កាច្យេ	យំ នាទមនិ តនា
ទុក្កតិ នាភិជាទាមិ	កិក្ខុទានស្សនិ ផលំ ។

១ ឧ. បវេ ។ ២ ឧ. វេន ឯព្វានមាគតំ ។ ៣ ឧ. ចនេនាទុបនាយន្តំ ឯព្វានេន្តំ ។ ៤ ឧ. មហាជំ ។ ៥ ឧ. ពុទ្ធស្សានិទ្ធានា ។

សុត្តន្តបិដក

ទុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុតិយភាគ

ភិក្ខុទាយវិគ្គ ទី ១១

ភិក្ខុទាយកណ្តោបទាន ទី ១

(១) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធធានវណ្ណៈដូចមាស ច្រើនគួរ
ទទួលស្រៀងយូរ ច្រើនចេញចាកច្រង់គឺកណ្តោមកកាន់ព្រះ
និព្វាន ។ ខ្ញុំទៅតាមស្នាមព្រះបាទនៃព្រះពុទ្ធ ច្រើនញ៉ាំង
ជនឱ្យរលត់ទុក្ខ ហើយបានថ្វាយភិក្ខុមួយវិក ដល់ព្រះ
មហេសិព្រះនាមសិទ្ធកៈ ច្រើនមានប្រាជ្ញា មានព្រះហឫទ័យ
ស្ងប់រម្ងាប់ មានព្យាយាមច្រើន ច្រើនមិនញាប់ញ័រដោយ
លោកមមិ ។ សេចក្តីព្រះអរមេស័ខ្ញុំ មានប្រមាណច្រើន
ចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាភាទិទ្ធកុ ។ ក្នុងកិច្ច ៧៤ អំពីកិច្ច
នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយទាន
ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្កតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយភិក្ខុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សន្តាសិកិដ្ឋិភោ កាច្ប មហារេណុស្ស យាមកា
 សន្តាភទសម្បដ្ឋា សន្តាតេ ធក្កាវត្តិយោ ។
 បដិសន្តិយា ធកស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សន្តិកកា កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ ភាយស្សា កិក្ខុនាយកោ ថេរោ ឥនា
 កាដាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ភិក្ខុទយកន្តោស្ស អបទានំ ធម្មន្តំ ។

ទុតិយំ ញាណសញ្ញិកញ្ញោបទានំ

[២] សុវណ្ណវណ្ណំ សន្តុទ្ធិំ ធិសកាជាធិយំ យថា
 កិណាច្បកិដ្ឋំ មាតត្ថំ កុញ្ញវិវ មហោសិទំ ។
 ឧកាសេន្តំ ធិសា សត្វា សាលកជំ បុប្ផិកំ(១)
 ដលិយោ បដិបន្តន្តំ លោកាជន្តំ ធហុត្តមំ ។
 ញាណោ ធិត្ថំ មសាទេត្វា មក្កហោត្វា ធហញ្ញសិ
 មសន្តិចិត្តោ សុមោ លិទ្ធិត្ថំ អភិវាធមី ។

១ ឧ. ខុទ្ទកនិកាយស្ស ១

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកថាខណ្ឌ ៨៧ អំពីកថាខណ្ឌ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្កតិ វេ
 ជាតិ ព្រះនាមមហារេណុដ្ឋចន្តា ទ្រង់បរិច្ចាណិដោយវែវវេ
 ប្រការ ។ បដិសន្តិយា ២ វិហោត្ថ ៨ ធិនិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំ
 បានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះភិក្ខុទាយកន្តោមានភាយ បានសំដែងហើយនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ភិក្ខុទយកន្តោបទាន ។

ញាណសញ្ញិកញ្ញោបទាន ទី ២

[២] (ខ្ញុំបានឃើញ) នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈ
 ដូចមាស ទ្រង់ដូចភាពនៃយង្រជ្រៃស្រី ឬទ្រង់ដូចដំរីឈ្មោះ
 មាតត្ថៈ ដែលចុះប្រសិទ្ធិយ៉ាង ព្រះអង្គិស្វរិស្វរិកនូវគុណដ៏
 ធំ ទ្រង់ញ៉ាំងធិសទាំងពួងឱ្យត្រឡប់ ទ្រង់ដូចដើមសាលកជ
 មានក្តៅកែហើយ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងគ្រលោក ទ្រង់ទុក្ខមាត
 នេះ ទ្រង់ស្តេចធិមន្តទៅកាមប្រក បានញ៉ាំងចិត្តខ្ញុំឱ្យជ្រះថ្ល
 ក្នុងញាណ (របស់ព្រះអង្គ) ខ្ញុំបានឃើញអញ្ញសិ មានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសិទ្ធិគុះ ។

គតិយំ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

ឧត្តរុក្ខេ វិគោ កាច្យេ យំ កឌ្ឍមករី តតា
 ទុក្ខំ ពាកិជាធាមិ ញាណសញ្ញាយំ ផលំ ។
 តេសត្តតិទ្ធិតោ កាច្យេ សោឡសាសុំ ទុក្ខមា
 សត្តាតទសម្បដ្ឋា ឧក្ការត្ថិ មហាទូលា ។
 ចដិសម្ពិទា ឧតស្សោ វិមោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ឧឡកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសឧត្ថំ ។
 វិគុំ សុដំ អាយស្មា ញាណសញ្ញិកោ ថេរោ
 វិសា កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ប្រាណសញ្ញិកត្ថេរាប្ប អចតានំ ឈត្ថំ ។

គតិយំ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

[៣] តិវរាយំ វិភសិហំ^(១) អហោសិ មាលិកោ តតា
 អនុសំ វិដិ ពុទ្ធិ សិទ្ធិត្ថំ លោកច្ឆដិកំ ។
 ។ ឧ. វិភសិហំ ។

ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ ទី ៣

ក្នុងកថាខណ្ឌ ៧២ អំពីកថាខណ្ឌ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំឡើយ នេះជាផល
 ដែលសេចក្តីសំខាន់ក្នុងញាណ ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ ៧៣ អំពីកថាខណ្ឌ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងទ្រង់ ជាតិ ជាស្តេចខ្ពង់ខ្ពស់
 ជន គ្រប់ចម្បាំងដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 ចដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ វិមោក្ខ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាតំច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់
 ហើយ ។

បានពូជា ព្រះញាណសញ្ញិកត្ថេរាមហាយ បានសំដែងហើយនូវ
ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ប្រាណសញ្ញិកត្ថេរាបទានំ ។

ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ ទី ៣

[៣] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកក្រសួង ទៅកាស្រីយ
 ក្នុងក្រុងឈ្មោះតិវរ បានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធិត្ថុ មាន
 ចូលវិភាគទៅប្រាសហើយ ដែលសត្វលោកច្ឆដិកាហើយ ។

សុន្ទរិយ ខ្លឹមសារ ឧទាហរណ៍

បសុទ្ធិត្តោ សុមោ បុគ្គលាមិ អនាសាវំ
 យត្ថ យត្ថបដាមិ តស្ស កុទ្ធស្ស វាហសា ។
 អនុកោមិ ដលី ឥដ្ឋិ បុព្វេ(១) សុកតមត្តោ
 បរិក្ខេត្តោ សុមលោ វិសសញ្ញាយ ឥនិ ដលី(២) ។
 ចតុន្ទរុកេ ឥតោ កម្មេ យំ បុគ្គលិកេ វេយិ
 ទុក្ខតិ វាកិជាបាមិ ទុក្ខបដាយិ ឥ ដលី ។
 ចតុន្ទរុកេ ឧបាទាយ វេយេត្តា វត្តមាណិ
 ចញ្ច រាជសតា តត្ថ ឧដ្ឋបមសបាមកា ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្ស វិហាត្តាមិ ឧដ្ឋេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចកតា កតំ ទុក្ខស្ស សាសន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុនិ អាយស្មា ឧប្បលហត្ថិយោ ដេវោ ឥតា
 តាជាយោ អកសិក្ខាតិ ។

ប្រែលម្អិតនៃសុន្ទរិយ ឧទាហរណ៍ ១

១. បុព្វ ។ ២. បុព្វកាលស្ស ឥនិ ។

សុន្ទរិយ ខ្លឹមសារ ឧទាហរណ៍

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានជួយដល់ ១ ក្នុង
 ខ្ញុំទៅកើតក្នុងកាល ។ ក្នុងសាយវេយ្យដល់ដ៏ប្រាថ្នាដែល
 ខ្ញុំធ្វើឲ្យហើយក្នុងកាលមុន (ក្នុងកាលនោះ) ដោយអំណាច
 គាត់សង្ឃនៃកម្មនោះ ខ្ញុំមានជំងឺរាងកាយហើយ នេះជាផល
 នៃសេចក្តីសំខាន់ ។ ក្នុងកម្ម ៧២ អំពីកម្មនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានជួយដល់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
 ផលនៃកុម្មវិបាក ។ កាលស្រីយកប្តីរបស់ ៧២ វៀរលើកម្ម
 បុព្វបុរសនេះចេញ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ៥០០ ជាតិ ព្រះ
 រាជបុត្រ ដូចគ្នា ក្នុងកម្មនោះ ។ បដិសម្ពិទា ៦
 វិហាត្ត ៧ ឥនិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានពូជ ព្រះឧប្បលហត្ថិយនេះមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ប្រែលម្អិតនៃសុន្ទរិយ ឧទាហរណ៍ ១

បទប្បញ្ញត្តិ បទប្បញ្ញត្តិ

[២] សិទ្ធិតុល្យ អភិរក្ស ជាតិបុព្វបទសិទ្ធិ
 ចារសុ សត្វ បុព្វាទិ ហាសេនោកិរិកាទិ(១) ទេ។
 តេន កាម្មេនហិ អដ្ឋ អភិរក្ស ទកមរ
 តារមិ អន្តិមិ ទេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
 ទត្ថុទ្ធកិ ទេ ទេហា កាម្មេ យិ បុព្វបទិ កេមយិ
 ទុក្ខតិ ទាតិជាទាមិ បុព្វបទិ យេនិ ផលិ ។
 សមន្តកទុយាមាសុំ តេស ទក្កវត្តិទោ
 ទេហា បក្សមកេ កាម្មេ ទាតុវត្តា កណាទិយា ។
 បដិសម្ពិទា ទតស្សា វិហាកុចិម អដ្ឋិទេ
 ទឡកិញ្ញា សម្ពិកតា កតិ ទុតុស្ស សាសនន្តិ។
 ទត្ថិ សុទិ អាយស្មា បទប្បដកោ ថេរេ ទេហា
 កាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

បទប្បញ្ញត្តិ បទប្បញ្ញត្តិ យទ្ធិ ។

១ ឧ. ហានេនាមិកាទិ ។

បទប្បញ្ញត្តិ បទប្បញ្ញត្តិ ទី ២

[២] ខ្ញុំបាទដ្ឋាប្បដ្ឋាប្បដ្ឋា ផលព្រះធានាព្រះភាគច្រើនព្រះធានា
 សិទ្ធិខ្លះ ខ្ញុំបាទរាយកាយថា ៧ ច្រើនព្រះបាទ ដោយសេចក្តី
 រីករាយ ។ ខ្ញុំប្រសព្វនឹងព្រះធានាទេវតាកុរិវិជ្ជាខ្លះ ដោយ
 កុសលកម្មនោះ ខ្ញុំទ្រទ្រង់រីករាយជាទីបំផុត កុរិសាសនា
 របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កុរិកប្បទិ ៧២ អំពីកប្បខេន ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបាទប្បដ្ឋាថា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផល
 នៃការប្បដ្ឋាថា ។ កុរិកប្បខេន ៧ អំពីកប្បខេន ខ្ញុំបាទកើត
 ជាស្តេចចក្រភ្នំ ១២ ជាតិ ព្រះធានាសមន្តកន្លះផ្លូវគ្នា ច្រើន
 ផ្សាយពាក្យចក្រខេននឹងសម្បទាទាំង ២ ជាទីបំផុត ច្រើន
 ជាតិទាំងអស់ ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហាកុ ៤ នឹងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទច្រើនចម្លើយហើយ ។
 បាទព្រា ព្រះបទប្បដកេន្តេធានកាយ បាទសំដែងហើយនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បទប្បញ្ញត្តិ បទប្បញ្ញត្តិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អារាម
បព្វាមិ មុដ្ឋិប្បវិយោទោបទានំ

[៨] សុទ្ធស្សនោតិ ធាមេន វេលា កាលោ អហំ តថា
អន្តរំ វិជំ កុដ្ឋំ លោកាដេដ្ឋំ ធនសកំ ។
ជាតិបុដ្ឋំ កហេត្វាន ក្ខណយិ បទុមុត្តរំ
វិសុទ្ធនក្កុ សុមោ ធិត្វតក្កំ សមជ្ឈកំ ។
ឯតិស្សា កុដ្ឋប្បជាយ ចិត្តស្ស មណីធិហិ ច
កាច្យាទំ សតសហស្សំ ទុក្កតិ ទ្ធិបមជ្ឈហំ ។
សោឡសាសីសុ កជាតោ នេវុត្តរសនាមកា
ធន្តិសម្មំ ឥតោ កាច្យ ធក្ករត្តំ មហាពូលា ។
បដិសម្មំធា ធនសេនា វិហោក្កាមិធិ អដ្ឋិមេ
ធន្សកិញ្ញា សច្ចិកាតា កតំ កុដ្ឋស្ស សាសនន្តិ ។
ឥតំ សុទំ វាយស្នា មុដ្ឋិប្បវិយោ វេហោ ឥហ
កាជាយោ អវាសិត្តាតិ ។

មុដ្ឋិប្បវិយោស្ស អារាមំ សម្មំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អប្បកាម
មុដ្ឋិប្បវិយោទោបទាន ទី ៥

[៨] កុណិកាលោ នំ ភិក្ខុជាអក្កត្រងិវា ឈ្មោះសុទ្ធស្សនៈ
បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រោសបាវនាចូលីតិពនៈ ជាច្បង
កុណិលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនោះ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាម្លូរ ឬជា
ចំពោះព្រះបេទម្ពគ្មោះ ខ្ញុំមានចក្ខុស្អាត មានចិត្តរីករាយ បាន
សម្រេចទំព្រចក្ខុ ។ ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុក្កតិកសំ ទិសនកប្ប
ដោយកុទ្ធប្បជានេះផង ដោយការគិតលំចិត្តផង ។ កុណិកាច្យទី
ល្ងង់ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហចក្រតន្តិ ១៦ ជាតិ
ព្រះនាមទៅត្រូវដូចគ្នា មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្មំថា ៤
វិហាតុ ៨ ធិនិកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
បានពូថា ព្រះមុដ្ឋិប្បវិយោនេះមានកាយ បានសំដែងហើយនូវភាព
តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មុដ្ឋិប្បវិយោទោបទាន ។

ឆ្នាំ ទុកប្បជីកត្រោបទាន

[៦] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ កច្ឆន្តិំ អនិលក្ខណេស
 យជាសនិវំ ជលិតំ អាទិក្ខិវំ ហុតាសនំ ។
 ពាលិយា ទុណកំ កច្ឆា អាគារសេ ទុក្ខិមិ អហិ
 សម្បជិច្ឆិ មហារិកេ ពុទ្ធា កាវុណិកោ មយិ(១)។
 អន្តលិក្ខេ វិហោ សត្តា បទុក្ខុវាយមកោ
 មម សង្កម្មត្រាយ ឥតា តាជា អភាសជំ ។
 ឥមិណនកណាណេ មិគិទុប្បណេណេ ធម៌
 កច្ឆសតសហស្សន្តិ ទុក្ខតំ ទូបបដ្ឋសិ ។
 តេណ កាម្មេណ ទិបទិណ្ណ លោកាដេដ្ឋ ណសក
 បក្ខេន្តិ អនលិ ហិទំ ហិក្ខា ជយបរាជយំ ។
 សតស្សរាជនាមេណ តយោ តេ ធក្កវត្តិយោ
 បត្យសដ្ឋិកច្ឆសតេ ចាតុវត្តា ជនាជិចា ។
 បដិសម្ពិចា ធម្មស្សេ វិហោក្ខាមិធម អដ្ឋិមេ
 ធម្មិកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស ហាសនន្តិ។

១. ធម៌ ។

ទុកប្បជីកត្រោបទាន ទី ៦

[៦] ព្រះសម្ពុទ្ធានវណ្ណៈដូចមាស ស្តេចនិមន្តទៅទ្រង់
 ភាពាស ទើបរៀងដូចភ្លើងនេះឆ្លាំងខ្លាញ់ ចូដូចភ្លើងកំពុងនេះ
 ភ្លឺខ្លោល ។ ខ្ញុំកាន់យកទឹកដោយដៃ សាច់ទៅនាភាពាស
 ព្រះពុទ្ធានព្យាយាមធំ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណាចំពោះខ្ញុំ
 ទ្រង់ក៏ទទួល (ខ្ញុំទឹកនោះ) ព្រះសាស្តាព្រះនាមបទុក្ខនោះ
 ដំនែរទៅនាភាពាស ទ្រង់ប្រាប់ខ្ញុំនិរទេសខ្ញុំ ហើយទ្រង់
 សម្រែងនាព្រះទាំងនេះថា ក្នុង ១ វិសេកប្ប អ្នកនឹងមិនទៅ
 កាន់ខ្ពង់ ដោយការប្រយោជន៍នេះផង ដោយការញ្ជាតិបិណ្ឌ
 កើតឡើងផង ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វផងទីពីរ ជាច្បង
 ក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គលេបដ្ឋកា
 រយៈនឹងការចាញ់ហើយ បានដល់ខ្ញុំក៏លេបដ្ឋនេះដោយកុសល-
 កម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១៦៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រភត្តិ យជានិ ទ្រង់ព្រះនាមសហស្សរាជដូចគ្នា ទ្រង់ជ្រួយ
 ពាណាចក្រទេសនិសមុទ្រទាំង ៤ ទ្រង់ជាធំជាងពួកដទៃ ។
 បដិសម្ពិចា ២ វិហោកុដ មិនអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនាចេសព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុតិំ ភាយស្នា ឧទកប្បជកោ ថេរោ ឥភា
កាជាយោ មកាសិក្ខាតិ ។

ទេកប្បជកន្ថេស្ស អបទានំ សមន្តំ ។

សត្តមិំ នឡុមាលិយត្ថេរាបទានំ

[៧] បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស	លោកាដេដ្ឋស្ស តានិចោ
តិណត្ថេរេ ធិសិន្ទស្ស	ឧបសន្តស្ស តានិចោ ។
នឡុមាលិំ កហេត្វាន	ពទ្ធិត្វា វិជធិ(១) អហំ
ពុទ្ធស្ស ឧបនាមេសី	ធិមនិន្ទស្ស តានិចោ ។
បដិក្កហេត្វាន សព្វញ្ញ	វិជធិំ លោកនាយកោ
មម សង្កម្មមញ្ញាយ	ឥមំ កាដំ អកាសថ ។
យថា មេ កាយោ ធិញ្ញាយិ បរិន្យាយោ ឧ វិជ្ជតិ	
គាដេវ តិវិជក្កិហំ	ចិត្តំ តេវ វិមុច្ចតុ ។

១ ឧ. ពិជិក្ខា ពិជធិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បាទព្វថា ព្រះទេកប្បជកន្ថេរោមាយ បាទសវម្ពនិហិយន្តរោជា
ចាំនិរន្ថេ ហើយប្រការដូច្នោះ ។

ឈរទេកប្បជកន្ថេរោមាយ ។

នឡុមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៧] ព្រះបទុមុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាព្យាដក្កិលោក ជាគាទិបុគ្គល
ទ្រង់គន្លឹះលើកប្រាសស្មៅ មានព្រះហឫទ័យស្ងប់ស្ងប់ ទ្រង់មិន
ញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំកាន់យកដាក់បុស ចង់ធ្វើជា
ផ្នែក បង្កើតវាយព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ជាដំបូងសត្វដំបូង ព្រះអង្គ
មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ព្រះសព្វញ្ញជាលោកនាយក
ទ្រង់ទទួលផ្ទុកហើយ ទ្រង់ជ្រាបនូវគិរិវេរបស់ខ្ញុំ ទើបទ្រង់
សំដែងនាពានេថា កាយរបស់គាត់ លេងទុកហើយ
សេចក្តីក្តៅក្រហាយមិនមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ចិត្តរបស់
អ្នក ចូររួចស្រឡះចោកភ្លឺតាំងបីប្រការ យ៉ាងនោះដែរ ។

សម្តែង ឧប្បត្តិយន្តការ

សព្វ ទេវ សមាគម្យំ យេ កេចិ ទុមិស្សិតា
 សុស្សាម ទុទ្ធវចំ ហាសយន្តត្ថា ឆាយកំ ។
 ធិសិទ្ធា កកវ តត្ថ ទេវសង្ឃបុរាណ
 ឆាយកំ សម្បហំសេទ្ធា ឥមា កាថា អកាសថ ។
 ឥមិទា វិជទិទាទេន ចិត្តស្ស បណិច្ចិហិ ក
 សុព្វតោ ឆាម ឆាមេន ទក្កវត្តិ កវិស្សតិ ។
 តេន កម្មវិសេសេន សុក្កម្មលេន ចោទិទា
 មាលុតោ ឆាម ឆាមេន ទក្កវត្តិ កវិស្សតិ ។
 ឥមិទា វិជទិទាទេន សម្មាទវិបុលេន ទ
 កម្មសត្តសហស្សន្តិ ទុក្កតិ ទូចចន្ទតិ ។
 តិសកម្មសហស្សន្តិ សុព្វតា អដ្ឋតិស តេ
 ឯក្កនតិសសហស្ស អដ្ឋ មាលុតឆាមកា ។
 ចដិសន្តិទា ចកស្សា វិមោក្ខាថិទ អដ្ឋិទេ
 ទន្សកិញ្ញា សន្តិកាតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឧប្បត្តិយន្តការទី ៨

ទៅភាពកម្មយ កស្រីយដើមរយ ទៅតាំងអស់នោះ
 មកប្រជុំគ្នា (ដោយបំណងថា) ក្នុងយើងនឹងស្តាប់ នូវ
 ទុក្ខវចនៈ ដែលញ្ជាក់ថាយកន្សីកកយ ។ ឯព្រះនាមព្រះ
 នាម មានក្នុងទៅការយមរោម ទ្រង់នឹងលើកម្រាលនោះ
 ទ្រង់ញ្ជាក់ថាយកន្សីកកយ ហើយសម្តែងនូវតាំងនោះថា
 កុលបុត្តនេះ នឹងកើតជាស្តេចប្រក្រតី មាននាមថាសុព្វតោ
 ដោយការថ្វាយផ្លែនេះផង ដោយការរំលឹកចំនួនផង កុល-
 បុត្តនោះ ជាបុត្តលទ្ធរូបកុសលមូលជាសំរឿនហើយ នឹងបាន
 ជាស្តេចប្រក្រតីទៀត មាននាមថាមាលុតោ ដោយសេស
 ផលវិនិច្ឆ័យនោះ ។ ក្នុង ១ សែនកម្ម កុលបុត្តនេះចំនែក
 ទៅកាន់ទុក្ខតិ ដោយការថ្វាយផ្លែនេះផង ដោយការរាប់នាម
 នឹងទូលាយផង ។ ក្នុង ១០០០ កម្ម នឹងបានជាក្សត្រ យ៨
 ជាតិ ក្សត្រតាំងនោះ ព្រះនាមថាសុព្វតោ, ក្នុង ២៧០០០
 កម្ម បានជាក្សត្រ៨ ជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមមាលុតោ ។ បដិ-
 សន្តិទា ២ វិមោក្ខន៍ នឹងអភិញ្ញា ៦ នេះ ទ្វិបុត្តនេះឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ តាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ទ្វិបុត្តនេះប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មគង

ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្កា ឧឡ្យមាលីយោ ថេរោ ឥមា
កាតាយោ អភាសិត្តាភិ ។

ឧឡ្យមាលីយោធម្ម ធម្មគង សម្ពុំ ។

សន្តមិ ភាណវំ ។

អដ្ឋមិ អាសន្តបដ្ឋាយកត្តោបទានំ

(៨) កាណំ វណមោក្កយ្ហ	អប្បសន្តំ ឯកកុលី
សីហាសនំ មយា និច្ចំ	មត្តនស្សិស្ស តាធិនោ ។
មាលាមាតុំ កហោត្វាណ	កត្វា ច ចំ បទកុលី
សត្តារិ បយិវុចាសិត្វា	បក្កាមិ ឧត្តកុមុទោ ។
ភេទ កខ្មេទ និបទិទ្ធ	លោកាជេដ្ឋ ឯកសក
សន្តិក្កាមេមិ(*) អត្តានំ	កវា សទ្ធេ សម្មហតា ។
អដ្ឋារសេ កាច្យសតេ	យំ ណាទមននិ តណ
នុក្កតិ ធាតិជាធាមិ	សីហាសនស្សិទ្ធំ ផលី ។

១១. សន្តិក្កាមេមិ ។ កន្លង ហេតុតេ យំ ឥត្វាមេសិ អន្តរន្តំ ទិស្សន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគង

បាទព្វថា ព្រះឧឡ្យមាលីយោន្តោមាទកាយុ បាទសំវេនីហើយឡូ
ភាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឈប់ ឧឡ្យមាលីយោក្កបទាន ។

ឈប់ភាណវៈ ទី ៨ ។

អាសន្តបដ្ឋាយកត្តោបទាន ទី ៨

(៨) ខ្ញុំចូលទៅកាន់ព្រៃធំ ដីស្ងួតមិនមានសំឡេង មិន
រំកិល ខ្ញុំថ្វាយសីហាសនៈ ផលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមអន្តទស្សី
ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំកាន់យកក្បាលក្បាល
ធ្វើប្រទេសព្រះអង្គ ហើយចូលទៅអង្គុយជិតព្រះសាស្តា
រួចដើរចេញទៅ ចែមុខឆ្ពោះកាន់ទន្លេទិស ។ ចំពោះ
ព្រះអង្គជាងជានិស្សដើរពីរ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រ-
សើរជាងនោះ ខ្ញុំធ្វើខ្លួនឱ្យលេច ឥតមានសេសសល់ កតតាំង
អស់ ខ្ញុំភាសារំលឹកហើយ ដោយសារកម្មនោះ ។ ក្នុងកម្សិ
១.៨០០ អំពីកម្សិនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុផល ខ្ញុំបាន
ឱ្យទាន ខ្ញុំមិនផលស្គាល់ខ្លួនអី នេះជាផលនៃសីហាសនៈ ។

វិម ពិទ្ធករណិយករណ្តបទាន

ឥតា សត្តកម្មសតេ សង្ខារាបកទត្តិយោ(១)
 សត្តកនិសម្មន្តោ ចក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 បដិសន្តិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សង្ខិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនង្គិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា អសនុមដ្ឋាយតោ ដេវោ
 ឥមា តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អសនុមដ្ឋាយករណ្តស្ស អបទាន(២) សន្តំ ។

វិម ពិទ្ធករណិយករណ្តបទាន

(៧) បិមវន្តស្ស អវិទូរេ វសាមិ បណ្ណសន្តរេ
 យាសេសុ ភេតមាមន្តោ សេយ្យសីលោវបំ តតា ។
 ទណមាលុកលក្ខណំ(៣) ពិទ្ធករណិតក្កន្យាណំ ច
 តោលំ កល្យាតកំ ពេល្យិ(៤) អមាត្វា បដិយានិកំ ។
 បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតិដំ បដិក្កហោ
 មម សន្តិវ្យាមញ្ញាយ អាភម្មិ មម សន្តិកំ ។

១ ប. សន្តិវ្យា មម វន្តិយោ ។ ២ ប. អសនុមដ្ឋាយករណ្តស្សបទាន ។ ៣ ប. វេណ្តស្សាលម្អានំ ។ ៤ ប. ពិល្យំ ។

ពិទ្ធករណិយករណ្តបទាន ទី ១

ក្នុងកម្ម ទី ៧០០ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចបក្រតក្តិ
 ព្រះនាមសង្ខារាបកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវៃវ ៧ ប្រការ
 ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទ្ធា វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនាបេស
 ព្រះក្មេង ខ្ញុំបានប្រគល់ប្តីហើយ ។

បានពូជ ព្រះកាសនុបដ្ឋាយករណ្តនាយុ បានសម្តែងនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ អសនុមដ្ឋាយករណ្តបទាន ។

ពិទ្ធករណិយករណ្តបទាន ទី ២

(៧) ខ្ញុំនៅជីវិតក្រហមនាខ្លះ អង្គុយលើកម្រាលស្លឹកឈើ
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានសេចក្តីជាប់ជំពាក់ ក្នុងគ្រឿងទទួល
 ទាន ដូចបុរសលោកដេក ។ ខ្ញុំកំពុងជីវិតមើមជំទូន្មាននិង
 ជំទូន្មានវិល្លុផង ជំទូន្មានវិដង្កា និងជំទូន្មានជ្រូកផង ខ្ញុំជាមកខ្លួន
 ផ្អែកប្រា ផ្អែកប្រា និងផ្អែកវិល្លុផងខ្ញុំជាក់តែងហើយ ។
 ព្រះលោកវិទូ ទ្រង់ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ គួរទទួលគ្រឿងបូជា
 ទ្រង់ជ្រាបនូវកិរិយបេសខ្ញុំ ទើបនិមន្តមកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមាស

ទុណគតិ មហាទាតិ ទេវទេវំ ទណសកំ
 ពិណ្ណលី បត្តហេត្វា បត្តន្តិ ឧកិរិ អហំ ។
 បរិកុត្តិ មហារិពេ តោសយន្តោ មមំ តណ
 បរិកុត្តិក្ខា ឥត្តិ ឥមំ កាចំ មកាសដ ។
 សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា ពិណ្ណលី មេ អណ តុរិ
 កច្ឆា ឥសតសហស្សំ ទុក្កតិ ទ្ធិបបដ្ឋសំ ។
 ធម៌មំ វត្តតេ មឃ្ហំ កវំ សទ្ធវេ សម្មហតា
 ធារេមំ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
 ចតុប្បញ្ញាសិតោ កថេ យេ សុមេទលិមស្សិយោ
 សត្តរតនសម្មន្តោ ចក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោត្វាចិច អន្តិមេ
 ចន្ទកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទំ អាយស្មា ពិណ្ណលីនាយកោ ថេរេ
 ឥហ កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ពិណ្ណលីនាយកេស្ស អមតនំ សមន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមាស

ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះមហានាគជាទៅតា ប្រសើរជាងទៅតា
 ជាឧកសកៈ ទ្រង់ចូលមកដិត ខ្ញុំក៏យកដំឡូងវិជ្ជាដាក់ចុះក្នុង
 បាត្រ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាមហារិះ ទ្រង់ញ៉ាំង
 ខ្ញុំឱ្យត្រេកអរហើយ ទ្រង់សោយ លុះព្រះសព្វញ្ញាសោយរួច
 ហើយ ទើបសំដែងនាមនោះថា អ្នកប្តូរញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យ
 ជ្រះថ្លា ហើយជួយដំឡូងវិជ្ជាដល់តាគត អ្នកនឹងមិនទៅ
 កាន់ខ្ពង់ អស់ទែសន្តប្ប ។ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំកុំឱ្យ
 ច្រប្រាត់ទៅ ភពទាំងអស់ខ្ញុំបានគាស់រលើងហើយ ខ្ញុំទ្រង់
 កងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។
 ក្នុងកប្បទិ ៧៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ
 ឈ្មោះសុមេទលិកដ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់
 មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហារ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានពូជ ព្រះពិទ្ធាលីនាយកនោះមានកាយ បានសំដែងហើយឱ្យ
 នាមទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្លើយពិណ្ណលីនាយកេស្ស ។

ទស័ម វេណុប្បជកញ្ជោបទានំ

(១១) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធិំ សតវសីវ កាលុមិ
 ឱកាសេន្តំ ឱសា សត្វា ឧឡ្ហកជីវ ប្រវតិំ ។
 បុរក្ខតិំ សាវកេហិ សាគរោទេ មេធនិ
 ឆាកំ ចក្កយ្ហ វេណុហិ វិចស្សិស្សាភិរោចយិ ។
 ឯកទុវតេ ឥតោ កាច្យេ យំ វេណុមភិច្ឆជយិ
 ទុក្ខតិំ ឆាកំជាឆាមិ ពុទ្ធច្បជាយំធិ ជលំ ។
 ចណ្ណតាឡិសិរោ កាច្យេ វេណុ ឆាមាសិ ទត្តិយោ
 សត្តាគណសម្បទោ ចក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 ចជិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមាត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សង្ខិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទ្ធិំ អាយស្សា វេណុប្បជកោ ថេរោ ឥមា
 កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

វេណុប្បជកញ្ជោស្ស អបទានំ សម្ពុទ្ធំ ។

វេណុប្បជកញ្ជោបទានំ ទី ១០

(១០) ព្រះសម្ពុទ្ធ បានវណ្ណៈដូចមាស ទ្រង់ដូចព្រះគាថាគ្យ
 បានស្ម័គ្រច្រើន ក្រាំងទំសំចំឆ្លងឱ្យភ្នំស្រួង បូជូចព្រះចន្ទ
 ពេញវង់ ទ្រង់បានពួកសាវកោចមរោម ដូចវេនដីមាន
 សមុទ្រ (ព័ទ្ធជុំវិញ) ខ្ញុំយកលំអង្គក្នុងខ្ញុំឆ្លងទ្រូងយូរដូច
 ចំពោះព្រះវិចស្សិ ។ ក្នុងកប្បទិ ៧១ អំពីកប្បទនេះ ព្រោះ
 ហេតុវេនខ្ញុំបានដូចលំអង្គក្នុង ខ្ញុំមិនវេនស្គាល់ខ្ពស់ក៏ នេះ
 ជាវេនវៃទុក្ខដូច ។ ក្នុងកប្បទិ ២៨ អំពីកប្បទនេះ ខ្ញុំបានកើត
 ជានិស្សបចក្រពត្តិ ១ អង្គ ទ្រង់ព្រះនាមវេណុប្បជ ទ្រង់បិច្ចាណិ
 ដោយវិភា ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសម្ពិទា
 ២ វិចិត្រ ៨ ឱតិអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យចាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនាបេសព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះវេណុប្បជកញ្ជោមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វេណុប្បជកញ្ជោបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ភគវានំ

ទុក្ខានិ

ភិក្ខុទាយិ ញាណសញ្ញី ហត្ថិយោ ចទប្បជិកោ
ឌុដ្ឋិឌុដ្ឋិ ឧទកោនោ នឡមាលី ធិតាវិកោ(១)
ពិទ្យាលីនាយិ វេណុ ច កាដាយោ ច ច សដ្ឋិ ច ។

ភិក្ខុទាយិវិញ្ញា ធិកាវសោ ។

១ ឧ. ឡមាលី ទប្បជិកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ភគវានំ

ទុក្ខានិ

ភិក្ខុទាយិកេត្តកបទាន ១ ញាណសញ្ញិកេត្តកបទាន ១ វប្បវិ-
ហត្ថិយកេត្តកបទាន ១ ចទប្បជិកេត្តកបទាន ១ ឌុដ្ឋិឌុដ្ឋិយកេត្ត-
កបទាន ១ ឧទកប្បជិកេត្តកបទាន ១ ឡមាលីយកេត្តកបទាន ១
កាសនុបដ្ឋយកេត្តកបទាន ១ ពិទ្យាលីទាយិកេត្តកបទាន ១
វេណុប្បជិកេត្តកបទាន ១ មានភាវា ៦៦ ។

ចប់ភិក្ខុទាយិវិញ្ញា ទី ១១ ។

ព្រះសម្តេច មហាបរិវារវិញ្ញាណ

បឋម៍ មហាបរិវារត្ថេរាបទានំ

[១០] វិបស្សនី បាម កកវា លោកាដេដ្ឋោ ធនសកោ
 អដ្ឋសដ្ឋិសហស្សហិ បាវិសិ តទ្ធិមំ តទា ។
 ធនកា អភិវិក្កុម្ភ អកមិ ធិមទេតិយំ
 អន្តសំ វិវិដំ កុទ្ធិ អាហុតិវិ បដិក្កហំ ។
 ទុល្លាសិកិសហស្សាធិ យក្កា មយ្ហិ ឧបទ្ទិកោ
 ឧបដ្ឋហទ្ទិ សក្កត្តិ(១) ឧទ្ធិវំ តិណសា កណា។
 កវីតា អភិវិក្កុម្ភ ទុស្សិ បក្កយ្ហហិ តទា
 សិវសា អភិវិទេសិ តញ្ញាណសិ មហោសិវោ។
 អហោ កុត្តា អហោ ធម្មា អហោ ហោ សក្កសម្មា
 កុទ្ធស្ស អាទុកាវេទ វសុយាយិ បកម្មវេ ។
 តញ្ញ អដ្ឋវិយំ ធិស្វា អត្តតិ លោមហិសទំ
 កុទ្ធិ ធិត្តំ បសានេមិ ធិមទិទ្ធិម្ហំ តាធិទេ ។

• ១. ឧបទ្ទហទ្ទិ មំ ឧទ្ធិវំ ។

មហាបរិវារវិញ្ញាណ ទំ ១២

មហាបរិវារត្ថេរាបទានំ ទំ ១

[១១] ភូតិកាលនោះ ព្រះធានព្រះភោគ ព្រះនាមវិបស្សនី
 ជាច្បងក្នុងលោក ជាឧកសកៈ ស្តេចចូលទៅឯក្រុងធនុមៈ
 ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុ ៦៨.០០០ អង្គ ។ ខ្ញុំចេញទៅកំពើក្រុង
 ដើរសំដៅទៅកាន់ទីបេតិយ បានឃើញព្រះសម្តេច មាន
 ម្លូសិកិករៈទៅប្រាសាញ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ។
 ពួកយក្ខ ៨៤.០០០ រួច តែងបំរើខ្ញុំ ដោយគោរព ដូចពួក
 ទេវតា បម្រើព្រះវស្សនី ។ គ្រានោះ ខ្ញុំដើរចេញកំពើលំនៅ
 កាន់យកសំពត់ រួចថ្វាយបង្គំដោយសីលា ហើយថ្វាយ
 សំពត់នោះដល់ព្រះមហោសីសម្តេច (ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាថា)
 ឧបទ្ទហទ្ធិ តាំងខ្យល់ ឧបទ្ទហទ្ធិ តាំងខ្យល់ ឧបទ្ទហទ្ធិ តាំងខ្យល់
 ព្រះហស្តវិទេយិ ដែលដើរចេញបំរើ ដោយគុក្កភាព
 របស់ព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំឃើញនូវហេតុ ដ៏ស្មោះរុង ចំខ្យល់
 គួរត្រឡប់នោះ ក៏ញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ជាដំ
 ជាងសក្កដ៏ដ៏តិវ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ ឧបទានំ

សោហំ ចំភ្នំ បសាទេត្វា ទុស្សំ ទទ្វាទ សត្តុបោ
 សវណញ្ច ឧបាគញ្ញី សាមទ្វោ សបរិជ្ជោ ។
 ឯកទុតេ ឥតោ កម្សេ យំ កម្មមករិ គណ
 ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ ពុទ្ធច្វាយិទំ ផលំ ។
 ឥតោ ចណ្ណវសេ កម្សេ សោឡសាសីសុ វិហារា
 សត្តវគទសម្បត្តា ចក្កវត្តិ មហាពូលា ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ចន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា មហាបរិវារោ ថេរោ ឥហា

កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មហាបរិវារេស្សេ ឧបទានំ(១) សទ្ធនំ ។

ទុតិយំ សុមង្គលញ្ជោបទានំ

(១២) ឧត្តទស្សំ ជីវរោ លោកោជេដ្ឋោ ធរាសកោ
 វិហារោ អភិទិក្ខុត្ត តទ្ធកំ ឧបសន្តិមិ ។

១ ឧ. មហាបរិវារេស្សេស្សេឧបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ

លុះខ្ញុំប្រាសិចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាហើយ ក៏ថ្វាយសំពត់ដល់ព្រះហស្ត
 ខ្ញុំព្រមទាំងភាមាង្ស ទិវជនជាបរិសិទ្ធ ក៏បានដល់នូវព្រះភ្នំជា
 ទំព័រ ។ ក្នុងកម្សតិ ៧១ អំពីកម្សនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
 នេះជាផល វិនិច្ឆ័យ ។ ក្នុងកម្សតិ ១៧ អំពីកម្សនេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតី ១៦ ជាង ទ្រង់ព្រះនាមវហនៈ
 ដូចគ្នា ទ្រង់ចិប្បណិដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហារ ៨ ទិវជន ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះគុ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមហាបរិវារេស្សេមានភាយ បានសម្តែងហើយនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មហាបរិវារេស្សេឧបទានំ ។

សុមង្គលញ្ជោបទានំ ទី ២

(១២) ព្រះជិនស្រីជីប្រសិរ ព្រះនាមអត្តទស្សិ ជាច្បងក្នុងលោក
 ជាឧកសកៈ ស្តេចចេញពីវិហារ ចូលសំដៅទៅកាន់ប្រះ ។

ទំនៀម សុខ្មុល្លោកថា

ញាតា ចិត្តា ក សុត្តោ ឧត្តរិក្ខេកចិវរោ
 អដ្ឋាសិ កកក កតុ វិលោកេន្តោ និសោ និសិ។
 កវិទេ ឧបវិដ្ឋាហំ អន្តសិ លោកោយកំ
 ហាដ្ឋា ហាដ្ឋេន ចិត្តេន អប្បេវេសិ(១)មហំ តណ។
 សតវិសិវ ជោកន្តិ ចកសន្តិវ កក្កុនិ(២)
 នទេ កំតេ ច យុត្តោហំ ចក្កុន្តិវិយេចិ(៣)
 យំ យំ យោទ្ធចចដ្ឋាថិ នេវត្តិ អថ អាទុសំ
 សត្វេ សត្តេ អភិរោមិ វិបុលោ ហោតិ មេ យសោ។
 នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ ឧមោ តេ បុរិសុត្តម
 អត្តានំ តោសយិត្តាន ចរេ តោសេសិ ត្វិ ឌុនិ ។
 បរិក្កហិត្តា(៤) ចិសិទិត្តា ហាសិ កក្កាន សុត្តោ
 ឧបដ្ឋហិត្តាន សុត្តុន្តិ តុសិតំ ឧបចដ្ឋហំ ។
 សោឡសិកោ កក្កសតេ ទ្ធិនក ឯកចិត្តិកា
 សត្តវត្តសឡដ្ឋា ចក្កវត្តិ មហាត្វលា ។

១ ឧ. ឆត្រេវេសិ ។ ២ កន្តិចិ ហោតេ កក្កុន្តិ ទិស្សនិ ។ ៣ ម. ចក្កុន្តិវិយោឡិច ។
 ៤ ឧ. បរិក្កហេន ។

សុខ្មុល្លោកថា ទី ២

លុះព្រះសេដ្ឋុទ្ធរ្រង់ស្រង់នឹងសោយរូបហើយ ទ្រង់មានវិចារ
 មួយស្តេចយាងទៅនិមក ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឈរក្រឡេក
 មើលទំសង់ទំសត្វចំ ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងលំនៅ
 បានឃើញព្រះលោកនាយក កាលនោះខ្ញុំជាអ្នករីករាយ កំ
 ខរដំដោយចិត្តរីករាយ ។ ទើបខ្ញុំប្រកបក្នុងការព្រៀង និង
 ប្រងំដូរគ្រូប្រកបដោយអង្គ ៨ (ផ្ទាយ) ចំពោះព្រះសេដ្ឋុ
 ទ្រង់រឿងដូចព្រះភាគទុក្ខ ភ្នំប្រាសដូចមាស ខ្ញុំទៅកើត
 ក្នុងកំណើតណា ។ ពោះបីជាទៅវា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំនឹងប្រក
 សន្តិភ័យសត្វទាំងពួងបាន ខ្ញុំរើមន្តវាយសង្កឹម ។ ចំព្រ
 ព្រះអង្គ ជាបុរសតាជានិយម ខ្ញុំសូមមស្តារចំពោះព្រះអង្គ
 ចំព្រះព្រះអង្គជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមមស្តារចំពោះព្រះ
 អង្គ ចំព្រះព្រះមុនី ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើព្រះអង្គឱ្យក្រកអរ ហើយ
 ធ្វើអ្នកដទៃឱ្យក្រកអរផង ។ ខ្ញុំអង្គយកំណត់ធ្វើទូរសេចក្តី
 រីករាយ ជាអ្នកមានវត្តល្អ បម្រើនូវព្រះសេដ្ឋុ ហើយបាន
 ទៅកើតក្នុងកុសិត ។ ក្នុងកញ្ជី ១.៦០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចចក្រកង្កី ១៨ ជាតិ ព្រះនាមឯកចិត្តនៈដូចគ្នា
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយភវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ អបរាមំ

បដិសម្ពិទ្ធា ចតុស្សក្ខ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិទេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកាតា កតំ ពុទ្ធស្ស ណាស ធន្និ ។
 ឥត្តិ សុតិ អាយស្មា សុមន្តលោ ដេវោ ឥតា
 កាថាយោ អកាសិញ្ញាតិ ។

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ អបរាមំ សម្ពុទ្ធំ ។

តតិយំ សរណាគមនិយត្តោបទានំ

(១៣) ឧកិច្ចំ ទេវកដ្ឋង្គំ សន្តិហោ បត្តបដ្ឋិទេ(១)
 អហោសិ សមុបត្សន្តោ មហាយោសោ អវត្តដំ ។
 បទុឡត្តរោ លោកវិទូ អាហុតិចំ បដិក្កហោ
 អន្តលិកោ វិហោ សត្តា សំវេជេសិ មហាជងំ ។
 សព្វេ ទេវំ អត្តមតា ចិក្ខុត្តកាវចារុយ
 សម្ពុទ្ធិ អភវំទិក្ខា ឯកក្កសិសុ កាវទេ ។

១ ឧ. សមុបត្តិពោ ។

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ អបរាមំ

បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាលាសារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់
 ហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមន្តលោកោនាយ បានសំដែងហើយដូច
 ភាសាខ្មែរនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ ។

សរណាគមនិយត្តោបទានំ ទី ៣

(១៤) សម្រ្គិមរបស់ពួកទេវតាដ៏ចំរើនព្រះអង្គ តាំង
 ធ្វើមរត្រីនិ មានកងទ័ពតាំងឡើងព្រម សំឡេងភ័កភ័យភ្លាំង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ។ ព្រះលោកវិទូ ព្រះតាមបទុឡត្តរោ ព្រះអង្គគួរ
 ទទួលនូវគ្រឿងបូជា ជាព្រះសាស្តា ទ្រង់ប៉នទៅធាតុកាស
 ហើយ ញ៉ាំងបហាជនឱ្យភ័យស្រើក ទៅតាមតាំងអស់ មាន
 ចិក្ខុវិភពយ ក៏ទំលាក់ពារព្រះនិងកាវចុះ ហើយថ្វាយបង្គំ
 ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាពួកទេវតាមានចិក្ខុមូលវៃមួយក្នុងវេលានោះ ។

ធនធាន យល់ធនធានប្រកាស

មធ្យម សង្គមប្រកាស វាចាសកម្មប្រកាស
 អនុកម្មកោ លោកវិទូ ជំពូកថេសី មហាជន ។
 អនុជន្ត មនុស្ស ឯក ចាណំ វិហេមយំ
 តេជ ជំនួញនោសេជ អចាយំ ឧបចន្តិ ។
 សង្គមសីល វិហារ ពហុចារណា វិហេមយំ
 ជំពូកថេសី សកំ ជំនួញ មា ហត្ថិកុ មុនប្បុរំ ។
 ជំនួញ យក្ខកន្តំ មេនាមិ សមិតា អហ្ម(១)
 សរណញ្ច ទុចាតញ្ចំ លោកជេដ្ឋិ សុតាជនំ ។
 សញ្ញាថេនាជ ជនកំ ឧទ្ធរិ បន ឧក្ខមា
 ថេក្ខមាថោវ ទេវេហិ បក្ខមិ ឧត្តកមុថោ ។
 បធមំ សរណំ កញ្ចំ ជិបជិទូស្ស តាជនោ
 កម្មនំ សកសហស្សំ ទុក្ខតិ ទូបចន្តិហំ ។
 មហាទុក្ខកិណមា ជ សោឡសាសុំ រថេសកា
 កំសកម្មមហាស្សន្តិ វាជនោ ធម្មវត្តិលោ ។

១ ឧ. សេនា សេនាភិក្ខុ អហ្ម ។

យល់ធនធានប្រកាស ទី ៣

ព្រះលោកវិទូទ្រង់គន្ថគ្រោះ ទ្រង់ប្រាប់បង្ហាញប្រែរបស់ខ្ញុំ ហើយ
 ទ្រង់បង្ហាញប្រាប់វាជាដំណាច់ ទ្រង់ក្រាវក្រាមហាជនទ្រង់កំពុង
 (ដោយព្រះពុទ្ធវិភា) មនុស្សមានចិត្តប្រមូស្ត ចៀតចៀន
 តែសក្ខមួយ នឹងទៅកើតក្នុងអាយុដោយចិត្តប្រមូស្តនោះ ។
 អ្នកទាំងឡាយអញ្ជើញចិត្តរបស់ខ្លួនទ្រង់កំ អ្នកទាំងឡាយកុំ
 ចៀតចៀនសត្វរឿយៗឡើយ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរដែលចៀន
 ចៀនសត្វច្រើន ក្នុងប្រធាននៃសង្គ្រាមនោះឡើយ ។ ឯពួក
 សេនារបស់ស្តេច នៃទេវតាទាំងសិរីវិទ្យានុស្សំ ហើយ
 បានដល់ខ្ញុំព្រះលោកជេដ្ឋ ជាតាខ្ញុំបង្កលើប្រសើរជាទីពឹង ។
 ព្រះចក្ខុមសមុទ្រ ទ្រង់ធ្វើប្រជុំជនទ្រង់យល់ច្បាស់ ទ្រង់ស្រោច
 ស្រង់ប្រជុំជន ហើយទ្រង់ត្រឡប់មើល ថែព្រះក្រែងទៅកាន់
 ទុក្ខខ័ស ចៀសចេញទៅចាកពួកទេវតា ។ ខ្ញុំបានដល់ខ្ញុំ
 សរណគម្មជាដំបូង ចំពោះព្រះពុទ្ធជាដំបូងក្នុងសត្វដើរពីរ
 ជាតាខ្ញុំបង្កលើ ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុក្ខតិកសំ ១ សែនកម្ម ។
 ក្នុងកម្មទី ៣០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ ១៦ ជាតិ
 ទ្រង់ព្រះនាមមហាកុន្តិ ដូចគ្នា ទ្រង់ប្រសើរក្នុងថេ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

បដិសម្ពិទា ធនសេរុវា វិហារក្កាចិក អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
នំត្ថំ សុំនំ អាយស្មា សារណាភមនិយោ ដេវោ នំមា
តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សារណមនិយោស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

បញ្ចត្តំ ឯកាសនិយោក្កោបទានំ

(១៤) វុរុណោ នាម ចាមេន ទេវកជា អហំ តណ

ឧបដ្ឋមេសី សម្ពុំ	សយោក្កុលវាហានោ
ចិត្តតេ លោកចាដ្ឋិ	អក្កុនស្សិទិបទុក្កមេ
តុវិយំ សត្វមាធាយ	អកមំ ពោធិមុត្តមំ ។
វាទិភេន ធន ធនាទូន	សត្វតាឡសមាហិតោ
សម្ពុទា វិយ សម្ពុំ	ឧបដ្ឋិ ពោធិមុត្តមំ ។
ឧបដ្ឋហិត្វា តិ ពោធិ	ធនោវិហិតាធនំ
ចល្លន្តិ អកុដិក្វាធន	តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ អបទានុ

បដិសម្ពិទា ៤ វិហារកុ ៨ ចិន្តកិញ្ញា ៦ នេ ខំបុនាត្ថិឱ្យជាតំ
ច្បាស់ហើយ ចាំសាសនាបស្សព្រះក្មេ ខំបុនប្រតិបត្តិ
ហើយ ។

បុនព្វថា ព្រះសារណមនិយោក្កោកាយ បុនសំវែន
ហើយ ត្រូវតាមចាំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បចំសារណមនិយោក្កោកាម ។

ឯកាសនិយោក្កោបទានំ ទី ២

(១៤) គ្រានោះ ខំកើតជាទេវកដ៏ឈ្មោះវុរុណោ មានយាន
កលវាហនៈ បានចូលទៅបំរើព្រះសម្ពុំ កាលព្រះអគ្គស្សិ
ទុក្កមជាសិស្សាជីវិតិ ជាលោកនាថ ទ្រង់បរិចិត្តនាហើយ ខំ
តាំងកម្មត្រៀមចំណីច្រើន ទៅកាន់ពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ។ ខំ
ប្រមូលគ្រឿងផ្សេងៗចំណីអស់ ចូលទៅបម្រើដើមពោធិព្រឹក្ស
ដ៏ប្រសើរ ដោយការប្រគំនិងការកំ ដូចជាបម្រើព្រះសម្ពុំក្នុងទី
ចំពោះព្រះក្រូក ។ ខំបម្រើដើមពោធិព្រឹក្សក្នុងទីនោះ ជាឈរ
ដុះលើផែនដី ខំអង្គុយផ្គត់ផ្គង់កាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។

បន្ត ឯកសន្តិយន្តបទាម

សាកកាណ្ឌកិរោមា ចសន្នោ ពោធិមុត្តមេ
 គេន ចិត្តច្យសាធន ចិត្តាទំ ឧបបន្នហំ ។
 សដ្ឋិ កុរិយសហស្សនិ បរិវារន្តិ មំ សធា
 មនុស្សេសុ ច ទេវេសុ វត្តនាទំ កវកវេ ។
 តិចគី ចិត្តតា មយ្ហំ កវ សព្វេ សម្មហតា
 ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
 សុកហុ ធាម ធាមន ចកុត្តិសាសុ ទត្តិយា
 សត្តរគនសម្បត្តា បញ្ចកច្យសតេ ឥតា ។
 កដិសម្ពិធា ធមស្សេ វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទំ អយស្មា ឯកាសនិយោ ថេរេ ឥមា
 កជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ឯកសន្តិយន្តេស្ស អបទាម សន្តិ ។

ឯកសន្តិយន្តបទាម ២

ខ្ញុំបាទខ្ញុំកំពើរបស់ខ្ញុំ បានចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះពោធិព្រឹក្ស
 ដ៏ប្រសើរ ក៏បានទៅកើតក្នុងវេននិម្ភានភី ដោយចិត្តជ្រះថ្លា
 នោះ ។ ក្សត្រ្រ្រ្រ ៦ ម៉ឺន តែងវិហារមនុស្សក្លាកាល ដែល
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងពុទ្ធសូតនិទេសតា ក្នុងកតក្ខតនិ
 កតចំ ។ ភ្លើង ពុ ប្រការរបស់ខ្ញុំរលក់ហើយ កតតាំងស
 ខ្ញុំនាស់រលីងរោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់ក្រីកាយ ជាទីបំផុត
 ក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទិ ៥០០ អំពី
 កប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រ ៧៤ ជាតិ បានព្រះនាមសុកហុ
 ដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិភ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ពិធា ៤
 វិហាកុ ៨ និវិភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពាក់ច្បាស់ហើយ
 ចំនីសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកសន្តិយន្តេស្ស បានសំដែងហើយ
 ឲ្យភាពចំនីនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកសន្តិយន្តេស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សប្បកថា
បញ្ចមី សុវណ្ណបិដកយុទ្ធសោត

[១២] វិបស្សី ឆាម កកវា លោកាដេដ្ឋោ នកសកោ
 ធិសិដ្ឋោ ជនកាយស្ស ទោសសិ អមតំ បទិ ។
 តស្សវារំ ធម្មំ សុត្វាន ធិបទិទ្ធស្ស តាធិនោ
 សោវណ្ណបុព្វាធិ ធម្មាវិ កុទ្ធស្ស អកំរោបយំ ។
 សុវណ្ណធនធិ អាសិ យោវកា បរិសា តនា
 កុទ្ធាកា ធន សុវណ្ណកា អាណោកោ វិបុលោ អហុ ។
 ឧទក្កចិត្តោ សុមនោ វេទនាតោ កកតញ្ញសិ
 ចិត្តិសញ្ញនោ តេសិ ធិដ្ឋធម្មសុចារិយោ ។
 រាយាចិត្វាន សម្ពុត្តិ វិទិត្វាន ធន សុព្វតិ
 ចារោដ្ឋិ ជនយិត្វាន សកំ កវទុចារិសិ ។
 កវំ ឧបវិដ្ឋោហំ កុទ្ធសេដ្ឋិ អនុស្សរិ
 តេន ចិត្តប្បសារេន កុសិតំ ឧបបដ្ឋហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សប្បកថា
សុវណ្ណបិដកយុទ្ធសោត ទី ៥

[១២] ព្រាហ្មណ៍ព្រាហ្មណ៍ព្រាហ្មណ៍ ជាប្បវិទូលោក
 ជាឧកសកៈ ទ្រង់គង់ស្រីជនិកមកបទដល់ពួកជន ។ ខ្ញុំស្តាប់
 ឃើញស្រីព្រាហ្មណ៍ព្រាហ្មណ៍ព្រាហ្មណ៍ ទ្រង់ជាតិជាតិសុត្វាជន
 ពីរ ជាតាចិត្តុល ហើយបានថ្វាយដ្ឋានដ្ឋានដ្ឋាន ២
 ទង ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកាលនោះ បរិស័ទមានចំ
 ខ្លួនក្រីមណា ដំបូលដ្ឋានដ្ឋានដ្ឋាន ក៏មានចំខ្លួនក្រីមនោះ
 ពន្លឺដំបូលយកកំភើបប្រាកដឡើង ព្រោះស្រីព្រាហ្មណ៍ស្រី
 មាន ។ ខ្ញុំមានចំខ្លួនសំរេក មានចំភ្នែករាយ មានសេចក្តី
 ក្រេកអរកើតឡើង ខ្ញុំធ្វើកត្តាសិ ក្នុងបិដកឱ្យកើតឡើង
 ចំពោះពន្លឺចាំនោះ តាមកន្លែងសេចក្តីសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទើប
 ថ្វាយបង្គំពោលពោលព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ពោលកល្យ ក្នុងព្រាហ្មណ៍
 ឱ្យកើត ហើយចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួន ។ លុះខ្ញុំចូល
 ទៅកាន់លំនៅហើយ ក៏ព្យាបាលព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំក៏បាន
 ទៅកើតក្នុងវិហារសំរេក ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានោះឯង ។

ឆ្នំ បិតកប្បជកត្តោបទានំ

ឯកទុក្ខេ ឥតោ កាច្យេ យំ ចុច្ចមភិរោធយំ
 ទុក្ខតិ ធាភិជាតាមិ ពុទ្ធក្ខណាយំធិ ជលំ ។
 សោឡសាសីសុ រាជាតោ ធម៌សម្មតោមកា
 តេតាឡិសេ ឥតោ កាច្យេ ចក្កវត្តិ មហាពូលា ។
 មជ្ជិសម្ពិទា មគសេរុ វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ចឡកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥត្តំ សុធិ ភាយស្មា សុវណ្ណចុច្ចិយោ មេរោ ឥតា
 កាតាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សុវណ្ណចុច្ចិយោធម្មស្ស អបទានំ សមដ្ឋំ ។

ឆ្នំ បិតកប្បជកត្តោបទានំ

(១៦) វិសាមិ រាជាយតោ សាមនោ សមវិជ្ជោ
 មវិទិត្តោ កកវតិ សិទិចោ លោកកទុតោ ។
 មសន្ទចិត្តោ សុមោ ចិតកំ អកមាសហំ
 តុវិយំ តត្ថ វិទេត្តា កទ្ធាលំ សមោកិរិ ។

បិតកប្បជកត្តោបទានំ ទី ៦

ក្នុងកប្បជ ៧១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានជួយដាក់
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំអ្វី នេះជាផលវៃនៃកប្បជ ។ ក្នុងកប្បជ
 ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ១៦ ជាតិ ព្រះនាម
 នេះសម្មនៈ ដូចគ្នា ជាស្តេចចក្រតត្តិ មានកម្លាំងច្រើន ។
 មជ្ជិសម្ពិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះសុវណ្ណចុច្ចិយោគ្រូមានកាយ បានសំដែងហើយ ដូច
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុវណ្ណចុច្ចិយោធម្មស្ស ។

បិតកប្បជកត្តោបទានំ ទី ៦

(១៦) ខ្ញុំនឹងភាពគ្រូព្រមទាំងជនជាប់សឹម នៅក្បែរ
 រាជយនៈ (ដើមកែវ) កាលព្រះនាមព្រះនាម ទ្រង់ចិ-
 តិញ្ញា ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ ដើរទៅកាន់
 ជើងច្រករបស់ព្រះសិទិ ជាលោកពន្ធ ខ្ញុំប្រតិបត្តិទ្រង់ ហើយ
 បានរោយរាយគ្រឿងក្រអូប មិនជំពាក់ប្រុង ក្នុងទិវារ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទ

ចិត្តកម្មំ ប្លង់ កត្តាន វន្តិត្តា ចិត្តកំ អហំ
 អសន្តចិត្តោ សុមនោ សកំ កវុទ្ធាកមី ។
 កវេ ឧបវដ្ឋាហំ ចិត្តកម្មំ អនុស្សវំ
 ភេទ កម្មេទ ទិបទិទ្ធ លោកដេដ្ឋ ទកសក ។
 អនុកុត្តាន សម្មត្តិ ដេវេសុ មាទុសេសុ ទ
 ចក្កាម្មិ អចលំ ហំមិ ហិត្តា ជយចកជយំ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កម្មេ យំ បុក្ខមភិរោមយំ
 ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ ចិត្តកម្មជាយំទិ ដលី ។
 ឯក្ខន្តិសេ កម្មម្មិ ឥតោ សោឡសភជិយោ
 ទុក្ខតា ធាម ធាមេទ កក្កវត្តិ មហាព្វលា ។
 បដិសម្ពិទា ទតស្សោ វិមោត្តាបិទ អដ្ឋិម
 ទឡភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសទន្តិ ។
 ឥត្តំ សុដិ អាយស្សា ចិត្តកម្មដេតោ ដេរោ
 ឥហា កាជាយោ អភាសំន្តាតិ ។

ចិន្តកម្មនិកាយស្ស ធម្មបទ ធម្មតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទ

ខ្ញុំបូជាជើងម្តងហើយ ថ្វាយបង្គំជើងម្តង ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
 មានចិត្តរីករាយ ទើបចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្ញុំ ។ លុះ
 ចូលទៅក្នុងលំនៅហើយ ក៏វត្តកន្លែងកាយបូជាជើងម្តង បតិក្រ
 ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជាទកសកៈ
 ខ្ញុំសោយសម្បត្តិក្នុងទេវលោកនិងមនុស្សលោក លះបង់ខ្ញុំ
 ករណ៍និងការចាញ់ ហើយបានដល់ខ្ញុំអចលដ្ឋាន ដោយ
 កុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១ អំពីកម្មនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាថ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខភិ នេះជាដែល
 នៃការបូជាជើងម្តង ។ ក្នុងកម្មវិធី ២៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបាន
 កើតជាស្តេចចក្រភតិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមទុក្ខករជដ្ឋទន្ធា
 ច្រងំមានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោត្ត ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិត្តកម្មនិកាយស្ស មានអាយុ ទុរយោជិត្តិហើយខ្ញុំ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្រើនចិត្តកម្មនិកាយស្ស ។

សង្គម ពុទ្ធសញ្ញាភោជនាទី

(១៧) យនា វិចស្សិ លោកតោ អាយុសន្តិរោសន្តិ
 បថវី សម្មកម្មត្ថំ មេធនិជលមេធា ។
 ទុកតំ វិកតំ មធឿ សុចំ ចំត្តំ បបព្ភតំ(១)
 កវិធិ បកម្មត្ថំ ពុទ្ធស្ស អាយុសន្តិយេ ។
 តាលោ មធឿ សម្មកម្មត្ថោ កវិធិ សម្មកម្មត្ថោ
 ឧប្បាទោ ទុ កិមត្ថាយ អាលោកោ វិបុលោ មហា ។
 វេស្សវិលោ វិហាកម្ម វិញ្ញាបេសិ មហាជនំ
 ចាលាភ្នំ កយំ ធម្មំ ឯកត្តា ហោជសតារា ។
 អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មោ អហោ ទោ សត្តុសម្មតា
 យស្មី ឧប្បជ្ជមាធស្មី បថវី សម្មកម្មត្ថំ ។
 ពុទ្ធាទុការិ កិក្ខត្តា កម្មំ សត្តន្តំ មោធមាំ
 អវិសេសេសុ កាប្បេសុ កុសលំ កវិធិ(២) មយា ។

១ ខ. ធម្មិ វិធី មធឿ សុចំ បបព្ភតំ ។ ២ ម កវិធិ ។

ពុទ្ធសញ្ញាភោជនាទី ទី ៧

(១៧) ព្រះវិចស្សិសម្ម ដាក់ពូលក្នុងលោក ច្រកដាក់
 អាយុសន្តិ ក្នុងកាលណា ដែលដឹងសម្បទ្រកកម្រើក
 ញាប់ញ័រ ក្នុងកាលនោះ ។ សូម្បីលំនៅរបស់ខ្ញុំដ៏វិចិត្រស្អាត
 ទូលាយ ប្រាកដដូចពាក់ចុះ ឃ្លានចេញ កម្រើកញាប់ញ័រ
 ក្នុងកាលដាច់អស់ទៅ នៃព្រះជន្មយុវរបស់ព្រះពុទ្ធ ។ កាល
 ដែលលំនៅនៃខ្ញុំញាប់ញ័រហើយ ខ្ញុំក៏មានសេចក្តីគិតស្មានគិត
 ឡើងថា ពន្ធដ៏ធំបំផុតឡើងហើយ ដើម្បីអ្វីហ្ន៎ ឬក៏ព្រះ
 ពុទ្ធវេស្សវិលោស្តចមកក្នុងទីនេះ ក្រាំងមហាជនឱ្យលេច
 ទុក្ខ ឧវេទន ភ័យដែលកើតដល់ដីនៃមិនមានទេ ខ្លួនអ្នកឯង
 ត្រូវនៃមានសេចក្តីភាព ត្រូវមានចំនង់នៃមួយ ឧទ្រព្យ
 ឧទ្រព្យ ឧសម្បទា របស់ព្រះសាស្តាខែយើង ព្រោះ
 កាលដែលព្រះអង្គប្រាសឡើង (ក្នុងលោក) មហាប្រថពី
 កិក្ខត្ត ញាប់ញ័រដែរ ។ ខ្ញុំសរសើរ ខ្ញុំពុទ្ធាទុការ
 (យ៉ាងនេះ) ក៏បានរីករាយ ក្នុងវាសន្តិ អស់មួយតម្រូវ
 ថែមទាំងខ្ញុំធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងតម្រូវវិសេសទាំងឡាយ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបចានំ

ឯកទុរុតេ ឥតោ កម្មេយ្យ យំ សញ្ញាមលកិ តោ
 ទុក្ខតិ ឆាភិជាបាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយំទំ ដលំ ។
 ឥតោ ចុទ្ធសកម្មប្បិ ភជា អាសី មតាមក
 សធិតោ ធាម ធាមេន ធក្កវត្តិ មហាពុលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិហេត្វាវិច អដ្ឋមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្សសាសន្តិ ។
 ឥតំ សុទំ អាយស្ម ពុទ្ធសញ្ញកោ ថេរេ ឥតា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ពុទ្ធសញ្ញកន្ថេស្ស អបចានំ សន្ធិំ ។

អដ្ឋមំ មគ្គសញ្ញាកថោបទានំ

(១៨) ចទុមុក្កវពុទ្ធស្ស សាវកោ វេចចារិយោ
 វិក្សនដ្ឋា ប្រណារញ្ញោ អទ្ធាវ អនុសុយ្យវ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបចាន

ក្នុងកថា ៧១ អំពីកថា នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានឮសេចក្តីសំគាល់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះ
 ជាផលនៃសេចក្តីសំគាល់ក្នុងព្រះក្នុង ។ ក្នុងកថា ៧២ អំពី
 កថានេះ ខ្ញុំបានកើតជានិស្សន្ទក្នុងក្តី មានព្រះនាមសមិភព
 ទ្រង់មានព្យាយាម មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហារ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ចំពោះសាសនារបស់ព្រះក្នុង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះក្នុងសញ្ញាកថាមានកាយ បានសម្តែងហើយ
 គួរតាមទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ពុទ្ធសញ្ញកថោបទាន ។

មគ្គសញ្ញាកថោបទាន ទី ៨

(១៨) ភូតសាវករបស់ព្រះក្នុង ព្រះនាមបទុមុក្កវ ជាអ្នក
 គ្រាប់ទៅក្នុងព្រះ វេទនិកាក្នុងព្រះ ដូចជាមនុស្សគ្រាប់ ។

ឧប្បន្ទ ឧប្បសព្ភាធម្មបទំ

អនុស្សវិត្តា សម្មត្តិ ចនុត្តរាយកំ
 តស្ស តេ មុនិទោ មុត្តា វិច្ឆ័យដ្ឋា មហារិទេ ។
 កវនា ឱរុហិត្តានំ អាតមី កិក្ខុសន្និកេ
 តេសំ មត្តញ្ច អាចិក្ខិ ភោជនញ្ច អធាសហំ ។
 តេន កាច្ឆន ធិបទិន្នំ លោកាជេដ្ឋ ទសសក
 ជាតិយា សត្តវស្សនំ អរហន្តិ អថាមុសិ ។
 សទកុ ឆាម ឆាមេន ឆ្វានស ចក្កវត្តិទោ
 សត្តវគនសម្បដ្ឋា ចញ្ចកច្យសតេ ឥតោ ។
 ចជិសម្ពិទា ចតស្សោ វិទោត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
 ចន្សកិញ្ញា សន្និកតា កតំ ទុន្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុដំ អាយស្មា មត្តសញ្ញតោ វេរោ ឥតា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧប្បសព្ភាធម្មបទ ឧបទំ ៧១ ។

ឧប្បសព្ភាធម្មបទ ទំ ៤

ពួកសាវ័កចំពឹងនោះ ជាច្រើនរបស់ព្រះមុនីនោះ វារឿងគ្នាគ្នាប្រាប់
 កិរិយាគ្នាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមុនីនោះជាដោយក ។ ខ្ញុំក៏ចុះចាកយំនៅ
 ដើរមកក្នុងសំណាក់របស់កិក្ខុ ហើយប្រាប់វ្យុវជន ប្រទេស
 ភោជនជន ដល់សាវ័កចំពឹងនោះ ។ ចំពោះព្រះអង្គជាចំពឹង
 សត្វដើរជើង ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ជាទេសកៈ ខ្ញុំមានកាយ
 ៧ ឆ្នាំកំណើត ក៏បានដល់វ្យុវជន ដោយកុសលកម្ម
 នោះ ។ ក្នុងកិច្ច ៥០០ កំណើតនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចចក្រភ្នំ ១២ ជាតិ ព្រះនាមសចក្រវជ្ជវជ្ជា ទ្រង់
 ចរិច្ចលិដោយវិវេក ៧ ប្រការ ។ ចជិសម្ពិទា ២ វិទោត្ត
 ៤ ធិនិកិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំពឹង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ចុះភ្នំ ព្រះមនុស្សពាក្យ មានកាយ បានសំដែងហើយ
 ឲ្យភាពចំពឹងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឧប្បសព្ភាធម្មបទ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខនិកាយ
ឆិវិមិ បច្ចុប្បដ្ឋានសញ្ញាកណ្តាប់ទានិ

(១៧) អនុទស្សិម្ហិ សុកតេ ចិត្តតេ សមទទ្ធក
 យក្កុយោធំ ឧបបដ្ឋិ យសំ បត្តោ តហំ តណា ។
 ទុល្លទ្ធិ វត មេ អាសិ ទុច្ឆកាតិ ទុដ្ឋតិ
 យំ មេ ភោតេ វិជ្ជមានេ ចរិចិត្តាយិ ចក្កុណ ។
 មម សន្តិច្ឆមញ្ញាយ សាករោ ធាម សាវតោ
 មមុទ្ធវិគុកាមោ សោ អាតក្ខិ មម សន្តិកេ ។
 កំ ទុ សោតសិ មា ភាយិ ធរ ទន្ធិ សុមេទស
 អទុក្សទិដ្ឋា ទុទ្ធន យទ្ធិសំ វិជ្ជសម្បទា ។
 យោ ត ក្ខុដេយ្យ សម្ពុទ្ធិ តិដ្ឋន្តំ លោកនាយកំ
 តាតុំ សាសបមមគុម្បិ ចិត្តតស្សបិ ច្ឆជយេ ។
 សមេ ចិត្តច្បសា ទម្ហិ សមិ មុញ្ញំ មហក្កតិ
 តស្ស ដ្ឋិមំ កាវិទាន ក្ខុដេហិ ជិទតាកុយោ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខនិកាយ
បច្ចុប្បដ្ឋានសញ្ញាកណ្តាប់ទានិ ទី ៧

(១៧) កាលព្រះសុត្តព្រះនាមអនុទស្សិ ត្រង់បរិនិព្វាន
 ខ្ញុំបានទៅកើតក្នុងកំណើតយក្កុក្នុងលំដាប់សិទ្ធិ កាលនោះ
 ខ្ញុំបានដល់ខ្លួនយស ។ ខ្ញុំគិតថា អនុភាពជាមនុស្ស ភាពអញ
 បានមិនល្អ ក្តីស្វាភមិនល្អ កាំងឡើងមិនល្អ ព្រោះថា កាល
 ដែលនោះ របស់ពាក្យអញនៅមាន ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចក្កុ
 ត្រង់បរិនិព្វាន ។ សាវតោនោះសាគរៈ ជាបច្ចុសំខ្ញុំត្រិះ
 របស់ខ្ញុំ លោកប្រាថ្នាខឹងប្រសិនខ្ញុំ ទើបចិមន្តមកក្នុងសំណាត់ខ្ញុំ
 (ហើយពោលថា) នៃបុរសអ្នកមានប្រាថ្នាល្អ អ្នកយំ
 លោកពីរឿងក្តី អ្នកកុំខ្លាចខ្សឹម ចូរប្រតិបត្តិមិច្ឆៈ ការបរិ-
 ចូរណំ ដោយពូជនិកុសល របស់សុត្តនិកំសំ ព្រះពុទ្ធជា
 ម្ចាស់បានប្រគល់ឱ្យហើយ ។ បុគ្គលណាប្តូរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជា
 លោកនាយក ដែលត្រង់គង់ព្រះជន្មនៅក្តី បូជាព្រះសារិក-
 តាតុ ប្រមាណមិនគ្រប់វិស្វ របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដែលបរិនិព្វាន-
 ហើយក្តី កាលបើចិត្តមានសេចក្តីជ្រះថ្លាស្មើ ចូរលាងមហិក្ក-
 កុសលស្មើគ្នា (គង់ចំរើនដល់បុគ្គលនោះ) ហេតុនោះ អ្នក
 ចូរធ្វើព្រះសូប បញ្ចុះព្រះសារិកតាតុ របស់ព្រះជន្មស្រីចុះ ។

សេចក្តី ជាតិបូជិកត្រៃបទាទ

សាកស្ស វិបា សុត្តា ពុទ្ធធូបិ អកាសិហិ
 បព្វ វិស្ស ចរិចរិ មុចិលោ ដូនមុត្តមិ ។
 ភេទ កាម្មន ទិចទិទ្ធ លោកាដេដ្ឋ ធារសក
 សម្បត្តិ អនុកោត្តាន អរហត្តិ អចាបុណិ ។
 ភូមិចញ្ញាវ ធន្តារោ សត្តកាប្បសភេ ឥតោ
 សត្តភេទសម្បត្តា ចក្កវត្តិ មហាទូលា ។
 បដិសម្ពិទា ធកស្សា វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្ថិ សុទិ អាយស្មា បទុបដ្ឋានសញ្ញា ដេវោ
 ឥមា កាថាយោ អកាសិគ្គាតិ ។

បច្ចុប្បន្នសញ្ញាស្ស ឧបទានំ សម្ពុំ ។

សេចក្តី ជាតិបូជិកត្រៃបទាទ

[២០] ជាយទ្ធស្ស វិបស្សិស្ស អាណោកោ វិបុលោ អហុ
 ពបរិ ច បកម្បិក្ខុ សសាករា សមទូតា ។
 ធម៌ត្តា ច វិយាតំសុ តុទ្ធា លោកោ កវិស្សតិ
 អក្កោ ច សទ្ធសត្តានំ ជនតំ ឧទ្ធវិស្សតិ ។

ជាតិបូជិកត្រៃបទាទ ទី ១១

ខ្ញុំបានស្តាប់ព័រោច្រសោគរក្សាហើយ ខ្ញុំកសាងខ្ញុំពុទ្ធស្តុប
 ថែទាំព្រះស្តុបដ៏ប្រសើរបស់ព្រះមុនី អស់ ៨ ឆ្នាំ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គជាប់ជាងសត្វដ៏ធំពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជាឧកសកៈ
 ខ្ញុំសោយសម្បត្តិ បានដល់ខ្ញុំអរហត្ត ដោយកុសលកម្មនោះ។
 ក្នុងកម្សិ ៧០០ អំពីកម្សិ នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រាសាទ ៤
 ជាតិ ច្រើនជាងប្រាសាទដ៏ដ្ឋានដ៏ បរិច្ចលិដោយ
 កែវវិប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត
 និងអភិញ្ញា ៤ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំន
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះបច្ចុប្បន្នសញ្ញាស្ស មានកាយ បានសម្តែង
 ហើយ គួរតាមទាំងនេះ ដោយប្រករដូច្នោះ ។

បច្ចុប្បន្នសញ្ញាស្ស ឧបទានំ សម្ពុំ ។

ជាតិបូជិកត្រៃបទាទ ទី ១០

[២០] កាលព្រះវិបស្សិច្រើនប្រសូត ពុទ្ធវិបតិកើតឡើង
 ចំនីវដនដី សមុទ្រនិងក្នុង កំញាប់ញ្ជី ។ ពួកជនអ្នកតាយ
 និមិត្ត (ហោរ) បានតាយថា ព្រះសម្ពុទ្ធនឹងកើតឡើងក្នុង
 លោក ច្រើនជាងពួកសត្វសត្វ មិនប្រសិនឡើងខ្ញុំប្រដំដន ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទេមិក្កានំ សុណិក្កានំ	ជាតិក្កដំ អកាសហំ
ឯទិសា បូជនា ទត្ថំ	យោទិសា ជាតិក្កដនា ។
សំហវិក្កានំ កុសលំ	សកំ ទិក្កំ វសានយំ
ជាតិក្កដំ កវិក្កានំ	តត្ថ កាលំ កកោ អហំ ។
យំ យំ យោទ្ធចបដ្ឋាមិ	ទេវតំ អដ មាទុសំ
សទ្ធ សត្តេ មតិភោម្មិ(១)	ជាតិក្កដាយំទិ ជលំ ។
ជាតិយោ មិ ឧបដ្ឋន្តិ	មម ទិក្កវសាទុតា
ន តេ សក្កោន្តិ កោបេតិ	ជាតិក្កដាយំទិ ជលំ
ឯកទុក្ខេ វិភោ កាច្យេ	យំ បូជមកវិ តតា
ទុក្ខតិ យាភិជាយាមិ	ជាតិក្កដាយំទិ ជលំ ។
សុហវិជរិយា យាម	កត្តុតិស ជនាទិចា
វិភោ តតិយកម្មម្មិ	កត្តុវត្ថិ មហាទ្ធលា ។
វជិសម្ពិទា កតស្សោ	វិភោត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
ទទ្ធកិញ្ញា សច្ឆិកតា	កាតំ ទុក្ខស្ស វេសទន្តិ ។

១៦. អនិកោ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

ខ្ញុំបានឮទំនាយពួកហោរហើយ ក៏ធ្វើខ្ញុំជាតិបូជា (បូជាក្នុងវិថី
 ប្រសូត) ជាតិបូជានេះ ឥតបានបូជាការប្រោលទៀត ។
 ខ្ញុំប្រមូលកុសល ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា លុះខ្ញុំធ្វើជាតិបូជា
 ហើយ ក៏ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំប្រលោកកើតក្នុង
 កំណើតណា ។ ពោះបីជាទៅជា បូជាមនុស្ស តែងកន្លង
 លើសព្វកុសលគ្រប់គ្រាន់ ទោះជាផលវែងជាតិបូជា ។ ពួកស្រី
 មេត៌តែងបំរើខ្ញុំ ទាំងជនដ៏សេស ក៏ព្រះអំណាចចិត្តរបស់ខ្ញុំ
 ជនទាំងនោះមិនអាចនឹងធ្វើខ្ញុំឲ្យក្រោមទៀត ទោះជាផលវែង
 ជាតិបូជា ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១ អំពីកថានេះ ក្នុងកាលនោះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើបូជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះ
 ជាផលវែងជាតិបូជា ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបាន
 កើតជាស្តេចប្រក្រតិ ៧២ ជាតិ ព្រះនាមសុហវិចារិយៈ ដូច
 គ្នា ទ្រង់ជាទីជាតិជន មានកម្លាំងច្រើន ។ វជិសម្ពិទា ៤
 វិហាកុ ៨ ទិវិអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើជាកំច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

រឿង

ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា ជាតិច្ចជកោ យេវោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ជាតិច្ចជកោធម្មេស្ស អចតានំ សច្ចំ ។

ទុទ្ធិនិ

បរិវារសុមន្ត្តល្យា   សរណសច្ចុប្បិកា
ចិត្តច្ចជំ កុទ្ធសញ្ញិ   ឧក្កុច្ចដ្ឋានជាតិធា(*)
កាថាយោ ឧវុតិ វុត្តា   កណិកាយោ វិការិហិតិ ។

មហាបរិវារវុត្តោ ព្រាសមោ ។

* ម. បរិវារសុមន្ត្តលា សរណធម្មនិកាយនិ សុវណ្ណច្ចុប្បិច្ឆិកា កុទ្ធសញ្ញិ ឧក្កុច្ចដ្ឋាន.
ជាតិធានិ វុត្តំ ។

រឿង

បានព្ធា ព្រះជាតិបូជន៍នុរោមាយុ បានសំដែងហើយ ឆ្លុះគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ជាតិច្ចជកោធម្មេស្ស ។

ទុទ្ធិនិ

មហាបរិវារក្កេតបទាន ១ សុមន្ត្តិយក្កេតបទាន ១ សរណ-
ធម្មនិយក្កេតបទាន ១ ឯកាសនិយក្កេតបទាន ១ សុវណ្ណ-
ច្ចុប្បិយក្កេតបទាន ១ ចិត្តកម្មជន្តក្កេតបទាន ១ កុទ្ធសញ្ញា-
ក្កេតបទាន ១ ឧក្កុច្ចដ្ឋានក្កេតបទាន ១ បុច្ឆដ្ឋានសញ្ញា-
ក្កេតបទាន ១ ជាតិបូជន្តក្កេតបទាន ១ ឯភាថា ៧០ អតំ ក្កេតក្កេត
ប្រាជ្ញបានរាប់ជាតិច្ចសំហើយ ។

ចប់ មហាបរិវារវុត្ត ទី ២ ។

តោសមោ សេធម្យវគ្គោ
 បរិមី សេធម្យកត្តោបទានំ

(២០) អដ្ឋាយិកោ វណ្ណេ វណ្ណំ វេទានោក្ខ
 អញ្ញោកាសេ(១) វិគោ សវណ្ណោ អន្តសំ លោកនាយកំ
 សំហំ យថា វណ្ណំ ព្យក្ស្រជិវ វិគ្គសំ
 តិចច្ឆកិច្ច មាតត្ថំ កុញ្ញវិវ មហោសំ ។
 សេធម្យកំ កហោត្វាន អាណាសេ ឧក្ខិមី អហំ
 ពុទ្ធស្ស អាទុកាវេន វរិវារន្តិ សព្វសោ ។
 អចិដ្ឋហិ មហារិកេ សព្វញ្ញ លោកនាយកោ
 សមត្តា ចុដ្ឋននំ ឧក្ខិវិសុ វកសកំ ។
 គតោ សា ចុដ្ឋកត្តកា អន្តោវណ្ណា ពហិមុទា
 សត្តាហំ ធនំ កត្វា គតោ អន្តោនាយេ ។
 កត្វា អច្ឆវិយំ វិស្វា អត្វតំ លោមហំសំ
 ពុទ្ធវិ វិគ្គំ មសាដេសី សុតតេ លោកនាយកោ ។
 តេន វិគ្គច្ឆសាធនេ សុក្កម្មសេន ពោធិតោ

១ ឧ. អញ្ញោកាសេ ។

សេធម្យវគ្គ ទី ១៣
 សេធម្យកត្តោបទាន ទី ១

(២១) ខ្ញុំជាអ្នកស្វាគ្យយមន្ត អ្នកចង់ចាំមន្ត អ្នកដល់ខ្ញុំ
 គ្រើយវិទេវតាំង ឲ្យ កំពុងឈរនៅក្នុងទីវាល បានឃើញ
 ព្រះលោកនាយក ទ្រង់ស្រងកន្ទុវណ្ណជិត ដូចជាវសិវ័ត
 គ្រាចាំទៅក្នុងព្រៃ ឬដូចស្តេចគ្រាដែលចំណង់ស្តេច ឬក៏ដូចអិវិ
 ឈ្មោះមាតត្ថៈ ដែលកំពុងចុះប្រេង ឲ្យ កន្ទិល ។ ខ្ញុំកាន់យក
 ក្តារសេរោតំ ចុះទ្រង់នាមកាស ក្តារតាំងនោះ កំពុងកិច្ច
 ជុំវិញដោយភាគុភាគព្រះពុទ្ធ ។ ព្រះសព្វញ្ញជាលោកនាយក
 បានព្យាយាមចំ ទ្រង់អង្គុយជា ក្តារតាំងព្យាយាមយក
 ជាចុងក្តារជុំវិញនាមកា ដ៏ប្រសើរជាងនេះ ។ លំដាប់នោះ
 សំលាប់នោះ បានទង់ចូលក្នុង បានមុខទេពញាត្រ ធ្វើជា
 រតន៍ប្រក់អស់ វិល្ល គតិវោមេក កំបាត់អស់ទៅ ។ លុះខ្ញុំ
 បានឃើញហេតុជាអស្ចារ្យចម្លែក គួរត្រឡប់ទៅ បានក្តារ
 វិគ្គច្ឆសាធនេ ជាព្រះសុតតេ លោកនាយក ។

ទុតិយ៍ បុប្ផច្ចិយញ្ញោបទានំ

កម្សាន្តំ សកសហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធវបមជ្ជហំ ។
 ចន្តានុសសហស្សន្តិ កម្សាន្តំ បញ្ចវិសេក
 វិហារណាសនាមា ៨(*) ចន្តានុតិ មហាត្វណា ។
 បដិសន្តិជា ធនស្សោ វិហារក្កាមិធិ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សន្តិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុតិ អាយស្មា សេវេយ្យកោ ដេវេ ឥតា
 កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សេចយ្យានុស្សេ ធម្មទានំ សន្តិ ។

ទុតិយ៍ បុប្ផច្ចិយញ្ញោបទានំ

[២២] ហិមវន្តស្ស អវិទ្ធវេ កុក្ករោ ធាម បទ្ធាតោ
 វេមជ្ឈេ ឥស្ស វសតិ ព្រាហ្មណោ ចន្តចារក្ខ ។
 បញ្ច សិស្សសហស្សានិ បរិវារេន្តិ មិ សនា
 មុត្តដ្ឋាយិ ធិ តេ កាសិ មន្តេសុ ធិ វិហារនា ។

១ ឧ. វិធម្មណសនាមា ៨ ។

បុប្ផច្ចិយញ្ញោបទានំ ទី ២

ខ្ញុំប្រកុសលធម្មជាសំរៀង មិនដែលទៅកើត ក្នុងទុក្ខតិ
 អស់មួយសែនកម្ស ដោយចិត្តជ្រៅជ្រះនោះ ។ ក្នុងកម្សទី
 ១៨.១២៨ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រករនិច្ឆិកាច្រើនជាង ព្រះនាម
 វិហារណាសនាមា ច្រើនជាងកម្សច្រើន ។ បដិសន្តិជា ៤
 វិហារ ៨ ឯងអភិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ចោល
 តាំងសាសនាចលនាព្រះក្មេង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិចោល ។

បានឮថា ព្រះសេវេយ្យកោនាមាយុ បានសង្កេតឃើញខ្លួន
 ភាពាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បរិសេចយ្យានុស្សេ ទានំ ។

បុប្ផច្ចិយញ្ញោបទានំ ទី ២

[២២] មានក្នុងមួយ ឈ្មោះកុក្ករ ទៅដល់ព្រហ្មចារក្ក
 ព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់ខ្លះគ្រឿងវិសេក (គឺខ្ញុំនេះឯង) កើតកស្រីយ
 ទៅដល់កណ្តាលក្នុងនោះ ។ មានសិស្ស ៨.១០០ នាក់ ចោម
 រោមខ្ញុំសព្វ ។ កាល សិស្សចាំងនោះ ក្រោកឡើងមុន
 ផង ជាប្រការៗវិញ ក្នុងមន្តចាំងខ្សោយផង (ប្រឹក្សាភ្នាក់)

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មគោល

តុធា លោកេ សមុច្ចន្តោ តិ វិជាដាម យោ កវិ
 អសីតិ ព្យញ្ញបាទស្ស ឥត្តិស វេលក្ខណា ។
 ព្យាមច្យតោ ជិទវោ អាទិធាវ វិរោចតិ
 សិស្សាជំ វចំ សុត្វា ប្រាញុណោ មន្តបាវក្ខ ។
 អស្សមា អភិណិក្ខុម្ម ជិសំ មុច្ឆតិ ប្រាញុណោ
 យម្ពំ ទោសេ មហាវិរោ វសតិ លោកេនាយកោ ។
 កាហំ ជិស្វា ធម្មស្សិស្សិ ជិបំ អប្បជិកុក្ខលំ
 ឧទក្ខចិត្តោ សុមនោ ចូរេសិ តំ តថាគតំ ។
 ឯថ សិស្សា កមិស្សាម ឧក្ខិស្សាម តថាគតំ
 វត្ថុត្វា សត្តុនោ ថានេ លោស្សាម ជិទសាសជំ ។
 ឯកាហំ អភិណិក្ខុម្ម ព្យាជំ មជិលភិ អហំ
 ព្យាជិតា បិទ្បិតោ សន្តោ សាលន្តោ សយំតុំ កមី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគោល

ប្រាសមុច្ចុត្រាស់ហើយក្នុងលោក អ្នកទាំងឡាយចូរដឹងច្បាស់
 ថាប្រាសមុច្ចុនោះ ថាជាបុគ្គលប្រាសរបស់យើងទាំងឡាយ
 ប្រាសមុច្ចុនោះ ទ្រង់មានព្យញ្ជនៈ ៧០ មានលក្ខណៈដ៏
 ប្រាស ៣២ ព្រងើនស្រីដ៏ប្រាស មានស្និទ្ធិយក្សាម តែងតែ
 រឿងដូចគ្នាទាំងឡាយ ។ ប្រាញុណ៍អ្នកដល់ខ្ញុំគ្រើយឧបទ្កតិ
 ខ្ញុំនឹងឯង លុះព្យញ្ជនៈរបស់សិស្សហើយ ក៏ចេញអំពីកម្រាម
 ស្និទ្ធិស្និទ្ធិ ព្រះលោកនាយក មានព្យាយាមធំស្តេចក្នុង
 នៅ ក្នុងប្រទេសណា ។ លុះខ្ញុំបានឃើញព្រងើនស្រីក្នុង
 នោះ ធំមានបុគ្គលប្រៀបធៀបហើយ ក៏បានមកសួរ ខ្ញុំមាន
 ចិត្តអណ្តែតទៀង មានចិត្តរីករាយ ចូរជាប់ពោះព្រះគោល
 នោះ ។ ខ្ញុំចម្រើនសិស្សថា នៃសិស្សទាំងឡាយ អ្នកចូរមក
 ពួកយើង ទាំងទៅទៅលំប្រាសថាគត យើងនឹងថ្វាយបង្គំព្រះ
 បាទទាំងឡាយរបស់ព្រះសាស្តា ហើយស្តាប់ខ្ញុំពាក្យប្រៀបប្រដៅ
 របស់ព្រងើនស្រី ។ ខ្ញុំតែម្នាក់ឯង ចេញទៅ ខ្ញុំមានជម្ងឺ
 គ្រុវជម្ងឺប្រៀបប្រដៅ ក៏ដើរទៅប្រុងទឹកដេក ក្រោមដើមឈើ ។

សព្វេ សំស្សុ សមាធម្មា អប្បន្នំ ភេ តថាភតិ
 កំទិសំ លោកនាថស្សុ កុណំ បរមតុន្តិវោ ។
 ភេ មេ បុដ្ឋា ព្យាករីសុ^(១) យថា ឧស្សវិវោ តថា
 សក្កន្ធិ តុន្តសេដ្ឋំ តំ ឧស្សសុំ មម សម្មទា ។
 ភេសាហំ វចនំ សុត្វា សកំ ចិត្តំ ចសាធម៌
 បុប្ផេហំ ដូចំ ករិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
 ភេ មេ សរិ ឈាថេត្វា អតមុំ តុន្តសន្និកោ
 អញ្ចលំ ពត្តហំត្វាន សត្វារិ អភិវាធម្មំ ។
 បុប្ផេហំ ដូចំ ករិត្វាន សុតតស្សុ មហេសិលោ
 កក្កានំ សត បហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធិមមដូហំ ។
 ឧត្តាន្និសសហស្សន្និ កម្មេសោន្នស ទត្តិយា
 ចារេនត្តិសមា ធាម កក្កវត្តិ មហាទ្វលា ។
 វិសកម្មសហស្សន្និ កជាលោ កក្កវត្តិវោ
 យថាសធនសមា ធាម អដ្ឋត្តិស មហិបតិ ។

១ ឧ. មេ មេ បុដ្ឋា វិទារិណុ ។

ខ្ញុំប្រជុំពួកសំស្សុចំណីអស់ ហើយបានស្នូអំពីព្រះគោតម និង
 សំស្សុចំណីនោះ គុណរបស់ព្រះលោកនាថ ទ្រង់មាន
 ប្រាជ្ញាដ៏វិញ្ញាណ តើដូចម្តេច ។ ពួកសំស្សុចំណីនោះដែល
 ខ្ញុំស្នូហើយ ក៏ព្យាបាលដែរអំពីព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរនោះ ដោយ
 គោរពចំពោះមុខខ្ញុំ ភាវដែលគេបានឃើញ ។ លុះខ្ញុំបាន
 ស្តាប់ពាក្យរបស់ពួកសំស្សុចំណីនោះហើយ ក៏ព្យាបាលរបស់
 ខ្លួនឱ្យជ្រះថ្លា បានសាងព្រះស្នូដោយដ្ឋានចំណីឡាយ ហើយ
 ក៏ធ្វើកាលកិរិយាកុំទិះនោះ ។ ពួកសំស្សុចំណីនោះ ដុតសរិះ
 របស់ខ្ញុំហើយ ដាំគ្នាទៅក្នុងសំណាក់របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ផ្តល់
 អញ្ជាវិញដោយចង្អុលព្រះសាស្តា ។ ខ្ញុំកសាងព្រះស្នូដោយដ្ឋាន
 ចំណីឡាយ ដោយព្រះសុតនេះហើយ ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ខ្ពង់
 អស់មួយសែនកម្រដោយកុសលនេះ ។ ក្នុងកម្រទី ២០.០០០
 ខ្ញុំបានកើតជាក្រុម ១២ ជាតិ ព្រះនាមអន្តិសមៈ ដូចគ្នា
 ដោយព្រះនាម ជាស្នូចបក្រពត្តិ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
 ក្នុងកម្រទី ២០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្នូចបក្រពត្តិ ៣៨ ជាតិ
 ជាម្ចាស់ដែរដី ព្រះនាមយជាសធនមៈ ដូចគ្នា ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

កដិសក្កិណា ធនស្សា វិហោត្តាថិទ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិំ អាយស្មា បុព្វដ្ឋិយោ វេរោ ឥនា
 កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

បុព្វវិបិស្សន្យ ឧបទានំ សម្មំ ។

ធម្មិយំ បាយាសទាយកត្តោបទានំ

(២៣) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្មុទ្ធិំ ពត្តិសវសក្កុលា
 បវនា អភិទិត្តុន្តិ កិក្កុសធម្មប្បក្កតិ ។
 សហត្ថា កំសទាដិយា វឡេត្តា ចាយាសំ អហំ
 អាហុតិ យិដ្ឋុកាខោ សោ អគមិ សក្កុលិ អហំ ។
 កកវំ កម្មិ សមយេ លោកេដិដ្ឋោ ធនសកោ
 ធន្តមិ សុសហុទ្កោ អក្ករេ អទិលាយទេ ។
 កត្តា អច្ឆរិយំ និស្វា អក្កតិ លោមហិសទំ
 វចយំត្ថា កំសទាដិ វិចស្សិ អភិវធមិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ

បដិសម្ពុតា ៤ វិហោត្តា ធនិកតិញ្ញា ៤ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់ហើយ ចំណែកនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រកបផ្គុំ
 ហើយ ។

បានពូជ ព្រះបុព្វដ្ឋិយេន្ទ្រោមាណយ បានសម្រែងហើយឲ្យ
 គាត់ចំណេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បុព្វវិបិស្សន្យ ឧបទានំ ។

បាយាសទាយកត្តោបទានំ ទី ៣

(២៤) ព្រះសម្មុទ្ធិមាណវណ្ណៈដូចមាស មានលក្ខណៈដ៏
 ប្រសើរ ឲ្យ ប្រការ មានកិត្យុសិទ្ធិរោមរោម ទ្រង់ចេញអំពី
 ព្រៃធំ ខ្ញុំដួសបាយាសដាក់ក្នុងកាដន់សម្រី ដោយដៃរបស់
 ខ្លួន ខ្ញុំប្រាថ្នាចង់ចូលទៅទ្រៀងចូល កំដៅសំដៅទៅកាន់ចំ
 ចូល ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគដ៏ច្រើនក្នុងលោក
 ជាឧកសារៈ ទ្រង់ទៀងកាន់ច្រើន ឮដំណាស់ ជាដូរ
 ទៀត ។ ខ្ញុំឃើញហេតុដ៏អស្ចារ្យ ចាំមុន ដូច្នោះនោះ ក៏
 ដាក់ចុះទៅកាន់សម្រី ថ្វាយបង្គំព្រះវិចស្សិ (កាព្វនាថា)

បញ្ជីសមាមាត្រប្រចាំ

កុំ តុឡាស៍^(១) សព្វគ្រប់ លាភកោសល សមាទុសេ
 អនុកម្ម ទោតាយ ចង្កៀង មហាមុនី ។
 ចង្កៀងសិ កករ សព្វគ្រប់ លោកនាយកោ
 មម សង្កត្តប្បនិព្វាយ សត្វ លោកេ អនុត្តរោ^(២) ។
 ឯកទុក្ខេ ឥតោ កម្មេ យំ ធានមនី គណ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ទាយាសស្ស ឥនំ ផលិ ។
 ឯកត្តានិសិទោ កម្មេ តុឡា ចាមាសិ ទត្តិយោ
 សត្តវត្ថុសម្បជ្ជោ ចក្កវត្ថុ មហាទ្វលោ ។
 ចង្កៀង ធាតុស្ស វិមោក្ខាចិ ធម្មិមេ
 ធម្មិកិញ្ញា សង្កតត កតំ តុទ្ធស្ស សាសចន្តិ ។
 ឥតំ សុនំ អាយស្ស ទាយាសនាយកោ ដេវោ
 ឥនា កជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

បញ្ជីសមាមាត្រប្រចាំ សម្រាប់ ។

១. ឧ. ១១៧ ។ ២. ឧ. ១៣៧ ។

បញ្ជីសមាមាត្រប្រចាំ ទី ៣

បតិក្រព្រះមហាមុនី ព្រះកង្ខជាសព្វគ្រប់ ក្នុងមនុស្សលោក
 និងទេវលោក សូមព្រះកង្ខជាស្រីយសចក្ខុអនុគ្រោះ ទទួល
 យក ។ ព្រះមានព្រះភាគជាសព្វគ្រប់ លោកនាយក ជាសាស្ត្រ
 ដ៏ប្រសើរក្នុងលោក ទ្រង់ជ្រាបគំរិះរបស់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់ទទួល
 យក ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក អំពីកថាខុទ្ទក ក្នុងកាលនោះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានជួយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទេដា
 ផលនៃបាយាស ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក អំពីកថាខុទ្ទក ខ្ញុំបានកើត
 ជាស្តេចក្រុង ១ ជាតិ ព្រះនាមពុទ្ធភជ ទ្រង់បិច្ចលិ
 ដោយវិវេចនា មានទាំងច្រើន ។ ចង្កៀង ២
 វិមោក្ខ ៨ និងកង្ខ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាតំប្រសើរហើយ
 ទាំងសាសនារបស់ព្រះគ្រូ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បញ្ជីសមាមាត្រប្រចាំ ទី ៣ បញ្ជីសមាមាត្រប្រចាំ ទី ៣

ហើយខ្ញុំគាត់ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បញ្ជីសមាមាត្រប្រចាំ

៣៨

សុខ្ពុចិណ ឡុកនំកាយស្ស ឆបតានំ
បដ្ឋុតិ គន្លោទកិយញ្ញោបទានំ

(២២) ធិសដ្ឋ ចាសានវេរ វិបស្សិ មន្តសំ ជិដំ
 កកុដំ វិលសន្តិវ សត្វញ្ញាតមនាយកំ ។
 ចាសានស្សវិទ្ធាវ ច កច្ចតិ លោកនាយកោ
 ចកា ធិដ្ឋាវតេ តស្ស សតវិសិដ្ឋិ ធិត្ថេ(១) ។
 កន្លោទកំ ច ចកុញ្ញ ពុទ្ធសេដ្ឋិ សមោកិវិ
 តេជ ធិត្ថប្បសារេន កកុ កាលំ កកោ អហំ ។
 ឯកនវេត ឥ តា កម្មេ យំ កន្លោទកមោកិវិ
 ទុក្ខតំ ចាភិជាចាមិ ពុទ្ធច្វាយិដំ ផលំ ។
 ឯកត្ថិសេ ឥតោ កម្មេ សុកន្លោ ចាម ទត្ថិយោ
 សត្តាភេសម្បដ្ឋោ ចក្កវត្ថិ មហាទូលា ។
 ចដិសម្ពិទា ចតស្សា វិហានុកិច អដ្ឋិម
 ចឡុកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥតុំ សុដំ អាយស្មា កន្លោទកិយោ ថេរេ ឥហា
 កាថាយោ អវាសិត្តាតិ ។

គន្លោទកិយញ្ញោស្ស ឆបតានំ សម្ពំ ។

១ ឆ. យថា ប សវាសិទោ ។

សុខ្ពុចិណ ឡុកនំកាយ ឆបតាន
គន្លោទកិយញ្ញោបទានំ ទំ ២

(២២) ខ្ញុំក្នុងយក្ខន្តិប្រាសាទដ៏ច្រើន បានឃើញព្រះ
 ជិនស្រីព្រះនាមវិបស្សិ ជាសត្វញ្ញាតាយកដ៏ទុក្ខ ទ្រង់ល្ងាស
 ល្ងន់ដូចដើមថ្លង់ត្រូវខ្យល់ ។ ព្រះលោកនាយក ទ្រង់ធ្វើពុទ្ធ
 ដំណើរទៅជិតប្រាសាទ ពន្លឺរបស់ព្រះអង្គ ផ្សាយចេញក្នុង
 កាលព្រះគោទិឡុកស្តង្គន ។ ខ្ញុំកាន់យកទឹកដប់មកប្រសំព្រំ
 ព្រះសម្មុទ្ធដ៏ច្រើន ដោយជិតប្រជុំដូចនោះ ខ្ញុំក៏ធ្វើកាលវិយា
 ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកថាខិ ៧១ អំពីកថ្យុនេះ ព្រះលោក
 ដែលខ្ញុំប្រសំព្រំទឹកដប់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃ
 ពុទ្ធច្វាយ ។ ក្នុងកថាខិ ៧១ អំពីកថ្យុនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រភតិ ព្រះនាមអន្តរាជ ទ្រង់ចម្រើនហើយដោយកែវ ៧ ប្រការ
 មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិចិត្រ ៨ ធិតិកញ្ញា
 ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជា ព្រះគន្លោទកិយញ្ញោនាយ បានសំដែង
 ហើយឱ្យភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ គន្លោទកិយញ្ញោបទាន ។

បញ្ជី សម្មាថិកាធានា

- [២៤] ជាយមាទេ វិបស្សន្តិ ធិមិត្តិ ព្យាភវិ អហំ
- ធិត្តាបយំ^(១) ធម៌ ធម៌ ពុទ្ធា លោកោ ករិស្សតិ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី ធម៌សសហស្សិ ចកាឡតិ
- សោនាធិ ភកា សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី អាលោកោ វិបុលោ អហំ
- សោនាធិ ភកា សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី សវិភាយោ ធម៌ សុត្តិសុត្តិ^(២)
- សោនាធិ ភកា សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី អវិចិត្តិ ធម៌ ធម៌
- សោនាធិ ភកា សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី ចក្កិសធម៌ ធម៌ សត្តិ
- សោនាធិ ភកា សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី ភកា ធម៌ ធម៌
- សោនាធិ ភកា សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។

១ ធម៌ ធម៌ ។ ២ ធម៌ សត្តិ ។

សម្មាថិកាធានា ទី ៥

[២៥] កាលដែលព្រះសិវ្យទ្រង់ប្រសូត ខ្ញុំបានទាយ
 ធិមិត្តថា ព្រះពុទ្ធនឹងញាតិប្រជុំផង ក្នុងរលាកឡូលេក់ខ្ពុក ។
 កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត លោកធាតុ
 ១០.០០០ តែងញាតិប្រជុំ ផ្សេងនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
 ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក ធិសំដែងធម៌ ។ កាលព្រះ
 មានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ពុទ្ធិធិតិកិត្តិយោ ។
 ផ្សេងនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មាន
 បញ្ញាចក្ក ធិសំដែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ អង្គ
 ណា ទ្រង់ប្រសូត ស្មីតំទាំងឡាយមិនហ្មុះ ផ្សេងនេះ ព្រះ
 មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក ធិ
 សំដែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ អង្គណា ទ្រង់
 ប្រសូត ភ្នំកិច្ចិមិននេះ ផ្សេងនេះ ព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក ធិសំដែង
 ធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត
 ពួកសត្វស្លាបមិនហ្មុះ ផ្សេងនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
 ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក ធិសំដែងធម៌ ។

សុត្តនិបិក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មទានំ

យស្មិត្ត ជាយមាទស្មី សព្វគោតិ ជាតិសុំ
 សោតាធិ ភគវា សត្តា ធម្មំ នេសេតិ ធម្មុមា ។
 យស្មិត្ត ជាយមាទស្មី សត្តាសុំ បទវិក្កមា
 សោតាធិ ភគវា សត្តា ធម្មំ នេសេតិ ធម្មុមា ។
 ជាតមត្តោ សម្ពុត្តោ ធិសា សត្វា វិលោកយំ
 វាចាសកិមុទិវេសិ វសា កុត្តាន ធម្មតា ។
 សំវេជយិត្តា ននតំ វេទិត្តា លោកាយកំ
 សម្ពុទ្ធំ អភិវធិត្តា បក្កាមី ចាចិចាមុខោ ។
 វិកលវុត្តេ វតោ កល្យ យំ កុទ្ធមភិដោមយំ
 ទុក្ខតំ ចាភិដាយាមិ ដោមនាយ វងំ វលំ ។

សុត្តនិបិក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មទានំ

កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត អំនឿលមិន
 បក់ដាក់ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា
 ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក និងសម្ព័ន្ធមមិ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ក្នុងករណីទាំងក្នុងក្រុងរឿង ឥឡូវនេះ
 ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានចក្ក និង
 សម្ព័ន្ធមមិ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត
 ទ្រង់ឈានដើរបាន ៧ ជំហាន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះ
 ភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក និងសម្ព័ន្ធមមិ ។
 ព្រះសម្ពុត្តានៃទ្រង់ប្រសូតរួចភាម ទ្រង់មើល
 មើលសព្វទិស ទ្រង់បន្តិ ឱ្យវាចាដ៏អង្គពាច នេះជាធម្មតា
 របស់ព្រះក្នុងទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងប្រជុំជនឱ្យកើតសង្វេគ
 ហើយសរសើរព្រះលោកនាយក ក្នុងបង្គំព្រះសម្ពុត្ត ហើយ
 បែរមុខទៅកាន់ទិសខាងកើត ដើរចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទិ
 ៧១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល ខ្ញុំបានសរសើរព្រះ
 សម្ពុត្ត ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតំ នេះជាផលវៃនៃការសរសើរ ។

បញ្ជី សម្ភាសន៍ស្រុកចាន់

ឥតោ ធុតិកប្បដិ	សម្មាសម្ពុទ្ធិយោ
សត្តរតនសម្បជ្ជោ	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
ចម្រីទុក្ខកិ ឆាម	ឯក្យនធុតិម្ហិកោ
សត្តរតនសម្បជ្ជោ	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
អដ្ឋាសិកិម្ហិកោ កម្សេ	ឱកាសោ ឆាម ទត្តិយោ
សត្តរតនសម្បជ្ជោ	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
សត្តាសិកិម្ហិកោ កម្សេ	សរិកច្នេននន្តរយោ
សត្តរតនសម្បជ្ជោ	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
អក្កិទិញាមនោ ឆាម	កម្សាន្តិ ធម្មសិកិយោ
សត្តរតនសម្បជ្ជោ	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
រាជា វិគសមោ ឆាម	កម្សាន្តិ ចក្កសិកិយោ(១)
សត្តរតនសម្បជ្ជោ	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
កតិចច្នេននោ ឆាម	កម្សាន្តិ ទុល្លសិកិយោ(២)
សត្តរតនសម្បជ្ជោ	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
រតនប្បជ្ជលោ ឆាម	កម្សាន្តិ តេជសិកិយោ
សត្តរតនសម្បជ្ជោ	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។

១ ឆ. ចុត្តសិកិយោ ។ ២ ឆ. កត្តសិកិយោ ។

សម្ភាសន៍ស្រុកចាន់ ទី ៤

ក្នុងកម្មវិធី ៧០ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ ឈ្មោះ សម្ភាសន៍រាជ ទ្រង់ចម្រើនដោយកែវ ពី ប្រការ មានកម្លាំង ច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧១ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រ- ភ្នំ ឈ្មោះបរិទុក្ខរាជ ទ្រង់ចម្រើនដោយកែវ ពី ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧២ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំកើតជាក្សត្រ ឈ្មោះ ឧកាសរាជ ជាស្តេចចក្រភ្នំ ទ្រង់ចម្រើនដោយកែវ ពី ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៣ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំកើត ជាស្តេចចក្រភ្នំ ឈ្មោះសិរិនិច្ឆេនរាជ ទ្រង់ចម្រើនដោយ កែវ ពី ប្រការមានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៤ ខ្ញុំកើតជា ស្តេចចក្រភ្នំ ឈ្មោះអភិទិញាមនរាជ ទ្រង់ចម្រើនដោយកែវ ពី ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៥ ខ្ញុំកើតជាស្តេច ចក្រភ្នំ ឈ្មោះរាជសមរាជ ទ្រង់ចម្រើនដោយកែវ ពី ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៦ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ ឈ្មោះអភិចច្នេនរាជ ទ្រង់ចម្រើនដោយកែវ ពី ប្រការ មាន កម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៧ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ ឈ្មោះ រតនប្បជ្ជលរាជ ចម្រើនដោយកែវ ពី ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បទវិក្កមនោ ធាម កច្ឆានំ ទ្រេអសីតិយោ
 សត្តរតទសម្បដ្ឋោ ធក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 វាជា វិលោកនោ ធាម កច្ឆានំ ឯកសីតិយោ
 សត្តរតទសម្បដ្ឋោ ធក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 តិវិសារោតិ ធាមេន កច្ឆេសីតិម្ហិ ទត្តិយោ
 សត្តរតទសម្បដ្ឋោ ធក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 ចជិសម្ពិទា ធកស្សោ វិហោត្វាមិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អយស្មា សម្មទាជវិកោ ថេរោ ឥហា
 កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

ធម្មំ កុសុមាសនិយត្តោបទានំ

[២៦] ធករោ ធក្កវត្តិយោ អយោសី ក្រាញុលោ កតា
 លត្វលោ ឥតិយោសេ ច សនិយស្មាសកេដុកេ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ ធមតាន

កុណិកប្បទិ ៨២ ខ្ញុំកើតជាស្តេចក្រុងភ្នំ ឈ្មោះបទវិក្កមនរាជ
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយតែវេជ្ជប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ កុណិកប្បទិ
 ៨១ ខ្ញុំកើតជាស្តេចក្រុងភ្នំ ឈ្មោះវិលោកនរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌
 ដោយតែវេជ្ជ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ កុណិកប្បទិ ៨០
 ខ្ញុំកើតជាស្តេចក្រុងភ្នំ ឈ្មោះតិវិសាររាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយ
 តែវេជ្ជប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្វ ៨
 និងអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពុំ
 សាសនា បេសព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិមានអាយុ បានសំដែងហើយ
 ខ្ញុំភាពពុំដឹងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ។

កុសុមាសនិយត្តោបទានំ ទី ៦

[២៦] គ្រាខាង ខ្ញុំបានកើតជាព្រាហ្មណ៍ ទៅក្នុងគ្រូដ
 ធក្កវត្តិ ជាឧក្រិយស ក្នុងធម្មិសេតុណាសាស្ត្រ ឥតិហា-
 សាស្ត្រ ព្រមព័ន្ធនិយណុសាស្ត្រ និងកេដុកសាស្ត្រ ។

ឃ្លី កុសលសន្តិយន្តោបកាម

បទគោត វេយ្យាករណ៍ ធិមិត្ត កោវិទោ អហំ
 មន្ត ត សិស្ស វិសេសី តិស្តាំ វេទាទ ទារក្ខ ។
 បក្ខ ឧប្បលក្ខានំ ចិដ្ឋិយំ វេទិកានំ មេ
 អាហុតិ យិដ្ឋុកាមោហំ វិគុណាតុសនាតមេ ។
 តទា វិបស្សិ ភគវ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខោ
 ឱកានេន្តោ ធិសា សទ្ធា ពេកច្ឆតិ ធនសកោ ។
 អាសនំ បញ្ញវេទ្ធាន ធិមន្តិទ្ធា មហាមុទំ
 សន្តិទ្ធាន តិ បុដ្ឋិ អតិទេសិ សកំ ឃរំ ។
 យំ មេ អត្ថិ សកេ គេហោ អាទិសំ បច្ចុប្បិទំ
 ភាហំ កុទ្ធស្ស ទាទាសិ បសន្នោ សេហិ ទាលិកិ។
 កុម្មវិកាលមញ្ញយ ឯកំ ហត្ថិ អទាសហំ
 អនុមោទិទ្ធាន សទ្ធា បញ្ញាមិ ឧត្តរមុខោ ។
 ឯកទុវេន វិគោ កប្ប្យ យំ បុច្ឆមនំ តទា
 ទុក្ខតិ ពាកិជាតាមិ បុច្ឆនាមស្សិទំ វេសំ ។

កុសលសន្តិយន្តោបកាម ទី ៦

ជាអកុសលស ក្នុងបទ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ ក្នុងធិមិត្ត មេរដប់
 គ្រូទេ បានបង្ហាញមន្តចំពោះពួកសិស្ស ។ ខ្ញុំគម្ពល់ថា
 ទម្រង់ ៥ ក្របសិល្ប៍ ខ្ញុំមានប្រាថ្នា ដើម្បីបូជាទូរគ្រឿង
 បូជា ក្នុងការជួបជុំគោតិវិទា ។ វេទានោះ ព្រះមានព្រះ
 ភាគព្រះនាមវិបស្សិ ទ្រង់ជាឧបសគ្គៈ មានកុសល្យោបកោម
 ទ្រង់ក្រាន់ទិសទាំងឡាយ ហើយស្តេចនិមន្តមក ។ ខ្ញុំបាន
 ក្រាលភាសនៈ ហើយនិមន្តព្រះមហាមុទំ បានក្រាលដ្តោះ
 ហើយ ទាំព្រះអង្គហួសទៅកាន់ជុំរបស់ខ្លួន ។ អាមិសៈណា
 ដែលខ្ញុំបានគម្ពល់ទុក មានក្នុងជុំរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំជ្រេថ្វាបានថ្វាយ
 អាមិសៈនោះចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ដោយវេរបស់ខ្លួន ។ ខ្ញុំដឹង
 គួរកាលដែលព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់លោយរួចហើយ ក៏បានថ្វាយ
 ផ្កាមួយក្តាប់ ព្រះសព្វញ្ញ្យោ ធ្វើទុក្ខទារុទ្ធជាហើយលប
 ព្រះគ្រូទៅកាន់ទិសទុក្ខា និងនុបញ្ញាទៅ ។ ក្នុងកម្ម
 ទី ៧១ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខា នេះជាផលវិបាកបូជា ។

សុទ្ធម្មិទិក ខុទ្ទកនិកាយ សុចានំ

អនន្តរា វេទោ កាច្យេ វាជាហុ វេទស្សនោ
 សត្តរាធនសម្មន្តោ កក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ធនស្សោ វិទោក្កាមិទ អដ្ឋិទេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អយស្សា កុសុមាសនិយោ វេរោ
 វេទោ កាជាយោ អកាសិក្កាតិ ។

ពុស្សមនិយោស្ស អចានំ លទ្ធម្មំ ។

សត្តមំ ផលទាយកច្ឆោបទានំ

(២៧) អដ្ឋាយិកោ មន្តនរោ តិស្តិំ វេទាន ចារក្ក
 ហិមវន្តស្សវិន្ទរេ វសាទិ អស្សទេ អហិ ។
 អត្ថិហត្តក្ក ទេ អត្ថិ បុស្សាវិកាដលោទិ ច
 បុដកោ វិក្កិចិក្កាន ធុមក្កេ លត្ថិកំ មយោ ។
 មនុមុត្តរោ លោកវិទ្ធ អាហុតិទំ បដិក្កហោ
 មនុមុត្តរោ លោ ភិក្កុន្តោ មមុហាមិ ។
 បសច្ចិចិក្កោ សុមាថា ដលំ ពុទ្ធស្សនាសហំ
 បិកិសក្កានោ មយ្ហិ វិដ្ឋនាធូ សុទារហោ ។

សុទ្ធម្មិទិក ខុទ្ទកនិកាយ អចានំ

ក្នុងកម្មជាលំដាប់ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចច្រកត្តិ
 ឈ្មោះវេទស្សនៈ ទ្រង់បរិច្ចាលិវាយកែវ ៧ ប្រការ មាន
 កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទ្ធា ២ វិទោក្ក ៨ និងអតិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះកុសុមាសនិយោនរោមាយ បានសម្តែងខ្លួន
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ពុស្សមនិយោធម្មបទាន ។

ផលទាយកច្ឆោបទាន ទី ៧

(២៧) ខ្ញុំជាអ្នកស្តេចយមន្ត ចរិតចម្រុះ ចេះចប់
 គ្រូវេទ នៅក្នុងកាលស្រម ជិតព្រហ្មមនោ ។ ការបូជា
 ភ្លើង របស់ខ្ញុំគឺមាន ខ្ញុំជាក់វែលយូកទាំងឡាយក្នុងកញ្ចប់
 ហើយព្យាបាលលើលើ ។ ព្រះលោកវិទូ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ
 ទ្រង់ខ្លួនខ្លួនលទ្ធស្រៀងចូរ ទ្រង់មានប្រាជ្ញា និងស្រង់ខ្ញុំ
 ស្តេចនិងមន្តទៅដើម្បីភិក្កា កិច្ចលមកកាន់សំណាត់នៃខ្ញុំ ។

លទ្ធផល ផលបាយកន្ត្រៃបទាន

សុវណ្ណវណ្ណា សុត្តន្តោ អាហុកិច្ចំ ពដិក្កហោ
អន្ធលិក្ខេ មិកា សត្តា វេទិ កាថំ អកាសថ ។
វេទិ ផលនាទេ ចេតនាចណិច្ចិហំ ក
កក្កន្ធំ សតសវេស្សំ ទុក្កតិ ទូមមជ្ជតិ ។
តេវេ សុត្តន្តលោ អនុក្កាម សម្មនា
កត្តាទ្ធិ អនលំ ហំ ហិត្វា ជយចរាជយំ ។
វេទិ សត្តកប្បសតេ រាជា អាសិ សុវត្ថុលោ
សត្តរកមសម្បត្តោ ចក្កវត្តិ មហេស្វរោ ។
ចដិសម្ពិទា ចេតស្សោ វិហិត្វាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មភិក្ខា សត្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។
វេទិ សុទំ អាយស្មា ផលនាយកោ វេរោ វេទិ
កាជាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ផលបាយកន្ត្រៃបទាន អបទានំ សម្ពំ ។

ផលបាយកន្ត្រៃបទាន

ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្តសោមនស្ស បានថ្វាយវត្ថុឈ្នួក
នោះ ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាសាស្តា ទ្រង់បានវណ្ណៈ
ដូចគ្នាស ទ្រង់ញ៉ាំងបីគំនូរកើត ទ្រង់នាំមកផ្លូវសេចក្តីសុខ
ដល់ខ្ញុំក្នុងបច្ចុប្បន្ន គួរទទួលផ្លូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់បំភាន់នា
តាកាសហើយសម្តែងនាថានេះថា កុលបុគ្គលៈ និងមិនទៅ
កាន់ទុក្ខកិសេម្មយសនកប្ប ដោយផលវៃការថ្វាយវត្ថុឈ្នួក
នេះផង ដោយផលវៃការអម្ពល់ទុកផ្លូវចេតនានេះផង ។
ព្រោះកុសលមូលនោះឯង ខ្ញុំបានសាយសម្បត្តិពំនិទ្យាយ
ហើយបានដល់ផ្លូវគ្រាន់គ្រាន់ ជាហេតុមិនញាប់ញ័រ ខ្ញុំលះ
ពេលរកឈ្នះនឹងការចាញ់ ។ ក្នុងកប្បទី ៧០០ អំពីកប្បនេះ
ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រកត្តិ ឈ្មោះសុម្ពន្ធិលៈ ទ្រង់បរិច្ចាលិ
ដោយកែវពំនិ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចដិសម្ពិទា ៤
វិហិត្វា ៨ និងអភិក្ខា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
ពំនិសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
បានពូជ ព្រះផលបាយកន្ត្រៃបទាន បានសម្តែងផ្លូវ
នាថាពំនិខេ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ចប់ ផលបាយកន្ត្រៃបទាន ។

សុត្តនិកាយ សុត្តនិកាយស្ស អបទានំ
អដ្ឋមិ ញ្ញាណសញ្ញាញ្ញាបទានំ

(២៨) វេទុកេ ហិមវន្តម្ហិ វសានិ វេទុកន្តរេ
 បុទ្យំទំ សោកនំ ទិស្វា តុន្តសេដ្ឋំ អនុស្សវំ ។
 ញ្ញាលោ ឧបនិទំ ទត្ថិ សង្កាមំ ទត្ថិ សត្តុបោ
 សព្វទម្ហំ អភិញ្ញាយ ញ្ញាលោទ អនិម្មត្តិ ។
 ឧមោ ភេ បុរិសាជញ្ញ ឧមោ ភេ បុរិសុត្តម
 ញ្ញាលោទ ភេសមោ ទត្ថិ យាវតា ញ្ញាណមុត្តមំ ។
 ញ្ញាលោ ទិក្ខំ ចសាទេត្វា កម្មំ សក្កម្ហិ មោធមំ
 អវសេសេសុ កម្មេសុ កុសលំ កវិកំ(១) មយា ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កម្មេ យំ សញ្ញាមលកំ តតា
 ទុក្ខតំ ធាតិជាធាមិ ញ្ញាណសញ្ញាយិទំ ដលី ។

• ឧ. វិជ្ជ ។

សុត្តនិកាយ សុត្តនិកាយ អបទានំ
ញ្ញាណសញ្ញាញ្ញាបទានំ ទី ៨

(២៨) ខ្ញុំទៅទាក់ហិមវន្ត ឃើញដកខ្សែចង្កីល្អក្នុងទន្លេភ្នំ
 ខ្ញុំពួកខ្ញុំព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរជា ការប្រៀបធៀប ក្នុងញ្ញាណ
 (របស់ព្រះសាស្តា) មិនមានឡើយ សង្ក្រាមរបស់ព្រះសាស្តា
 ក៏មិនមានដែរ ព្រះសាស្តាបានជ្រាបខ្លាំងជាងគ្នា ទ្រង់សិប
 ស្នូនដោយញ្ញាណ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជ្ញា ខ្ញុំ
 សូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសដ៏ទុក្ខ ខ្ញុំ
 សូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ សភាពដទៃស្មើដោយញ្ញាណរបស់ព្រះ
 អង្គមិនមានឡើយ មានតែញ្ញាណរបស់ព្រះអង្គ ទើបទុក្ខជា
 កំណត់ ។ ខ្ញុំកោតចិត្តឱ្យជ្រះថ្លា ក្នុងញ្ញាណហើយ គឺបាន
 ទៅរកព្រះអង្គហិមវន្ត អស់មួយកម្ស ខ្ញុំបានគសាតិកុសល
 ក្នុងកម្សដ៏សស ។ ក្នុងកម្សទី ៧១ អំពីកម្សនេះ ក្នុងកាល
 នោះ ព្រះហេតុដែលខ្ញុំបានឱ្យសេចក្តីសំគាល់ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃសេចក្តីសំគាល់ក្នុងញ្ញាណ ។

វិចិត្រ គន្ធបុប្ផិយលោកខាន់

ឥតោ តេសត្តតិកេច្យ ឯកោ វុឡិទបុដ្ឋិយោ
 សត្តាតទសម្បន្ទោ ឧក្កវត្តិ មហេត្វលោ ។
 ចដិសត្តិទា ភតស្ស្យា វិមោក្ខាចិត អដ្ឋិមេ
 ឧឡកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថិ សុទិ ភាយស្នា ញាណសញ្ញាតោ ថេរោ
 ឥមា កាដាយោ អភាសិត្តាតិ ។
 ញាណសញ្ញាធម្មស្ស ឧបទានំ សមដ្ឋំ ។

វិចិត្រ គន្ធបុប្ផិយលោកខាន់

(២៧) សុវណ្ណវណ្ណ ភពវា វិចស្សិ នក្ខំណារហា
 វុវត្តតោ សាវតោហំ អារាមា អភិទិត្តមិ ។
 ទិស្វាទហំ ពុទ្ធសេដ្ឋិ សព្វញ្ញតំ មហាសវិ
 ចសន្ទចិត្តោ សុមោ កតមត្តំ អច្ឆជយិ ។
 តេជ ទិត្តច្យសាទេជ ទិបទិទ្ធស្ស តាទិយោ
 ហដ្ឋោ ហដ្ឋេជ ចិត្តេជ វុជ វដ្ឋិ តដាភតិ ។

គន្ធបុប្ផិយលោកខាន់ ទី ៧

ក្នុងស្បថ ៧៧ អំពីក្បួន៖ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុង ១
 ជាតិ ព្រះនាមបុព្វុទ្ធបុប្ផិយ៖ ទ្រង់ចម្រើនដោយកែវ ៧
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ព័ន្ធ ២ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់ជូនហើយ ។

បានភូជា ព្រះញាណសញ្ញាករ្យោមាធម្ម បានសម្ព័ន្ធ
 ឱវាជាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ញាណសញ្ញាលោកខាន់ ។

គន្ធបុប្ផិយលោកខាន់ ទី ៨

(២៨) ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវិចស្សិ មានវណ្ណៈដូចមាន
 ទ្រង់គូរទទួលខ្ញុំទន្ទិណទាន មានក្នុងសាវតោមរោម ស្តេច
 ចេញអំពីភាម ។ ខ្ញុំឃើញព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាសព្វញ្ញ
 មិនមានភាសាៈ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បាន
 បូជាផ្លូវដែលស្តេចនិមន្តទៅ ។ ខ្ញុំជាអ្នករីករាយ មានចិត្តរីក
 រាយ ចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាទិប្បក្កល ប្រសើរជាងសត្វដ៏ធំពីរ
 ទើបទ្វាយបង្គំព្រះតេជអក្ខរៈទៀត ដោយចិត្តជ្រះថ្លាខោះ ។

សុត្តន្តបិដក បុរាណិយស្ស ឧបទានំ

ឯកទុក្ខេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ ចុច្ចមកិរោមយំ
 ទុក្ខតំ ធាកិជាធាមិ ពុទ្ធស្វាយំនំ ឥសំ ។
 ឯកត្តាធឿសិភោ កាច្ឆេ វុណោ ធាម(១) ទត្តិយោ
 សត្តាភទសឡោ ធការតិ មហាពូលោ ។
 ចដិសម្ពិទា ធនស្សោ វិហាកុចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ឆិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្តិ សុនំ ភាយស្នា កទ្ធមុច្ឆិយោ ដេវោ ឥមា
 ភាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

នទុច្ឆិយោស្ស ឧបទានំ សម្ពំ ។

ទសមំ បទុមបូជិកត្ថោបទានំ

[៣១] ហិមវន្តស្សវិទូរេ កោតោ ធាម បទូតោ
 ធានាវុក្ខេហិ សញ្ញោ មហាភូតកណាលយោ។
 វេចន្ត្រិ ធន ស្សាសិ អស្សោ អកិច្ចិតោ
 បុក្ខុកោ សសិស្សេហិ វសាមិ អស្សោ អហំ។

១ ឆ. ចរណោ ធាម ។

សុត្តន្តបិដក បុរាណិយ សធាន

ក្រឹត្យចំ ៧១ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានថ្វាយដ្ឋាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃកុច្ចដា ។ ក្រឹត្យចំ ៦១ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំកើតជាក្សត្រ
 ចក្រពន្ធិ ឈ្មោះវណ្ណៈ គ្រងបច្ចុណ្ណដោយគោល ប្រការ
 មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហាកុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាប់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់ឱ្យហើយ ។
 បានពូជ ព្រះនន្ទបុត្រិយក្មេងមានអាយុ បានសម្តែងខ្លាចា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់នទុច្ឆិយោធាន ។

បទុមបូជិកត្ថោបទានំ ទី ១០

[៣០] មានក្នុង ១ ឈ្មោះគោកចៈ ទៅក្រហមពាន្ត ដេ
 ជាសដោយឈើវស្សនិវ ជាទីស្រីយនៅនៃពួកក្រូច ។
 ខ្ញុំបានសាងកស្រម គ្រងកណ្តាលក្នុងនោះ មានពួកសិស្ស
 ចោមរោម តែងនៅក្នុងកស្រម (ខ្ញុំបបួលពួកសិស្សចា)

សម្តី បទប្បដិក្ខន្ធហារាម

អាយុន្ត មេ សិស្សកុណា បទុមី អាហារន្ត មេ
 ពុទ្ធច្នដំ ករិស្សាមិ ធិមនិទ្ធស្ស ភាទិណោ ។
 វរិទ្ធិ កេ មដិស្សត្វា បទុមី អាហារីសុ មេ
 តតា ធិមិត្តំ កត្វាហំ ពុទ្ធស្ស អភិរោមយី ។
 សិស្សេ តតា សមាទេត្វា សាទុកំ អនុសាសហំ
 មា មោ មុខ្មេ មមជ្ជិត្វា អប្បមាណោ សុទារិហោ ។
 វរិ សមនុសាសិត្វា ស សិស្សេ វទេក្ខមេ
 អប្បមាទកុណោ យុត្តោ តតា កាលី ករោតា អហំ ។
 ឯកទុរិកេ ឥត្រោ ករោច្យ យំ បុប្ផមភិរោមយី
 ទុក្ខតិ តាភិជាតាមិ ពុទ្ធច្នជាយិទំ ផលំ ។
 ឯកបញ្ញាសកប្បមិ រាជា អាសិ ផលុត្តមោ
 សត្តានុសច្យន្តោ ទត្តាវត្តិ មហាពុលោ ។
 បដិសត្តិជា ទតស្សា វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ទប្បកិញ្ញា សន្និកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

សូមពួកសិស្ស មកកាន់សំណាក់យើង សូមពួកសិស្សទាំងអស់
 ឈ្នួលមកទិញយើងវានឹងធ្វើពុទ្ធបូជា ចំពោះព្រះពុទ្ធជាភាគច្រើន
 ទ្រង់ប្រសើរជាងសត្វដើរពីរ ។ ពួកសិស្សទាំងនោះ ទទួល
 ពាក្យខ្ញុំថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ បានយកក្តីឈ្នួលមកទិញខ្ញុំ ខ្ញុំ
 ធ្វើទិមិត្តភាមទំនងដូច្នោះហើយ បានបង្ហាត់ថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធ
 ជាម្ចាស់ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានប្រជុំពួកសិស្ស ហើយប្រៀន
 ប្រដៅដោយប្រៀនថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំប្រមាទ សេចក្តី
 មិនប្រមាទជាគុណនាំមកទូរសេចក្តីសុខ ។ ខ្ញុំនោះបានប្រៀន
 ប្រដៅពួកសិស្សដែលជាអ្នកដល់ពាក្យនេះហើយ ខ្ញុំប្រកប
 ក្នុងអប្បមាទគុណ ក៏បានធ្វើមរណកាលក្នុងកាលនោះ ។ ក្នុង
 កម្សាន្ត ៧១ អំពីកម្សាន្តនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយក្តី ខ្ញុំមិន
 ដែលស្តាប់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកម្សាន្ត ៧១
 អំពីកម្សាន្តនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតី ព្រះនាមផលុត្តមៈ
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិភវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិ-
 សត្តិទា ៤ វិមាតុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើទិញកំរិត្ត
 ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុទ្ធិបដិព ប្រកាសនៃស្នេហា

សុទ្ធិ សុទ្ធិ អាយស្នា ចន្ទវរ្ម័នកោ ដេវេ ឥហ
កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។
ចន្ទវរ្ម័នកោស្នេហា ឥហ ។

ទុក្ខាទិ

សេរយ្យកោ មុច្ឆុដ្ឋិ ហាយសោធកិ ថោមកោ(១)
អាសនី ឥលសញ្ញិ ឆ កត្តចន្ទមុច្ឆិយោ
ចត្តុត្តរសតា កាជា កណ៌តា អត្តនស្សិតិ ។

សេរយ្យកោ ឆេសោ ។

១ ឆ. យាយសោ ឆត្តោមោ ។

សុទ្ធិបដិព ប្រកាសនៃស្នេហា

បានក្នុង ចន្ទវរ្ម័នកោស្នេហា បានសម្រេចខ្លួនជា ទាំងស្រុង
នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ ចន្ទវរ្ម័នកោស្នេហា ។

ទុក្ខាទិ

សេរយ្យកោស្នេហា ១ មុច្ឆុដ្ឋិយកោស្នេហា ១ ហាយស-
តាយកោស្នេហា ១ ឆត្តចន្ទមុច្ឆិយកោស្នេហា ១ ថោមកោស្នេ-
ហា ១ ឬ សម្រេចខ្លួនកោស្នេហា ១ កុសុមាសនីយកោស្នេហា
១ ឥលសញ្ញិយកោស្នេហា ១ កណ៌តាយកោស្នេហា ១ អត្តនស្សិតិ
យកោស្នេហា ១ ចន្ទវរ្ម័នកោស្នេហា ១ បាន
នាថា ១០៨ ក្នុងអក្សរាដ្ឋប្បវេណី ។

ចំ សេរយ្យកោ ទី ១២ ។

បុទុសមោ លោភិពវិគ្គោ

បឋមំ លោភិពញោបទានំ

(៣១) បទុមុត្តរោ យាម ជេនោ លោកដេដោ ឧកសភោ
 មហាភោ ជនកាយស្ស ទេសេតិ អមតំ បទំ ។
 កស្សាហំ វចនំ សុត្វា វាចាសភិមុដិវតំ
 អញ្ញសី មត្តោបាទោ ឯកោត្តោ អាសហិ តថា ។
 យថា សមុទ្ទោ ឧទទិចចត្តោ
 មេរុ ឧកាមំ មវរោ សិលុទ្ធកាយោ
 តថេវ យេ ចិត្តវសេន វត្តេវ
 ឧ ពុទ្ធាណាស្ស កាលំ ឧមេន្តិ តេ ។
 ឧត្ថវិចិ វមេត្វាទ ពុទ្ធា កាវុណិកោ ឥសិ
 ភិក្ខុសិវ្យេ ធិសិធិត្វា ឥហា កាថា អកាសថ ។
 យេ សោ ញាណំ មកិក្កេសិ ពុទ្ធខ្ញំ លោកយាយក
 កាម្យាមំ សវកសហស្សំ ទុក្ខតិ សោ ឧ កុច្ឆតិ ។

លោភិពវិគ្គ ទី ១៤

លោភិពញោបទាន ទី ១

(៣១) ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបុទុមុត្តរៈ ជាព្យាប្បក្កន្តិលោក
 ទ្រង់ជាឧកសភៈ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ជាចំណែកព្រះនិព្វាន ដល់
 ពួកជនច្រើន ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់ខ្ញុំព្រះពុទ្ធជីកា
 មេស្រីព្រះអង្គនោះ ដែលទ្រង់ពោលដោយវាចា ដ៏អង្គកាម
 ខ្ញុំផ្តងអញ្ញសី បានចិត្តនឹងក្នុងការម្នេសវិភម្មយ ។ សមុទ្រ
 ប្រសើរជាងស្មឹងតាំងឡាយ ក្នុងព្រះសុមេរុ ប្រសើរជាងក្នុង
 តាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ ជនណាប្រព្រឹត្តដោយគំណាច
 ចិត្ត ជននោះមិនដល់មួយចំណិត ខែពុទ្ធាណាឡើយ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ លុះព្រះសេម្មុជាឥសី ប្រកចដោយ
 សេចក្តីកុណា ទ្រង់បញ្ជប់ខ្ញុំអម្បិធិ គង់ក្នុងកណ្តាលដំនុំ
 ភិក្ខុសង្ឃ ហើយសម្តែងខ្ញុំនាថាតាំងឡាយនេះថា ជនណា
 បានសរសើរ ខ្ញុំញាណវៃព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក
 ជននោះឯង វែងមិនទៅកាន់ទុក្ខតិ អស់មួយសែនកប្ប

សុទ្ធិប័ណ្ណ ខ្មែរកំណយស្ស ធម្មតា

កិលេសេ យាចយិទ្ធាន ឯកោត្តា សុសមាហិតោ
 សោកិតោ ធាម ធាមេន ហេស្សតិសត្តសារកោ ។
 កិលេសា យាមិតា មយ្ហិ ភវា សទ្ធវេ សម្មហតា
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុច្យតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 ចញ្ញាសេ កច្យសហស្សត្ថិ សត្តវសិ សមុក្កតា
 សត្តវគនសម្មត្តា ចញ្ញវត្ថិ មហាទូលា ។
 ចដិសម្ពិទា ធនស្សោ វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 នត្ថិ សុទិ អយស្មា សោកិតោ ដេវោ ធិមា
 តាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

សោភិតន្តោស្ស ធម្មតា នសន្តំ ។

ទុតិយំ សុទ្ធស្សនត្ថេរាបទានំ

(៣២) ខ្ញុំត្រាស់(១)និយា គឺវេ មិលក្នុងលិខោ(២) អហ្ម
 តាហំ កុក្កិ កវេសន្តោ អន្តសិ លោកនាយកំ ។

១ ឆ. វិគោ ។ ២ ឆ. មិលក្នុងលិខោ ។

សុទ្ធិប័ណ្ណ ខ្មែរកំណយ ធម្មតា

នឹងដុតចំពោះព្រះកិលេសាទាំងឡាយ មានចំណុចនឹងក្នុងការម្នាក់
 ឯមួយ មានចំណុចម្តង ម្តង ម្តង បាននាមជាសោភិតៈ ជា
 សារីកនៃព្រះសោស្តា ។ ខ្ញុំបានដុតចំពោះព្រះកិលេសាហើយ
 ក៏បាននឹងក្នុងខ្ញុំបានដកចេញហើយ វិថុ ព្យ ខ្ញុំបានសម្រេច
 ហើយ ទាំងសាសនាចរសព្វពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 ក្នុងកថាខ្មែរ ៥០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រាជ្ញដ៏ ជាពិ ព្រះ
 នាមសម្តេចអង្គរ ទ្រង់បិច្ចណិដោយកែទាំង ៧ ប្រការ
 មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៤ នឹងកកិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា ចរស
 ព្វពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសោភិតន្តោមានអាយុ បានសម្បូរនូវធាតុ
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សោភិតន្តោធម្មតា ។

សុទ្ធស្សនត្ថេរាបទានំ ទី ២

(៣២) ក្នុងឈើមិលក្នុងនាមវេ នៅក្បែរច្រកស្ទឹងដីធំ ខ្ញុំ
 កំពុងស្វែងរកឈើនោះ បានឃើញព្រះលោកនាយក ។

រឿង រុក្ខស្សន្តោកចាន

កោតកំ(១) ចុដ្ឋតិ ធិស្វា វណ្ណោ ធម្មានហំ តតា
 ពុទ្ធស្ស អភិរោចេសី សិទ្ធិនោ រោកកតតុនោ ។
 យេន ញារណោ បញ្ញាសិ អន្តតិ អមតិ បដិ
 តិ ញាណំ អភិប្បវេសី ពុទ្ធសេដ្ឋ មហាធុរិ ។
 ញាណម្ហិ ក្នុង កត្វាន មិលកុំ អន្តសំ អហំ
 បដិលទ្ធាម្ហិ តំ សញ្ញំ ញាណក្កដាយនំ ផលំ ។
 ឯកត្ថិសេ ឥតោ កាច្យ យំ ចុដ្ឋមកិរោចយំ
 ទុក្ខតិ ហិកិជាតមិ ញាណក្កដាយនំ ផលំ ។
 ឥតោ កោសកប្បម្ហិ ទ្វានសាសិ ពលុក្កតា
 សត្តាធនសម្បត្តា ធក្កវត្តិ មហាពុលា ។
 បដិសម្ហិទា ធម្មេស្សា វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្ហិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥតិ សុទិ ភាយស្សា សុទស្សនោ ដេរោ ឥហា
 កាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

រុក្ខស្សន្តោកចាន លម្អំ ។

១ ម. ពេជ្រិតិ ។

រុក្ខស្សន្តោកចាន ទំ ២

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឃើញដើមកែវមានផ្ការីក ទើបកាប់ផ្កាពាំង
 ទង ដាក់ចូលទៅក្នុងប៉ោះព្រះសម្បុទ្ធ ព្រះនាមសិរិ ជា
 លោកគន្ធី ក្របខ្លួនជា បងគ្រូព្រះសម្បុទ្ធ ទ្រង់ប្រសើរ
 ជាមហាមុនី ព្រះអង្គដល់ហើយ ខ្ញុំអមតបទ ជាទីមិនយូរ
 ដោយញាណណា ខ្ញុំប្តូរដំពោះញាណនោះ ។ លុះខ្ញុំធ្វើ
 ការប្តូរដំពោះញាណហើយ ទើបបានឃើញនូវឈើមិលកុ
 ខ្ញុំជាបុគ្គលបាននូវការសំគាល់នោះ នេះជាផលនៃញាណ-
 បូជា ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ អភិកថាព្រះ ព្រះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ថ្វាយដ្ឋ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃញាណបូជា ។
 ក្នុងកថាខណ្ឌ អភិកថាព្រះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងតូចៗ
 ជាតិ ព្រះនាមពលុក្កតៈដូចគ្នា ទ្រង់ចាំប្តូរដំពោះកែវ ដ
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ហិទា ២ វិហោតុ ៨ ទិវ
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតំប្តូរដំពោះ ពាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពួក ព្រះសុទស្សន្តោកចាន បានសំដែងនូវនាម
 ពាំងនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ រុក្ខស្សន្តោកចាន ។

តតិយំ បន្តប្បជីកញ្ជោបទានំ

[៣១] កន្ទកាតាធនីតិវេ អហោសី ឥន្ទ្រោ ភយា
 បុប្ផកត្យោ ធម៌ អាសី បុប្ផានំ វសនោ អហំ(១) ។
 អន្តទស្សី តុ អគវា លោកដេដ្ឋោ ធលាសភោ
 បវនក្កន(២) ធិយ្យាសិ ហំសវាវ អគ្គេ ។
 ធមោ ភេ បុរិសាជញ្ញ ចិន្ទំ ភេ សុវិសោ ចិតិ
 បសន្នុមុទវណ្ណាសិ វិច្ឆសន្នមុទិ ព្រិយោ ។
 ឱរោហិត្វាន អាតាសា ក្វិវចញ្ញោ សុមេធសោ
 សង្សានិ បក្កវិគ្វាន បល្ល្លេន ឧចារិសិ ។
 វិសិទំ ធន្តាធាយ អគមាសី ធិនន្តិកោ
 បសន្នុចិត្តោ សុមនោ តុទ្ធស្ស អភិរោបយំ ។
 អភិកនេត្វាន សម្មុទ្ធិ លោកដេដ្ឋិ ធលាសភិ
 ចារោដ្ឋិ ជនយិត្វាន បក្កាមី ឧត្តរមុទោ ។

១ ម. ធា ។ ២ ម. វិចនេន ។

បន្តប្បជីកញ្ជោបទានំ ទី ៣

[៣២] គ្រាវោ ខ្ញុំកំធម៌កំខ្លា ទៅទៀបន្ទេរស្ទឹងចន្ទ-
 កាតា ជាអ្នកទទួលបានផ្លូវផ្ការឿយ ជាអ្នកស្ងៀមផ្លូវផ្ការឿយ ។
 កាលវាវា ព្រះបាទព្រះរាជព្រះនាមអន្តទស្សី ជាព្យង្គក
 លោក ជាឧកសកៈ ស្តេចហោះទៅតាមទិដ្ឋិផ្ការឿយ ដូច
 ស្តេចហង្ស (ហើរទៅ) នាគកាស (ខ្ញុំសរសើរពុទ្ធកុណាថា)
 បតិគ្រព្រះអង្គជាបុរសកថាខេយ្យ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះ
 អង្គ ព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គ ស្តារឡើយ ព្រះអង្គមាន
 សម្បុរព្រះក្រម្រង់ថ្លា មានដ្រែងដីព្រះក្រម្រសសំបស់ ។
 លុះព្រះអន្តទស្សី មានបញ្ញាដូចដៃដី មានបញ្ញាជាស្រៀង
 កុរោ រស្មីចម្រើនកាស ហើយក្រាលសន្សំដី ទ្រង់
 ចូលមកគាំកែវ ។ ខ្ញុំមានយកខ្ញុំមច្ឆន្ទដីល្អដង ហើយ
 ដើរចូលមកក្នុងសំណាក់ព្រះជេនស្រី ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មាន
 ចំនួនសាមនស្ស បានបូជាចំពោះព្រះកុទ្ធ ។ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំ
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាព្យង្គកលោក ជាឧកសកៈ ហើយកំរើក
 ព្រាហ្មជ័យ ឈមមុខទៅកាន់ទុត្តទេស ដើរចេញទៅ ។

បញ្ជី ប្រព័ន្ធនិយត្តិការងារ

អង្គរសេ កម្សសេ	កន្ទួន យំ អក្ខរយំ
ទុក្ខតំ ធាតិជាធាមិ	កុទ្ធក្រជាយំនំ ដលំ ។
ចក្ខុនុសេ កម្សសេ	សីតា អាសីសុ តេ តាយោ
កេហិណិ ធាម ធាមេ	ចក្ខុវត្តិ មហាតូណា ។
ចដិសុគ្គិណ ចកស្សា	វិមាត្តាមិច អដ្ឋិមេ
ចន្យកិញ្ញា សន្និកតា	កតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ស្តិ សុនំ អាយស្ស កន្ទួនប្រជេតោ ជេរោ ឥមា
តាយោ អភាសីតាតិ ។

ចន្ទវរ្ម័នកម្មេស្ស កម្មេសំ សមន្តំ ។
នន្តិ កាលាវិ ។

បញ្ជី ប្រព័ន្ធនិយត្តិការងារ

(៣២) សុខន្ទា ធាម ធាមេ ក្រាហ្មណោ មន្តុចារក្ខ
អជ្ឈាយតោ យោតយោតោ កជិចេយ្យំ អយោតយិ ។
ចទុមុត្តោ លោកវិទូ អត្តោ ករុណិកោ ឥសិ
ជនតិ អទុកម្សត្តោ អន្តរ កន្តិមិ តតា ។

ប្រព័ន្ធនិយត្តិការងារ ទី ៤

ក្នុងកម្មវិធី ១១៨ អំពីកម្មវិធីនេះ ក្រោយហេតុផលខ្ញុំបានប្តូរ
ខ្លឹមសារ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួនគេ នេះជាផលនៃកុទ្ធក្រជា ។
ក្នុងកម្មវិធី ១១៤ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំបានកែជាស្តេចប្រក្រតី
៣ ជាតិ ព្រះនាមកេហិណិដ្ឋូតា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
ចដិសុគ្គិណ ២ វិមាត្ត ៨ ខ័និអកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានប្រគល់
ហើយ ។

បានក្នុង ព្រះចន្ទវរ្ម័នប្រជេតោ មានអាយុ បានសម្រេចខ្លួន
ភាពជាតិនេះ ដោយប្រការដ៏ច្រើន ។
ចម្ល ចន្ទវរ្ម័នកម្មេស្ស ។
ចម្ល កាលាវិ ទី ៤ ។

ប្រព័ន្ធនិយត្តិការងារ ទី ៤

(៣២) មានក្រាហ្មណ៍ម្នាក់ មាននាមសុខន្ទៈ ជាអ្នកចេះ
ចម្លមន្ត ស្វាគ្យាធម៌មន្ត គួរតែសូមបាន បានច្រើនស្រឡាញ់យក
ឈ្មោះរាជបេយ្យៈ ។ កាលនោះ ព្រះលោកវិទូជាអគ្គបុរស
ព្រះនាមចុក្ខុន្ទៈ ទ្រង់ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់ស្វែង
រកខ្លឹមសារ អនុគ្រោះដល់ក្នុងនេះ ស្តេចទ្រង់មហាកាល ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

ធម្មមិត្តានំ សម្មុទ្ទោ សព្វញ្ញុ លោកនាយកោ
 មេត្តាយ អថវិ សត្តេ អប្បមាណំ ឱវចនំ(១) ។
 វណ្ណោ ជិត្តានំ បុច្ឆានំ ព្រាហ្មណោ ឧទ្ធិទារក្ខ
 សព្វសិស្សេសមាទេត្វា អាគារសេ ឧត្តិទាចយិ ។
 យាវតា ធនំ អាសិ បុច្ឆានំ ធនំ តតា
 ពុទ្ធស្ស អាណុកាវេន សត្តាហំ ន វិភច្ឆថ ។
 តេទេវ សុត្តម្បលេន អនុភោត្តានំ សម្បតា
 សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ តិណ្ណោ លោកេវិសត្តិកំ ។
 ឯការសេ កច្បសតេ ធន្ធាតិសាសុ ទត្តិយោ
 អត្តវិសសនាមា(២) តេធម្មវត្តំ មហាព្វលា ។
 ធម៌សម្ពិទា ធនស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនធិ ។
 ឥតិ សុតិ អាយស្សា បុច្ឆធននិយោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ប្បុរសជន្មេស្ស ឧបទានំ សម្ពុំ -

១ ឧ. ឧប្បមាណេ ឱវចនំ ។ ២ ឧ. ពុទ្ធិ ពោត្តេ អប្បមាមា ច វាជាតោនំ វិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

លុះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាសព្វញ្ញុ ជាលោកនាយក ទ្រង់ចង្រ្រងចេ
 ហើយ ក៏ផ្សាយមេត្តាចំពោះពួកសត្វ (សព្វទិស) មិនមាន
 ប្រមាណ មិនមានទមន៍ ។ ព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកចេរបម្ពុ
 បានបរិយេកដ៏ពិត ប្រជុំពួកសិស្សទាំងអស់ ហើយ
 បោះទៅលើអាគារ ។ ក្នុងកាលនោះ នគរក៏បានត្រៀម
 ប្រគល់ដោយដ្ឋានដ៏កំណត់ ហេតុនៃការពារព្រះពុទ្ធ ដ្ឋាន
 មិនបានវិធាន អស់ពីថ្ងៃ ។ ដោយកុសលមូលនោះឯង
 ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិ កំណត់ដ៏ឆ្លាតវៃ ទាំងពួង ឆ្លងខ្លួន
 គណៈជាត្រៀមចាក់ស្រែកក្នុងលោក ។ ក្នុងកម្សាន្ត ១១១ អំពី
 កម្សាន្ត ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងខ្ពង់ យាង ជាតិ មានព្រះ
 នាមអត្តវិសេដ្ឋចន្ទា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហោត្ត ៨ មិនអកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនាបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូថា បុប្ផធននិយោ ករមានកាយុ បានសម្រេច ខ្លាតថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បញ្ជី រហោសញ្ញាណប្រាសាទ

[៣៨] ហិមវត្តស្បូវិទ្ធវេ វសកោ ឆាម ធាតុតោ
 តស្មី ធាតុតោធម្មិ អស្សមោ អាសិ មាចិតោ ។
 តិណិ សិស្សសហស្សនិ វាទេសិ ព្រាហ្មណោ តនា
 សិសាវិគ្គាម តេ សិស្សេ ឯកមន្ទិ ទុចារិសី ។
 ឯកមន្ទិ ឯសិទិក្ខា ព្រាហ្មណោ មន្ទិទារក្ខ
 ពុទ្ធវេសិ កវេសន្តោ ញ្ញៈលោ ធិត្តិ មសា ធម៌ ។
 តត្ថ ធិត្តិ វសាទេត្តា ធិសិទិ មណ្ឌិ វសទុវេ
 មល្លត្តិ អាពុទិក្ខាម តត្ថ កាលំ ករោ មរិ ។
 ឯកត្ថិសេ ឆតោ ករោ យំ សញ្ញាមលកិ តនា
 ទុក្ខតិ ចារិជាចារិ ញ្ញាណសញ្ញាយិទិ ជលិ ។
 សត្តវិសម្មិ ករោ វា ជា សិរិទេវ អហុ
 សត្តវត្ថុសម្មា ទុក្ខវត្ថុ មហាទុលោ ។
 មជ្ជិសម្មិទា មតស្សោ វិហោ ទុក្ខចិទ អដ្ឋិមេ
 មជ្ជិកិញ្ញា សទ្ធិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនមន្ទិ ។

រហោសញ្ញាណប្រាសាទ ទី ៥

[៣៨] មានក្នុងរហោសញ្ញាណប្រាសាទ ៖ នៅជិតព្រៃហិមវត្ត ខ្ញុំ
 សាងកស្រែមេនៅជើងភ្នំនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍
 បានបង្រៀនសិស្សចំនាត់ លុះបង្រៀនសិស្សទាំងនោះ
 រួចហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ទិសមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍ ឆិខ្ញុំ
 នេះឯង ជាអ្នកបេសចម្ពុត អង្គុយក្នុងទិសមគួរហើយ ស្រែវិក
 មើលគេរបស់ព្រះពុទ្ធ ក៏បានញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាក្នុងញាណ ។
 លុះខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លា ក្នុងញាណនោះរួចហើយ ក៏អង្គុយ
 លើតម្រាលស្វិកាលី ពែនក្រែមមេលាកាលក្នុងទិសនោះ ។
 ក្នុងកម្រិត ៣១ អំពីកម្រិតនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានដល់នូវសច្ចៈសំគាល់ (ក្នុងញាណ) ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ខ្លួនខ្ញុំ នេះជើងយនៃញាណសញ្ញា ។ ក្នុងកម្រិត ២៧
 អំពីកម្រិតនេះ ខ្ញុំក៏ដឹងស្តីចម្រើន ព្រះនាមសិរិទេវ ទ្រង់
 ចរិច្ចលិដោយកែវ ព្រករ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចរិសម្ពុតា
 ២ វិហាត្ថ ៥ ធិត្ថកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឆបកង

ឥត្ថំ សុខំ អាយស្មា រហោសត្តិកោ យេវេ ឥមា
កាតាយោ អភាសិត្តានិ ។

យោសត្តិកន្ទោស្ស ឆបកង សម្ពុំ ។

ឆ្លង្គំ ចម្បកប្បប្បិយត្ថោបទានំ

[៣៦] កណិការិវ ជាតន្តំ ធិសិទ្ធិំ បទុតន្តរ
 ឱកាសេន្តំ ធិសា សត្វា ឱសធិ វិយ កាវកំ(១) ។
 តាយោ មណាវកា អាសុំ សកេ សិច្ឆេ សុសិក្ខិតា
 វារិការិ កហេត្វាធិ អទ្ធិន្តំ មម បច្ឆតោ ។
 បុដកេ សត្ត ចុច្ឆាធិ ធិក្ខិត្តាធិ តបស្សីនា
 កហេត្វា តាធិ ញាណម្ហិ វេស្សកុស្សកំរោមយិ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ ចុច្ឆមកំរោមយិ
 ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ ញាណចុដាយិធិ ឥសំ ។
 ឯក្ខន្តិសកច្ឆម្ហិ វិហាកាភាសនាមកោ(២)
 សត្តាតទសច្ឆន្ទោ ចក្កវត្តិមហាត្វលា(៣) ។

១ ម. ឱសធិ វិយ កាវកា ។ ២ ម. វិបុលកាសតាមកោ ។ ៣ ម. កវាយោសិ មហាត្វលោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឆបកង

បាទព្វជា ព្រះហោសត្តិកន្ទោមោកាយ បាទសម្ពុន្តិសូវភាថា
 ពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្លំ យោសត្តិកន្ទោមោកា ។

ចម្បកប្បប្បិយត្ថោបទាន ទី ៦

[៣៦] (ព្រះសម្ពុទ្ធ) គ្រងឡើងដូចជាភណិកា គ្រង
 ធីតោបទានគ្នា ញាតិទិសព័ន្ធិឱក្ខិត្តិយ្យត្រិក មា-
 ណា ធាតុ ជាអ្នកសិក្សាជំនាញក្នុងសិល្បសាស្ត្ររបស់
 ខ្លួន តាំងតែអម្រែកដើរមកកំពីក្រោយខ្ញុំ ខ្ញុំបាទយកវត្ថុព័ន្ធ
 ៧ ដែលជាប់ដាក់ក្នុងកញ្ចប់នោះ ហើយថ្វាយវត្ថុព័ន្ធនោះ
 ចំពោះញាណ របស់ព្រះវេស្សកុស្តាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្រង
 ៣១ កំពត្យនេះ ព្រះហេតុដែលខ្ញុំបាទថ្វាយវត្ថុ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ខ្លួន ទេជាដែលនៃញាណបូជា ។ ក្នុងកម្រង ២៧
 កំពត្យនេះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចប្រតិទិន ព្រះនាមវិហាកាភាសៈ
 គ្រងចម្បណិដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

សន្តម៌ អន្តសន្តស្សកន្តោបទានំ

បដិសម្ពុទ្ធា តតស្សោ វិហោត្តាបិ ធម្មិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកាតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ធម្មកម្មដ្ឋិយោ ដេវោ
 ឥមា កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ចម្បកច្ចុយនោស្ស ធម្មានំ សន្តំ ។

សន្តម៌ អន្តសន្តស្សកន្តោបទានំ

[៣៧] វិសាលមារឿ អាសិវន្តោ អន្តសំ លោកាយកំ
 ទំណាសវិ ពលឃ្មត្តំ កិក្ខុសង្ឃបុរាត្ថតិ ។
 សតសហស្សា តេវជ្ជា ធម្មកិញ្ញា មហិទ្ធិកា
 បរិវារន្តិ សម្ពុទ្ធិ កោ ទិស្វា ធម្មសិទតិ។
 ញាលោ ឧបទិបាយស្ស ធម្មិកំ សនេរកោ
 អនន្តញ្ញាលំ សម្ពុទ្ធិ កោ ទិស្វា ធម្មសិទតិ។

អន្តសន្តស្សកន្តោបទានំ ទី ៨

បដិសម្ពុទ្ធា ៤ វិហោត្ត ៨ និវេកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទខ្ញុំឱ្យ
 ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទ
 ប្រគល់ឱ្យហើយ ។

បាទឮថា ព្រះប្រមុខបច្ច័យគ្រូមានកាយ បាទសម្តែងឲ្យគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចម្បកច្ចុយនោបទានំ ។

អន្តសន្តស្សកន្តោបទានំ ទី ៧

[៣៧] ខ្ញុំគង្គិយនៅក្នុងក្រុង បាទឃើញ (ព្រះបុព្វមុន្តៈ) ជា
 លោកាយក ទ្រង់អស់ភាសវៈ ទ្រង់ដល់ខ្ញុំពលធម៌ មានកិក្ខុ
 សង្ឃបោមរោម ។ (ខ្ញុំសរសើរថា) កិក្ខុសង្ឃទាំងមួយសែនគង្គ
 សុខ្ញែងជាអ្នកបាទវិជ្ជា ៧ អភិញ្ញា ៦ មានបច្ច័យច្រើន តែនិយម
 រោមព្រះសេដ្ឋុ អ្នកណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាទ ។
 (ក្នុងលោក) ព្រមទាំងទៅលោក អតមានញាលណាមិន
 ច្រៀមផ្អែមក្នុងញាលព្រះសេដ្ឋុបាទឡើយ អ្នកណាឃើញព្រះ
 សេដ្ឋុមានញាលគេទប់ផុតគ្នាហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាទ ។

សុទ្ធភិណ្ឌិត បុព្វនិកាយស្ស អបទានំ

ធម្មកាយញ ធិបេន្តិ(១) កេវលំ រតនាការិ
 វិកោដេតុំ ឈ សក្កោន្តិ កោ ធិស្វា ឈធម្មសិទតិ។
 ឥហាហិ ភីហិ តាជាហិ ធារតោ បុរកន្តិ សោ (២)
 បទុមុត្តរំ ជិវិត្វាឈ សម្មុទ្ធិ អបរាជិតិ ។
 តេឈ ចិត្តច្យសាធនេ ពុទ្ធសន្តវិធនេ ច
 កច្យាធិ សកសហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធិបបដ្ឋហំ ។
 ឥតោ ភីសេ កច្យសតេ សុមិទ្កោ ធាម ទត្តិយោ
 សត្តាគធសច្យន្តោ ធក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធកសេន្វា វិហោត្វាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសន្តិ។
 ឥតុំ សុទ្ធិ អាយស្សា អត្តសន្តស្សកោ ដេវេ ឥហា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អន្តសន្តស្សកន្តោស្ស អបទានំ សមន្តំ ។

១ ឆ. ទំបេន្តិ។ ២ ឆ. វិញ្ញាពូលោ ។

សុទ្ធភិណ្ឌិត បុព្វនិកាយ អបទាន

ម្យុតិទៀត សារឹកព័ន្ធភាយសម្បត្តិធម្មកាយ ជាទីកើតនៃ
 គេនៃបុព្វវិញ្ញាណៈ តែមិនអាចឱ្យព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធកម្រើកបានទេ អ្នក
 ណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាន ។ នាទេបុរសគិទ្ធិនោះ
 ដើរទៅពីខាងមុខ ហើយពោលសរសើរ ឱ្យព្រះបទុមុត្តរៈ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឥតមានបុគ្គលដ៏ល្អដ៏ធ្លាញ់បាន ដោយភាព
 ព័ន្ធតែនេះ ។ ដោយចិត្តជ្រះថ្លាឆានធីត ដោយការស្ម័គ្រ
 ស្មាលនឹងព្រះពុទ្ធដ៏ម្ចាស់ធីត ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុក្ខគឺ
 អស់មួយសែនកម្ស ។ ក្នុងកម្សទីទីយង អំពីកម្សនេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាគ្រូគ្រូព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមសុម្ពុត្តៈ ទ្រង់បរិបូណ៌
 ដោយកែវ ជីវិត្វា ទ្រង់មានព្រះម្ចាស់ជីវិត ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហារក្នុង ធីតអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ព័ន្ធសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអន្តសន្តស្សកន្តោនាមកាយ បានសម្បត្តិធម្ម

ភាពព័ន្ធនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់អន្តសន្តស្សកន្តោអបទាន ។

អង្គម៉ី ឯកវិសនិយត្ថេរាបទានំ

[៣៨] ធារណោ ឥតិ ធារេន កេសរេ(១) ឥតិ មិ វិទូ
 កុសលាកុសលំ ឯសំ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកំ ។
 ខេត្តចិត្តោ កាវុណិកោ អគ្គនស្សំ មហាមុនិ
 អស្សនសយន្តោ សត្តោ សោ ធម្មំ ទេសេតិ ឥកុមា។
 សកំ ចិត្តំ មសាទេត្វា សិវេ កក្កាទ អញ្ញលី
 សត្តារំ អភិវាទេត្វា មក្កាមិ ធានិយមុខោ ។
 សត្តរេសេ កក្កសកេ ភជា អាសិ មហិមតិ
 មមិត្តកមយោ ធាម ធម្មវត្តំ មហាត្វលោ ។
 បដិសម្ពុតោ ធម្មស្សោ វិមោក្កាមិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្ពុកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥតិ សុទំ អាយស្សា ឯកវិសនិយោ(២) ថេរេក
 ឥតា កាថាយោ អកាសិក្កាតិ ។

ឯកវិសនិយោស្ស អបទានំ ធម្មន្តំ ។

១ កខ្ចិ យេត្តេក កស្សយេតិ ទិស្សនិ ។ ២ ធម្ម ឯកវិសនិយោ ។

ឯកវិសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៣៨] ខ្ញុំឈ្មោះថាទេ តែគេស្គាល់ខ្ញុំថា កេសរវិញ
 ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកកុសលអកុសល ក៏បានទៅកាន់សំណាក់ព្រះ
 ពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គទស្សីមហាមុនី មានព្រះហឫទ័យ
 ប្រកបដោយមេត្តាករុណា ព្រះចក្ខុមសម្ពុទ្ធអង្គិលនោះ ទ្រង់
 ញ៉ាំងសត្វឱ្យស្រុះស្រួល ហើយទ្រង់តែងសំដែងចមិ (ចំពោះ
 សត្វ) ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យជ្រះថ្លា ហើយធ្វើអញ្ញលី
 លើសិរ្សៈ ផ្ទុយចង្អុលព្រះសាស្ត្រ រួចឈមមុខទៅកាន់បុគ្គល
 ទំស ចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកថាទី ១១៧ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចប្រក្រតិក្ខតម្ចាស់ដែនដី ព្រះនាមអមិត្តកមនៈ ទ្រង់មាន
 កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពុតា ២ វិមោក្ក ៨ និងអភិក្កា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រគល់ឱ្យហើយ ។

បានព្យា ព្រះឯកវិសនិយោន្តោ មានកាយ បានសំដែងនូវ

គាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

ឥរិមិ សាលទាយកញ្ចោបទានំ

[៣៧] មិគភវា តណ អាសិ អភិជាតោសុ កេសវិ
 ភិវិទុក្កំ កវេសនោ មន្ទសំ លោកាយកំ
 អយំ ទុ ទោ មហារិក ចិត្តាចេតិ មហាជំ
 យន្តុចិមិ^(១) ទោសេយ្យំ ទេវិទេវំ ឧភសភំ ។
 សាទំ សាលស្ស កត្តិទា សកោដិ^(២) បុច្ឆមាហិ
 ទមកត្តា មស្កុទ្ធិ អនាសិ បុច្ឆមត្តមិ ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កច្យេ យំ បុច្ឆមភិកេមយិ
 ទុក្កតិ យាភិជាតមិ បុច្ឆនា ឧស្សិទំ ផលំ ។
 ឥតោ ឧ ទវេម កច្យេ ខិរោធនសយាមកា
 កយោ អាសិសុ វាជាយោ ឧត្តវត្តំ មហាពូលា ។
 បដិសម្ពិទា ឧតស្សោ វិហោត្តាមិក អដ្ឋិទេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតុំ សុទំ អាយស្មា សាលទាយកោ ថេរោ ឥមា
 កជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សាលទាយកញ្ចោបទានំ លមន្តំ ។

១ ប. យំទុតហំ ។ ២ ប. សហសំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

សាលទាយកញ្ចោបទានំ ទី ៧

[៣៧] ប្រាថាវា ខំកើតជាភស្តុតាម ជាអភិជាត
 កំពុកិស្វនិកកំដែលទៅទុកដោយក្រម កំបានយើងព្រះ
 លោកនាយក (ទើបគិតថា) ឃើញ ព្រះមហាវិរោធិយោ
 ទ្រង់កំណើតមហាជន ឲ្យលេងទុក បើដូច្នោះ គួរត្រាត្រា
 ចូលទៅអង្គុយជិតព្រះពុទ្ធនេះ ព្រះអង្គជាទៅតាមសំទៅតា
 ជាឧបសគ្គៈ ។ ទើបខំកាប់យកមកកំ ព្រមទាំងចង្ហែមង្គុ
 ចូលទៅគាល់ព្រះសម្មា ហើយថ្វាយដំប្រសើរ ។ ក្នុង
 កថាខណ្ឌ ៧១ អំពីកថានេះ ព្រោះហេតុដែលខំបានថ្វាយដំ ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ខ្លួនគេ នេះជាផលនៃបុគ្គល ។ ក្នុងកថា
 ៧ អំពីកថានេះ ខំបានកើតជាស្តេចក្រុងខ្ញុំ ឲ្យ ជាតិ ព្រះ
 នាមវិរោធិយោដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាលនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសាលទាយកនេះមានអាយុ បានសំដែងនូវ
 នាមទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ សាលទាយកញ្ចោបទានំ ។

ទស្សី ផលទាយកញ្ជកបទាន

[៤០] ចរោធិកោ(១) តណ អាសី ចរោធិកោ
 ចក្កាវ សេយ្យិ កាច្យេមិ អវិទូនេ សិទិសត្តោ ។
 សាយិ ចាតតូ បស្សមិ តុទិំ លោកត្តោយកំ
 ឈេយ្យធម្មោ ម មេ ធម្មិ ធិបធិទ្ធស្ស តាធិតោ ។
 ចិយាលដលមាធាយ អកមំ តុទ្ធសន្តិកំ
 ចធិត្តមោសិ កកវា លោកាដេដ្ឋោ ធាសកោ ។
 តតោ ចរិ ធាតាយ ចវារិកំ(២) វិធាយកំ
 តេធន ធិត្តប្បសាធនេ តត្ថកាលំ កតោ អហំ ។
 ឯកត្តិសេ វតោ កាច្យេ យំ ដលំ អធិដំ អហំ
 ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ ដលធាធស្សិទិំ ដលំ ។
 វតោ បណ្ណវសេ កាច្យេ តយោ អាសីសុ មាលកិ(៣)
 សត្តវតធសប្បដ្ឋា ធការត្តិ មហាទូលា ។

១ ម. បារិបា ។ ២ ម. បរិបា ។ ៣ ម. ធម្មោ អានុំ ចិយាលំតោ ។

ផលទាយកញ្ជកបទាន ទី ១០

[៤០] គ្រោះនោះ ខ្ញុំក៏គង់សក្ខបរោធិកោ(១) ជាសក្ខបរោធិកោ
 យ៉ាងគួរចម្រើន ទទួលបានដំណែកនៅក្បែរញ្ជកក្នុង ក្នុងទី
 ជិតសំណាក់ព្រះសាស្តា ព្រះនាមសិទិ ។ ខ្ញុំក៏ដឹងឃើញ
 ព្រះពុទ្ធជាលោក្ខណាយក ចំណែកព្រឹក កែខ្ញុំដឹងខ្លះខ្លះ
 ចង់ថ្វាយព្រះសម្មុ មានព្រះទ័យនឹង ប្រសើរជាងសក្ខរដឹង
 ពីកុំបាន ។ ខ្ញុំបានយកផ្លែទ្រយឹង នៅកាន់សំណាក់
 ព្រះពុទ្ធ ព្រះមានព្រះភាគ ជាច្បងក្នុងលោក ជាឧបសគ្គ
 ទ្រង់ក៏បានទទួលយក ។ លំដាប់គឺនោះ ខ្ញុំធ្វើមរណកាល
 ក្នុងទីនោះ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ពស្រ័យព្រះវិញ្ញាណដែល
 ខ្ញុំប្រាថ្នាហើយនោះ ។ ក្នុងកម្មទី ៣១ អំពីកម្មនេះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខកិ
 នេះជាផល នៃផលបាន ។ ក្នុងកម្មទី ១៧ អំពីកម្មនេះ
 បានជាភិក្ខុស្តេចប្រាជ្ញ ៣ ជាតិ ព្រះនាមមាលកិ ទ្រង់
 ចរិប្បណិដោយតែ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។

១ ក្នុងបាលីព្រះត្រៃបិដកសុត្តនិបាត "បារិបា" ច្រើន "ប្រិប" ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សច្ចានំ

ធម៌សម្ពុទ្ធា ចតុស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
ចន្ទតិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ផលនាយកោ យេវេ ឥហ
តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ផលពាយកោស្ស អចតានំ សន្តំ ។

ទូទ្រាវ

សោភិ សុខស្សនោ ចេវ ចន្ទនោ មុច្ឆននោ
រហោ ធម្មកម្មម្ហិ ច អត្តសុទ្ធស្សកោ ច ។
ឯកវិសី សាលននោ នសមោ ផលនាយកោ
តាជាយោ សត្តតិ ទ្វេ ច កណិកាយោ វិហាវិហិតិ។

សោភិវិញ្ញោ ពុទ្ធសមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អច្ចានំ

បដិសម្ពុទ្ធា ៤ វិហោត្ត ៨ និទិអភិញ្ញា ៦ នេះ ទុំបាទប្តីឱ្យ
ដាក់ច្បាប់ហើយ ចាំសាសនា បេសព្រះក្នុង ទុំបាទ
ប្រគល់ហើយ ។

បាទពូថា ព្រះផលពាយកោមានតាយៗ បាទសម្តែងឱ្យ
ភាវីចាំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ផលពាយកោច្ចានំ ។

ទូទ្រាវ

សោភិកត្តេកម្មតានំ ១ សុខស្សនកត្តេកម្មតានំ ១ ចន្ទនប្បដ-
កត្តេកម្មតានំ ១ បុប្ផននិយកត្តេកម្មតានំ ១ រហោសញ្ញាតិកត្តេ-
កម្មតានំ ១ ធម្មកម្មប្បិយកត្តេកម្មតានំ ១ អត្តសុទ្ធស្សកត្តេក-
ម្មតានំ ១ ឯកវិសីនិយកត្តេកម្មតានំ ១ សាសនាយកត្តេកម្ម-
តានំ ១ ផលពាយកត្តេកម្មតានំ ជាគម្រប់ ១០ ភាវី ៧៦
ពួកអក្របាជ បាទគណនាហើយ ។

ចប់ សោភិវិញ្ញោ ទី ៤ ។

បណ្ណាវសមោ ឆត្តវគ្គោ
 ហឋមី អធិឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

[២១] បរិចិព្វតេ កកវតិ អត្តទស្សីនុត្តមេ
 ធន្តាតិច្ឆតំ កាវេត្វា ដូចត្តំ អភិរោមយំ ។
 កាលេន កាលំ អាកត្តា ឧបស្សី លោកតាយកំ
 បុប្ផធនំ កក្វាធន ធន្តត្តំ អភិរោមយំ ។
 សត្តរសេ កាច្យសតេ ទេវេជ្ជមការយំ
 ឧទុស្សត្តំ ន កត្តាមិ ដូចក្វជាយំនំ ជលំ ។
 បដិសន្តិយា ធមសេន្ត វិមោក្វាមិច អដ្ឋិមេ
 ធន្សកំញា សន្តិកតា កតិ កុត្តស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥត្តិ សុនំ អាយស្មា អធិធន្តិយោ វេរោ ឥមា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អធិឆត្តិយត្ថេរាបទានំ សម្ពុំ ។

ឆត្តវគ្គ ទី ១៥

អធិឆត្តិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[២១] កាលព្រះធានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្តទស្សី ទ្រង់ប្រ-
 សើរោងក្នុងកុមារៈ ទ្រង់បរិចិព្វាមហើយ ខ្ញុំបាទឱ្យគេធ្វើធម្មត្រ្យ
 ហើយឱ្យលើកឡើងគ្រង់ព្រះស្នូប ។ ខ្ញុំបាទមកឧបស្សាព្រះ
 លោកនាយក សព្វៗ កាល ហើយធ្វើគ្រឿងប្រក់ដោយផ្កា
 លើកឡើងឧបស្សន៍លើគ្រែ ។ ក្នុងកម្សិ ទេវេ អំពី
 កម្សនេះ ខ្ញុំបាទសោយជាទេវាណ ខ្ញុំមិនថែលទៅកើតជា
 ឧទុស្សត្តន៍ឡើយ នេះជាផលនៃបុប្ផជា ។ បដិសន្តិកា ៤
 វិមោក្វ ៥ និធិអភិញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យដាក់វារ្យសរហើយ
 តាំងសាសនា ថេស្តព្រះកុត្ត ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។
 បាទព្វជា ព្រះអធិឆត្តិយត្ថេរាបទាន បាវសំដេនិធម្មតាជាតាំង
 នេះ ហើយប្រការដូច្នោះ ។

ឃុំ អធិឆត្តិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបកានំ
ទុតិយំ បិដ្ឋានបកត្តោបទានំ

[៤២] ធិត្ថុតេ លោកោចាថង្គិ ធម្មទស្សីនកសកេ
 អាហោចេសី ធម្មត្ថង្គិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ចេតិយេ។
 ធិស្សេសាវិ មាចយិក្ខាម ដូចសេដ្ឋំ សមារុហំ^(១)
 ជាតត្ថង្គំ កហោត្វាម ដូចង្គំ អភិរោចយិ ។
 អហោ ពុត្វា អហោ ធម្មា អហោ យោ សត្តុសម្បទា
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ដូចត្វាយិធិ ធិសិ ។
 ធម្មត្ថវតេ ឥតោ កាមេវ ដូចសិទ្ធសទាមកា
 សោធម្មសាសីសុ កជាធា ធម្មវង្គិ មហាទូលា ។
 ចធិសង្កំនា ចត្ថស្សោ វិមោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្កិកា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនង្គិ។
 ឥត្ថំ សុធិ អាយស្មា បិដ្ឋានេចកោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បិដ្ឋានបកត្តោស្ស អបកានំ សមេដ្ឋំ ។

១ ឆ. សមាភី ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកាន
បិដ្ឋានបកត្តោបទានំ ទី ២

[៤២] កាលព្រះលោកោចាថង្គុត្ថេស្សី ជាឧកសកៈ
 ត្រង់បរិនិព្វាន ខ្ញុំបានលើកដងទង្គិ ត្រង់ចេតិយរបស់ព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធិប្រោសិវ ។ ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរសម្រាប់ឡើងទៅកាន់
 ព្រះស្នូបដ៏ប្រោសិវ បានទាំងយកផ្កាជាត្រៃក្រូទៅដាក់លើព្រះ
 ស្នូប ដោយកាំងចិត្តថា ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលអស្ចារ្យ ព្រះធម៌ជា
 សកោតអស្ចារ្យ សម្បទារបស់ព្រះសាស្ត្រានយើង ជារបស់
 អស្ចារ្យ ។ ដោយហេតុសលកម្មនេះ ខ្ញុំបានវេលស្តាស
 ទុក្ខនិ នេះដល់វេលាដូចគ្នា ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ ៤២ អំពីកថានេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមដូចសិទ្ធាៈ
 ដូចគ្នា ត្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។ ចងសង្កំទា ៤ វិមោក្ខ ៨
 ធិតិកតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យកំចាត់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានច្រង់ចង្កូរហើយ ។

បានពូថា ព្រះបញ្ចារេចកន្តោមាណយុ បានសំដែងនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បិដ្ឋានបកត្តោបទានំ ។

ធម៌យំ វេទិការកន្តោបទាន់

(២៣) ធិត្យតេ លោកាណាដម្ពិ ចិយនស្សិទុរុត្តមេ
 បសន្នចិក្កោ សុមហោ ពុទ្ធវេទិមកាសហំ ។
 មណីហំ បរិវាវេត្វា អកាសិមហាមុត្តមំ^(១)
 វេទិយាយ មហំ កត្វា ភត្តកាលំ កតោ អហំ ។
 យំ យំ យោទ្ធចបដ្ឋាមិ ទេវត្តំ អថ មាទុស្សិ
 មណី ធាវេន្តិ អាគាសេ បុត្តាកម្មស្សិទំ ផលំ ។
 លោឡសិកោ កម្មសតេ មណិប្បកាសនាមតោ
 ភត្តិហាសី បុ^(២) វាជាតោ ភត្តវត្តំ មហាទូលា ។
 ចជិសម្ពិទា ភតសេវា វិហោត្វាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មវិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស ហាសនន្តំ ។
 វត្តំ សុទំ វាយស្មា វេទិកាវតោ វេហេ វិហា
 តាជាលោ អកាសិក្ខតិ ។

វេទិការកន្តោប ឧបកាន់ សម្ពុំ ។

១ ម. វិហារី វេទមុត្តមំ ។ ២ ម. ធីត្តសិវុ ។

វេទិការកន្តោបទាន់ ទី ៣

(២៣) កាលព្រះលោកនាថ ព្រះនាមចិយនស្សិ ជានោះ
 ដឹងគួម ត្រង់ចំនែកនាហើយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្ត
 លោមនស្ស បានសាងរឿនចេតិយសម្រាប់ជាពុទ្ធបូជារ ។
 ខ្ញុំក៏ខ្លាចរឿននោះ ដោយវិហារីណា ហើយរៀបចំធ្វើបុណ្យត្រង់
 រឿនដ៏ប្រសើរ ហើយក៏ធ្វើមរណកាល ក្នុងវេលានោះ ។
 ខ្ញុំទៅកើតក្នុងកំណើតណា ។ នោះចំពោះខេត្ត ឬជាមនុស្ស
 ខេត្តតាំងឡាយ តែងប៉ុន្តែវិហារីឲ្យដឹកកាល (ចំពោះខ្ញុំ)
 នេះជាផលនៃបុព្វកម្ម ។ ក្នុងកម្មវិទ្យា ១១៦ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចប្រទេស ៣២ ជាតិ ព្រះនាមមណិប្បកាស
 ដូចគ្នា ត្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហារ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាកច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេទិការកន្តោបទាន់ បានសំដែងខ្លួនភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វេទិការកន្តោបទាន់ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគោដ
បឋមសុត្តន្ត សមវារិយត្ថេរាបទានំ

(២២) បទុមុត្តរោ នាម ជិយោ លោកដេដ្ឋោ ឧកសកោ
 ផលំត្វា អត្តិក្ខត្វាវ សុត្តត្វា បរិវិទិត្តោ ។
 វិទិត្តោ ច មហារិវេ ដូចោ វិញ្ញាវិកោ អំហុ
 ដូចធម្មំ(១) ឧបដ្ឋន្តិ ចាតុកោហ វុត្តមេ(២) ។
 បសន្នចិត្តោ សុមនោ អតំ ចទ្ធនវេទិតំ
 ជិយតិ ត្វចកត្វោ ច ដូចាទុត្តវិកំ ភតោ ។
 កវេ វិទិត្តត្តាធម្មិ ទេវត្តេ អដ មាទុស
 ឧមត្តិ មេ ឧ បស្សមិ ត្វត្វកម្មស្សនំ ផលំ ។
 បញ្ចនសេ កច្យសតេ ភតោ អដ្ឋ ផលា អហំ
 សត្វេ សមត្តនាមា ភេ ធក្កវត្តិ មហាទូលា ។
 បដិសត្តិណា ធនស្សា វិទោត្តាបិច អដ្ឋមេ
 ធន្យកិញ្ញា សត្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១. ឧ. កុរោវ ។ ២. ម. មាតុមេហវិញ្ញេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគោដ
សមវារិយត្ថេរាបទានំ ទី ២

(២២) ព្រះដ៏ស្រស់ម្តង ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាប្បវត្តក្នុងលោក
 ជាឧកសកៈ ត្រូវត្រៀមដូចគំនរភ្លើង ទ្រង់បរិវិទិត្តហើយ ។
 លុះព្រះមហារិវៈ ទ្រង់បរិវិទិត្តហើយ ព្រះស្តេចជាបេសិធ
 ស្រម្បីមកិកើតមានឡើង (ក្នុងកាលនោះ) ពួកជនដែលនាំគ្នា
 ចូលទៅបម្រើព្រះស្តេច ត្រង់ល្ងែងតម្កល់ព្រះនាគ ដ៏ប្រសើរ
 ខ្ពង់ ។ កាលនោះខ្ញុំមានចិត្តជ្រុះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស
 បានសាងរឿងរ៉ាវចម្រើន បានថ្វាយចូលនឹងគ្រឿងក្រអួប ដ៏
 សមគួរដល់ព្រះស្តេច ។ កាលខ្ញុំកើតក្នុងគណ (ណាៗ) នោះ
 បិដាទៅភា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំមិនបានជួបនូវភាពថោកថាប
 ឡើយ នេះជាផលវៃនៃបុព្វកម្ម ។ ក្នុងកម្សិ ១១៨ កំពើកម្ស
 នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតិខ្លះ ជាគំ ព្រះនាមសមន្តៈ
 ដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្តីខា ២ វិទោត្ត ផ
 វិនិកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ខាង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់នូវហើយ ។

ចញ្ចម៍ ឧម្មាបុប្ផិយធូរាបទានំ

ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា សចរិករិយោ វេរោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សចរិករិយោស្ស អចានំ សមន្តំ ។

ចញ្ចម៍ ឧម្មាបុប្ផិយធូរាបទានំ

(៤៩) និព្វតេ លោកមហិតេ អារហុតិមំ បដិគ្គហេ
 សិទ្ធកុត្តិ កកវតិ មហាដូបមហោ អហុ ។
 មហេ ចវត្តមាទម្មិ សិទ្ធកុស្ស មហាសិរោ
 ឧទ្ទាបុប្ផិ កហេត្វាន ដូបម្មិ អភិរោមយី ។
 ធកុទ្ធក្រេ ឥនោ កម្សេ យំ បុប្ផមកិរោមយី
 ធកុតិ បាភិជាបាមិ បុប្ផុជាយនិ ឥលី ។
 ឥនោ ធនវមេ កម្សេ សោមរោសបាមកា
 ចញ្ចាសិទិសុ វជាបោ ធកុត្តិ មហាទុលា ។
 បដិសម្ពិទា ធកសេនា វិហោត្វា វិច អដ្ឋិមេ
 ធល្យកិញ្ញា សត្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តំ ។

ឧម្មាបុប្ផិយធូរាបទានំ ៧

បាទព្វថា ព្រះសចរិករិយោក្រោមាណយ បានសំដែងនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម៍ សាធិវិយធូរាបទានំ ។

ឧម្មាបុប្ផិយធូរាបទានំ ៧ ៥

(៤៩) កាលព្រះមាតាព្រះកោតព្រះនាមសិទ្ធកៈ ដែលពួក
 សត្វលោកប្តូរហើយ គួរឲ្យលទ្ធផលជ្រៀងបូជា ទ្រង់បរិនិព្វាន
 ហើយ ក៏មានការត្រូវព្រះសូបដីធំ ។ កាលដែលកំពុងរៀប
 ចំឆ្លងព្រះសូប ខ្ញុំក៏បានយកដំរីទៅដាំគាលើព្រះសូប នៃព្រះ
 សិទ្ធក្នុងមហេសី ។ ក្នុងកថាខ័ណ្ឌ ៧២ អំពីកថាខ្លះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានផ្ទុយដំរី ខ្ញុំបានដែលស្គាល់ខ្ពស់ ទេដាសលវៃ
 បុប្ផបូជា ។ ក្នុងកថាខ័ណ្ឌ ៧៧ អំពីកថាខ្លះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រតី ៨៧ ជាតិ ព្រះនាមសោមរោដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិទ្យា ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ឧទ្ធាបុប្ផិយោ ថេរោ ឥនា
កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧទ្ធាបុប្ផិយស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

ឆដ្ឋំ អនុលោមទាយកត្តោបទានំ

(៤៦) អនោមទស្សិស្ស ឌុចំនោ ពោជិវេទិ អកាសហិ
 សុបាយ វិណ្ឌិ ធានា ចាលិកម្មំ អកាសហិ ។
 ធិស្វា តំ សុកាតំ កម្មំ អនោមទស្សិ ឧត្តមោ
 ភិក្ខុសង្ឃេ បិកោ សត្តា ឥមំ កាជំ អកាសថ
 ឥមិទា សុទកម្មេន ចេតនាបណិជិហិ ច
 សម្បត្តិ អនុកោត្តាន ទុក្ខស្សន្តំ កាវិស្សតិ ។
 បសទ្ធម្មទវណ្ណាមិ ឯកកោ សុសមាហិតោ
 បាវមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
 ឥតោ កម្មសតេ អាសិ បរិបុណ្ណា អន្ធនកោ
 កថា សម្បស្សនោ(១) បាម ធក្កវត្តំ មហាទ្វលោ ។

១ ឧ. សព្វយតោ ធម៌ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បុគ្គលោ ព្រះឧទ្ធាបុប្ផិយនោ បានសំដែងឱ្យភាព តាំង
 នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ឧទ្ធាបុប្ផិយនោ បទាន ។

អនុលោមទាយកត្តោបទាន ទី ៦

(៤៦) ខ្ញុំបានធ្វើឡើងពោជិវេទិ នៃព្រះមុនីព្រះនាម
 អនោមទស្សិ បានជាតម្កល់យក ហើយធ្វើឱ្យបណិកម្ម
 (បូក) ។ ព្រះសាស្តាព្រះនាមអនោមទស្សិ ប្រសើរជាងនេះ
 គង់ក្នុងកល្យាណភិក្ខុសង្ឃ យើងគ្រប់ពិវេលខ្ញុំធ្វើល្អនោះហើយ
 ទើបសំដែងភាពនេះថា កុលបុគ្គនេះ បានសោយសម្បត្តិ
 ដោយការបូកបុគ្គលនេះផង ដោយការកម្រល់ទុក្ខនូវចេតនា
 ផង ហើយនឹងធ្វើឱ្យព្រះឧទ្ធានជាទីបំផុតទុក្ខ ។ ខ្ញុំបានសម្បវ
 មុទ្ធជាស្រស់ បានចិត្តនឹងនៅក្នុងការច្នាំងអម្បយ បានចិត្ត
 កម្រល់បំណុល ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកិរិយាជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា
 របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកថាទី ១០០ អំពីកថានេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចគ្រងគ្រង ព្រះនាមសម្បស្សនេះ ទ្រង់
 បរិបូណ៌ មិនខ្វះខាត (ដោយសម្បត្តិ) បានកម្លាំងច្រើន ។

សង្ឃម្ចាស់ មគ្គុទ្ទាយករត្ថោបទានំ

អដិសង្កតា ធម្មស្សា វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិថេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្កតា កតំ តុន្តស្ស សាសនត្ថិ ។
 ភត្តំ សុទ្ធិ អាយស្សា អនុលោមនាយកោ^(១) ថេរោ
 ឥមា កាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

អនុលោមនាយករត្ថោបទានំ សង្ឃម្ចាស់ ។

សង្ឃម្ចាស់ មគ្គុទ្ទាយករត្ថោបទានំ

(២៧) ឧត្តរិក្ខានំ ធនិកំ	វង្សំ កច្ចតំ ធម្មតា
តមន្តសាសិ សង្កតំ	សិទ្ធិត្ថំ វេលក្ខណំ ។
កុត្តាលចិដកមនាយ	សមំ កត្តានំ តំ បដិ
សត្តារិ អភិវិនេត្តា	សតំ ចិត្តំ បសានយិ ។
ធម្មត្ថុតេ ឥតោ កម្សេ	យំ កម្មមករិ តនា
នុក្ខតំ ហភិជាធាមិ	មគ្គុទ្ធានស្សិទ្ធិ ដលី ។

^១ ឧ. អនុយមតយកោ ។

មគ្គុទ្ទាយករត្ថោបទានំ ទី ៨

បដិសង្កតា ៤ វិមោក្ខ ៨ ធនិកិញ្ញា ៦ នោ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យ
 ជាតំច្បូសំហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបាទ
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទព្រះបាទ ព្រះអនុលោមនាយករត្ថោបទានាយ បាទសម្តែង
 គួរឱ្យគាប់ចិត្តនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អនុលោមនាយករត្ថោបទានំ ។

មគ្គុទ្ទាយករត្ថោបទានំ ទី ៧

(២៧) ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបញ្ញាចក្ក ព្រះនាមសិទ្ធិគ្នា ទ្រង់ឆ្លង
 ស្ទឹង ស្ទឹងក្នុងដំណើរទៅកាន់ព្រៃ ខ្ញុំបាទឃើញព្រះសម្មា
 ព្រះនាមសិទ្ធិគ្នានោះ ទ្រង់នាមសិទ្ធិគ្នាដ៏ប្រសើរ ទើបខ្ញុំកាន់
 យកចម្លងកញ្ជី ធ្វើឱ្យនោះឱ្យរួចស្មើ ហើយថ្វាយចង្ក័យព្រះ
 សាស្តា ហើយប្តូរកំរិតរបស់ខ្លួនឱ្យជ្រៅថ្លោះ ។ ក្នុងកម្សាន្ត ៧២
 អំពីកម្សាន្តនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាទធ្វើកុសល
 កម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួនគេ លះជាដល់នៃការថ្វាយថ្កុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សត្តបញ្ញាសកច្បង្គិ ឃ្លោកោ អាសី ជនាធិនោ
 នាមេន សុច្ឆុតុត្ថោតិ បាយកោ សោ ទិស្សរោ ។
 បដិសម្ពុតា ធម្មស្សោ វិហោក្ខាបិ ច អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកាតា កតិ តុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា មគ្គនាយកោ មេរោ ឥហ
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មនុស្សយក្ខេស្ស អបទានំ នាមដ្ឋំ ។

អដ្ឋិមិ ផលកថាយក្ខេរាបទានំ

[២៨] យានកោរោ ឬវេ អាសី ធាតុកក្ខេ សុសិក្ខិតោ
 ធម្មេនេន ផលកំ កត្វា អនាសិ លោកតទ្ធុនោ ។
 បកាសតិ ឥទ្ធំ ត្បដ្ឋំ សុវណ្ណស្ស សុខិម្មតិ
 ហត្ថិយាធិ អស្សយាធិ ធិត្តយាធិ ឧបដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកថាខណ្ឌ ៧ អំពីកថាខណ្ឌ ៦ ចំពោះបុគ្គលិកជាស្តេច ១ អង្គ
 ព្រះនាមសុច្ឆុត្ត ជាឯកជន ជាតាយក ជាឥស្សរេលី
 ក្នុងនាម ។ បដិសម្ពុតា ២ វិហោក្ខ ៤ និងអភិញ្ញា ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់លាក់ហើយ ចំពោះសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រកបច្បាប់ហើយ ។

បានព្រះព្រះមគ្គនាយកនោះមានកាយ បានសំដែងឱ្យគាត់
 ចំពោះនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

បច្ចំ មនុស្សយក្ខេរាបទាន ។

ផលកថាយក្ខេរាបទាន ទី ៨

[២៨] កាលកំដើមខ្ញុំជាអ្នកធ្វើយាន បានសិក្សាស្តាប់ក្នុងការ
 ឈឺ បានធ្វើដែនក្តារដោយទ្រង់ទ្រាយ ដូចនេះព្រះព្រះលោក
 កុ ។ (ដោយកុសលកម្មនោះ) ទើបវិចារនេះ ដែល
 បុគ្គលកម្មកំណើនដោយមាស តែងត្រូវស្តារឡើង មានចំណ
 យានដំរី យានសេះ យានទំពូ កើតប្រាកដឡើង (ដល់ខ្ញុំ) ។

សម្ដី វិធីសក្កិយញ្ញកថា

ចាសាធា សិវិកា ទេវ ធិត្តត្ថន្តិ យ ធិត្ថកំ
 អក្កម្ពំ រាជំ មយ្ហំ ជលកស្ស ឥទំ ជលំ ។
 ឯកធម្មតេ ឥតោ កម្មេ ជលកំ យំ អហំ ធនិ
 ទុក្ខតំ ចារិជាធាមិ ជលកស្ស ឥទំ ជលំ ។
 សត្តមញ្ញាសកម្មម្ពំ ធម្មរោ កវធិម្ពិកា
 សត្តរតនសម្មដ្ឋា ធម្មវត្ថុ មហាទូលា ។
 ចជិសន្តិកា ធម្មស្ស វិហោទ្ធាមិច អដ្ឋមេ
 ធម្មកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស រាសនន្តិ ។
 ឥតំ សុទំ អយស្ស ជលកាយកោ ជេរោ ឥតា
 កជាយោ អកា មិត្តាតិ ។

ឥលទាយញ្ញកថា ធម្មកំ សម្ពំ ។

សម្ដី វិធីសក្កិយញ្ញកថា

(៤៧) សុមេតោ ធាម ធាមេន សយម្ពុ អចរធិតោ
 វិវេកមទុក្ខប្រាណោ អន្លោកាហិ មហាវងំ ។

វិធីសក្កិយញ្ញកថា ទី ១

តំធិប្រាសាទ ធិនិគ្រស្វន្តិ កំកើត្រឡើន (ជល់ទំដៃ)
 កែវបារបសំមិទំរកិប គួរតាមប្រាថ្នា (កំកើត្រឡើន) ជល់ទំ
 នេះជាផល វិនិជនក្ការ ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១ អំពីកម្មនេះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានដឹងវិនិជនក្ការ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគតិ
 នេះជាផលវិនិជនក្ការ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៨៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចក្រុង ៤ ជាតិ ព្រះនាមកវធិមិទ្ធាផ្លូវគា
 ទ្រង់បិប្ផណិដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិហារ ៨ ធិនិគ្រញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ តំធិសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ច្រងបង្កើតហើយ ។

បានព្រួយ ព្រះវេលាបាយកន្ត្រៃ មានអាយុ បានសំដែងឲ្យ
 ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្លើយ ឥលទាយញ្ញកថា ។

វិធីសក្កិយញ្ញកថា ទី ៧

(៤៧) ព្រះសយម្ពុ ព្រះនាមសុមេតៈ អកមានបុគ្គល
 ផ្កាញ់បាន ទ្រង់ចម្រើនវិវេក ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រះ ។

ល្បែងចំណី ឧទ្ធរណ៍កាយស្ស អចរាជំ

សលឡ្យ បុប្ផិកំ ទិស្វា កន្ទិក្ខា ធុ វជិសកំ
 ពុទ្ធស្ស អភិរោមេសី សម្មា លោកនាយកំ ។
 តិសកប្បសហស្សម្ពំ យំ បុប្ផមភិរោមយំ
 ទុក្ខតំ ធាភិជាធាមិ ពុទ្ធប្បជាយេទំ ផលំ ។
 ឧទរិសេ កប្បសតេ ហោឡសាសីសុ ទិម្ពិកា
 សត្តាធនសម្បត្តា ធករតិ មហាពូលា ។
 បដិសម្ពុទា ធនសេនា វិទោក្ខាមិធន អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សង្ខិកតា កកំ ពុទ្ធស្សសាសនទិកំ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្សា វជិសកិយោ មេរោ ឥមា
 កថាយោ អភាសិត្តតិ ។

វិសិកយស្ស អចរាជំ សម្ពំ ។

ល្បែងចំណី ឧទ្ធរណ៍កាយ អចរាជំ

ទុំបុនាយើញដើមស្រស់មានផ្ការឹក (ទើបកាប់យកមក) ដោត
 ក្រងធ្វើជាគ្រឿងប្រដាប់ក្បាល បង្ហូរថ្វាយព្រះពុទ្ធ ជា
 លោកនាយក ចំពោះព្រះកម្រ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៣០.០០០ អំពី
 កម្មវិធីនេះ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧ ទុំបុនថ្វាយផ្កា ទុំបុនវិសាល
 ទុំបុន ទេវតាវិសាលក្នុងបូជា ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១៧ អំពីកម្ម
 នេះ ទុំបុនភិក្ខុវិសាលក្នុងបូជា ១៦ ជាតិ ព្រះនាមធម៌្មៈ
 ផ្លូវគ្នា ច្រើនបែបវិទ្យាដោយវិញ្ញាណ ៧ ប្រការ មានកម្រិតច្រើន ។
 បដិសម្ពុទា ៤ វិទ្យា ៨ ឯងអភិញ្ញា ៦ នេះ ទុំបុនធ្វើឲ្យពាក់
 ច្បាស់ហើយ ចំណីសាសនាបស់ព្រះពុទ្ធ ទុំបុនប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បុនពុទ្ធិ ព្រះវិសិកយស្ស បុនសំវិសិកយស្ស

ចំណីនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

៧៥ វិសិកយស្ស អចរាជំ ។

ទសមី បល្ល័ង្កទាយកត្តោបទានំ

(៨០) សុខេតស្ស កកវនោ លោកាដេដ្ឋស្ស តាធិនោ
 បល្ល័ង្កោ ហិ មយា ធិនោ សទុក្កាសមច្ចុនោ ។
 សក្កាតទសម្បដ្ឋោ បល្ល័ង្កោ អាសិ សោ តនា
 មម សង្កម្មមញ្ញាយ ធិត្ថត្ថិ សនា មម ។
 ភីសកម្មសហស្សម្ពិ យំ បល្ល័ង្កមនធិន្តនា
 ទុក្កិ បាភិជាបាមិ បល្ល័ង្កស្ស ឥដិ មលំ ។
 វិសកម្មសហស្សម្ពិ សុវណ្ណាកា តយោ ជនា
 សក្កាតទសម្បដ្ឋោ កក្កវត្ថិ មហាឡលា ។
 បដិសម្ពិទា តតស្សោ វិមោក្ខាបិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្កិកតា កាតំ ទុក្ខស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥដ្ឋំ សុដិ អាយស្មា បល្ល័ង្កនាយកោ ថេរោ
 ឥនា តាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

បល្ល័ង្កទាយកត្តោបទានំ អចតំ សម្បំ ។

បល្ល័ង្កទាយកត្តោបទានំ ទី១០

(៨១) ខ្ញុំបាទថ្វាយបល្ល័ង្ក (វិទ្រ) ព្រមទាំងតំភាន ចំពោះព្រះ
 ពានព្រះភាគព្រះនាមសុខេត្ត ជាប្បវត្តន៍លោក ទ្រង់ប្រកប
 ដោយតាមគុណ ។ ពេលនោះ បល្ល័ង្កដ៏ចម្រើនដោយវិវា
 ប្រការនោះ (ហាក់ដូចជា) ដឹងម្រិះរបស់ខ្ញុំ តែងកើតសម្រាប់
 ខ្ញុំ សព្វវកាល ។ ក្នុងកម្រិត ៣០.០០០ អំពីកម្រិតពេល
 នោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាទថ្វាយបល្ល័ង្ក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបល្ល័ង្ក ។ ក្នុងកម្រិត ២០.០០០
 ខ្ញុំបាទកើតជាស្តេចប្រាសាទ ៣ ជាតិ ព្រះនាមសុវណ្ណាក
 ទ្រង់ចម្រើនដោយវិវា ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិ
 សម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ធិន្តិកា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទថ្វាយ ព្រះបល្ល័ង្កទាយកត្តោបទានំ បានសម្រេចខ្លួន
 តាមទំនើងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បល្ល័ង្កទាយកត្តោបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុទ្ធានំ

ធម្មដង្ហោ^(១) ច វេទី ច បរិវារុទ្ធម្មិយោ^(២)
 អនុលោមោ ច មក្កោ ច ផលកោ ច វដិសកោ
 ចល្លង្គនាយិ^(៣) កាថាយោ ច ប្បញ្ញាស មកិទ្ធិតា ។
 ធូរត្រៃ ច ធូរសមោ ។

---

១ ឧ. ធូរ ។ ២ ឧ. បរិវារុទ្ធម្មិយោ ។ ៣ ឧ. ចល្លង្គតោ ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុទ្ធាន

អធិគង្គិយកេត្តបទាន ១ វង្សាភេបកេត្តបទាន ១ វេទិកា-
 កេត្តបទាន ១ សបរិវារិយកេត្តបទាន ១ ទម្រាបបិយកេត្ត-
 បទាន ១ អនុលោមតាយកេត្តបទាន ១ មគ្គតាយកេត្ត-
 បទាន ១ ផលកតាយកេត្តបទាន ១ វដិសិយកេត្តបទាន ១
 ចល្លង្គតាយកេត្តបទាន ១ មានភាវៈ ៧៦ អកប្រាជ្ញបទាន
 រោលទុកហើយ ។

ចប់ ធូរត្រៃ ទំ ១៧ ។

សោម្បសមោ ពន្លឺវិកវិគោ
 បឋមំ ពន្លឺវិកវិគោបទានំ

[៥០] ចន្ទំ វិមលំ សុទ្ធិ វិច្ឆ័យសន្ទមនាវលំ
 ធន្តិកវិកវិគោណំ(១) តិណ្ណំ លោកេ វិសត្តិកំ ។
 ធិក្កាមយន្តំ ជនតំ តិណ្ណំ ការយតំ មុនី(២)
 វេស្មី ឈាយនាធន្តិ ឯកក្កំ សុសមាហិតំ ។
 ពន្លឺវិកវិគោបទានំ លក្កិញ្ចា សុត្តកេ អហំ(៣)
 ពុទ្ធស្ស អភិរោចេសិ សិទិទោ លោកពន្លឺវិកវិ
 ឯកក្កិសេ វិគោ កាឃ្យ យំ កាឃ្យមករិ គណ
 ពុក្កតិ នាភិជាធាមិ ពុទ្ធច្វាយនិ ជលំ ។
 វិគោ សុត្តកេ កាឃ្យ មនុជិទោ មហាយសោ
 សមន្តចក្ក ធាមាសិ ចក្កវត្តិ មហាពុលោ ។
 ចជិសម្ពិទា ពតសេន្ត វិមោក្កាមិក អដ្ឋិមេ
 ចឃ្យកិញ្ញា សន្និកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. ធន្តិកវិគោណំ ។ ឧ. វិ ។ ៣ ម. សុត្តកេហំ ។

ពន្លឺវិកវិគោ ទី ១២
 ពន្លឺវិកវិគោបទាន ទី ១

[៥១] (ខ្ញុំ បាន ឃើញ ព្រះ ពុទ្ធ ព្រះ តាម សិទិ) ទ្រង់ បរិសុទ្ធ
 ប្រាស ចាក មន្ទិល ដូច ព្រះ ចន្ទ មាន ព្រះ បាប្យជ័យ ថ្លា ស្អាត មិន
 ល្អ ក៏ មាន មន្ទិល គ្មាន មិន ក៏ ក្រហម ហើយ ព្រះ អង្គ ទ្រង់ ហើយ ទ្រង់ វិស-
 ត្តិ កាត ល្អ ក្នុង លោក ព្រះ អង្គ ក្នុង ប្រជុំ ជន ឲ្យ រលត់ ខ្ពស់ ទ្រង់
 ទ្រង់ ហើយ ជា ព្រះ មុនី របស់ ពួក ជន អ្នក ទ្រង់ កំពុង ប្រើ ឈាន
 មាន ព្រះ បាប្យជ័យ មិន ក្នុង ការ ម្នាក់ កែ មួយ កំរិត ចាំ ល្អ ក្នុង ព្រៃ ។
 ខ្ញុំ កាន់ ក្នុង ក្នុង ព្រះ លើ ខ្សែ គំ បោះ ហើយ ថ្វាយ ចំ ពោះ ព្រះ ពុទ្ធ ព្រះ
 តាម សិទិ ជា ដើម ព្រះ វិគោ លោក ។ ក្នុង ព្រះ ទី ១១ កំរិត ព្រះ
 នេះ គ្រា ពោះ ព្រោះ ហេតុ ដែល ខ្ញុំ បាន ធ្វើ បុណ្យ មួយ ខ្ញុំ មិន
 ដែល ស្គាល់ ខ្ញុំ គ្រាន់ នេះ ជា ផល ខ្លះ ខ្លះ ជា ។ ក្នុង ព្រះ ទី ៧
 កំរិត ព្រះ នេះ ខ្ញុំ បាន កើត ជា ស្តេច ប្រាជ្ញ ព្រះ តាម សមន្ត ចក្ក
 ទ្រង់ មាន យស ច្រើន ជា កំរិត មនុស្ស មាន កម្លាំង ច្រើន ។ ចជិ-
 សម្ពិទា ៤ វិ ហេតុ ៤ មិន អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំ បាន ធ្វើ ឲ្យ កំរិត ច្បាស់
 ហើយ ចាំ វិសាស តា របស់ ព្រះ ពុទ្ធ ខ្ញុំ បាន ប្រតិបត្តិ ហើយ ។

លុត្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទ្ធិំ អាយស្សា ពន្ធិវិភោ យេវេន ឥមា
កាមាឃោ អកាសិក្ខាតិ ។

នុទ្ធិវិភោស្ស អបទានំ ឈម្ពំ ។

ទុតិយំ ធម្មបច្ឆិយត្ថោបទានំ

[៧២] មរកខ្មាយទេ យុត្តោ អបទានំ អកាសាហំ	
វនន្តិ អភិបាវិស្សិ	កយវេសមរ្យតោ ។
មុច្ឆិកំ ចានបំ និស្សា	ចិណ្ឌិតន្តំ សុទិម្ពិកំ
តម្ពមុច្ឆិ កហេត្វាន	ពោជិយំ ឱកិរិ អហំ ។
សម្មជ្ជិក្កាន តំ ពោជិ	ចាជលិ ចានមុត្តមំ
មល្លន្តំ អកុដិក្កា	ពោជិម្ពលំ ឧបាវិសិ ។
កតមក្កំ កវេសត្តា	កកក្កំ មម សន្តិកំ
តេ ម និស្សានហំ តត្ថ	អាវន្តិ ពោជិមុត្តមំ ។
វន្តិក្កា ម អហំ ពោជិ	វិច្យសន្នេន ទេតសា
អទេកតាធឿ មមភិ	គិវិទុក្កេ កយានកេ ។

លុត្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បាទព្វថា ព្រះពន្ធិវិភោស្សោសាយ បាទសវ័ក្កន្តវិភោ
ចាំនិរោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ នុទ្ធិវិភោស្សោសាយ ។

ធម្មបច្ឆិយត្ថោបទានំ ទី ២

[៧២] ខ្ញុំប្រកបក្នុងការងាររបស់ជនដទៃ បានធ្វើខ្ញុំកំហុស
ជាអ្នកពេញច្រៀមដោយភ័យខ្លាចព្រៃ ហើយក៏ស្ទុះគេរតៅ
កូនក្នុងទីព្រៃ ។ ខ្ញុំឃើញដើមឈើ ដែលមានផ្កាភ្លុះភ្លុះ
ស្នាយចងជាចង្កឹម ដែលធម្មតាខ្ញុំមិនហ៊ុយហើយ កាន់យកមក
ផ្កាគ្រហមរយេនយចុះទៀបពោធិព្រឹក្ស ។ ខ្ញុំបោសដើមប្រ-
ទៀនជាឈើដ៏ទុក្ខមជាពោធិព្រឹក្សនោះ ហើយចូលទៅជិត
គល់ពោធិព្រឹក្ស អង្គុយផ្អែកខ្លួន ។ កាលពួកជនស្វែងរក
ផ្លូវដែលខ្ញុំរតៅ ក៏មកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ លុះខ្ញុំឃើញខ្លួនពួកជន
ចាំនិរោះ ក៏ខឹងផល់ពោធិព្រឹក្សដ៏ទុក្ខម ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំ
មានចិត្តជ្រះថ្លា ថ្វាយបង្គំដើមពោធិព្រឹក្ស រួចហើយក៏ធ្លាក់
ទៅក្នុងគ្រោះក្នុងដែលអ្នករ្ងាច មានជម្រៅច្រើនជួរដើមភ្លោត ។

ធម៌យំ វិថីសម្ព័ន្ធករណៈ

ឯកទេវតេ ឥតោ កាឡេ យំ កុប្បមតិរោមយំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ពោធិព្វជាយំទំ ផលំ ។
 ឥតោ ច តតិយេ កាឡេ រាជា សម្មសិកោ អហុ
 សត្តាភពសម្បជ្ជោ ចក្កវត្តិ មរោត្តលោ ។
 មជ្ជិសម្ពិទ្ធា ពតសេន្យ វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ វុទ្ធស្ស សាសនន្តំ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធំ អាយស្សា តត្តុប្បិយោ ជេរោ ឥតោ
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កុប្បប្បិយោស្ស អចតានំ សម្ពុំ ។

ធម៌យំ វិថីសម្ព័ន្ធករណៈ

(២៣) ឧទេន្តំ សតវសិវ កិវិវសិវ ភាលុមិ
 មណ្ឌារសេ យជា ចន្តំ ធិយេន្តំ លោកយាយកំ ។
 អដ្ឋសដ្ឋិសហស្សានិ សាទ្ធិ ទិណាសនិ អហំ
 ចរិវិវសុ សម្ពុទ្ធិ ធិមធិន្តំ ធរាសកំ ។

វិថីសម្ព័ន្ធករណៈ ទី ៣

ក្នុងកថាខ្មែរ គំរូកថាខ្មែរ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយដាក់
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួនគឺ នេះជាផលវៃនៃការប្តេជ្ញាពេញចិត្ត ។
 ក្នុងកថាខ្មែរ គំរូកថាខ្មែរ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចព្រះត្រី
 ពាសសម្បស័នៈ ទ្រង់មានកម្លាំងប្រើប្រាស់ បើប្តេជ្ញាថ្វាយដាក់
 ជ័យជំនះ ។ បដិសម្ពិទ្ធា ២ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានដូច ព្រះតម្កល់ប្តេជ្ញាខ្មែរ បានសម្រេចហើយនូវ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុប្បប្បិយោស្ស ។

វិថីសម្ព័ន្ធករណៈ ទី ៣

(២៤) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធជាមាយកនៃលោក កំពុង
 ស្តេចទៅ ដូចព្រះគោត្តមមានស្និដ្ឋិប្រើប្រាស់ កាលរះឡើងមាន
 ស្និដ្ឋិលើលើក ឬដូចព្រះព្រះត្រីវិជ្ជា ១៨ កើត ។ ពួក
 ព្រះទិណស្រឡាតទាំងពួងមានប្រមាណ ៦៨.០០០ ពោមរាម
 ព្រះសម្ពុ ព្រះអង្គជាប់ជាងលក្ខណ៍កិរិ ជាមកសក្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបកាខំ

សឌ្ឍជ្ជិក្ខានំ តិ វិចី ឱយ្យន្តោ លោកោនាយកោ
 ទស្សាបេសិ ធនិ ភក្ក វិច្ឆយសន្នោ ទេតសា ។
 ឯកានុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ ធនិ អភិរោមយិ
 ទុក្កតិ ឆាភិជាតាមិ ធននានស្សំធិ ដលិ ។
 ឥតោ ទេតុក្កកោ កាច្យេ រាជាហោសិ ឧហាទ្វលោ
 សព្វាការោ សឌ្ឍន្តោ សុទេវោ ឥតិ វិស្សតោ ។
 បដិសម្ពិយោ ពតសេនា វិហោត្តាមិ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតិ ទុក្កស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥតិ សុទិ អាយស្មា វិចីសឌ្ឍជ្ជិកោ ដេរោ ឥហា
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

វិសម្ពុតិញ្ញេស្ស អបកាខំ សឌ្ឋិ ។

បត្តន្តិ កក្ការប្បជិកត្តោបទានំ

[៥៤] ទេវបុត្តោ អហំ សន្តោ មូជយិ សិទិចាយកំ
 កក្ការប្បជិ បត្តយេ ទុក្កស្ស អភិរោមយិ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុច្ឆមកិរោមយិ
 ទុក្កតិ ឆាភិជាតាមិ ទុក្កម្មជាយំធិ ដលិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកាខំ

កាលប្រទេសោកនាយកកំភុនិយានិទៅ ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បាន
 បោសស្រស់នោះ ហើយលើកនូវទង់ជ័យក្នុងទិវានោះ ។ ក្នុង
 កថាខុទ្ទក អំពីកថាខុទ្ទកនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទង់ ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្កតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយទង់ ។ ក្នុងកថា
 ខុទ្ទក ៤ អំពីកថាខុទ្ធនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ព្រះនាមសុផលៈ
 ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់ចរិយ្យណិយាយពាក្យទាំងឡាយ ។
 បដិសម្ពិយា ៤ វិហោត្ត ៨ ធីតិអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនាបេសព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់
 ហើយ ។

បានរួច ព្រះវិចីសម្ពុតិញ្ញេស្សមាននាយ បានសម្តែងនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បដិសម្ពុតិញ្ញេស្ស ។

កក្ការប្បជិកត្តោបទានំ ទី ៤

[៥៤] ខ្ញុំជាទេវបុត្ត បានប្តូរចំពោះព្រះពុទ្ធជាមួយព្រះ
 នាមសិទិ ខ្ញុំកាន់យកជាលើក បង្កើតថ្វាយព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុង
 កថាខុទ្ទក ៣១ អំពីកថាខុទ្ធនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយ
 ទង់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្កតិ នេះជាផល នៃកុម្មវិជ្ជា ។

បក្ខំ មន្ទារវិប្បប្បដិកធូរាបទានំ

ឥតោ ធនេ កោធម្ម រាជា សត្តុត្តោ អហ្ម
 សត្តុត្តោ ធម្មត្ថិ មហាឡាលោ ។
 ធនេសត្តិយា ធម្មសេនា ធម្មត្ថិយា អដ្ឋិមេ
 ធម្មត្ថិយា សត្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា កក្ការុក្កជកោ យេវេ ឥតោ
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។
 កក្ការុក្កជកោ ឥតោ សម្មំ ។

បក្ខំ មន្ទារវិប្បប្បដិកធូរាបទានំ

(៩៥) ធម្មត្ថិ ធម្មត្ថិ សត្តោ ក្នុងយី សិទ្ធិតាយកំ
 មន្ទារវេទ ធម្មត្ថិ ពុទ្ធស្ស អភិរោមយី ។
 សត្តោ ធម្មត្ថិ អសិ ធម្មត្ថិ តថាគតោ
 សត្តោ ធម្មត្ថិ សត្តោ ធម្មត្ថិ តថាគតោ ។
 ធម្មត្ថិ សត្តោ កោធម្ម យំ ធម្មត្ថិ រោមយី
 ធម្មត្ថិ ធម្មត្ថិ ធម្មត្ថិ ពុទ្ធស្ស យំ ធម្មត្ថិ ។

មន្ទារវិប្បប្បដិកធូរាបទានំ ទី ៥

ក្នុងកថាខុទ្ទក កំណត់ប្បទេ ខ្ញុំបានជាស្តេចក្រុងភ្នំ ៧ ជាតិ
 ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់ទទួល បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧
 ប្រការ ។ បដិសម្ព័ន្ធ ៤ វិមាត្រ ៨ និងកំណាច ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រគល់ហើយ ។

បានឮថា ព្រះកក្ការុក្កជកោ បានសម្រេចខ្លួនជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ កក្ការុក្កជកោ ធូរាបទានំ ។

មន្ទារវិប្បប្បដិកធូរាបទានំ ទី ៥

(៩៥) ខ្ញុំជាទេវត្តិ បានឮដំបូងព្រះពុទ្ធ ជាតាយក
 ព្រះនាមសិទ្ធិ ខ្ញុំបានឮថា ចំពោះព្រះពុទ្ធដោយផ្គុំមន្ទារវេ ។
 ផ្គុំមន្ទារវេ ជាគ្រឿងប្រក់កែវព្រះនាមសិ អស់ ៧ ក្រ
 ណ្ណដ៏ទាំងអស់មកប្រជុំគ្នាហើយ ឧបស្សាព្រះនាមសិ ។
 ក្នុងកថាខុទ្ទក កំណត់ប្បទេ ព្រះហេតុដែលខ្ញុំ បានឮថា
 ថា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួន ទេដដែលនៃពុទ្ធបូជា ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥតោ ច មសាមេ កកម្សេ វាជាហោសិ ជុតិទ្ធកោ
 សត្តុតទសាធស្សន្តោ ចក្កវត្តិ មហាទ្វាលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោត្វាមិច អដ្ឋិមេ
 ចឡភិញ្ញា សដ្ឋិកតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុនំ វាយស្មា ឧទ្ធាវប្បប្បដិកោ ថេរោ
 ឥហ តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧទ្ធាវប្បប្បដិកោស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

ធម្មំ វិទុម្ពប្បិយត្រោបទានំ

(៥៦) ហិមវន្តស្សវិទូរេ កក្កុដោ ធាម មទ្វតោ
 តម្ពិ មទ្វតាធម្មិ សត្ត ពុទ្ធា វសដ្ឋិ តេ ។
 កន្តម្ពំ ចុដ្ឋិមំ ធិស្វា ធិមវាជិវ ឧត្តមំ
 ឧហោហិត្តហិ មក្កយ្ហ សត្ត ពុទ្ធេ សហោតិវី ។
 ចក្កុដ្ឋតេ ឥតោ កកម្សេ យំ ចុដ្ឋមភិរោមយំ
 មុក្កតិ ធាភិជាបាមិ ពុដ្ឋម្បាយំធិ ធរសិ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកថាខណ្ឌ ១០ អំពីកថាខណ្ឌ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រសួង ព្រះ
 នាមជុតិទ្ធកោ គ្រងធានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយវិវា ៧
 ប្រការ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្វ ៨ និងកត្តា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ចាំសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានគ្រប់គ្រងហើយ ។

ពុទ្ធភាព ព្រះធម្មនាវប្បប្បដិកោ ធានាយ ពុទ្ធសម្ពុដ
 ឲ្យតាមចំណេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចចំ ឧទ្ធាវប្បប្បដិកោស្ស អបទាន ។

វិទុម្ពប្បិយត្រោបទាន ទី ៦

(៥៦) ភ្នំរយ្ហាកុក្កុដ្ឋៈ មានក្នុងទីជិតភ្នំហិមវន្ត ព្រះពុទ្ធ ៧
 ព្រះក្នុងនោះ តែងនឹងទៅទៀបជើងភ្នំនោះ ខ្ញុំបានឃើញដើម
 កង្កែបដែលមានជាំកស្មុស្មាយ ដូចព្រះភាគីគ្រូរទៀន ទើប
 កាន់យកដោយដៃទាំងពីរ ហើយរកយកយកយកព្រះពុទ្ធចាំ
 ៧ អង្គ ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ ៨៦ អំពីកថាខណ្ឌ ព្រះហោតិវិដែលខ្ញុំ
 បានយកដាក់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកុដ្ឋចូល ។

សង្ខំ ពិណស្វលកត្តោបទានំ

ទ្វេនុវតេ ឥតោ កាមេ យ សត្តាសុំ បុច្ឆនាមកា
 សត្តាភទសម្បជ្ជា ធក្កវត្តំ មហាទូលា ។
 ចដិសម្ពិទា ភកស្សេ វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥតំ សុទំ អាយស្មា កណ្តុក្កដិយោ ថេរោ ឥមា
 កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ពទ្ធកុញ្ញិយានុស្សេ ឆទានំ សម្ពំ ។

សង្ខំ ពិណស្វលកត្តោបទានំ

[៨៧] ហិមវន្តស្សវិទូរេ ភូតកណោ នាម បទូតោ
 វសតោកោ ដិលោ តត្ថ សយម្ពុ លោកាចំ ឃ្មដោ ។
 ពិណស្វលេ កាហាត្វា ពុទ្ធស្ស អភិរេបយី
 ឯក្កនសតសហស្ស- កាប្បំ ន វិទំនាតកោ ។
 ឥតោ ឯកានសេ កាមេ ឯកោសី ទាណិវុហោ
 សត្តាភទសម្បជ្ជា ធក្កវត្តំ មហាទូលា ។

ពិណស្វលកត្តោបទាន ទី ៨

ក្នុងកថា ៧២ អំពីកថាខន្ធ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតិ ៧
 ជាតិ ព្រះនាមបុព្វៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌
 ដោយវត្ស ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហាក្ខ ៨ ឯក
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះកេតុប្បិយន្តោ មានកាយ បានសម្តែងឲ្យ
 នាវាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ថេ ពទ្ធកុញ្ញិយានុស្សេ ។

ពិណស្វលកត្តោបទាន ទី ៧

[៧៧] ក្នុងកថាខន្ធនោះ មានក្នុងទីដីអភិបិមនានុ ព្រះ
 ដីស្រី សយម្ពុ ទ្រង់លោសំចេញចាកលោក ទ្រង់គង់
 មួយអង្គឯក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំយកកម្លាំងទាំងឡាយ បូជា
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតជាវិនិច្ឆ័យ អស់ ៧៧ ពាន់
 កថា ព្រោះកុសលនេះ ។ ក្នុងកថា ១១ អំពីកថាខន្ធ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចប្រក្រតិ មួយអង្គ ព្រះនាមលោកិយៈ
 ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវត្ស ៧ ប្រការ ។

សុត្តនិបិទេ បុរាណិយស្ស អបកានំ
 កដិសម្ពិទ្ធា ចតស្សោ វិទោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ចឡកិញ្ញា សង្ខិកតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្តំ សុទ្ធំ ភាយស្មា ពិណ្ណស្សនកោ ដេវោ វិទា
 កាថាយោ ដកាសិក្ខាភិ ។
 និណស្សនកោស្ស អបកានំ សន្តំ ។

អដ្ឋមំ តាគប្បិយត្ថោបទានំ

(៨៨) សុវិជ្ជា ឆាម ឆាមេន ព្រាហ្មណោ ឧទ្ធចារក្ខ
 បុរក្ខតោ សសិស្សេហិ វសតិ ចទ្ធកន្តវេ ។
 បទុមុត្តរោ ឆាម ដិចោ អាហុតិំ បដិក្កហោ
 មមុទ្ធវិកុត្តារោ សោ អាតត្ថិ មម សន្តិកំ ។
 វេហាយសេ កន្តមតិ ដិចោ មជ្ឈលិកេ តថា
 ហាសំ មមំ វិទិត្តាន ចក្កានិ ចាចិចាមុទោ ។

សុត្តនិបិទេ បុរាណិយ អបកាន

ចដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិទោក្ខ ៨ មិណកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងហេតុផល របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រគល់ឱ្យហើយ ។

បានរួច ព្រះនិណស្សនកោ មានតម្រូវ បានសម្រេចស្តី
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ និណស្សនកោស្ស អបកាន ។

តាគប្បិយត្ថោបទាន ទី ៨

(៨៨) ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះសុវិជ្ជា ជាអ្នកដល់ខ្លះត្រើយ
 នៃមន្ត មានក្មេងសិស្សចោមរោម តែងទៅក្នុងចន្លោះក្នុង ។
 ព្រះជេនស្រី ព្រះចោមបុមុត្តរៈ ទ្រង់ជូនទទួលខ្ញុំត្រៀមបូជា
 ព្រះអង្គមានប្រាថ្នាដើម្បីស្រោចស្រង់ខ្ញុំខ្ញុំ ទើបស្តេចមកកាន់
 សំណាក់ខ្ញុំ ។ ទ្រង់ចង្រ្រមលើភាវាស ដូចប្រថីប រុក្ខរៀង
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ខ្ញុំសេចក្តីច្រកអររបស់ខ្ញុំ ហើយមាន
 ព្រះត្រៀមទៅទិសភាគកើត ស្តេចចៀសចេញទៅ ។

នវិម្ព បុត្តាគប្បវិយណ្ណបទានំ

ឥត្យ អន្តរិយំ ធិស្វា អត្តតិ លោមហំសង្ខំ
 នាគប្បវិយំ កហេត្វាន កតមក្កន្តិ ឱកិរិ ។
 សតសហស្សេ ឥតោ កាច្យេ យំ ប្បវិយំ ឱកិរិ អហំ
 តេន ចិត្តប្បសារទេន ធុត្តតិ ទូបបដ្ឋហំ ។
 ឯកក្កំសេ ឥតោ កាច្យេ វាជា អាសិ មរោរោជា
 សត្តានុសង្សន្ទោ ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
 បដិសន្តិណា ចតស្សោ វិហាត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សន្តិកតា កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទំ អាយស្វា នាគប្បវិយោ ដេវោ ឥតោ
 កាជាយោ អកាសិក្កាតិ ។

នាគប្បវិយណ្ណ ឆបទានំ សន្តិ ។

នវិម្ព បុត្តាគប្បវិយណ្ណបទានំ

(៨៨) កាណទំ វទោត្តយ្ហ វសាមិ លុទ្ធកោ អហំ
 ធុត្តាតិ ប្បវិយំ ធិស្វា ពុទ្ធសេន្តិ អបុស្សិ ។

បុត្តាគប្បវិយណ្ណបទាន ទី ១

ចំណែកទាំងនេះ យើងត្រូវបានប្រាប់ថា គួរដាំគ្រឹកេម
 ទោរហើយ ក៏កាន់យកគ្រឹកេម រយកយលើផ្លូវដែល
 ត្រូវបានស្តារទៅ ។ ក្នុងកថា ចម្បយសេន អំពីកថាទោ
 ត្រូវបានប្រាប់ដែល ទុំបានរយកយក ដោយចិត្តជ្រះថ្លាទោ
 ទុំបានដែលទោ កើតក្នុងទុក្ខ ។ ក្នុងកថា ឲ្យ អំពីកថាទោ
 ទុំបានកើតជាស្តេចក្រុង ត្រូវបានប្រាប់ថា ទ្រង់បាន
 កត់សម្រេច បរិច្ចាណិដោយកែ ៧ ប្រការ ។ បដិសន្តិ ៤
 វិហាត្ត ៨ និងកតិញ្ញា ៦ នេះ ទុំបានទ្រង់ដាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ទុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានរួច ត្រូវបានប្រាប់ថា បានសម្រេចរួចរាល់
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ នាគប្បវិយណ្ណបទាន ។

បុត្តាគប្បវិយណ្ណបទាន ទី ២

(៨៩) ទុំជាតាយក្រាម បានចូលទៅទៅស្រីយ ក្នុង
 គ្រប់ បានយើងបុត្តាគប្បវិយ ដែលបានដាំកសិ
 ស្តាយ ហើយទំកលើកចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលដ៏ប្រសើរ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមគម្ព

តំ បុរិ ឱចិជិតាន សុកត្តិ កត្តកត្តិកំ(១)
 ដុមំ កាវិតាន បុឡិទេ កុទ្ធស្ស អភិរោមយិ ។
 ទ្វេនុវតេ ឥតោ កម្សេ យិ បុម្ហិ អភិវុជយិ
 ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ កុទ្ធវុជយិទំ ដលិ ។
 ឯកម្ហំ ទុវតេ កម្សេ ឯតោ អាសិ គមោទុយោ
 សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហាត្វណោ ។
 បដិសម្ពិទា ចកស្សោ វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ចន្ទរិកិញ្ញា សម្មិកា កាតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្តិ សុទំ អាយស្មា បុណ្ណកម្មិយោ យេវេ ឥហ
 កាជាយោ អភាសិតាតិ ។

បុណ្ណកម្មិយោស្ស អបគម្ព និមន្តំ ។

ទសមិ កុម្មុទទាយកត្តោបទានំ

(៦០) ពិមវន្តស្សវិទូវេ មហាជាតស្សវេ អហុ
 ធម្មុម្បលសញ្ញោ បុណ្ណរិកសមោណិកោ(១)។
 ១ ឧ. បុណ្ណរិកសមោណិកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមគម្ព

ខំបេដ្ឋានោ ដែលមានភ្នំក្រអូប យំនីក្រែលនី ហើយ
 ធ្វើជាព្រះស្នូប លើផ្នែកខ្ពស់ ដូចជាព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្ម
 ទី ៤២ អំពីកម្មនេះ ព្រោះហេតុដែលខំបានបូជាដាក់ ខំមិន
 ដែលស្គាល់ខ្ពស់ នេះជាផលវិនិច្ឆ័យ ។ ក្នុងកម្មទី ៤១
 អំពីកម្មនេះ ខំបានកើតជាស្រពក្រព្រឹក ១ អង្គ ព្រះនាម
 ភាមាទុខៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ចរិយ្យណិយាយកែវ ៧
 ប្រការ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហេតុ ៨ នឹងអតិញ្ញា ៦ នេះ
 ខំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ចាំសាសនា របស់ព្រះកុទ្ធ
 ខំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រះបុណ្ណកម្មិយោស្ស មានការ បានសម្តែងនូវ
 ភាពចំរើននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បចំ បុណ្ណកម្មិយោស្ស ។

កុម្មុទទាយកត្តោបទានំ ទី ១០

(៦០) មានស្រះកើតឯដីដំបូង ក្នុងទីដំបូងបំផុត ជាស្រះដេរ-
 វាស ដោយឈូកនិងឡូល ព្រាងព្រាងដោយផ្កាឈូកស ។

សម្តី ពុទ្ធភាយាណបទដ្ឋកថា

កុក្កដា^(១) ធាម ធាមេន គន្ធាសី សកុណោ គណ
 សីលកំ វត្តសឡដ្ឋោ បុញ្ញបុញ្ញសុ កោដិធារ ។
 បដុត្តកោ លោកវិទូ អាណតិំ បដិក្កហោ
 ជាតស្សវស្សវិទូរេ សញ្ញវត្ត មហាមុទិ ។
 ជលជំ កុមុទិ កិក្ខា^(២) ឧបទេសិ មហេសិធា
 មម សន្តិធិកញ្ញាយ បដិក្កហំ មហាមុទិ ។
 កត្ត ធានំ ធនិក្ខហំ សុក្កម្ភលេន ធានិកោ
 កម្សានំ សតសហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធិបបដ្ឋហំ ។
 សោឡសេតោ កម្សសេតោ អាសុំ វុណធាមកា
 អដ្ឋ ឯតេ ជយ កត្ត កក្កវត្តិ មហិទ្ធិលា ។
 បដិសម្ពុទ្ធា ធនសេនា វិហេត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកាតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ភត្តិ សុទិំ អាយស្មា កុមុទនាយកោ ថេរោ ឥតា
 កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ពុទ្ធភាយាណបទដ្ឋកថា សម្តី ។

១ ឧ. កុក្កដា ។ ២ ឧ ធានា ។

ពុទ្ធភាយាណបទដ្ឋកថា ទី ១១

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏ដេញដោល ជាសកុណជាតិ នៅជិតស្រះ
 នោះ ជាសត្វមានសីល បរិបូណ៌ដោយវត្ត ឃ្លាសវៃក្នុងអំពើ
 បុណ្យនិងបាប ។ ព្រះពុទ្ធជាមហាមុនី ព្រះនាមបុគ្គលៈ
 ជ្រាបច្បាស់ខ្លះលោក ទ្រង់ដូរខ្លួនខ្លះត្រៀមបូជា គ្រាប់ថៅ
 ក្នុងទីមិនឆ្ងាយអំពីជាតិប្រទេសនោះ ។ ខ្ញុំបានកាប់ដាំកុម្ភុម ដែល
 កើតក្នុងទឹក បង្កើនចូលមកផ្ទុយព្រះមហេសី ។ ព្រះពុទ្ធ
 ជាមហាមុនី ទ្រង់ជ្រាបខ្លះ បចក្តិគ្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់ក៏ទទួល
 យក ។ ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលជាសំរើន ព្រោះបានឲ្យទាននោះ
 ខ្ញុំក៏មិនទៅកើតក្នុងទុក្ខនិ អស់មួយសែនកម្ស ។ ក្នុងកម្សទី
 ១១៦ អំពីកម្សនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងគ្លី ៨ ជាតិ ព្រះ
 នាមវុណៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពុទ្ធា ២
 វិហេតុ ៨ មិនអត់ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ព្រះពុទ្ធជា ព្រះពុទ្ធជាមហាមុនី មានអាយុ បានសម្រេចខ្លួន
 នាដំបូងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សត្វសមេ សុប្បវិបរិយវិគ្គោ

បរមំ សុប្បវិបរិយញ្ចោបទានំ

(៦០) ធនុមោ ធាម ធាមេន ធិមធិញ្ចោ នរាសកោ
 បវនា ឧភិវិកុម្ម ធម្មំ នេសេតិ ធកុមា ។
 យក្កាធំ សមយោ អាសិ អវិទ្ធាវ មហេសិទោ
 យេន កិរុទេន សម្បត្តា អដ្ឋាបេក្ខិសុ(១) តាវនេ ។
 ពុទ្ធស្ស កិរមញ្ញាយ អមតស្សវ នេសធំ
 បសន្នចិត្តោ សុមនោ អប្បោដេត្វា ឧបដ្ឋហិ ។
 សុចិណ្ណស្ស ផលំ បស្សិ ឧបដ្ឋានស្ស សត្តុនោ
 តិបកប្បសហស្សសុ ទុក្ខតិ នោបបដ្ឋហំ ។
 ឧទត្ថិសេ កប្បសតេ សមលន្តកនាមកោ
 សត្តាភនសម្បត្តោ ធក្កវត្តិ មហាព្វាលា ។
 បដិសម្ពិទា ធកសេនា វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិទេ
 ធម្មកំព្វា សចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

១ ឧ. អដ្ឋិច្ឆិសុ ។

សុប្បវិបរិយវិគ្គ ទី ១៧

សុប្បវិបរិយញ្ចោបទាន ទី ១

(៦១) ព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមៈ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វដើរ
 ពីរ ជាឧកសកៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់ចេញចាកព្រៃ
 អិធិណ្ណា នៃសិវ្វង្គខ្ញុំវិបរិ ។ ពួកយក្ខបានប្រជុំគ្នាក្នុងទីដឹក
 ព្រះពុទ្ធមហេសិ ដោយកិច្ចវិជ្ជាពួកយក្ខទាំងនោះមកជួបជុំគ្នា
 ហើយប្រាថ្នាមើល (ទូព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ) ក្នុងនរណាៈនោះ ។ ខ្ញុំមាន
 មិត្តជ្រុំជុំ មានមិត្តប្រុកអះ ដឹងច្បាស់អ្វីវាចារបស់ព្រះពុទ្ធ
 ជាគ្រឿងសំដែងទូព្រះនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ ទេវីដោយ
 ចូលទៅបោះប្រើ ។ ខ្ញុំជួបនូវផលនៃការបោះប្រើ ផលខ្ញុំសន្សំល្អ
 ហើយ ប៉ះពោះព្រះសាស្តា ក្នុងកម្សិច្ឆិមិទ ខ្ញុំមិនដែល
 ទៅកើតក្នុងខ្ពង់ខ្ពស់ឡើយ ។ ក្នុងកម្សិច្ឆិ ១២៧ អំពីកម្សិច្ឆិ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចក្រុងខ្ញុំ ព្រះនាមបមលន្តនៈ ទ្រង់បរិច្ចាណិ
 ដោយវិភ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិ. ឧ. ៨ ធិកកញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់អ្វីហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អថទានំ

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា សុចារិទិយោ ខេរោ ឥហ
កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

សុធិវិធមន្តេស្ស អថទានំ សទ្ធិំ ។

ទុតិយំ វណ្ណវិប្បវិយត្តោបទានំ

(៦៦) សិទ្ធិត្តោ ធាម កកវំ	លោកាដេដ្ឋោ ធនសរោក
បុរក្កុតោ សារិកេហិ	ធនិ បដិបដ្ឋថ ។
រោញ អន្តបុតេ អាសិ	កោមកោ អភិសម្មតោ
ពាសារេ ឧបវិដ្ឋោហិ	អន្តសំ លោកាយោ ។
កណារិ កហេត្វាធន	កិក្កុសង្សំ សហោកិរិ
កុទ្ធស្ស វិសុំ កត្វាធន	តហោ កិយេន្ត សហោកិរិ ។
ធនុន្តរតេ ឥតោ កាច្យេ	យំ បុប្ផមភិរោមយី
ទុក្កតិ ធាភិជាធាមិ	កុទ្ធប្បជាយំនំ ជសិ ។
សត្តាសិក្ខិត្តិកោ កាច្យេ	ធនុកសុំ មហិទ្ធិកា
សត្តាននសឡដ្ឋា	ធនុវត្តិ មហេត្វលា ។
បដិសម្ពិទ្ធា ធនសេន្ត	វិហេត្វាមិក អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកាតា	កតិ កុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អថទានំ

បាធាតុជា ព្រះសុចារិទិយោ ព្រះបាទកាយ បាធាសម្ពិទ្ធិត្តោជា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ សុធិវិធមន្តេស្ស ។

វណ្ណវិប្បវិយត្តោបទានំ ទី ២

(៦៦) ព្រះបាទព្រះភាគព្រះនាមសិទ្ធិគ្មោះ ជាប្បវិទ្ធិវណ្ណ
ជាធនសកៈ បានព្រះសារិកេហេមរោមហើយ ទ្រង់ស្តេចមក
កាន់ក្រុង ។ ខ្ញុំជាអ្នកគ្រប់គ្រងក្នុងក្រុងក្នុងប្រទេសស្តេច
ដែលស្តេចវិនិច្ឆ័យ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងប្រាសាទ បានឃើញ
ព្រះពុទ្ធជាលោកនាយក ។ ខ្ញុំយកដំបូក រោមរយចំពោះ
កិក្កុសង្ស រោមរយចំពោះព្រះពុទ្ធ ធ្វើឱ្យរៀនច្រើនក្រៃ
លែងជាងនោះ ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ ៧២ អំពីកថាខណ្ឌ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំបានផ្ទាយដ្ឋាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃ
កុទ្ធប្បជា ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ ៧៧ អំពីកថាខណ្ឌ ខ្ញុំបានកើតជា
ស្តេចប្រក្រតិ រោមរយចំពោះ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែ ៧
ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទ្ធា ៦ វិហេត្វ ៨
និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

តតិយំ ទដ្ឋកាយកត្តោបទានំ

អំតុំ សុទ្ធំ អាយស្មា កាលាវេបុដ្ឋិយោ ដេវោ

ឥណ កថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ពណេវច្ឆិយន្តោស្ស អចរាមំ សមន្តំ ។

តតិយំ ទដ្ឋកាយកត្តោបទានំ

[៦៣] តិស្សស្សចោ កកវតោ ធុត្វេ ផលមនាសហំ
 ពាជ្ឈិកោត្ថេ ចាមាសិ ទដ្ឋកំ អភិសម្មតំ ។
 ពុទ្ធស្ស តមហំ ធាតុ តិស្សស្ស តុ មហោសិយោ
 មោធាមហំ កាមកាមិ ឧបបដ្ឋិ យមិទ្ធកំ ។
 ទ្វេនុវតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធានមទទិ តធា
 ធុត្តតិ មាភិជាធាមិ ផលធានស្សិទិ ផលំ ។
 ឥតោ តោសកប្បម្ពិ រាជា ឥន្ទសមោ អម្ម
 សត្តានុសម្បន្នោ ធុត្តាវត្ថុ មហាត្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធុតស្សោ វិហោត្តាមិច អដ្ឋមេ
 ធុត្តកិច្ចា សដ្ឋិតាតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសននិ ។

ទដ្ឋកាយកត្តោបទានំ ទី ៣

បានក្នុង ព្រះកាលវេបុដ្ឋិយន្តោមោកាយ បានសម្តែងខ្លីជាង

ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ធើ ពណេវច្ឆិយន្តោមោ ។

ទដ្ឋកាយកត្តោបទានំ ទី ៣

[៦៣] ក្នុងកាលតំដើម ខ្ញុំបានក្លាយផ្លូវឈើ បានក្លាយ
 ផ្លូវផ្លូវ ដែលគេសន្មតជាថវិទ្ធិម ចំពោះព្រះមោកាយ
 ព្រះនាមតិស្សៈ ។ ក្នុងខ្ញុំក្លាយផ្លូវឈើនោះ ចំពោះព្រះពុទ្ធ
 ព្រះនាមតិស្សៈជាមហោសិហើយ ក៏រករយ ខ្ញុំបានសេចក្តី
 ប្រាថ្នាក្នុងកាយ ក៏បានទៅកើតនាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។ ក្នុង
 កប្បទី ៧២ កំភិកប្បនេះ ក្នុងគ្រាខាង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានក្លាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួនគឺ នេះជាផលវិភាគឱ្យ
 ខ្លួនផ្លូវឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ កំភិកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចប្រក្រតិ ព្រះនាមឥន្ទសមៈ ទ្រង់បិប្ផណិដោយកែវដ
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិទ្ធាតុ ៨ និង
 អភិក្កា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ

ឥត្ថំ សុទ្ធិំ អាយស្មំ ទដ្ឋនោយកោ ថេរោ ឥតោ
កាជាយោ អកាសិភ្នាតិ ។

ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ សម្ពុទ្ធំ ។

បក្កុដ្ឋំ ទេសប្បដិកក្កោបទានំ

(៦៤) អត្តនស្សី តុ កកវា	លោកដេដ្ឋោ ឧកសិកោ
អត្តកុត្តា វេហាសំ	កត្តន្តោ អធិលញ្ញសេ ។
យត្តិទេសេ វិហោ សត្តា	អត្តកុត្តិ មហាមុទិ
ភាហំ ទេសំ អកុដេសំ	ចសន្តោ សេហិ មាលិកេ ។
អដ្ឋានេ កច្យសតេ	អន្តសំ យំ មហាមុទិ
ទុក្កតិ ធាតិជាបាមិ	ទេសក្ខយិយំ ជលំ ។
ឯកានេសេ កច្យសតេ	កោសុជាតមធាមកោ
សត្តានេសម្បន្តោ	ចក្កវត្តំ មហាពុលោ ។
ចជិសត្តិទា ឧតស្សា	វិហោក្កាចិក អដ្ឋិមេ
ឧប្បកិញ្ញា សច្ចិកកា	កកិ តុទ្ធស្ស សាសន ធិ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ

បាទព្វា ព្រាជេដ្ឋោយកក្កោបទានាយ បាទសំវេទិកុវាជា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចរំ ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ ។

ទេសប្បដិកក្កោបទានំ ទី ៤

(៦៤) ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ជាច្រើន
ក្នុងលោក ជាឧទាហរណ៍ ហោរាទៅកាន់ភាគសេស ឬទៅក្នុង
ភូមិភាគសេស ។ ព្រាហ្មណ៍ជាមហាមុទិ ឬទៅក្នុងប្រទេស
ណា ហើយទ្រង់ហោរាទៅ ខ្ញុំជ្រាបច្បាស់ថាចំពោះប្រទេស
នោះ ដោយវេទសំខ្លួន ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក អំពីកថាខុទ្ទក
ព្រោះហេតុផលខ្ញុំ បានឃើញព្រាហ្មណ៍មុទិ ទិដ្ឋិផល
ស្គាល់ខ្លួនគឺ នេះជាផលនៃការប្រាជ្ញាចំពោះប្រទេស ។ ក្នុង
កថាខុទ្ទក អំពីកថាខុទ្ទក ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតិព្រា
ហ្មណ៍សុជាត ទ្រង់បរិច្ចារិយដោយវេទ ប្រការ ទាន
កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពុទ្ធា វិហោកុដ ធិនិកតិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសារនា របស់ព្រាហ្មណ៍
ខ្ញុំបានប្រកបចម្លើយហើយ ។

បញ្ចប់ កណ៍ការប្តូរទំនិញត្រូវបទាន

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា ទេសប្បដកោ ថេរោ ឥតោ
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ទេសប្បដកោស្ស អបទានំ សទ្ធិំ ។

បញ្ចប់ កណ៍ការប្តូរទំនិញត្រូវបទាន

(៦៤) វេស្សក្ខ បាច សម្ពុត្តោ	លោកដេដ្ឋោ ធនសកោ
ធិកំ វិហោរាយ មុច្ឆិ	ធិតាហយំ មហាវទំ ។
កណ៍ការិ ធិចិណ្ឌិត្តា	ធិត្តំ កក្កាធិបាណ្ណា
បុប្ផធនំ កក្កាធិ	ពុទ្ធស្ស អភិរោចយំ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ	យំ បុប្ផំ អភិរោចយំ
ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ	ពុទ្ធស្សជាយំធិ ផលំ ។
ឥតោ វិសតិកាច្យម្ហិ	សោណ្ណាកា អដ្ឋ ទត្តិយោ
សត្តាភទសម្បត្តា	ធីត្តាវត្តិ មហាទូលា ។
ពជិសត្តិបា កតស្សា	វិហោក្កាមិទ អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនត្តិ ។

កណ៍ការប្តូរទំនិញត្រូវបទាន ទី ៨

ពុទ្ធក្នុង ព្រះទេសប្បដកោតោមាយុ បាទស្ម័ក្កិទ្ធិវាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ទេសប្បដកោបទាន ។

កណ៍ការប្តូរទំនិញត្រូវបទាន ទី ៥

(៦៥) ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមវេស្សក្ខ ជាធម្មនិក្ខន្ធលោក
ជាធនសកៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅកាន់បរាវិន
ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកាប់ផ្កាកណ៍
ការធ្វើជាដ៏គ្រូ លុះខ្ញុំធ្វើទិញជាដំបូលដោយផ្ការួចហើយ ទើប
បូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក ព្រះ
ហោតុវេលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាវេល
នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក ព្រះ
ស្តេចប្រាជ្ញ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសោណ្ណាកៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិ-
បូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។ បរិសម្ព័ត្តា ២
វិហោកុ ៨ ធិនិកតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើទិញកាប់ព្យាសហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមគម្ព

ឥត្ថំ សុដិ ភាយស្មា កាលិការច្នួនធិយោ ថេរោ
ឥហ ភាជាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ពណិកាខ្លះនិយមន្ត្រៃស្ស អបកាមំ សម្មំ ។

ធម្មំ សប្បិទាយកត្តោបទានំ

ឃ្លាស្មោ ធាមាសិ កកវា អហុតិចំ បដិគ្គយោ	
កច្ចតេ វិជិយោ វិរោ ធិត្វាថេន្តោ មរោជនំ ។	
អនុចុក្ខេន កកវា អាកត្តិ មម សន្តិកំ	
តតោហំ បត្ត បត្តយ្ហ មច្យតេសិ អធាសហំ ។	
ទ្រេនុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ សច្យមននិ តតា	
នុត្តតិ ចាកិជាធាមិ សច្យធានស្សិដិ ផលំ ។	
ចច្យញ្ញាសេ ឥតោ កាច្យេ ឯតោ អាសី សមោនតោ	
សត្តរកនសម្បន្តោ ធក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។	
បដិសន្តិធា ចតស្សោ វិមាត្តាចិច អដ្ឋិមេ	
ចច្យភិញ្ញា សន្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។	

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកាម

បានព្រា ព្រះពណិកាខ្លះនិយមន្ត្រៃស្ស បានសំដែង
នូវភាពព្រំនេះ ហើយប្រកាសដូច្នោះ ។

ចង់ ពណិកាខ្លះនិយមន្ត្រៃស្ស ។

សប្បិទាយកត្តោបទាន ទី ៦

(៦៦) ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមជុំស្សៈ ទ្រង់អង្គុល
នូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គជាវិបុលសេ រស្មីទៅភាមជ្ជ ញ៉ាំង
មហាជនឱ្យលេងខ្លួន ។ ព្រះមានព្រះភាគ គំរូស្តបមកកាន់
សំណាក់របស់ខ្ញុំនាមលំដាប់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំខ្លួនយក
បាត្រ ហើយបានថ្វាយទឹកដោះថ្លោះនិរុប្រិ ។ ក្នុងកថា
ទី ៧៦ អំពីកថានេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
បានថ្វាយទឹកដោះថ្លោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំនាម នេះជាផលនៃ
ការថ្វាយទឹកដោះថ្លោះ ។ ក្នុងកថាទី ៧៦ អំពីកថានេះ ខ្ញុំ
បានកើតជាស្តេចក្រព្រឹត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមសមោទកៈ
ទ្រង់បរិច្ចារិយោយវិកេ វេ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
បដិសន្តិទា ៤ វិចារុ ៨ និងអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រំនៃសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

សង្ខម៍ យុទ្ធសាស្ត្រយុទ្ធសាស្ត្រ

អំពី សុទ្ធិ រកយស្ត្រ សក្យធាយកោ ថេរោ ឥន្ទ
តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សច្ច៍តយកោស្ត្រ អចតានំ សង្ខម៍ ។

សង្ខម៍ យុទ្ធសាស្ត្រយុទ្ធសាស្ត្រ

- (៦៧) កត្តាការណនីតិវេ អនុសោតិ វជាមហិ
- សយម្ពំ អនុសំ តត្ថ សាលកដិវ ដុល្លិតំ ។
- ធុដ្ឋិ យុទ្ធិកមាធាយ ឧបកដ្ឋិ មហាធុដ្ឋិ
- មសន្តចិត្តោ សុអោ កុទ្ធស្ស អភិរោមយំ ។
- កត្តដ្ឋវេត ឥតោ កាប្ប យំ ធុដ្ឋិ អភិរោមយំ
- កត្តតិ ធាភិជាធាមិ កុទ្ធវ្វជាយំនំ ដលំ ។
- សត្តសដ្ឋិម្ពិតា កាប្ប ឃតោ សាមុទ្ធរោ អហុ
- សត្តភពសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
- អដិសម្ពិទា កតស្ស្រ វិហា ក្នុងមិក អដ្ឋិមេ
- ចន្ស័កិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

យុទ្ធសាស្ត្រយុទ្ធសាស្ត្រ ទី ៧

បានឮថា ព្រះសម្បជាយកោស្ត្រយោ យុ បានសម្តែងខ្លឹមភាព
ចំនេះនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្លើយសម្តែងយោ ។

យុទ្ធសាស្ត្រយុទ្ធសាស្ត្រ ទី ៧

(៦៧) ខ្ញុំទៅតាមទិចស្តោយវ័ទ្ធិក ទៀបឆ្នេរស្ទឹង
ឈ្មោះចន្ទភាគា ខ្ញុំបានឃើញព្រះកុទ្ធិ សយម្ព ដូចសាល-
កដ្ឋិត្យ ដែលមានផ្ការឹកស្តុស្តោយ ដឹកស្ទឹងនោះ ។
ខ្ញុំកាន់យកក្នុងដកទិម ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមហាមុនី ខ្ញុំ
មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយចំពោះព្រះកុទ្ធិ ។
ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយ
ផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកុទ្ធិបូជា ។ ក្នុង
កប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចគ្រប់គ្រងម្តង
ព្រះនាមសាមុទ្ធរៈ ទ្រង់បរិច្ចាណិដោយវៃវៃ វេ ប្រការ មាន
កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហា ៨ ជិវិតិញ្ញា ២
នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យកំចាត់ច្បាស់ហើយ ចំនីសាសនា របស់
ព្រះសម្តែង ខ្ញុំបានច្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តនិបិដក សុត្តនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុត្ថំ អាយស្មា យុទ្ធិកេតុច្ឆិយោ ដេវោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

យុទ្ធិកេតុច្ឆិយស្ស អបទានំ សមន្តំ ។

អន្តិមំ ទុស្សុទ្ធាយកត្តោបទានំ

[៦៨] តិវរាយំ ចុវ រម្មេ	រាជកុត្តោ អបិ តនា
ចណ្ណកកាវិ លភិគ្វាន	ទុបសទ្គុស្សនាសហំ ។
អធិកសេសំ កកា	វត្ថុំ(១) ហត្ថេន អាមសិ
សិទ្ធាត្ថោ អធិកសេស្វា	វេហាសំ នកេតុច្ឆិ ។
កុទ្ធស្ស កច្ឆមានស្ស	ទុស្សន ហវន្តំ ចច្ឆោតា
តត្ថ ធិត្ថំ ធសារោសិ	កុទ្ធា ឆោ អក្កុមក្កុលោ ។
ចក្កុទ្ធវិទេ ឥតោ កេច្ឆេ	យំ ទុស្សមននី តនា
ទុក្កតិ ធាតិជាធាមិ	ទុស្សនានស្សិទ្ធិ ជលំ ។
សត្តស ដ្ឋិម្ហិតោ កេច្ឆេ	ចក្កុវត្ថិ តនា អហ
បរិសុទ្ធាភិ ធាមេន	មនុជិត្តោ មហាឡលោ ។

សុត្តនិបិដក សុត្តនិកាយ អបទាន

បាទព្វថា ព្រះយេជិកេតុច្ឆិយះនោមាណាយ បាទសវិច្ឆន្តិយុវតាថា
តំនិទេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឈំ យុទ្ធិកេតុច្ឆិយស្សេនទាន ។

ទុស្សុទ្ធាយកត្តោបទានំ ទី ៨

[៦៨] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជាពជបុគ្គក្នុងប្តីរណ្ណោអិវក ជា
 ទីក្រុងអ្នករីករាយ ខ្ញុំបានឮវចណ្ណាការ ហើយថ្វាយព្រះកុទ្ធ
 ព្រះអង្គជាបុគ្គលស្តាប់រង្វាប់ ។ ព្រះមាតាព្រះភាគ ទ្រង់ទទួល
 ហើយទ្រង់ពាល់សំពត់ដោយព្រះហស្ត លុះព្រះកុទ្ធព្រះនាម
 សិទ្ធក្នះទទួលហើយ ក៏ហោះទៅកាន់អាគារសេហាសំ ។
 កាលព្រះកុទ្ធស្តេចទៅ សំពត់ទ្រង់ព្រះកិរិណ្ណោទៅតាម
 ក្រោយ ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះព្រះកុទ្ធនោះថា ព្រះកុទ្ធ
 ជាអគ្គបុគ្គលរបស់យើង ។ ក្នុងកម្មវិធី ៤២ អំពីកម្មនេះ ក្នុង
 កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្កតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសំពត់ ។ ក្នុងកម្មវិធី
 ៦៧ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតី
 ព្រះនាមបរិសុទ្ធ ជាតំជាងមនុស្ស ទ្រង់មានកង្វែងច្រើន ។

៧៧ សមាធិកថា

បដិសង្កតា ធាតុស្សេន វិមោក្ខាចិក អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្ខារតា កាតំ កុដ្ឋស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុតំ អាយស្សា ទុស្សនាយតោ ដេវោ
 ឥសា កាដាយោ អកាសិញ្ញាតិ ។

ទុល្លាបយក្ខេស្ស អចតំ សម្មំ ។

៧៨ សមាទបក្ខេរាបទានំ

(៦៧) កុដ្ឋតិយា ធាតុនេ មហាត្ថកកលោ អហុ
 តេសាហំ បវរោ ភាសី មម ចដ្ឋនា(១) ។ តេ ។
 តេ សទ្យេ សង្ខារតេត្វា បុញ្ញកក្កេ សមាធិយិ
 ណាលំ កាវិស្សេម សង្ឃស្ស ទុញ្ញទេត្ថមទុត្ថរិ ។
 សទ្ធិតិ តេ បដិស្សុត្វា មម ធម្មសាទុតា
 បិដ្ឋាចេត្វាវ តំ មាធិ វិមស្សិស្ស អធម្មសេ ។
 ដលនទុតេ ដលោ កាប្បេ យំ មាធិមធនំ តតា
 ទុត្ថិ ណាភិជាធាមិ មាធិមាធស្សិដ្ឋំ ដលំ ។

១ ធម្ម. កុដ្ឋនា ៥ កេ ។

សមាទបក្ខេរាបទានំ ៧៨

បដិសង្កតា ២ វិមោក្ខ ៦ ធាតុស្សេន ៦ នេ ខ្ញុំ បុរាណិយោ កុដ្ឋស្ស
 ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ បុរាណិយោ ហើយ ។
 បុរាណិយោ ព្រះពុទ្ធស្វាយតោ អាយស្ស បុរាណិយោ កាតំ
 តាំងនេះ ហើយប្រការដ្ឋិមេ ។
 ចំ ទុល្លាបយក្ខេស្ស ។

សមាទបក្ខេរាបទានំ ៧៨

(៦៧) ខ្ញុំ ជាអ្នកបានត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងកុដ្ឋតិយា ជាបុគ្គល
 ប្រសើរ ជាងកុដ្ឋតិយា កុដ្ឋតិយា កុដ្ឋតិយា សុខនៃ
 ប្រព្រឹត្តិកម្មរបស់ព្រះពុទ្ធស្វាយតោ ។ ខ្ញុំ ប្រជុំកុដ្ឋតិយា
 នោះ ហើយបុគ្គលកុដ្ឋតិយា យើងនឹងធ្វើដូរកេរ្តិ៍សម្រាប់
 ជាបុញ្ញកក្កេប្រសើរ របស់ព្រះសង្ឃ ។ កុដ្ឋតិយា
 នៃទុល្លាបយក្ខេ ប្រពៃ ហើយប្រព្រឹត្តិកម្មអំណាចរបស់
 ព្រះពុទ្ធស្វាយតោ បុរាណិយោ ប្រេបហើយ កុដ្ឋតិយា
 ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមរបស់ ។ កុដ្ឋតិយា ៧១ អំពីកុដ្ឋ
 នេះ កុដ្ឋតិយា នោះ ព្រះនាមរបស់ខ្ញុំ បុរាណិយោ ខ្ញុំ មិន
 ដែលស្គាល់ទុត្ថិ នេះដល់នៃការថ្វាយកេរ្តិ៍ ។

៩៨

សុត្តនិដក ខុទ្ទកិយស្ស ធម្មសំ

ឯក្យនសង្កកច្បង្គិ(១) ឯកោ អាសិ ជនាជិចោ
 អាវេលោ ធាម(២) ធាមេន ចក្កវត្តិ មហាឡលោ ។
 ចដិសង្កិទា ចកស្សោ វិហោក្ខាបិច អង្គិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្កិកាតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនង្គិ។
 ឥត្តិ សុទ្ធំ អាយស្មា សមាធមកោ ថេរោ ឥតា
 កាតាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

សមាចរោស្ស ធម្មសំ សង្កិ ។

ទសមិ បញ្ចង្គលិយធម្មាបទានិ

[៧០] តិស្សោ ធាមាសិ កកវា លោកាតាថោ ននសកោ
 ចដិសង្កិ(៣) កុទ្ធកុដិ វិហារកុសលំ ឡិ(៤)
 សុកុទ្ធាល្យមាធាយ អកមាសិ ជិចង្គិកំ
 អប្បសន្ទោ(៥) ធម សម្មុទ្ធេ បញ្ចង្គលិមធាសមំ ។

១ ឆ. ឧទុមស្កិកិច្ចេ ។ ២ ឆ. អាយេយ្យ ធាម ។ ៣ ឆ. យិសនិ ។ ៤ ឆ.
 វិហារកុសលេន ឡិ ។ ៥ ឆ. អប្បសន្ទេ ។

សុត្តនិដក ខុទ្ទកិយស្ស ធម្មសំ

កុដិកប្បទិ ៧៧ អំពិកប្បទេន ខុំបុនកើតដាស្តចចក្រតង្គិប្បយ
 អង្គ ព្រះធាមការវេលៈ ច្រើនជាតំជាតិជន បានកម្លាំងច្រើន ។
 ចដិសង្កិទា វិហោកុ ៨ ឯតិអតិញ្ញា ៦ នេ ខុំបុនកើត
 ជាតំច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះកុទ្ធ ខុំបុន
 ច្រើនចង្កុហើយ ។

បុនកុថា ព្រះសេហាចមកនេ មានកាយ បុនសម្តែងនូវភាព
 តាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។
 ចប់ សមាចរោស្សធម្មសំ ។

បញ្ចង្គលិយធម្មាបទានិ ទី ១០

[៧១] ព្រះធាមព្រះកាម ព្រះធាមធិស្សៈ ជាទីតាំងនៃសុទ្ធ-
 លោក ជាឧបសគ្គៈ ខុំបុនឃើញព្រះកុទ្ធមហាមុទិ ព្រះអង្គជា
 អ្នកឆ្លាស់វៃក្នុងវិហារធម៌ កំពុងចូលអង្គុកដិ ទើបកាន់យក
 នូវក្លែងច្រើនបានក្លែងក្រអួប ហើយដើរទៅកាន់សំណាក់ព្រះ
 ជិនស្រី ។ ខុំបុនសម្លាតិចម្តួលនោះ បានផ្ទាយនូវគ្រឿង
 ក្រអួប ច្រស់ច្រំដោយប្រាមវិជ្រុំ ចំពោះព្រះសម្មុទ្ធ ។

ឧបសម្ព័ន្ធនៃបញ្ចក្ខណៈ

ទ្រង់តែ ឥរោ កាច្យ យំ កត្តមភិរោមយំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាតាមិ ចត្តាភ័យស្សនិ ដលី ។
 ទ្រង់សត្តតិមិរោ កាច្យ រាជា អាសិ សយម្បកោ
 សត្តតនសម្បដោ ចក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 របដិសាមិទា ពតស្សា វិមោក្កាមិច អដ្ឋិមេ
 ចឡកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥត្តិ សុតិ អាយស្មា ចត្តាភ័យយោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អរាសិទ្ធាតិ ។

បញ្ចក្ខណៈបញ្ចក្ខណៈ អបរាម សម្ពំ ។

បញ្ចក្ខណៈបញ្ចក្ខណៈ ១១

ក្នុងកថា ៧៦ អំពីកថានេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
 គ្រឿងក្រក្រម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃគ្រឿង
 ក្រក្រម ដែលប្រសំគ្រប់ដោយប្រាមវដ្ត ។ ក្នុងកថា ៧៦
 អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចក្រក្រម ព្រះនាមសយម្បកៈ
 ទ្រង់បិច្ចណិដោយវិក ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 ចរិសមិទា ២ វិមោក្ក ៤ និងកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ជាតំលាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រោះ ព្រះបញ្ចក្ខណៈបញ្ចក្ខណៈ មានកាយ បានសម្រេចខ្ពស់

គាត់តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចាំ បញ្ចក្ខណៈបញ្ចក្ខណៈ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុក្ខានិ

សុប្បវិចារិយកណារី ទដ្ឋកោ ទេសប្បដកោ
 កណិការោ សប្បននោ យុតិកោ ទុស្សនាយកោ
 ខារោ ច បញ្ចន្តិលិកោ ច ឧប្បញ្ញាសតាដកាតិ ។
 សុប្បវិចារិកោ សន្ធសមេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុក្ខានិ

សុប្បវិចារិយកណារី ទដ្ឋកោ ទេសប្បដកោ ទ ទដ្ឋ-
 កាយកណារី ទ ទេសប្បដកោ ទ កណិការោ ទ-
 ទ យុតិកោ ទ សប្បវិចារិយកណារី ទ យុតិកោ ទ
 កណារី ទ ទុស្សនាយកោ ទ សមាទបកណារី-
 ទ បញ្ចន្តិលិយកណារី ទ មានភាព ៥៤ ។

ចប់សុប្បវិចារិកោ ទ ១៧ ។

អដ្ឋសម្រេ កុម្មុទិក្ខា
 បឋមី កុម្មុទមាលិយតោរាបទានំ

[៧១] កត្តតេ ហិច្ឆន្តិ មកាជាតស្សរោ អហុ
 តត្ថដោ វក្ខុសោ អាសី យោវុចោ មហាពុលោ ។
 កុម្មុទំ បុច្ឆិកំ តត្ថ ធក្កមត្តាចិ ជាយវេ
 ទិចិតានិ ចហំ បុច្ឆិ ដលិចោ សាមិទិ តតា ។
 អត្ថទស្សី តុ កកា ធិមទិទ្ធោ ឧរាសរោ
 បុច្ឆិ សង្កាពិទិ ធិស្ស ភាគច្ឆិ មម សង្កិកេ ។
 ឧទាគតត្ថ សម្ពុទ្ធំ ទេវទេវំ ឧរាសរិ
 សព្វត្ថ កុច្ឆិ ចក្កយ កុម្មុស្ស អភិរោចយិ ។
 យាវតា ហិច្ឆន្តស្សី យាវ មាលា តតា អហុ(១)
 តាវច្ឆធនសច្សទ្ធោ អកអាសិ តតាកតោ ។
 អដ្ឋាសេ កច្សសតេ យំ បុច្ឆមភិរោចយិ
 កុម្មុទិ តាកិជាទានិ កុម្មុទជាយិទិ ដលិ ។

• ម. យាវតា ហិច្ឆន្តតា ចរិណ សា តតា អហុ ។

កុម្មុទិក្ខ ទី ១៨
 កុម្មុទមាលិយតោរាបទាន ទី ១

[៧១] បានស្រមើលឯងដឹង ទៅទៀបភ្នំហិមពាន្ត ខ្ញុំក៏
 តារក្សទឹក កើតក្នុងស្រះនោះ បានប្រជុំសម្រៀម ឯកក្រាំង
 ច្រើន ។ កុម្មុទកាន់ពិភស្តុយក្នុងស្រះនោះ ក្នុងដា
 កុម្មុទ ប្រហារប៉ុនកង្កែប កើតឡើងក្នុងស្រះនោះ ខ្ញុំគង់
 លេងផ្កាផង ផ្លែផង ជារឿយ ។ ។ កាប់ចូល ព្រះចានព្រះភាគ
 ព្រះនាមក្ខន្ធស្សី ជាទំពាំងសព្វដើរិពិ ជាឧរាសកៈ ច្រង់
 ឃើញដា ដែលខ្ញុំចេះទុក កិស្តកម្មកុសិណាតំបស់
 ខ្ញុំ ។ លុះ (ខ្ញុំឃើញ) ឆ្ងុំព្រះអង្គ ក៏ទៅតាមសំទៅតា
 ជាឧរាសកៈហើយ ខ្ញុំក៏យកដាទាំងអស់ មកបាញ់ព្រះក្នុង ។
 ក្នុងកាលនោះ ដាព្រង់ទាំងច្រើន ក៏ទៅដាច់ប្រៀបប្រក់
 ក្លាយព្រះតថាគត ដែលស្តេចទៅទៀបភ្នំហិមពាន្ត ។ ក្នុង
 កម្មុទិ ១១៨ អំពីកម្មុទនេះ ព្រះនាមក្ខន្ធដែលខ្ញុំ បាន
 ក្លាយដា ខ្ញុំបិទដែលស្តេចទុក នោះក៏ស្រវឹងក្នុងយូរ ។

សុត្តនិបិដក បុរាណិយស្ស ធម្មបទ

ឥតោ មណ្ឌារសេ កាច្សេ សត្តាហេសិ ជនាទិចា
 សរាស្ស្រជនាមា តេ ឧក្កវត្តិ មហាព្វលា
 បដិសម្ពិទា ធម្មសេនា វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សង្ខិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា កុម្មុនមាលិយោ យេវេ ឥមា

កាលាយោ អភាសិត្តាទិ ។

កុម្មុនមាលិយស្ស ធម្មបទំ សម្ពុំ ។

ទុតិយំ និស្សេណីទាយកធ្មោបទានំ

[៧២] កោណ្ឌាញ្ញស្ស អកវិភោ លោកនាថស្ស តានិចោ
 អារោហត្តាយ ចាសានិ និស្សេណី កាវិភោ មយោ
 តេន ចិត្តវ្យសានេន អនុកោត្វាន សម្បតា
 បារមិ អន្តិមិ ទេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធសានានេ ។

សុត្តនិបិដក បុរាណិយ សមទាន

កុរិយេតិ មេ ឥតិកច្យនេ ខុំបុនកិធម្មស្តេចក្រតន្តិ ៧
 ជាតិ ជាតិជាតិជន ព្រះធម្មសមាស្សេវ ទ្រង់មានម្នាតិ
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៤ និវិភក្តិ ៤ នេះ
 ខុំបុនធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខុំបុនច្រឡំចង្អុលហើយ ។

ពុទ្ធភាព ព្រះកុម្មុនមាលិយស្ស ពុទ្ធសម្ពុទ្ធិវិញ្ញាណ
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុម្មុនមាលិយស្សបទ ។

និស្សេណីទាយកធ្មោបទាន ទី ២

[៧២] ខុំបុនឱ្យគេធ្វើដំណើរសេចក្តីច្រឡំកាន់ប្រាសាទ
 ដោយព្រះធម្មសមាសព្រះធម្មកោណ្ឌាញ្ញ ជាទីកំណើនសត្វ-
 លោក ទ្រង់ប្រកបដោយតម្កល់ ។ ខុំបុនបំពេញសម្បត
 (វិនិច្ឆ័យ) ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាខិតខំនោះ ទើបខ្ញុំទ្រង់
 ខ្ញុំរក្សាកាយជាទីបំផុត កុរិយសមា នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

គណ័យ រដ្ឋប្បវេណីប្រតិបត្តិការ

ឯកភ័ស្តុភារ កម្មវិធី សេវាស្បៀង កម្រិត បរាណ(១)
 សម្រាប់ គ្រប់ រាជធានី ខេត្ត ក្រុង កំពង់ចាម ។
 ចង់សង្កេត ចោល វិទ្យាស្ថាន បង្កើត
 ធនាគារ សង្កេត កម្មវិធី ពុទ្ធសាសនា ។
 ឥត សុខ អាយុ ចិញ្ចឹម កាល គោរព ដេញ
 ដេញ កាល បរាណ កម្មវិធី ។

ឯកភ័ស្តុភារ កម្មវិធី បង្កើត ។

គណ័យ រដ្ឋប្បវេណីប្រតិបត្តិការ

(៧៣) មិត្តភក្តិ កុមារ កម្មវិធី កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 វិស័យ កម្មវិធី កុមារ កម្រិត កម្រិត ។
 កម្មវិធី កុមារ កម្រិត កម្រិត ។
 សម្រាប់ គ្រប់ រាជធានី ខេត្ត ក្រុង កំពង់ចាម ។
 ឯកភ័ស្តុភារ កម្មវិធី កម្រិត កម្រិត ។
 កុមារ កម្រិត កម្រិត កម្រិត ។

១១៧

រដ្ឋប្បវេណីប្រតិបត្តិការ

ក្រសួង ១១៧១ កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត

កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត

១១៨

រដ្ឋប្បវេណីប្រតិបត្តិការ

(៧៤) កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត
 កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត កម្រិត

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

ឥតោ ធម្មដ្ឋេម កក្ខេយ្យ សុច្ឆសន្ទសនាមកោ
 សន្តរកមសម្មាទ្រោ ធក្កវត្តិ មហាត្វលោ(១) ។
 បដិសម្ពុទ្ធា ធម្មស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្និកាតា កក្កំ តុម្ភស្ស សាសនន្ទិ ។
 ឥត្តិ សុទ្ធំ កាយស្មា រត្តិយមុច្ឆិយោ ថេរោ ឥតា
 កាដាយោ អកាសិក្ខាតិ

រត្តិយមុច្ឆិយស្ស ឧបទានំ យាមន្តំ ។

បព្ពត្តិ ឧទ្ធរានទាយកញ្ជោបទានំ

[៧៤] វិចស្សិយោ ភគវតោ ឧទទាណោ កកោ មយោ
 បិណ្ឌទាតំ ករោត្តាន ធិយ្យនេសិ អរិ តណា ។
 ឯកានុតេ ឥតោ កក្ខេយ្យ យំ កាធុមករិ តណា
 ទុក្កតិ យាភិដាយិ ឧទទានស្សនិ ជលំ ។
 បដិសម្ពុទ្ធា ធម្មស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្និកាតា កក្កំ តុម្ភស្ស សាសនន្ទិ ។

១ ឧ. ភគិយោសំ មហេន្ទណា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

កុណិកប្បទិ ៨ ឥតិកប្បទនេ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាបច្ចេកន្តិប្រា
 នាមសុច្ឆសន្ទៈ គ្រងបិប្ផណិដោយវិវា ៧ ប្រការ មាន
 កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពុទ្ធា ៤ វិហោត្ត ៨ ធិតិកិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះក្សត្រ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិរច្ឆិយេន្តោ មានភាយ បានសម្តែងទូកា ជា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ រត្តិយមុច្ឆិយស្សឧបទាន ។

ឧទ្ធរានទាយកញ្ជោបទាន ទី ៤

[៧៥] ខ្ញុំបានធ្វើអណ្តូង ក្លាយបំបោះព្រះមោឃគ្រោះភាគ
 ព្រះនាមវិចស្សិ កុណិកាលនោះ ខ្ញុំយកចិត្តបិណ្ឌបានក្លាយ
 (៧៥ទី១) ។ កុណិកប្បទិ ៨ ឥតិកប្បទនេ កុណិកាលនោះ
 ព្រោះហេតុវិជលខ្ញុំ បានធ្វើបុត្រកម្ម ខ្ញុំមិនវិជលស្តាប់ទុក្ខតិ
 នេះជាផលវិនិច្ឆ័យអណ្តូង ។ បដិសម្ពុទ្ធា ៤ វិហោត្ត ៨
 ធិតិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះក្សត្រ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បញ្ជី សីហាសនាយកត្រូវបទាន

ឥត្តិ សុដិ អាយស្វា ធុដមាមាយោ ថេរោ

ឥរោ កេថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ទេពនាយកត្រូវបទាន សម្ពុំ ។

បញ្ជី សីហាសនាយកត្រូវបទាន

- [៧៨] ធុត្តិ លោកនាថត្តិ ធុត្តិ ត្រាយោកេ
- បសុធុចិត្តោ សុមនោ សីហាសនមនាសហំ ។
- តម្បុរោ កុទ្ធាលេហិ មរលោកសុខារិយោ^(១)
- តត្ថ បដិ កេរិក្ខាម ចិត្តាយតិ តេត្តិយោ ។
- បសុធុចិត្តោ សុមនោ វត្តិក្ខា កោធិមុត្តមិ
- កេរ្យាមំ សតសហស្សំ កុត្តតិ ទូបបដ្ឋហំ ។
- កណ្តាសសហស្សមិ កេរ្យាមំ អដ្ឋ អាសុ តេ^(២)
- សិល្បចូយសនាមា ម កដាលោ មញ្ញវត្តិយោ ។
- មជ្ជិមម្ពិទា មតស្សោ វិហាត្វាចិ មដ្ឋិមេ
- មញ្ញកិញ្ញា សចិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនម្ពិ ។

១ ម. វត្តិមុត្តិយោ ។ ២ ម. អាយយំ ។

សីហាសនាយកត្រូវបទាន ទី ៨

បាទព្វថា ព្រះទេពនាយកត្រូវ មានកាយ បាទសម្ពុំ

នូវភាពចំរើននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឬ ទេពនាយកត្រូវបទាន ។

សីហាសនាយកត្រូវបទាន ទី ៥

[៧៩] កាលព្រះពុទ្ធត្រឆោតបទុក្ខនេះ ជាតាយក ជាទិក្ខិ
 ខែលោក បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រៅថ្លា មានចិត្តរីករាយ
 បានថ្វាយសីហាសនៈ ។ សេចក្តីពិត ជនមានប្រមាណ
 ច្រើននាក់ បានខ្សែសច្ច័សុខក្នុងបរលោក ហើយវិបុល
 ទុក្ខបាន ព្រោះច្រើនការចូល ដោយគ្រឿងក្រអូបចិត្ត
 កម្រងជាច្រើន ក្នុងទីបរិនិព្វាននោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រៅ
 មានបំណងរីករាយ ថ្វាយចង្កូនភោគព្រឹក្សជំនុំមុខ ខ្ញុំមិនទៅ
 កើតក្នុងទុក្ខតិ អស់មួយសែនកម្ស ព្រោះកុសលនេះ ។
 ក្នុងកម្សទី ១៨.០០០ អំពីកម្សនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រព្រឹក្ស
 ៨ ជាតិ ព្រះនាមសិល្បចូយៈផុចនា ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហាត្វ
 ៨ មិណិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យរីកចម្រើនហើយ ចំរើ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

មន្ត្រីជំនាញ ប្រតិបត្តិការ ឧបករណ៍

ឥត សុំ អាយស្កា សីហាសន្តាយកោ ដេរោ

ឥត កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សិរាសន្តាយកោ ឧបករណ៍ សន្តិ ។

ឆ្នាំ មន្ត្រីករណ៍បទាន

(៧៦) អោចធនស្សី កកក ធិមនិទោ ឧកសកោ
 ធិដ្ឋធនសុខគ្រាយ អញ្ចោកាសម្មិ ធន្តិមិ ។
 ឧទ្ធកេ ខានេ ធុញ្ញាធិ សោកិ(*) មុទ្ធនិ តិដ្ឋរេ
 បសន្តិទោ សុមោ វទ្ធិត្តា ធុញ្ញោកា ។
 វិសកច្បសហស្សន្តិ ឥតោ បត្ត ធិតា អហ្មិ
 ធុញ្ញន្តរណិយោ ធាម ធីត្តាវត្តិ មហាវណា ។
 ចម្រឹសម្មិទា ធីតស្សា វិហោត្តាវិច អដ្ឋិមេ
 ធីត្តិកា សន្តិកា កតិ ឧទ្ធស្ស សាសន្តិ ។
 ឥត សុំ អាយស្កា មន្ត្រីករណ៍ ដេរោ ឥត
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

មន្ត្រីជំនាញ ឧបករណ៍ សន្តិ ។

១ ២. សិរាស ។

មន្ត្រីជំនាញ ប្រតិបត្តិការ ឧបករណ៍

បានព្រា ព្រាសីហាសន្តាយកោ មានកាយ បាន
សំដែងនូវកាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្រឹ សិរាសន្តាយកោ ។

មន្ត្រីករណ៍បទាន ទី ៦

(៧៦) ព្រាមានព្រាពាក្យព្រាពាក្យអោចធនស្សី ជាតំដាង
 សក្ការៈដ៏តិ ជាឧកសកៈ ទ្រង់ច្រើនក្នុងទិវលស្រឡះ ធីត្តិ
 ប្រយោជន៍ដល់សេចក្តីសុខ ក្នុងច្បាប់ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
 មានចិត្តរីករាយ បានប្រាថ្នាព្រាពាក្យ ដែលទ្រង់លើកឡើង
 ហើយខ្ញុំចង់កាត់ក្បាលដែលល្អបំផុតលើក្បាលក្តី មករាយ
 រាយប្រាយ ។ ក្នុងកថា ២០-១០០ ដំបូងនេះ ខ្ញុំបានគេង
 ជាស្រួលប្រក្រតី ជាតិ ព្រាពាក្យបុព្វបុរសដូចគ្នា មាន
 កម្លាំងច្រើន ។ ចម្រឹសុំ ២ វិហោត្ត ធីត្តិកា ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រាពាក្យ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រា ព្រាមន្ត្រីករណ៍ មានកាយ បានសំដែងនូវកាថា
តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្រឹ មន្ត្រីករណ៍ ។

សង្គម ឯកទ័យឆ្មោធភាគី

(៧៧) បទុមុត្តរស្ស មុទិមោ សលឡេ ពោធិមុត្តមេ
 ធរសន្តិកោ សុមោ ឯកទិច្ច អនាសហំ ។
 កវ ធិត្តមាទិ ធិត្តេ បុញ្ញសញ្ញាយេ
 ទុត្តិ ពាកិជាតមិ ធិបទានស្សិទិ ផលំ ។
 សោឡសេ កុច្ឆសហស្សេ ឥតោ តេ ទុកេ ផលា
 ទន្ធកា ធាម ធាមេទ ទត្តវត្តិ មហាទុលា ។
 បដិសន្តិទា ទតសេន្ទ វិមាត្តាទិក អដ្ឋិមេ
 ទឡកំញា សន្តិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនទិ ។
 ឥត្ថំ សុទិ កាយស្នា ឯកទិច្ចិយោ ជេរោ ឥតា
 តាជាយោ អភាសិត្តាទិ ។

ឯកទ័យឆ្មោធស្ស ធម្មតំ សង្គិ ។

សិ ពាលាវិ ។

ឯកទ័យឆ្មោធភាគី ទី ៧

(៧៧) ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ បានក្លាយ
 ប្រសិទ្ធិយល់ដឹងក្រៃបុណ្យ ព្រះនាមបុគ្គលៈ ទៀតដើមស្រស់
 ជាពោធិជ្រៃក្រវិស្ស ។ កាលខ្ញុំកើតក្នុងភព កាលកាល
 សន្សំបុណ្យកើតហើយ ខ្ញុំក៏មិនដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជា
 ផលនៃការក្លាយប្រសិទ្ធ ។ ក្នុងកល្យាណ ១៦ ឆាន់ កំណត់
 នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងខ្លី ៤ ជាទី ព្រះនាមបុគ្គលៈ
 ដូចគ្នា ប្រព័ន្ធកង្វាក់ក្រើន ។ បដិសន្តិទា ៤ វិមាត្ត ៨
 ធិនិកតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានក្លាយ ព្រះឯកទ័យឆ្មោធស្ស បានកាយ បានសាម្រែងខ្ញុំតាម
 នេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ចប់ ឯកទ័យឆ្មោធភាគី ។

ចប់ ពាលាវិ ទី ៧ ។

សុទ្ធត្ថវិជិត បុព្វនិកាយ ឧបទាន
អដ្ឋមិ មណិប្បជិកធម្មាបទានំ

(៧៨) ឱវេទ ភិវាទុស្ស ធនិកា(៦) សអ្សវត្ថុជ
 តស្ស បាទ្ធចទេត្ថម្ហិ សយេត្ត វសតេ តតា ។
 មណិ ចក្កយ ចល្ហិ សាទុច្ឆិ មហោវមំ
 មសទ្ធិត្ថោ សុមហោ តុទ្ធស្ស អភិរោមយី ។
 ធកុទ្ធវិគោ ឥតោ កាច្យេ យំ មណិ អភិរោមយី
 ឧត្តមិ ធាតិជាធាមិ តុទ្ធវដាយិទំ ផលំ ។
 ឥតោ ធម្មានេស កាច្យេ សតវសីសបាមកា
 អដ្ឋ តេ រាជាហោ អាសិ ធក្កវត្តំ មហាព្វលា ។
 ចជិសម្ហិទា ធកស្ស វិហោត្តាមិក អដ្ឋិទេ
 ធម្មវិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ តុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទំ អយស្មា មណិប្បជេកោ ថេរោ ឥតា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មណិប្បជិកធម្មា ឧបទានំ សម្ពុំ ។

សុទ្ធត្ថវិជិត បុព្វនិកាយ ឧបទាន
មណិប្បជិកធម្មាបទាន ទី ៨

(៧៨) សុទ្ធិនិកាយៈបញ្ញត្តិភិវាទនិកាយក្នុងបាមកា ភាច
 ចូតត្រាតោ ព្រះក្មេសយម្ហូ ទ្រង់គង់នៅក្នុងខេត្តជាបន្ទាប់
 នៃសុទ្ធិនិកាយ ។ ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ យក
 ចម្លើងកែវមណិ ដែលគេចោទដោយប្រពៃ ជាទីគ្រោះ
 នៃចិត្ត ផ្លាយចំពោះព្រះក្មេ ។ ក្នុងកញ្ចប់ ៧២ អំពីកញ្ចប់
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានផ្លាយចម្លើងកែវមណិ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាផលនៃកុទ្ធចូជា ។ ក្នុងកញ្ចប់ ១២
 អំពីកញ្ចប់ នេះបានកើតជាស្នេហាច្រណឺ ៨ ជាតិ ព្រះនាម
 សអារិវ្យជូត្តា ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសម្ហិទា ២
 វិហោត្ត ៤ និងអភិកា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 តាំងសាសនា របស់ព្រះក្មេ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រា ព្រះមណិប្បជិកធម្មា មានកាយ បានសំដែងនូវ
 ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សិរីមិ ពិកិច្ចកណ្តោបទានំ

[៧៧] ឧករេ កទ្ធិមតិយោ វេជ្ជោ អាសី សុសិក្ខិតោ
 អាតុកំ សុទ្ធក្ខិណំ(*) មហាជនសុទារហោ ។
 ព្យាដិកំ សមណំ ធិស្វា សិលវត្ថិ មហានុតិ
 បសទ្ធិចិត្តោ សុមនោ កេសជ្ជមនទី គណា ។
 អរោតោ អាសិ តេនេវ សមណោ សិវុតិជ្រៀយោ
 អសោកោ បាម បាមេន ទុបដ្ឋាកោ វិបស្សិទោ។
 ឯកានុវតេ ភតោ កាច្យេ យំ ឱសថមណាសហំ
 ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ កេសជ្ជស្ស ភទិ ជលំ ។
 ភតោ ធម្មមេ កាច្យេ សព្វោសថសបាមកោ
 សត្តារកនសម្បជ្ជោ កក្កវត្ថិ មហាទូលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ វិហោត្តាបិធម ធម្មមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតិ ទុទ្ធិស្ស ភក ភានន្ទិ។

* ឧ. ធម្មកិញ្ញា ។

ពិកិច្ចកណ្តោបទានំ ទី ៧

[៧៧] ខ្ញុំជាពេទ្យបានវេជ្ជសាស្ត្រសិក្សាល្អហើយ នៅ
 ក្នុងអកេទុមតិ ជាអ្នកនាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់មហាជន
 ពិសេសចំពោះពួកជនអ្នកមានជម្ងឺ មានទុក្ខភ្នាំង ។ ខ្ញុំឃើញ
 សមណៈអ្នកមានសីល មានសេចក្តីជឿជំនឿច្រើន ដែល
 កំពុងឈរក្នុង ក្នុងកាលនោះ ក៏បានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្ត
 រីករាយ បានប្រគេនភេសជ្ជៈ ។ សមណៈនោះ ឈ្មោះ
 អរោតោ បានជ្រៀមសង្រួមល្អ ជាចង្អាតរបស់ប្រវិចិត្ស
 សម្បទ ក៏សរជាពេក ដោយភេសជ្ជៈនោះ ។ ក្នុងកថា ៧១
 អំពីកថានេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានប្រគេនទេសថ ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃភេសជ្ជៈ ។ ក្នុងកថា
 ៨ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានរកឃើញស្តេចត្រេភតិ ព្រះបាទ
 សុរោសថៈ ជ្រើសចូលរំលាយវិសេ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ ឆិវិកិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតំព្យាសវិហើយ បំភានសាសនា របស់ព្រះកុម្ម
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

១១១

ក្រាប

ឥត្តិ សុតិ អាយស្មា សន្និកដ្ឋានោ យេនេ
សេ តាជាយេ អរាសិត្តិ ។
សង្ឃបដិក្ខានិទានេ អបទានំ យទ្ធិ ។

ឧទ្ធិ

កុម្មុនោ អដ ធិស្សនី វត្តិកោ ឧទទានោ
សីហាសនី មគ្គច្យនោ ឯកទិបី មណិច្ឆនោ
តិកិច្ចកោ ឧបដ្ឋានោ ឯក្កនបញ្ញាសកាជកាតិ ។
កុម្មុនោ អដ្ឋានោ ។

ឧទ្ធិ

បុទព្វា ព្រះសង្ឃបដិក្ខានោ យេនាយេ បុនសម្ពុត្តិ
តាថាធិនេ យេប្រការដ្ឋានេ ។
ធម៌ សង្ឃបដិក្ខានិទានេ ។

ឧទ្ធិ

កុម្មុនោ ធិស្សនី វត្តិកោ ឧទទានោ ។
កុម្មុនោ ធិស្សនី វត្តិកោ ឧទទានោ ។
សីហាសនី មគ្គច្យនោ ឯកទិបី មណិច្ឆនោ ។
តិកិច្ចកោ ឧបដ្ឋានោ ឯក្កនបញ្ញាសកាជកាតិ ។
កុម្មុនោ អដ្ឋានោ ។

ធម៌ កុម្មុនោ ១១ ។

ឯកសារសិមា កុដិជប្បិយវគ្គ
បឋម កុដិជប្បិយធូរាបទាន

(៧០) សុវណ្ណវណ្ណំ សុត្តិំ   សតវសីវ ឧត្តមំ(១)
 និសំ អនុវិណោកេន្តំ   កន្ទម្ហំ អនិលញ្ចសេ ។
 កុដមំ បុច្ឆិមំ និស្សា   សិវិត្តកាសមោត្តកំ
 រុក្ខោ ឱចិជិគាម   ដុប្បស្ស អភិរោមយំ(២)។
 ទ្វេនុតេ ឥតោ កាច្យេ   យំ កុដិ អភិរោមយំ
 ធុត្តតិ ឆាកិណាមមំ   តុទ្ធក្រមាយិទំ ជលំ ។
 ឥតោ សត្តរសេ កាច្យេ   តយោ អាសីសុ បុច្ឆិមា
 សត្តរតទសម្បដ្ឋា   ធុត្តវត្តិ មហាទ្វលា ។
 បដិសម្ពិទា ធនសេនា   វិហាក្កាចំ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា   កតិ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្សា តុដជកុដិយោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

កុដិជប្បិយធូរាបទាន បឋមំ សមន្តំ ។

១ ឆ. ឧត្តមំ ។ ២ ឆ. ដុប្បស្សធិរាមយំ ។

កុដិជប្បិយវគ្គ ទី ១៧

កុដិជប្បិយធូរាបទាន ទី ១

(៧១) (ខ្ញុំឃើញ) ខ្ញុំព្រះដុស្សសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណះដូច
 មាស ទ្រង់ទុកដូចព្រះភាគិក្ស ទ្រង់ព្រះឲ្យកមើលទិស
 ទ្រង់ធ្វើកុដមាលីរោច្យដីភាគាស ។ ខ្ញុំបានឃើញដើម
 ខ្វែងគង់មានផ្កាវិក ហើយចេះផ្កាវិកនិងផ្កាត្រកុំអំពីដើម ចូរ
 ដល់ព្រះដុស្សសម្ពុទ្ធ ។ កុដិកប្បទិ ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាដ្ឋា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃកុដបូជា ។ កុដិកប្បទិ ៧៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចចក្រភតិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមប្បិកៈដូចគ្នា ទ្រង់ចិញ្ចា
 ដោយកែវ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមាតុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ចំណីសាសនា របស់ព្រះក្មេង ខ្ញុំបានច្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុដជប្បិយធូរា មានកាយ បានសម្រេច
 ខ្ញុំភាពចំណីនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ កុដិជប្បិយធូរាបទាន ។

ខ្ញុំឃើញ ពុទ្ធវិវិកាលោកបទដ៏

(៨២) សោភិតោ បាម សម្មុទ្ធោ សយម្ហូ សត្តិវណ្ណិកោ
 សទានិ សោ សមាចន្នោ ធិសីទិ ចក្ខុនន្តរេ ។
 ជាតស្សរេ ករេសន្នោ ឧកាទិ ចុច្ឆមក្កមំ
 ពុទ្ធវិវិកាបុត្តាទិ អន្តសំ សមនន្តរំ ។
 ឧកោហេតុហិ ចក្កយ្ហ ឧបកថ្មិ ឧហាមុទិ
 បសន្និច្ឆោ សុមនោ សោភិតស្សាភិរោចយិ(*)។
 ចក្ខុន្តរេ ឥតោ កាច្យេ យំ ចុច្ឆមកិរោចយិ
 ឧក្កិ ចាភិជាបាមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ជសិ ។
 ឥតោ កុទ្ធសេ កាច្យេ ឯតោ អាសិ ជបាទិចោ
 សមុទ្ធកាច្យេ ចាមេន ចក្ករក្ខិ មហាត្វលោ ។
 បដិសក្កិទា កតស្ស រិមាត្វាជិច អដ្ឋិមេ
 ច្យុកិញ្ញា សច្ចិកតា កកិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតិ សុទិ អាយស្សា ពុទ្ធវិវិកោ ដេរោ ឥមា
 កាជាយោ អភាសិក្កាតិ ។

ពុទ្ធវិវិកាលោក អបទានំ សម្ពុំ ។

* ១. សំព្រឹត្តិស្សាភិរោចយិ ។

ពុទ្ធវិវិកាលោកបទដ៏ ទី ២

(៨២) ព្រះសម្មុទ្ធ ព្រះនាមសោភិតនៈ ជាព្រះសម្មុទ្ធ
 ដែលសប្បុរសសារសីរហើយ ព្រះអង្គស្តេចចូលសទានិ គង់
 នៅគ្រង់ចន្ទានភ្នំ ។ ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកផ្កាដ៏ប្រសើរ ដែលកើត
 ក្នុងទំព័រជាតស្រះ ក៏បានឃើញផ្កាច្បារ ក្នុងលំដាប់ស្មើ ។
 ខ្ញុំកាន់យកវាដោយដៃទាំងពីរ ចូលទៅកាលព្រះមហាមុនី ខ្ញុំ
 មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានចូរដល់ព្រះសោភិត-
 សម្មុទ្ធ ។ ក្នុងកញ្ចប់ទី ៧២ អំពីកញ្ចប់នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានចូរផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខកិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។
 ក្នុងកញ្ចប់ទី ១២ អំពីកញ្ចប់នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រសួងមួយ
 អង្គ ព្រះនាមសម្មុទ្ធកញ្ចុះ ជាទីជាទីជន បានតម្កល់ច្រើន ។
 បដិសក្កិទា ២ វិហាក្នុង ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ផ្កាច្បារសំបើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រគល់ផ្កាហើយ ។

បានទូរថា ព្រះពុទ្ធវិវិកាលោក មានកាយ បានសំដឹងខ្លាចវាជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចម្លើយពុទ្ធវិវិកាលោកទី ១ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សទទាន

តតិយំ កោតម្បិយត្ថោបទានំ

(៨៧) កាលិការិវ ដោតន្តិ ចិសិន្និ បព្វតន្តិវ
 អម្បមេយ្យិវ ឧទទិ ឧទ្ធតិ(១) ធរណិ យថា
 មុរតំ ទេវសិរេយ្យទ ចិសកាជាចិយិ យថា
 ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន ឧបកត្តិ នុត្តមិ ។
 សត្ត បុទ្ធានិ បក្កយ្ហ កោតម្បិវ សមាគុលិ
 ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសិ សិទិរោលោកតទ្ធានោ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កម្សេ យិ បុប្ផមភិរោបយិ
 ឧត្តតិ ទោភិជាទាមិ ពុទ្ធបូជាយិទិ ជលិ ។
 ឥតោ វិសតិកម្សម្ពិ មហានេលសទាមកោ
 ឯកោ អាសិ(២) មហាតេជោ ចក្កវត្តិ មហាទ្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធនសេនា វិទោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មភិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនទិ ។
 ឥតិ សុទិ អាយស្ថា កោតម្បិវយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អរាសិក្ខាតិ ។

កោតម្បិយត្ថោបទានំ សទទានំ ។

១ ម. វិទ្ធតិ ។ ២ ម. អាសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សទទាន

កោតម្បិយត្ថោបទានំ ទី ៣

(៨៧) ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ចូលទៅក្រសែសិទ្ធិសុត្តន្ត ទ្រង់
 ត្រឡប់មកក្នុងកាលិការ ដែលគង់នៅគ្រងចន្ទានុក្ខំ ដូចជា
 សមុទ្រប្រហោសាមិទាន ឬដូចផែនដីដ៏ប្រាស ព្រះគង្គមាន
 ពួកទៅវាហោហមហិយ ទ្រង់ដូចជាអាជានយ្យនិប្រសិវ
 ទ្រង់ជាដំរីឧត្តម ។ ខ្ញុំយកជា ៧ ទតិ ចិនិសំភក់រោមសក្ខ
 ដែលលាយក្នុង បូជាដល់ព្រះសក្ខ ព្រះនាមសិទិ ហ
 លោកតទ្ធា ។ ក្នុងកម្សិ ៣១ កំពិកម្សិ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានចូលជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុត្តិ នេះជាដលៃន
 ពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកម្សិ ៦០ កំពិកម្សិ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រភតិ មួយអង្គ ព្រះនាមមហានេលៈ ទ្រង់មានរាជៈ
 ច្រើន មានកម្លាំងច្រើន ។ ចរិសម្ពិទា ២ វិទោត្ត ៨
 ចិនិកតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាកម្សិវហិយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះក្នុង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យា ព្រះកោតម្បិយត្ថោ មានភាយុ បានសម្តែងដូចជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កោតម្បិយត្ថោបទានំ ។

បញ្ជី បញ្ចហន្តិយត្រៃវាបទាន

(៧៤) តំស្មេរ ធានាសិ កកវ លោកដេដ្ឋោ ឧកសកោ
 ចុកក្កោ លាវកេហិ រដិយំ បដិបដ្ឋដ ។
 បញ្ច ឧច្យលហត្ថា ន តេតុឌ្ឋចិណ មយា(១)
 រាហុតិ ធាតុកាខោហិ ពុត្តោន្តិ ហិកសិទ្ធិយា(២)។
 សុវណ្ណាវណ្ណំ សម្ពុទ្ធិ កច្ឆន្តំ អន្តរកលោ
 តុទ្ធវិសិហិ ដុដ្ឋោន្តិ ចូដេសិ និបទុក្ខមិ ។
 ទ្វេនុវតេ ឥតោ កាប្យេ យំ បុច្ឆមកិរោថយិ
 ទុក្ខតិ ធាកំជាបាមិ តុទ្ធរូបាយិទិ ដសិ ។
 ឥតោ តោសកច្ឆន្តិ បញ្ចសុលកសឌ្ឋតា
 សត្តាធនសធម្មតា ធក្កវត្តិ មហាទូលា ។
 បដិសម្ពុតា តេស្មេរ វិទោត្តាចិធន អដ្ឋិមេ
 ធឧន្យកញ្ញា សច្ចិកតា កតិ តុទ្ធស្ស លាសធន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា បញ្ចហន្តិយោ ដេរោ ឥតោ
 តាណិលោ អភាសិត្តាតិ ។

បញ្ចហន្តិយត្រៃវាបទាន សម្ពុទ្ធ ។

១. ឧ. ឧត្ត. ព្យាសវដ្ឋកថា ១៤៤. បដិបដ្ឋ មយា ។ ២. បញ្ចស្តិ វិទ ឥទ្ធិយា ។

បញ្ចហន្តិយត្រៃវាបទាន ទី ២

(៧៤) ព្រះមាតាព្រះភារ ព្រះមាតាស្សៈ ជាប្រសិក្ខ
 លោក ជាឧកសកៈ ដែលពួកសាវ័កចោមរោម ស្តេចទ្រង់
 តុទ្ធរដំណើរទៅក្នុងផ្លូវ ។ ខ្ញុំគាំទុកក្នុងវាច្យល ៥ ក្នុង
 ឬ ៤ ក្នុង ខ្ញុំជាតុទ្ធវិសិហាឈ្មោះញ៉ែសិទ្ធិ ប្រាជ្ញាធីត្វាយ
 ត្រឡឹងបូជា ។ ខ្ញុំដែលស្ម័គ្រចុកក្កោយក្រែហើយ បានបូជា
 ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បានវណ្ណៈផ្សេងជាមាស ទ្រង់តុទ្ធរដំណើរទៅក្នុង
 បន្ទោរកន្សារ ព្រះអង្គទុកជាសិស្សដើរតិរ ។ ក្នុងកម្ម
 ទី ៧២ អំពីកម្មនេះ ព្រះមាតាដែលខ្ញុំបានបូជា ខ្ញុំមិន
 ដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃកម្មបូជា ។ ក្នុងកម្មទី ១៣
 អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុង ៥ បាន ព្រះមាតា
 សុលកសម្មនៈផ្សេង ទ្រង់បរិបូណិយោយនៃ ៧ ប្រការ
 បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពុតា ៤ វិហារ ៥ ទិវិកកិញ្ច
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះបញ្ចហន្តិយនៃ មាតាយុ បានសម្រែក
 នាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ បញ្ចហន្តិយត្រៃវាបទាន

សុត្តនិកាយ បុរាណិយស្ស ធម្មបទ
បញ្ចមិ ឥសិមុត្តទាយក្កោបទានំ

[៨៨] ឧទេម្ហំ សភវិសីវ បិភវិសីវ កាល្យាមិ
 កក្កុដំ វិលសន្តិវ(១) ធម្មុត្តន្តរាយកំ ។
 ឥសិមុត្តំ ធម្មន្តោ(២) ធម្មុទុទ្ទេ អនិលកោ
 ពសារេមិ បិគោ សន្តោ អនាសិ លោកតទុចោ ។
 អដ្ឋសតសហស្សនិ អហោសិ ពុទ្ធសាវកា
 សរោសំ ធម្ម ចូរេន្តិ កោតា វិនិ តហ្មករំ ។
 គេន ចិត្តច្យសារេន ឥយ្ហុត្តរេន ចោនិកោ
 កច្យនិ សតសហស្សំ ទុត្តតិ ទ្ធម្មបដ្ឋហិ ។
 កត្តាឡិសន្តិ សហស្សេ កច្យនិ អដ្ឋតិសកេ
 ធម្មិសន្តិណា គេ(៣) ធម្មុត្តិ ធម្មាទុលា ។
 ចដិសន្តិណា គេសេន្យ វិហោក្កាចិត អដ្ឋិមេ
 ចឡកិញ្ញា សន្តិកាតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុតិ អាយស្មា ឥសិមុត្តនាយកោ មេរេ
 ឥហា កាថាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ឥសិមុត្តទាយក្កោបទានំ សម្ពុំ ។

១ ឥ. វិលសន្តិវ ។ ២ ធម្ម. ឥសិមុត្តនិ បិសិទ្ធា ។ ៣ ធម្ម. ឥសិមុត្តនាយកោ ។

សុត្តនិកាយ បុរាណិយស្ស ធម្មបទ
ឥសិមុត្តទាយក្កោបទានំ ទី ៥

[៨៨] ខ្ញុំបាទនិមន្តព្រះបទុម្ភុន្ត្រះជាយក ទ្រង់មានស្មើ
 ដូចព្រះភាគីត្យដែលទើបនឹងរេឡើង ឬដូចព្រះភាគីត្យបានស្មើ
 លឿង ទ្រង់ល្ងាសល្ងន់ ដូចដើមដាច់ក្រវិល ។ ខ្ញុំបិតាទៅ
 លើប្រាសាទ បាននិមន្តព្រះអង្គជាឥសិមុត្តន្តរាយកំហើយ ក្នុង
 អំឡុងពេលដែលមិនមានមេ ដែលព្រះពុទ្ធជាសោកកុ ។ ពុទ្ធ-
 សាវកមានចំនួន ៨ លាន ខ្ញុំចំពេញបាត្រ របស់ពុទ្ធសាវក
 ទាំងអស់ឲ្យពេញ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំប្រគេនឲ្យគ្រូច្រើនលើសជាង
 នោះទៀត ។ ខ្ញុំប្រគេនសម្ភារៈដល់គ្រូ ខ្ញុំមិនដែលទៅ
 កើតក្នុងទុក្ខតិ អស់មួយសែនកម្ម ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។
 ក្នុងកម្មវិធី ៤០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រពត្តិ ព្រះ
 នាមហិសមន្តៈ ទ្រង់បានក្រាបបង្គំ ។ បដិសម្ពុទ្ធា ៤
 វិហារ ៨ និងអភិពោ ៦ ទេ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះឥសិមុត្តនាយកក្កោ មានភាយ បានសម្តែងស្តី
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ឥសិមុត្តទាយក្កោបទានំ ។

ផ្ទៃ ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកណ្តោបទាន

[៨៦] ឧកេ រដ្ឋវតិលោ អាសី ឡាវវិទកោ
 ចំក្នុងដ្ឋានយុត្តោន្តិ កតោកំ ពោធិ៍ទុត្តមំ ។
 សាវេ ចាតិ ឧបដ្ឋិតា សុក្កត្វលេន ចោធិ៍តោ
 អដ្ឋារសេ កច្យសតេ ទុក្កតំ ទ្ធកបដ្ឋហំ ។
 ពត្តនសេ កច្យសតេ វតោហោសិ ជចាធិចោ
 ឧបេវា យម(*) ចាមេន ឧត្តវត្តំ មហាទ្វលោ ។
 វជិសម្ពិទា ឧតស្សោ វិភោត្តាចិទ អដ្ឋិមេ
 ឧឡុកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតិ តុទ្ធស្ស លាសនន្តិ ។
 វត្តំ សុទ្ធំ អាយស្មា ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកោ វេរោ
 វមា តាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកន្ទេស្ស អបកនំ សមន្តំ ។

* ឧ. ឡាវ ៣៧ ។

ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកណ្តោបទាន ទី ២

[៨៦] ខ្ញុំជាអ្នកវាយសំពោ ក្នុងនរោប្រវត្តិ បានទៅ
 ប្រកបការប្រើជាទិដ្ឋ ឆ្ងរដើមពោធិ៍ត្រីក្ស ជីប្រសិរ ។
 ខ្ញុំប្រើល្ងាចត្រីក ប្រវត្តសលម្ភលដាស់ភៀនហើយ ក្នុង
 កប្បទិ ១.៨០០ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុក្ខតិ ។ ក្នុងកប្បទិ
 ១.៨០០ អំពីកប្បទេ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រាជ្ញ ជាធំ
 ជាធំដង មានព្រះនាមទម្រងៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិ-
 សម្ព័តា ៤ វិហារ ៨ ឯងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពាក់
 ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ប្រវត្ត ខ្ញុំបានប្រកែបក្កិ
 ហើយ ។

បានទូលំ ព្រះពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកន្ទេ ពានកាយ បានសម្តែង

ឡាវជាទាំងនេះ ដោយប្រការដ្ឋិត្វ ។

ឯចំ ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកន្ទេ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សត្តមិ ឯកបិដ្ឋិកត្ថេរាបទានំ

(៨៧) យេនា ទេវេ(១) ទេវតាយោ កវតេ(២) អាឡុសត្ថយោ

តយោ សទ្ធា ចិច្ចុវន្តិ	ទេវេចំ អនុមោទតំ
ឥតោ កោ សុតតិ កច្ច	មនុស្សាចំ សហព្យតិ
មនុស្សក្ខតោ សទ្ធខេ	លត សទ្ធិ អនុត្តរំ ។
សា តេ សទ្ធា ចិវិជ្ជស្ស	មូលជាតា មតិជ្ជិតា
យាវជីវិ អសំហិក	សទ្ធខេ សុបវេទិតេ ។
កាយេន កុសលំ កត្វា	វាចាយ កុសលំ តហិ
មនសា កុសលំ កត្វា	អក្សមជ្ឈិ ចិវ្រមជំ ។
តតោ ឧបចិតំ(៣) មុត្តំ	កត្វា នារេន តិ តហិ
អញ្ញាចិ មត្វេ សទ្ធខេ	ព្រហ្មករិយេ ចិវេសយេ ។
ឥហយ អនុកាច្យាយ	ទេវេទេវិ យេជារិទ្ធ
កវន្តំ អនុមោទន្តិ	ឋហិ ទេវ មុនប្បុរិ ។

១ ម. ទេវិ ។ ២ ម. ចរិទ្ធ ។ ៣ ម. ចរិទ្ធ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

ឯកបិដ្ឋិកត្ថេរាបទាន វិ ពី

(៨៧) កាលណា ទេវតាច្យុតចាកត្រូវទៅតា ព្រោះអស់កាយ
 សំឡេង ឯ យ៉ាង របស់ពួកទេវតាកាលអនុមោទនា តែង
 លាងព្យាជ្រាបថា ម្ចាស់អ្នកដឹងរើម អ្នកច្យុតអំពីទៅលោកនេះ
 ហើយទៅកាន់សុតិ ទៅជាមួយនឹងពួកមនុស្ស លុះកើតជា
 មនុស្សហើយ ចូរបាននូវសទ្ធាដ៏ច្រើន ក្នុងព្រះសទ្ធម្មចុះ
 សទ្ធារបស់អ្នកដែលកាន់ខ្លួនហើយនោះ នឹងកើតជាមូល
 កាំងនៅចំពោះ ជាសទ្ធាចំណេះម្រឹក ក្នុងព្រះសទ្ធម្មវិវេលព្រះ
 សុតតសីម្តងល្អហើយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ អ្នកត្រូវធ្វើ
 កុសលដោយកាយ ធ្វើកុសលឱ្យច្រើនដោយវាចា ធ្វើកុសល
 និមិត្តក្បាច់ មិនមានឧបធិដោយចិត្ត ។ គតិវិទា អ្នកត្រូវធ្វើ
 មុហ្សានោះ ដែលខ្លួនសន្សំហើយឱ្យច្រើន ដោយការឱ្យខាន
 មួយវិញទៀត ត្រូវញ៉ាំងពួកសត្វដទៃ ឱ្យកាំងនៅក្នុងព្រះ
 សទ្ធម្ម នឹងព្រហ្មចាយធម៌ ។ ទៅតាជាអ្នកប្រាជ្ញពុំខ្លាច
 តែងរីករាយនឹងអ្នកដទៃច្រើន ដែលជាទៅតារិសស ដោយ
 សេចក្តីអនុគ្រោះគោរព ម្ចាស់ទៅតា អ្នកចូរមករឿយ ។ ។

សន្តតំ ឯកចំនួនព្រះរាជំ

សិរិវិញ្ញាណំ^(១) តតា អាសី ទេវសាធម្មំ សរណតោ
 កំសុ ធាម អណំ យោធិ ភវិស្សចិ ឥតោ ធុតោ ។
 មម សំវេតមញ្ញាយ សាគណោ ភាវិតិទ្រ្តិយោ
 មច្ចុទ្ធវិគុណាមោ សោ អាគត្តិ មម សន្តិកោ ។
 សុមមោ ធាម ធាមេន មទុមុត្តរសាវកោ
 អត្តទណុសាសិត្វា សំវេជេសិ មម តតា ។
 តស្សាហំ វេជំ សុត្វា ទុទ្ធ ចិត្តំ មសាធម៌
 អភិវាទេត្វាចិ សម្ពុទ្ធិ^(២) តត្ថ កាលិ កតោ អហំ ។
 ឧបមជ្ជិ ស តត្រូវ សុក្កមូលេន ចោធិតោ
 កម្សានំ សតសហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធរមជ្ជហំ ។
 មជិសន្តិទា ទតស្សា វិមោត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ទធស្សិញ្ញា សន្តិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស ហសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទិ អាយស្មា ឯកចំនួនោ វេរោ ឥមា
 តាថាយោ អភាសិត្វាតិ ។

ឯកចំនួនព្រះស្ស អចតានំ សមតំ ។

១ ម. សិវិញ្ញា ធម ។ ២ ច. ធិ ធិ អភិវាទេត្វា ។

ឯកចំនួនព្រះរាជំ ទី ០

កាលព្រះគោតម្បិច្ឆិកា គ្រានោះ ខ្ញុំបានសេចក្តីសង្ឃឹម
 ថា ភាវាអញ រៀនចាកអត្តភាពនេះ ហើយនឹងទៅកាន់
 កំណើតអ្វីក្តី ។ មានសមណៈច្រើនប្រុស មានគ្រូយស្រគត់
 ស្រងំ ជ្រាបសេចក្តីសង្ឃឹមរបស់ខ្ញុំ លោកមានប្រាជ្ញាអំពី
 ស្រងំខ្ញុំ ដំបូងគេសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកាលនោះ
 សមណៈនោះ មានមាថា សុខនៈ ជាសាវ័ករបស់ព្រះ
 បុត្រសុត្តសុត្ត លោកមានប្រយោជន៍នឹងមិ ធ្វើឱ្យខ្ញុំកើត
 សង្ឃឹម ។ ខ្ញុំបាណស្តាប់តាម របស់សមណៈនោះហើយ ក៏
 ញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លក្នុងព្រះពុទ្ធ បានថ្វាយចង្ហែសម្ពុទ្ធហើយ
 ធ្វើកាលកិរិយាព្រះនោះ ។ ខ្ញុំនោះ ត្រូវកុសលបូលចាស់
 ធ្វើទំ ក៏ចូលទៅក៏ដកដំទៅលោកនោះដដែល ខ្ញុំមិនដែល
 ហៅកាន់បុគ្គលិក អស់មួយសែនក្ស ។ ចំណែក ៤
 វិមេត្ត ៨ នឹងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំប្រើទ្រង់ដាក់ច្បាស់ហើយ
 ចំណែកសមា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ

បានព្រះព្រះវិញ្ញាណ អនោយុ បានសម្ពុទ្ធវិញ្ញាណ

ចំណែកនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សន្តិសុខភាព ខ្ពស់កំណែប្រែ ធម្មបទ
រដ្ឋមី ពិភណ្ឌិប្បិយធម្មបទានំ

(៨៨) ទេវក្កតោ អហំ សន្តោ អច្ចរហំ បុរក្កតោ
បុត្តកម្មំ សវិគ្គាម ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សវំ ។
តិកណ្ឌិប្បិយំ^(១) ចក្កប្ប មគំ ចិក្ខុ មសាធរយំ
ពុទ្ធមិ អភិរោចេសិ វិចស្សិមិ ធរាសកេ ។
ឯកទុក្ខេ ឥតោ កប្បេ យំ បុច្ឆំ អភិរោចយំ
ដុក្កតិ ឃាតិជាធាមិ ពុទ្ធភ្នជាយំទំ ផលំ ។
តេសត្តតិមិកោ កប្បេ ធម្មរោសុំ^(២) រមុត្តមា
សត្តរគទសម្បត្តា ចក្កវត្តិ មហាទ្វលា ។
ចជិសក្កិកា ធម្មស្សោ វិហត្តាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្សសាសនន្តិ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិកណ្ឌិប្បិយោ^(៣) វេរោ
ឥមា តាជាយោ អភាសិក្កាតិ ។

ពិភណ្ឌិប្បិយធម្មបទ ធម្មបទំ យមន្តំ ។
១ ឃ. ពិភណ្ឌិប្បិយំ ។ ២ ឃ. ចត្តរសុំ ។ ៣ ឃ. ពិភណ្ឌិប្បិយោ ។

សន្តិសុខភាព ខ្ពស់កំណែប្រែ ធម្មបទ
ពិភណ្ឌិប្បិយធម្មបទានំ ទី ៨

(៨៩) ខ្ញុំកើតជាទេវតា មានក្នុងស្រីអប្សរោចារោម ព្យា
នុប្បកម្ម (របស់ខ្លួន) ហើយព្យាប្បព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។
ខ្ញុំកាន់យកជាតិកណ្ឌិប្បិយ ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យជ្រះថ្លា បាន
ចូលដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិចស្សិ ជាធរាសកៈ ។ ក្នុងកប្ប
ទី ៨១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានចូលជាតិ ខ្ញុំមិន
ដែលស្គាល់ខ្លួន ទេជាដែល ខែត្រចូលជា ។ ក្នុងកប្បទី
៧៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រតន្តិ ២ ជាតិ ព្រះ
នាមមុន្នមៈដូចគ្នា ទ្រង់បិច្ឆណិដោយវៃ ៧ ប្រការ មាន
កម្លាំងច្រើន ។ ចជិសក្កិកា ៤ វិហត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតំប្បសំហើយ តាំងណាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យា ព្រះពិភណ្ឌិប្បិយនោ មានកាយ បានសម្រែងនូវ
ភាវៈតាំងទេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

៤៧ ពិភណ្ឌិប្បិយធម្មបទានំ ។

ឆវិមី ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ

(៨៧) ភារត្តិសេសុ ទេវេសុ មហាឃោសោ គដា អហុ
 គុដ្ឋោ ឆ លោកេ ធិត្វាតិ មយេត្តម្ហ ឆរាភិទោ ។
 តេសំ សិវេតជាតានំ ឆោកសល្លសមន្តិធិ
 សវាលេន ធម្មត្ថេដ្ឋោ អតមំ គុត្តសន្តិកេ ។
 មហារិ កហេត្វាន ឆរាភិ អភិធិម្ហិ
 វេនិព្វានកាលម្ហិ គុត្តស្ស អភិរោធយេ ។
 សទ្ធវេ ទេវាទុមោធិសុ អច្ឆរាយោ ឆ មេ គដា
 កក្កដំ សតសហស្សំ ទុក្ខតំ ទ្ធម្មជ្ជហំ ។
 សន្តិកល្យសហស្សម្ហិ ឆតោ សោឡស តេ ជីតា
 មហាមល្លជីតា ធាម ឆក្កវត្តំ មហាត្វលា ។
 មជ្ជិសន្តិដា ឆតស្សោ វិហោត្វាមិច អដ្ឋិមេ
 ឆឡកំញា សន្តិកតា កតំ គុត្តស្ស សាសនន្តិ ។
 ឆត្តំ សុដំ ភាយស្សា ឆកតារិយោ ថេរោ ឆតា
 តាថាយោ អភាសិត្វាតិ ។

ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ ឆរាភិ មមន្តិ ។

ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ ទី ៧

(៨៧) ក្នុងកាលនោះ មានសម្លេងឆ្នាំង ក្នុងភ្នំក្រវាត់
 យ៉ាងខ្លាំងឆ្នើម ព្រះពុទ្ធបរិនិព្វាន ក្នុងលោកផង ក្នុងយើង
 នៅមានកត្តាផង ។ កាលទៅតាំងនោះ កើតសេចក្តី
 សង្វេគ ប្រកបដោយសេចក្តីសោក ខ្ញុំជាអ្នកវិនិច្ឆ័យ
 ដោយកម្លាំងរបស់ខ្លួន ក៏បានទៅក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ ។
 ខ្ញុំយកដ្ឋានម្នាក់ ដែលក្នុងទៅតាំងម្តងជាកម្រង បានបូជា
 ដល់ព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលដែលទ្រង់បរិនិព្វាន ។ កាលនោះ
 ក្នុងទៅតាំងអស់ និងក្នុងទេពអប្សរ ក៏ត្រេកអរចំពោះខ្ញុំ
 ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងខ្លួន អស់មួយសែនកម្ស ។ ក្នុងកម្ស
 ទី ៦០.០០០ អំពីកម្សនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុង ៤៦
 ជាតិ ព្រះនាមមហាមល្លជីតា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្តី ២ វិហោត ៦ និងអភិញ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពាក់
 ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកចារិយត្ថេរា មានតាយ បានសម្តែងសូត្រថា
 តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទ
ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទ
ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទ

(៧០) អភិកុំ ថេរី បដិជ្ឈាម(១) សព្វេ សន្តម្ម តេ មយិ(២)
តេសិ ចិជ្ឈាយមាទាមិ ចរិទ្យាហោ អនាយថ ។
សុទន្ទោ ពាម ពាមេន តុទ្ធស្ស សាវកោ តនា
ធម្មទស្សីស្ស មុនិចោ អាតត្ថិ មម សន្តិកេ ។
យេ មេ បដ្ឋពរ(៣) អាសិ តេ មេ បុច្ឆិ អនិ តនា
តាហិ បុច្ឆិ កហេត្វាន សាវកេ អភិរោមយិ ។
សោហិ កាលិ កតោ តត្ថ បុទាមិ ឧបមជ្ឈហិ
អដ្ឋារសេ កាច្យសតេ វិចិទាតំ ន កត្តហិ ។
ធម្មសេតោ កាច្យសតេ អដ្ឋាសិ ទូមកេតុនោ
សត្តារតនសម្បទា ធម្មវត្ថិ មហាទូលា ។
បដិសម្ពិទា ធម្មសេតោ វិហេត្តាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មភិក្ខា សន្តិកេតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ប. អភិកុំ បដិជ្ឈិ ។ ២ ប. មម ។ ៣ ប. ពុទ្ធពរ ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទ
ធម្មបទ ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទ
ធម្មបទ ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទ

(៧០) យេនិចំ តំ អសំ ខានោ ដើរទៅសំ ឡើងមើលខ្លះ
ថេរៈ ឈ្មោះអភិកុំ កាលយេនិចំ តំ អសំ ខានោ កំ តុនិសំ ឡើង
មើល សេចក្តីក្តៅក្រហាយតំ កិរិយាឡើង ។ កាលនោ ព្រះ
ថេរៈ ឈ្មោះសុទន្ទៈ ជាសាវករបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាម
ធម្មទស្សីជាមហាមុនី និងមន្ត្រីក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ក្នុង
កាលនោ ក្នុងសំណាក់ស្និទ្ធស្នាលនឹងខ្ញុំ ក្នុងនោនោបានឱ្យ
ផ្តាមកខ្ញុំ ។ ក៏យកផ្តាមនោ ទៅបូជាដល់សាវក ។ ខ្ញុំនោ
ធ្វើការតិរិយាហើយ ទៅកើតក្នុងជីវិតនោនោទៀត ខ្ញុំមិន
ដែលទៅកើតក្នុងវិធាន អស់ ១.៨០០ ពហូ ។ ក្នុងកហ្វិ
១.៣០០ អំពីពហូនោ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងក្នុង ៨ ជាតិ
ព្រះនាមធម្មមេតុដូចគ្នា ទ្រង់បរិច្ចារិយាយតៃ ៧ ប្រការ
មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហេតុ៨ និងអភិក្ខា
២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

៖ ក្រាម

ឥត្តិ សុតិ កាយស្នា ឥវណ្ណិច្ឆិយោ(១) វេរោ ឥហ
កាជាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ឥវណ្ណិច្ឆិយោស្ស អបទាមំ សទ្ធិំ ។

ឧទ្ធិនំ

កុដជា តទ្ធិជីវី ធ កោតុត្តរិកហត្តិយោ(២)
ឥសិមុត្តោ ធ កោតិ ធ ឯកចិទ្ធិ ឥវណ្ណិកោ(៣)
ឯកចារី ឥវណ្ណិ(៤) ធ កាជា សដ្ឋិ ចកិត្តិកា ។

កុដិច្ឆិយោស្ស ឯកុវេសិមោ ។

១ ឧ. ឥវណ្ណិច្ឆិយោ ។ ២ ឧ. កោតុត្តរិកហត្តិយោ ។ ៣ ឧ. កំណតិកោ ។
៤ ឧ. ឥវណ្ណិ ។

៖ ក្រាម

បាទព្វថា ក្រឡាឥវណ្ណិច្ឆិយោ មានកាយ បាទសវ្វិច្ឆិ
ភាវាចារិទេន វោយប្រការវេច្ឆេ ។
ចប់ ឥវណ្ណិច្ឆិយោស្ស ។

ឧទ្ធិនំ

កុដិច្ឆិយោស្ស បាទ ១ កុដិវិកេស្ស បាទ ១ កោតុត្តរិ-
យោស្ស បាទ ១ បញ្ចចិទ្ធិយោស្ស បាទ ១ ឥសិមុត្តាយក-
ស្ស បាទ ១ កោតិច្ឆិយោស្ស បាទ ១ ឯកចិទ្ធិកេស្ស-
បាទ ១ ឯកចារិយោស្ស បាទ ១ ឯកចារិយោស្ស បាទ ១
ឥវណ្ណិច្ឆិយោស្ស បាទ ១ មានភាវា ៦០ ដែលលោកសវ្វិច្ឆិ
ទុកហើយ ។

ចប់ កុដិច្ឆិយោស្ស ទី ១៧ ។

វិសតិមោ តមាលបុប្ផិយវិគ្គោ

បឋមី តមាលបុប្ផិយត្ថោបទានំ

[៧១] ទុណ្ណសីតិសហស្សនិ ឥន្តោសោវណ្ណយោ អប្ប
 ទេវលដ្ឋិបដិកាកំ វិហានំ មេ សុទ្ធិម្មតំ ។
 តមាលបុប្ផិ បត្តយេ វិញ្ញសន្នេន ទេតសា
 ពុទ្ធស្ស អភិរោមេសី សិទិទោ លោកតទុនោ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ យំ កម្មមករិ តទា
 ទុក្ខតំ ធាតំជាបាមិ ពុទ្ធភ្នជាយំនិ ជលី ។
 ឥតោ វិសតិមេ កាច្យេ ទទ្ធិតត្តោតិ ឯកតោ
 សត្តរតទសម្បន្នោ ធម្មវត្តិ មហាពូលោ ។
 បដិសន្តិទា ទេតសេនា វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ទទ្ធិកិញ្ញា សន្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតំ សុទិ អាយស្មា តមាលបុប្ផិយោ ឥរោ
 ឥមា កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

តមាលបុប្ផិយន្តេស្ស ភាវនំ សន្តំ ។

តមាលបុប្ផិយវិគ្គ ទី ២០

តមាលបុប្ផិយត្ថោបទាន ទី ១

[៧២] វិហារមេសំ ឧំ ធានសសា ៨៤.០០០ ជាវិការវិទេមាល
 ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតឱ្យហើយ មានចំណែកប្រៀបដូចលដ្ឋិវៃ
 ទទ្ធិនមេសំវេរិកា ។ ឧំ ធានចិច្ចុជ្រេថ្កាយកង្កាស្វាភ្ញី បូជា
 ដល់ប្រាជ្ញ ប្រាថាមសិទិ ជាលោកតទុ ។ ក្នុងកម្មវិ
 ទេយ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ប្រោះហេតុដែលឧំ បានធ្វើ
 កុសលកម្ម ឧំ មិនដែលស្គាល់ខ្លួននិ នេះជាផលនៃកុម្មបូជា ។
 ក្នុងកម្មវិ ២០ អំពីកម្មនេះ ឧំ បានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំមួយ
 ប្រាសាទ ប្រាថាមបន្តិកត្តៈ ទ្រង់បិថូណិ ដោយវិការ ៧
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្មិទា ៤ វិហោត ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ឧំ បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 មេសំប្រាជ្ញ ឧំ បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ពុទ្ធភ្នជា ប្រាតមាលបុប្ផិយន្តេ ខានកាយ ពុទេសវ័ម្ពន៍
 នូវភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពតំ តមាលបុប្ផិយន្តេបទាន ។

ទ្ធីតិយ៍ ពិណសន្តារទាយកញ្ជោបទាន

(៧៦) យនា វណសិកោ(១) ឥសិ តិណិ លាយាមិ(២)

	សត្តុនោ
សទ្ធវេ បទក្ខណៈវត្តា	ចម្រក្សា ធិបតីសុ តេ ។
កមហំ តិណមាធាយ	សន្តវ ធរណិមុត្តមេ(៣)
កំណេវ កាលចត្តាធិ	អាហរិទ្ធាធមំ កតា
តិណស្នោ ធននំ កក្កា	សិទ្ធកុស្ស អនាសហំ
សត្តាហំ ទាយុំ កក្ក(៤)	ទេវមនុស្សា សត្តុនោ ។
ចតុន្តវតេ ឥតោ កាច្យ	យំ តិណិ អននំ កតា
ទុក្ខតិ ធាភិដាធមិ	តិណាធាធស្សិទំ ឥសិ ។
បញ្ចសង្ខិម្ហោ កាច្យ	ចត្តារោសុំ មហាទ្ធា
សត្តវកលសម្បត្តា	ចត្តវក្ខំ មហាទ្ធា ។
ចដិសម្ពិទា ធម៌ស្សេ	វិហោត្តាមិច អដ្ឋមេ
ធន្យកិញ្ញា សង្ខិកតា	កតំ ទុក្ខស្ស ហសធន្តិ ។

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា តិណសន្តារទាយកោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ពិណសន្តារទាយកញ្ជោ អចតាំង សមន្តិ ។

១ ឧ. វណសិ ។ ២ ឧ. លាយាមិ ។ ៣ ឧ. ធរណិមុត្តមេ ។ ៤ ឧ. កក្ក ។

ពិណសន្តារទាយកញ្ជោបទាន ទី ២

(៧៦) ក្នុងកាលវេលាខ្ញុំកើតជាឥសិ នៅពេលស្រីយក្កវិក្រ
តែងច្រូតស្មៅថ្វាយព្រះសាស្តា ស្មៅតាំងអស់នោះទាក់ចុះលើ
វែងដី វិលទៅទាញស្នាំ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំយកស្មៅនោះ
ក្រាលលើពេលដីខ្ពស់ ហើយខ្ញុំយកស្មៅក្រាន ៣ ធានីធ្វើ
ជាដំបូល លើកំណាត់រោង ៣ ដើម ថ្វាយដល់ព្រះសិទ្ធកុ-
សម្ពុទ្ធ ទៅគារិមិមនុស្សតាំងច្បាយ ទ្រង់យកព្រះសាស្តាអស់
ពីថ្ងៃ ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកថាខ្ញុំ ៧៤ អំពីកថានេះ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្មៅ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
បុគ្គតិ នេះជាដល់នៃការថ្វាយស្មៅ ។ ក្នុងកថាខ្ញុំ ៦៨ អំពីកថា
នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចព្រះភិក្ខុ ៤ ជាតិ ព្រះនាមមហាទ្ធានៈ
ដូចគ្នា ទ្រង់បរិច្ចារិយាវិក្រ ពីប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
បដិសម្ពិទា ៤ វិហាតុ ៨ ធិនិកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើទិវាតំ
ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
ហើយ ។

បានព្រាង ព្រះពិណសន្តារទាយកញ្ជោ មានកាយ បានសម្ព័ន្ធ
នូវភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពិណសន្តារទាយកញ្ជោទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
ធម៌ធម៌ ទណ្ឌផ្តុំល្អិយធ្វេរាបទានំ

(៧) ធុស្សស្ស ។ ចា កកវតោ ដូចោ អាសិ មហាវិទេ
កុញ្ញហេតិ តណា ភិដ្ឋោ សិវុទ្កេ ហនោ តហិ ។
វិសមញ្ច សមំ កត្វា សុបាចិណ្ណំ អនាសហំ
តិលោកកតុនោ តស្ស កុណហិ បរិភោសិភោ ។
ទ្វេនុតេ វតោ កប្បេ យំ កឌ្ឍមកវិ តណា
ទុក្កតិ ហកិជាបាមិ សុបាចិណ្ណស្សិមិ ផលំ ។
សត្តសត្តតិកប្បម្ពំ មិគសេនាសុំ សោឡុស
សត្តតេសសប្បម្ពា ធក្កវត្តំ មហាពូលា ។
បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិភោក្កាមិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សង្កេតា កតិ ទុទ្ធស្សសាសនម្ពិ ។
ឧត្តិ សុនិ អាយស្មា ទណ្ឌធុល្មិយោ^(១) ថេរោ

ឧបា កាជាយោ អភាសិក្កាតិ ។

ទណ្ឌផ្តុំល្អិយធ្វេរាបទានំ នាម ។

១. ឧ. ទណ្ឌផ្តុំល្អិយ ។

ទណ្ឌផ្តុំល្អិយធ្វេរាបទានំ ទី ៣

(៧) ព្រះស្តេចរបស់ព្រះបាទព្រះភាគ ព្រះនាមផុស្សៈ
នៅក្នុងព្រះ ក្នុងកាលនោះ (ព្រះស្តេចនោះ) ត្រូវបានដើរ
កម្មចេញពីយ ដើមរោងដុះទ្រុចទ្រុល ក្នុងទីនោះ ។ ទំរង្គិ
កន្លែងដើមដុះ (ច្រេនា) ឱ្យស្មើ ហើយលាបបាយអ ទំ
ព្រេកអរដោយគុណចំណង់ខ្យល់ របស់សត្វក្នុងគ្រលោក ។
ក្នុងកថា ៧៦ អំពីកថានេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រះរាជកុរុដែល
ទំពុនធ្វើកុសលកម្ម ទំពុនដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទេវតាដែលខែ
ដុំបាយអ ។ ក្នុងកថា ៧៧ ទំពុនកើតជាស្តេចក្រសួង
១៦ ជាតិ ព្រះនាមជិគសេនៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិច្ចាណិដោយ
វិភវ ព្រះបាទ បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិភោក្ក
៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ទំពុនធ្វើឱ្យកំចាត់ច្បាស់ហើយ ចំណង
លាសនា របស់ព្រះក្សត្រ ទំពុនប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះទណ្ឌផ្តុំល្អិយធ្វេរា បានភាយ បានសង្កត
រូវភាពចំណេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ទណ្ឌផ្តុំល្អិយធ្វេរាបទាន ។

បច្ចុប្បន្ន អសោកបូជិតធម្មបទានំ

[៤៤] តិប្បកយិ(*) បុរេ អម្ម រាជ្យោ អហុ តតា
 ឧយ្យាននាលោ តត្តាសិ រត្តោ បដ្ឋនរោ អហំ ។
 បទុមោ ទាម ទាមេន សយត្តុ សច្ចុតោ អហុ
 ទិសិទ្ធិ បុណ្ណិកម្មិ ទាយា ន ទិហំតិ មុទិ ។
 អសោកំ បុច្ឆិកំ ទិស្វ ចិណ្ណិកាវ សុទស្សនំ
 តុទ្ធស្ស អភិរោចសិ ផលទុក្ខមទាមិទោ ។
 ទត្តុទុក្ខេ ឥតោ កាច្យេ យំ តុច្ឆិ អភិរោចយិ
 ទុក្ខំ ទាភិជាទាមិ តុទ្ធស្សជាយិទំ ផលំ ។
 សត្តតិច្ឆិ ឥតោ កាច្យេ សោឡស អរណាញហា
 សត្តាតនសម្បទា ទក្កវត្តិ មហាទូលា ។
 បដិសម្ពិទា ទតស្សោ វិហោត្តា ចិព អដ្ឋិមេ
 ទឡុកិញ្ញា សច្ចិកាតា កតំ តុទ្ធស្សសាសនទ្ធិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្ស អសោកាច្ឆជិកោ ដេរោ
 ឥមា កាជាយោ អភាសិក្កាតិ ។

អសោកបូជិតធម្មបទានំ លម្អំ ។

* ម. ទិវិកយំ ។

អសោកបូជិតធម្មបទានំ ទី ៤

[៤៤] កាលនោះ មានរាជ្យោ ១ ក្នុងភិប្បកុប្បិ ជាទិវិក
 កយ ខ្ញុំជាឧយ្យានទាល ជាអកសិទ្ធិស្វាលទិវិស្តចក្កក្រុង
 នោះ ។ ព្រះសយម្បុព្រះនាមបទុមៈ ស្តេចមក (ក្នុងរាជ្យោ
 នោះ) ច្របំចិលេរបដិព្រះមុនី ទ្រង់ឆង់ទៅក្បែរដើមស្វាយស។
 ខ្ញុំយើញដើមអសោក មានផ្កាទឹក មានចេតិយគួរមើលមើល
 ទើបខ្ញុំប្តូរដល់ព្រះកុទ្ធ ព្រះនាមបទុមៈ ។ ក្នុងកប្បទិ ៤៤
 អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានប្តូរជាង ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃកុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទិ ៧០ អំពី
 កប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងទី ១៦ ជាតិ ព្រះនាម
 អរណាញហៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មាន
 កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ និងអកិញ្ញា ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអរណាញហៈក្តៅ មានកាយ បានសម្តែងខ្លួន

នាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បត់ អសោកបូជិតធម្មបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ប្បករណីយស្ស អបទានំ

បញ្ចមំ អង្កោលកត្តោបទានំ

[៧៨] អង្កោលំ បុច្ឆំតំ ធិស្វា មាលាវវសមោកតំ
 ឱចំចិត្តាធិ តំ បុច្ឆំ អតមំ កុទ្ធសន្តិកោ ។
 សិទ្ធក្តោ តម្ហំ សមយេ ចដលីចោ មហាមុធំ
 មុហុតំ ចដំមាធាត្វា កុហាយំ បុច្ឆមោករិ ។
 ធកុទ្ធាតេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុច្ឆំ អភិរោមយំ
 ធកុតំ ធាភិជាធាមិ កុទ្ធហោយិធិ ជលំ ។
 ធកុសម្ហំ ឥតោ កាច្យេ អាសេកោ ទេវកដ្ឋិតោ
 សត្តរគណសម្បន្នោ ធក្ការត្ថំ មហាឡលោ ។
 បដិសម្ពុទ្ធា ធកស្សោ វិមោក្ខាបិធិ អដ្ឋិមេ
 ធក្ករិកញ្ញា សម្ពិកតា កតំ កុទ្ធស្ស ណសធិ ។
 ឥតុំ សុធំ អាយស្មា អង្កោលកោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អង្កោលកត្តោស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

សុត្តន្តបិដក ប្បករណីយ សបទាន

អង្កោលកត្តោបទាន ទី ៥

[៧៩] ខ្ញុំយើញ្ញាដើមគោលមានក្តីរិត សំយុត្តិចុះជាចៀប
 ដីល្អ ហើយចេញទៅនាយកទៅ ក្នុងសំណាក់ព្រះសម្មា ។
 ក្នុងសម័យនោះ ព្រះសិទ្ធក្តមហាមុនីច្រើនក្នុងសម្ពុំ ខ្ញុំរាប់គោ
 មួយរំពេច ហើយរោយពយញ្ចក្កក្នុងមហា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៤
 អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្តូរជាង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខតំ នៅជាដល់នៃកុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៦ អំពីកប្បនេះ
 ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអាសកទេវកដ្ឋិតៈ ច្រើនបរិ
 បូណីដោយកៅ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពុតា
 ៤ វិមោក្ខ ៨ ធិនអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ តំណែសនាចសំព្រះក្នុង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះអង្គោលកត្តោ មានកាយ បានសម្តែងខ្លួន
 អាចតាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ព្រំ អង្កោលកត្តោបទាន ។

ធម្ម៌ កិសលយប្បដិកត្តោបទានំ

(៧៦) ឧករេ ឆ្មារវតិយោ ខាលាវច្ឆោ មមំ អហុ
 ឧទទាចោ ច គត្តេវ ចាទទានំ វិភេហោ ។
 សពលេន ឧបត្ថុទ្ធោ សិទ្ធក្តោ អបរាជិតោ
 មហានុកម្មមាណោ សោ កច្ចុកេ អនិលត្ថសេ ។
 អញ្ញំ កំត្យំ ន បស្សមិ ប្បជាយោកំ មហោសិលោ
 អសោកបល្លវិ ឱស្វា អាណាសេ ឧត្តមី អមំ ។
 ឥទ្ធស្ស តេ កិសលយោ កច្ចុកោ យទ្ធិ បច្ចុកោ
 តាហំ ឱស្វាន សិវិដិ អហោ ឥទ្ធស្សន្យាតា ។
 ឧត្តរុកេ វតោ កាច្យេ បល្លវិ អភិរោចយី
 ឥក្កតិ បារិជាបាមិ ឥទ្ធក្រាយិទំ វលី ។
 សត្តវិសេ វតោ កាច្យេ ឯកោ ឯកិស្សរេ អហុ
 សត្តរកលសម្បទោ ឧក្កវតិ មហាទ្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា ភកស្សោ វិមាត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ឧទ្យភិញ្ញា សច្ចិកេតា កកំ ឥទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។

កិសលយប្បដិកត្តោបទាន ទំ ២

(៧៦) គុដ្ឋតំរបស់ខំនៅក្នុងទ្វារវតិ តាំងអណ្តូងទឹកនិងដើម
 ឈើ ក៏ដូចក្រុងនាវិជេ ព្រះសិទ្ធកសម្មុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះបារ
 ទ្រង់រឹងប៉ឹងដោយកម្លាំងព្រះអង្គ ព្រះសិទ្ធកសម្មុទ្ធនោះ ទ្រង់
 អនុគ្រោះចំពោះខំ និងខ្លួនទៅឲ្យដ៏តាកាស ។ ខំគន់ករបស់
 អ្វីមួយដទៃដែលខ្លួនប្តូរ ដល់ព្រះមហេសី ស្រាប់តែឃើញ
 គ្រួយអសោក (ខំកាប់) ពោះឡើងទៅឲ្យដ៏តាកាស ។ គ្រួយ
 អសោកចំពោះនោះ អណ្តែតទៅតាមក្រោយព្រះសម្មុទ្ធ ដែល
 កំពុងនិមន្តទៅ ខំឃើញហេតុអស្ថាន្យនោះហើយ សង្វេគយ
 ឧប្បិ កាលនៃព្រះកុម្មុជាទ្យាវិកណាសំ ។ ក្នុងកប្បទិ ៧២
 អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខំ បានជួយគ្រួយអសោក ខំ
 មិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នោះជាផលនៃកុម្មុប្បជា ។ ក្នុងកប្បទិ
 ២៧ អំពីកប្បនេះ ខំក៏គង់ស្តេចចក្រភ័យមួយអង្គ ព្រះនាម
 ឯកិស្សរៈ ទ្រង់ចិប្បណិរោយវិកា ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិមាត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះកុម្មុ
 ខំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគង

វិនិច្ឆ័យ សុទ្ធិ អាយស្មា កិសលយច្ឆន្តកោ វេរោ

វេរោ កាតាយោ អភាសិត្តាភិ ។

កិសលយច្ឆន្តកោ ធម្មគង សម្មំ ។

សុត្តនិបិទ តិរិទ្ធកាយកត្តោបទានំ

(៩៧) តិរិទ្ធកត្តកោ អាសិ មត្តោនោ ជាមវេតិកោ
 ដលីដំ តិទ្ធកំ ធិស្វា កុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សវី ។
 ធិក្ខមិក្ខា កាតិមាហំ វិចីដំ លោកាយតំ
 ចសន្តិកោ សុមនោ សិទ្ធកំ ភិកវន្តកំ ។
 មម សន្តិយ្យសញ្ញាយ សត្តា លោកោ អនុត្តរោ
 ទិណាសវសហស្សេហិ អាតក្ខិ មម សន្តិកោ ។
 មាមុដ្ឋំ ជនយិក្ខាន ដលហត្តោ ធិនាមិ
 មនិក្ខហេសិ កកា សត្តញ្ញ វនិកំ វរោ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគង

បាទព្វថា ព្រះកិសលយច្ឆន្តកោ មានកាយ បាទសម្មនិទ្ធី

ភាវាវាទិវេន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កិសលយច្ឆន្តកោ ។

តិរិទ្ធកាយកត្តោបទានំ ទី ៧

(៩៧) ខ្ញុំកើតជាស្វា ជាសត្វមានកម្លាំងនិងសន្ទុះ គ្រាប់
 ទៅលើភ្នំ ដែលគេទៅបាទដោយកម្រ ឃើញដើមខ្លាចំមាន
 ផ្លែ ក៏នឹកព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជំច្រសើរ ។ ខ្ញុំចេញទៅបាទ ២.៣ ថ្ងៃ
 ក៏នឹកឃើញព្រះលោកាយក ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីក
 រាយ ចំពោះព្រះសិទ្ធកស្មុទ្ធ ទ្រង់ដល់ទីបំផុតវិចិត្រករ ។
 ព្រះសាស្តា ព្រះគង្គប្រសើរ ក្នុងពោក ទ្រង់ត្រាបម្រិះ
 របស់ខ្ញុំ ទើបស្តេចមកក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ជាមួយនឹងព្រះ
 ទិណស្រុក មួយពាន់គង្គ ។ ខ្ញុំក៏ត្រាចាខ្យ កាន់យក
 ខ្លាផ្លែឈើ ចូលទៅកាលព្រះមានព្រះភាគ ជាសត្វញ្ញ ទ្រង់
 ច្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ទទួល (ខ្លាផ្លែឈើទោះ) ។

១៣១

អង្គ គិរិទេវត្តិវិញ្ញាណក្ខេបទាន

ពុទ្ធក្រឹត ឥសោ កម្រេ យំ ដលំ អធិ តំ ធា
 ទុក្ខំ ចាតិជា យមិ ដលោ ទស្សំ ដលំ ។
 សត្តកញ្ញាសកម្មត្តិ ធម្មទទុសតាមកោ
 សត្តកតទសម្បដ្ឋោ កក្កវត្តិ មហាឡលោ ។
 បដិសម្ពិទា ទតស្សោ វិហោត្តាចិ អដ្ឋិមេ
 ទស្សកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ឡុស្ស សាសទន្តិ ។
 ឥត្តិ សុដិ អាយស្សា តិទុកោយោកោ ថេរោ ឥមា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឥន្ទតតាយកន្លែស្ស អចទានំ ឈន្តំ ។

អង្គ គិរិទេវត្តិវិញ្ញាណក្ខេបទាន

(៧៧) សុមេតោ យោ កកក លោកដេដ្ឋោ ទកសកោ
 បច្ចិមេ អទុកក្សយ បដានំ បទហិ ដិ ចោ ។
 កស្ស កត្តមមាទស្ស តិបទិទុស្ស កាទិ ចោ
 គិរិទេវត្តិ អុដ្ឋានំ មុដ្ឋិ ឡុស្ស កេបយំ ។

គិរិទេវត្តិវិញ្ញាណក្ខេបទាន ទី ៨

កុណិកប្បទិ ៧៤ អំណិកប្បទេ កុណិកាលោ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានផ្ទុយផ្ទុយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដល
 ខែការផ្ទុយផ្ទុយ ។ កុណិកប្បទិ ៧៧ អំណិកប្បទេ ខ្ញុំបាន
 កើតជាស្តេចក្រតកិ ព្រះនាម បទទុ ទ្រង់បរិច្ចាហិ ដោយ
 តែ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិញ្ញា
 ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សកសមា របស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រម ព្រះគិរិទេវត្តិវិញ្ញាណក្ខេបទាន មានពាយុ បានសម្រេចខ្លួន
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឥន្ទតតាយកន្លែស្ស ។

គិរិទេវត្តិវិញ្ញាណក្ខេបទាន ទី ៨

(៧៧) ព្រះជិនស្រី មានព្រះភាគ ព្រះនាមសុរេមនៈ ជាច្បង
 កុណិកលោក ជាទកសកៈ ទ្រង់ទាំងព្យាបាប ដើម្បីអនុគ្រោះ
 ក្នុងសត្វជាតិក្រោយ ។ ព្រះសុរេមនៈ អន្លើនោះ ជាទំពាំង
 សក្កុដើរតិ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកមិ ស្តេចកំពុង
 ចង្រឹម ខ្ញុំប្តូរជាគិរិទេវត្តិវិញ្ញាណក្ខេបទាន ដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

១៣៦

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

តេជ កិច្ចប្បសារនេន សុត្តន្តម្ភលេខ បោជិតោ
 ភិសេកក្សសហស្សចិ តុត្តតិ ទ្ធិបបដ្ឋហំ ។
 តេវីសនិកក្សសរេត សុខេលោ បាម ទត្ថិយោ
 សត្តរាគមសឡា ឯកោ អាសិ មហាទ្វាលា ។
 បដិសម្ពិទា ធនស្សា វិមោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យវិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ តុត្តស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា កិរិទេលមុដ្ឋិច្ចដិកោ ថេរេ
 ឥតោ កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ធិរេលមុដ្ឋិច្ចដិកោ អបទានំ សម្ពិ ។

វិមិ ធិរេលមុដ្ឋិច្ចដិកោ

(៧៧) សុខដ្ឋំលោតិ បាមេន សយម្ភ អបទដិកោ
 វរា(៧) ចិក្ខុមិគ្គាន ធនវី បាវិសិ ដិបោ ។
 កិណ្ណាបិ វរិក្ខាន ចិក្ខុម្ភ ធនក មុចិ
 កាតកិញ្ញាវ សម្ពុត្តោ សោ វសិ វធមន្តេ ។

* ឧ. វិចិត ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលជាសំរឿន ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុក្ខតិ អស់
 ឃ.១០០០ កម្ស ដោយចិត្តជ្រះថ្លាខាង ក្នុងកម្ស ៦.៣០០
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងមួយអង្គ ប្រាមាមសុខលៈ ទ្រង់
 បរិច្ចាណិដោយកែវ វិ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា
 ៤ វិហារ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតំប្បាសរំហើយ
 តាំងសាសនា របស់ប្រាសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិរំហើយ ។

បានពូជា ព្រះធិរេលមុដ្ឋិច្ចដិកោ មានកាយ បានសម្រួល
 ខ្ញុំភាពជាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បដិ ធិរេលមុដ្ឋិច្ចដិកោ អបទានំ ។

ធិរេលមុដ្ឋិច្ចដិកោ ទី ៧

(៧៧) ព្រះជិនស្រីសយម្ភ ទ្រង់ឈ្នះបាវ ប្រាមាមសុខលៈ
 ស្តេចចេញអំពីព្រ ហើយចូលទៅកាន់ទីក្រុង ។ ព្រះមុនី
 ស្តេចទៅមិណ្ណាបុត្រ ហើយចេញអំពីទីក្រុង លុះព្រះសម្ពុទ្ធ
 អង្គនោះ ទ្រង់ធ្វើកុត្តកិច្ចចូលហើយ ក៏អង្គុក្ខន់ចន្ទោះព្រ ។

ឆវិ ឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោតកំ

ឥកណ្ឌិបុគ្គិ(១) កក្កយ កុទ្ធស្ស អភិរោមយី
 កសន្ទចិន្តា សុមយោ សយេន្ទស្ស ឆរោសិយោ ។
 កក្កន្តុតេ ឥតោ កក្កេ យី បុប្ផមភិរោមយី
 កុក្កតិ ធាកិជាយិ កុទ្ធច្វជាយិទំ ដលំ ។
 ធន្យសិគិម្ហិតោ កក្កេ អបសេណសយាឆកោ(២)
 សក្កេតេសម្បន្នោ ធន្យវិគិ ឆហាឡលោ ។
 បដិសម្ពិទា កតស្សោ វិរោត្តាបិទ អដ្ឋមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ឆិកតា កក្កំ កុទ្ធស្ស សាសន្និ ។
 ឥត្ថំ សុទិ អយស្មា ឥកណ្ឌិបុគ្គិយោ ដេរោ
 ឥហា កាជាយោ អកាសិក្កាតិ ។

ឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោតកំ ឆវិ ។

១ ឆ. ឥកណ្ឌិបុ ។ ២ ឆ. ឆរោសិសាឆកោ ។

ឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោតកំ ទី ១

ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ បានយកផ្កាឥកណ្ឌិព្រឹក្ស
 បូជាដល់ព្រះពុទ្ធសយម្ប ទ្រង់ស្វែងខ្ញុំកុណាដឹង ។ កុណិកប្ប
 ទី ៤៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំបំផ
 ដែលស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាដល់នៃពុទ្ធបូជា ។ កុណិកប្បទី ៨៦
 អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចក្រភ្នំ មួយអង្គ ព្រះនាម
 អបសេនេ ទ្រង់បរិច្ចេណិយោយវិកា វិ ប្រការ បានតម្លាង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានព្រា ព្រះឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោត បានកាយ បានសម្តែងខ្ញុំ
 អាថាទាននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោតកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ
ទុស្សី យុចិកប្បិយធូរាបទានំ

[១០០] បទុមុត្តរោ នាម ជំពោ អាហុតិធិ ធជិក្កុយោ
 រាវតា ធិក្កុមិទ្ធានំ វិហារិ យាតិ ធក្កុមា ។
 ឧកោរោត្តេហំ បក្កុយោ យុដិកំ បុប្ផមុត្តមំ
 ពុទ្ធស្ស អភិរោចេសិ មេត្តចិក្កុស្ស តាជំពោ ។
 តេន ធិក្កុយោសារោន អនុរោត្តាន សឡោ
 កប្បាធិ សតសហស្សំ ទុក្កតិ ធូបធជ្ជហិ ។
 ឥតោ បញ្ញាសកម្មេស្ស ឯកោ អាសិ ជំពាជំពោ
 សមិគនទ្ធានោ នាម ធក្កុវត្តិ មហាព្វលោ ។
 រាជិសម្ពិទ្ធា ធកស្សោ វិហោត្តារិក អជ្ជិចេ
 ធឡ្ហកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនធិ ។
 ឥតិ សុទិ អាយស្ស យុចិកប្បិយោ ជំពោ ឥតា
 តាជាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

យុចិកប្បិយធូរាបទានំ ឧបទានំ សម្ពំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ
យុចិកប្បិយធូរាបទានំ ទី ១០

[១០០] ព្រះជំនឿ ព្រះនាមបុព្វគុណៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក
 ព្រះអង្គគួរទទួលស្រៀងបូជា ទ្រង់ចេញអំពីព្រះហឺយស្ត
 ទៅកាន់វិហារ ។ ខ្ញុំកាន់ដាក់យុចិកប្បិយស្រី ដោយដៃ
 ទាំងពីរ យកទៅបូជាដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ
 ប្រកបដោយមេត្តា មិនញាប់ញឹកដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំបាន
 សម្បទារឿយ ។ មិនដែលទៅកាន់ទុក្កតិ គស់មួយសែនកម្ស
 ដោយចិត្តជ្រះថ្លាទោះ ។ ក្នុងកម្សទី ៨០ អំពីកម្សនេះ ខ្ញុំបាន
 កើតជាស្តេចក្រុងមួយក្នុង ជាន់ជាន់ដ៏ឆ្នើម ព្រះនាមសមិគ-
 នម្ពុនៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ចរិសម្ពិទ្ធា ៤ វិហារ
 ៨ ឯងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាន់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះយុចិកប្បិយនោះ មានអាយុ បានសម្រួលខ្លួន
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ យុចិកប្បិយធូរាបទានំ ។

ឧទ្ធានី

តតាលី តិលាសន្តារោ ទណ្ឌុល្លិ អសោតិយោ
អត្តោលកោ តិសលយោ(១) តិទុកោ លេលបុត្តិយោ
តិកណ្ឌិកោ ឆ យូដិកោ(២) តាថា បញ្ញាស មដ្ឋិ ឆ ។

អាលទុច្ឆិយវន្តោ វិសនំ មោ ។

អបិ វិក្កុទ្ធានី

ភិក្ខុទាយិ មរិវំ កេ សេរេយ្យោ(៣) សោភិតោ តថា
ឆត្តោ(៤) ឆ ពទ្ធដីវិ ឆ សុភារិចរិយោមិឆ
កុមុនោ កុដដោ ចេវ តតាលិ ធមសោ កតោ
ឆ សតាមិ ឆ តាថាមិ ឆ សដ្ឋិ ឆ តតុត្តិ ។

ភិក្ខុទ្ធសនំ ទុតិយសកំ សន្តមំ ។

១ ម. បល្លា ១ ។ ២ ម. ភិក្ខុភិក្ខុមិកោ ១ ។ ៣ ម. សោធរយ្យោ ។ ៤ ម. ឆត្តិ ។

ឧទ្ធានី

អាលបុប្ផិយភ្នេតបទា ១ ភិលាសន្តារោយកភ្នេតប-
ទា ១ ទណ្ឌុល្លិយភ្នេតបទា ១ អសោកបូជកភ្នេតបទា
១ អត្តោលកភ្នេតបទា ១ តិសលយបូជកភ្នេតបទា ១
តិទុកទាយកភ្នេតបទា ១ តិរិទលបុត្តិយភ្នេតបទា ១
តិកណ្ឌិបុប្ផិយភ្នេតបទា ១ យេថិកបុប្ផិយភ្នេតបទា ១ មាម
ភាថា ៨៨ ។

ចប់ អាលទុច្ឆិយវន្ត ទី ៤១ ។

មួយទៀត ឧទ្ធានីនៃវិក្កុ

ភិក្ខុទាយិវន្ត ១ មហាមរិវំវន្ត ១ សេរេយ្យវន្ត ១ សោភិត
វន្ត ១ ឆត្តវន្ត ១ ពទ្ធដីវិវន្ត ១ សុភារិចរិយវន្ត ១
កុមុនវន្ត ១ កុដដវន្ត ១ អាលបុប្ផិយវន្ត ១ ក្រវិជា ១០
វន្ត មានភាថា ៦៦៦ ។

ចប់ ភិក្ខុវន្តសកៈ និង ទុតិយសកៈ ។

ឯកវិសធិមោ កណ្តិការបុប្ផិយវគ្គ

បឋមី កណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរាទាបនំ

[១០១] កណ្តិការិ(១) បុប្ផិកំ ធិស្វា ឱចិធិត្វាធិហំ តតា
 តិស្សស្ស អភិរោមេសី ឱយតិណ្ណាស្ស កាធិនោ ។
 ទ្រេនុតេ ឥនោ កាធូ យំ បុប្ផមភិរោមយី
 បុក្កតិ ហាភិជាហមិ កុទ្ធច្វយេយំធិ ធិលំ ។
 បញ្ចត្តិសេ ឥនោ កាធូ អរុណានាលោតិ វិស្សុតោ
 សត្តរគមសឡា ចក្កវត្តិ មរោឡលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោក្កាបិទ អដ្ឋិមេ
 ធូកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កាតំ កុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា កណ្តិការបុប្ផិយោ ថេរោ
 ឥហ កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរា ឥចតាមំ សនត្ថំ ។

១ ឆ. កណ្តិ ។

កណ្តិការបុប្ផិយវគ្គ ទី ២១

កណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរាទាបនំ ទី ១

[១០១] កុណ្ឌិកាលនោ ខ្ញុំយិញ្ញាមិមកណ្តិការមានក្តិរិក
 ទើបចេយកៅបូជាព្រះភិស្សុសម្ពុ ទ្រង់ឆ្លងអន្ទន់ហើយ
 មិនញាប់ញ័រដោយលោកមិ ។ កុណ្ឌិកា ៧៦ អំពីកប្ប
 នេ ព្រោះចៅកុំដែលខ្ញុំបានបូជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់
 នេដាដែលខ្ញុំបានបូជា ។ កុណ្ឌិកា ៧៧ អំពីកប្បនេ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចប្រក្កតិ ពា ជាតិ ព្រះនាមអរុណាបាលដ្ឋុ
 តា ទ្រង់បរិច្ចាលិដោយកែ វ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទា ៦ វិហោកុ ៨ ធិនិកិញ្ញា ៦ នេ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកុខ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បានពូជា ព្រះកណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរា ទានអាយុ បានសម្បែងខ្ញុំ

ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឃុំ កណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរាទាបនំ ។

ទុតិយំ មិណេលបុប្ផិយត្ថោបទានំ

សុវណ្ណវណ្ណា កកវា	សតវិសី មការវេ(១)
ចង្កមដំ សមាទ្រោ	មេត្តចិត្តោ សិទិ សោត ។
បសន្ទចិត្តោ សុមោ	ដោមេត្តា ញាណមុត្តមិ
មិណេលបុប្ផិ មក្កយ្យ	ពុទ្ធស្ស អភិរោមយី ។
ឯកគ្គិសេ ឥតោ ករោ	យី បុប្ផមភិវុជយី
មុត្តតិ ហភិជាហមិ	ពុទ្ធបូជាយិដំ មលំ ។
ឯក្កុនតិសេ ករោ	សុមេយយេនាមតោ
សត្តវគ្គនសម្បន្នោ	ចក្កវត្តិ មហាពុលោ ។
វជិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិហោក្កាបិច អដ្ឋិមេ
ធម្មភិញ្ញា សដ្ឋិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

ឥតំ សុទិ អាយស្មា មិណេលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥហ
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មិណេលបុប្ផិយត្ថោ អចទានំ សន្តំ ។

១៥. ១៣៧ ។

មិណេលបុប្ផិយត្ថោបទានំ ទី ២

[១០៦] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទិ ទ្រង់មានវណ្ណៈ
ដូចមាស មានសិរិច្ឆេន មានភ្នំដំប្រសើរ មានមេត្តាចិត្ត
មានព្រះស្មារតី ស្តេចទៅកាន់ទីច្រៀម ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
មានចិត្តរីករាយ សរសើរនូវញាណដ៏អក្ខម ហើយយកមុ
ត្តាមិណេលបុប្ផិ ទៅបូជាដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្សិ ៣១
អភិកម្សន្ត ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាត្ត ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាដល់នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកម្សិ ២៧
ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំមួយអង្គ ព្រះនាមសុមេយនៈ
ទ្រង់បរិច្ចសារដោយវិក័ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
ចជិសម្ពិទា ៤ វិហារ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
កាន់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជា ព្រះមិណេលបុប្ផិយត្ថោ មានកាយ បានសម្តែង
នូវភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មិណេលបុប្ផិយត្ថោបទានំ ។

ធាតុយំ កំកណិកប្បដិដ្ឋិយត្ថេវាបទានំ

[១០១] កត្យានុក្ខយសង្កាសោ សត្វត្ថា លោកនាយកោ

យកោ

ឱនកំ ធម្មោមោក្ខយ	សិទ្ធិយំ លោកនាយកោ ។
បក្ខយ កំកណិប្បដិដ្ឋិ	វិបស្សិស្សាភិរោធយំ
ឱនក្ខត្តោ សុមនោ	ធិបទិដ្ឋស្ស ភាទិទោ ។
ឯកទុក្ខេ ឥតោ កម្មេ	យំ បុប្ផភិរោធយំ
ទុក្ខតិ ធាតិជាទាមិ	ពុទ្ធម្មជាយំទិ ដលិ ។
សត្តវិសតិកម្មម្ហំ	រាជា ភិមរោ អហុ
សត្តានុសម្មទ្ធោ	កោវត្តិ មហាព្វលោ ។
បដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ	វិមោក្ខាបិទ អដ្ឋិមេ
ធម្មកំព្វា សង្ខិកតា	កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
ឥត្តិ សុទិ វាយស្មា	កំកណិកប្បដិដ្ឋិយោ ។ ដេវោ

ឥមា កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

កំកណិកប្បដិដ្ឋិយស្ស អធិកថា ធម្មតំ ។

កំកណិកប្បដិដ្ឋិយត្ថេវាបទានំ ទី ៣

[១០២] ព្រះសត្វត្ថា លោកនាយក ប្រាកដស្មើដោយ

ត្រៀមបូជាវិការវិទាស ព្រះលោកនាយក ស្តេចចុះកាន់
 ទំក្រសេរីយេច្រង់ស្រង់ ។ ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ មានចិត្ត
 រីករាយ កាន់យកខ្លួនកំណើន ទៅបូជាដល់ព្រះវិចិត្រ ជា
 ឯងនឹងសង្ឃដើរពីរ ទ្រង់ទិញបញ្ជីដោយលោកធម៌ ។
 កុណិកប្បទី ៤១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបូជាបូជា
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដែលខ្ញុំបូជា ។ កុណិកប្បទី
 ៤៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបូជាតែជាស្តេចប្រកត្តិ ព្រះនាម
 ភិមរេ ទ្រង់បរិបូណិយដោយគៃ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិទាក្នុង ៨ និងកកិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបូជាធ្វើទ្រង់កំព្វសំហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបូជាប្រតិបត្តិហើយ ។

បូជាព្រះកំកណិកប្បដិដ្ឋិយត្ថេវា មាននាម បូជាសម្ព័ន្ធ

នូវភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បចំ កំកណិកប្បដិដ្ឋិយត្ថេវាបទានំ ។

បញ្ជី ពណ័យល្ហោបទាន

(១០២) អគ្គនិស្សី គុ កកវ ធិបដិដ្ឋោ ធានសភោ
 បុរក្ខោ សារកោហិ កង្កាភិវ ទុចាគមិ ។
 សមតិភ្នំ កាកោរោយ្យា កង្កា អាសិ ទុក្កា
 ទុក្ការយី កិក្កុសង្ឃី កុក្កុ ធិបទុក្កមិ ។
 អដ្ឋារសេ កម្មសតេ យំ កម្មមករិ គណ
 ដុក្កតិ ចាភិជាចាមិ ករណាយ វដិ ដលំ ។
 តេសិវេតា កម្មសតេ បព្វ សព្វោកវ អហំ
 សក្ករកធនសម្មន្តា កក្កាភិ មហាព្វលា^(១) ។
 កដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិហោក្ខាមិធម អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិក្ខា សដ្ឋិកតា កតិ កុក្កុស្ស សាសធម្មិ ។
 វដិ ភុដិ អាយស្មា ករណិយោ ថេរោ វដា
 កថាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

ពណ័យល្ហោស្ស កក្កាភិ សម្ពិ ។

១ ក. វិហោ យំ បព្វិធម ១៧ គង្កិ គិកោហិ ព្រាហ្មណោ កុលេ សក្ខិ វិហិ សបរិយេហិ បព្វិ សក្ក សាសនេនិ ទិស្សិ ។

ពណ័យល្ហោបទាន ទី ៤

(១០២) ព្រះមោក្ខពោធិ ព្រះនាមកក្កុស្សី ជាធំជាង
 សក្កដើមីវិ ជាធានសភៈ មាតក្កុសារិកិហោហប ស្តេចចូល
 ទៅកាន់ន្ទេរទុក្កភ្នំ ។ ឯទុក្កភ្នំ បានទិកេត្រាប្រៀប
 ល្មមក្កុកធម៌កុស ជាស្ថិតិដែលកម្មកុសដោយកម្រ ខ្ញុំ
 បានចម្លងកិក្កុសង្ឃីផង ព្រះកុដិក្កុសជាងសក្កដើមីវិផង ។
 កុក្កុសច្បទី ១.៧០០ អំពីកច្ចុរនៈ កុក្កុសនាម ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្កភ្នំ នេះជាផល
 វៃការចម្លង ។ កុក្កុសច្បទី ១.៧០០ អំពីកច្ចុរនៈ ខ្ញុំបានកើត
 ជាស្តេចចក្រភក្តិ ៧ ជាធំ ព្រះនាមសព្វោកវដ្ឋចក្ខុ ទ្រង់បិ-
 បូណិដោយវិវេ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា
 ៤ វិហោក្កុ ៨ និងកក្កិញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យកក្កុស
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកុក្កុ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានព្រា ព្រះពណ័យល្ហោ មានកាយ បានសម្រែកនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពណ័យល្ហោបទាន ។

បញ្ចមំ និក្ខណ្ឌិបុរិយត្ថេរាបទានំ

(១០៩) វិបស្សនិស្ស កក្កវតោ អាសី អាភិកោ អហំ
 និក្ខណ្ឌិបុរិយំ បក្កញ្ញំ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយី ។
 ឯកទុក្ខេ វតោ កក្កេ យំ បុច្ឆមភិរោបយី
 ពុក្ខំ ពាកិជាតាមិ ពុទ្ធក្កដាយំទំ វលី ។
 បញ្ចក្ខិសេ វតោ កក្កេ ឯកោ អាសី ជនាទិចោ
 មហាបតាចោ ជាមេន ធក្កវត្តិ មហេទុលោ ។
 វជិសក្កិទា ចតស្សា វិមោក្កាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្និកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ភត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា និក្ខណ្ឌិបុរិយោ វេរោ វតោ
 តាជាយោ អភាសិគ្គាតិ ។

និក្ខណ្ឌិបុរិយត្ថេរាបទានំ សមន្តំ ។

និក្ខណ្ឌិបុរិយត្ថេរាបទានំ ទី ៥

(១០៩) ខ្ញុំជាពាក្យមកដល់ប្រទេសប្រទេស ព្រះនាម
 វិបស្ស បានយកក្កវតោ ទៅបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុង
 កញ្ជី ៤១ អំពីកញ្ជីនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជា
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខុក្ខិ នេះជាដែលខ្ញុំបានបូជា ។ ក្នុងកញ្ជី
 ក្បួន អំពីកញ្ជីនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្កចចក្រពត្តិ មួយអង្គ
 ជាធំជាងផង ព្រោះមហាបតាមៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
 វជិសម្ពុតា ៤ វិមោក្ក ៨ ឯកអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់
 ព្យាសំហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បានក្លា ព្រះនិក្ខណ្ឌិបុរិយត្ថេរា មានអាយុ បានសម្តែងឲ្យ
 រាជាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ និក្ខណ្ឌិបុរិយត្ថេរាបទានំ ។

ធម្មំ ទុទកទាយកត្តោបទានំ

[១០៦] កុញ្ញុំ សាមណំ និស្សា វិជ្ជាសន្មតនាវលំ
 យដោយេនកកោយេ សិទ្ធកុស្ស អនាសហំ ។
 និប្បណោ រោមហំ អន្ត វិមលោ ទិណសំសយោ
 កវេ ចិត្តមាណស្មិ(១) ដលំ ចិត្តតេ មម(២) ។
 ចតុត្ថវតេ ឥតោ កម្មេ ទនកំ អននិ ភនា(៣)
 ទុក្ខតិ ធាតិជាតមិ ទនកនាទស្សនិ(៤) ដលំ ។
 ឯកសង្ខិម្ពតោ កម្មេ ឯកោវ វិមលោ អហុ
 សន្តវតសម្មុទ្ទោ ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចកស្ស វិមោក្ខាមិក អដ្ឋិម
 ចន្ទកិញ្ញា សង្ខិកតា កកំ ទុកុស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុនិ អាយស្ស ទនកនាយោក មេរោ ឥតោ
 តាណិយោ អកាសិគ្គាតិ ។

ទុទកទាយកត្តោបទានំ សន្មតំ ។

១ ច. ចិត្តមាណស្ស ។ ២ ច. សុតំ ។ ៣ ច. ចតុត្ថវតោ កម្មេ ទនកំ យមតា-
សណំ ។ ៤ ច. ទតាស្សនិ ។

ទុទកទាយកត្តោបទានំ ទី ៦

(១០៦) ខ្ញុំឃើញ (គួរព្រះសិទ្ធកុស្ស) ជាសមណៈ
 កំពុងនាវ បានដកទឹកដូរមកក្នុងមួយក្អម ក្លាយដល់ព្រះ
 សិទ្ធកៈ ។ ក្នុងវិជ្ជានេះ ខ្ញុំមិនមានមន្ទិល ប្រាសចាកមន្ទិល
 អស់សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងភពដែលខ្ញុំកើតហើយ ផលរវបដ
 កើតដល់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកម្មទី ៧២ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយទឹក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខកិ
 នេះជាផលនៃការថ្វាយទឹក ។ ក្នុងកម្មទី ៦១ អំពីកម្មនេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភក្តីមួយអង្គ ព្រះនាមវិមលៈ ទ្រង់បរិ-
 បូណីដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចំណែក
 ៤ វិមោកុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់លាក់ស្រាប់ហើយ
 ទាំងលាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យា ព្រះទុទកទាយកត្តោ មានកាយ បានសម្តែង

គួរតាមទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ទុទកទាយកត្តោបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ
សុត្តន្តំ សលទ្ធម្មមារិយញ្ចោបទានំ

(១០៧) កាលិកាវរំ ជោតន្តំ ធិសិទ្ធិ បទ្បតន្តរ
ឱកាសេន្តំ ធិសា សព្វា សិទ្ធក្នំ ធរសារមិ ។
ធនុំ អភេជ្ឈិ(១) កត្វាធិ ឧសុំ សទ្ធាយហំ ឧទា(២)
បុរិ វស្សំ ធរត្វាធិ កុទ្ធស្ស អភិភេធមិ ។
ធរត្វាវតេ ឥតោ កាប្បេ យំ បុច្ឆមភិភេធមិ
ធរត្តិ ធាភិជាធាមិ កុទ្ធស្សជាយំធិ ធរសិ ។
ឋកាបញ្ញាសិគោ កាប្បេ ឋកោ អាសិ ធីតិទ្ធកេ
សត្តាតទសម្បន្នោ ធរត្តិ មហាត្វលោ ។
បដិសង្កា ធរសេន្ត វិហាត្វាធិធិ អដ្ឋិមេ
ធរត្តិញ្ញា សង្កិកា កាតំ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្សា សលទ្ធម្មមារិយោ ដេវេ
ឥហ កាជាយោ អកាសិកាតិ ។

សលទ្ធម្មមារិយញ្ចោបទានំ សមន្តំ ។

១ ឧ. អភេជ្ឈិ ។ ២ ឧ. ឧសុំ សទ្ធាយ ហត្ថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ
សលទ្ធម្មមារិយញ្ចោបទានំ ទំ ពី

(១០៧) (ខ្ញុំបាទឃើញ) ព្រះសិទ្ធកសម្មុទ្ធ ព្រះអង្គជាសារមិ
ទូន្មានឲ្យនោះ ត្រង់ត្រង់ប្រឹងដូចជាគណិកា គង់នៅត្រង់ចន្លោះ
ក្នុង ប្រុងប្រយ័ត្នទិសទាំងក្នុងឱ្យភ្នំស្រួច កាលនោះខ្ញុំស្រឡាញ់
ធ្វើចម្រើនឱ្យបែកដាច់ បានកាប់ដាក់ទាំង បូជាព្រះកុទ្ធ ។
ក្នុងកថា ៧២ អំពីកថាខ្លះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជា
ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខកំ នេះជាធរណីយ៍កុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកថា
៧១ អំពីកថាខ្លះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចត្រង់ មួយអង្គ
ព្រះនាមជុតិធានៈ ត្រង់ចំបូណីដោយវិកា ៧ ប្រការ មាន
កម្លាំងច្រើន ។ បដិសង្កា ៤ វិហាត្វ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា បេសព្រះកុទ្ធ
ខ្ញុំបានប្រកបក្តីហើយ ។

បានពួក ព្រះសលទ្ធម្មមារិយញ្ចោ មានអាយុ បានសម្រួល
ឲ្យភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សលទ្ធម្មមារិយញ្ចោបទានំ ។

អង្គម៉ឺ កោណ្ឌបុប្ផិយធម្មបទានំ

(១០៨) អក្កន្តក្ស បដិ ទិស្វា ធម្មាលក្ការក្កសិកំ
 វេទនាទុកនំ បេត្តោ វិបស្សន្យ មហេសិលោ ។
 កោណ្ឌំ បុប្ផិកំ ទិស្វា សម្មលំ ក្ខតិកំ មយា
 ហន្នោ ហន្នេន ចិក្ខេន អវិទ្ធិ វេទនុក្កមំ ។
 ឯកទុក្ខេ ឥតោ កម្យេ យំ បុប្ផមកិក្ខយំ
 ទុក្ខតិ ធាកិជាតមិ ភុទ្ធក្ខជាយិទំ ធម្មំ ។
 សក្កវត្តា សក្កប្បដិ ឯកោ វិមលោ អហ្ម
 សក្កវេទនា ធម្មតោ មហេសិលោ ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ឥសិស្សោ វិមាត្តាចិ អង្គិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្មិកាតា កាតិ ភុទ្ធស្ស សាសានិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា កោណ្ឌបុប្ផិយោ មហេសិលោ
 កជាយោ អកាសិក្កាតិ ។

កោណ្ឌបុប្ផិយធម្មបទានំ សង្កំ ។

កោណ្ឌបុប្ផិយធម្មបទានំ ទី ៨

(១០៨) ខ្ញុំឃើញស្ថាប្រាណៈ ដែលទ្រង់ជាប់ទុក ប្រដាប់
 ដោយគ្រឿងអលង្ការឆើតឆាយ ហើយលើសពីតាមលំដាប់ នៃ
 ស្ថាប្រាណៈ របស់ព្រះមហេសិលោព្រះនាមវិបស្សិ ។ ខ្ញុំបាន
 ឃើញថាស្ថាប្រាណៈ បដិវិកល ហើយប្តូរជាចំរើយស ខ្ញុំជាអ្នក
 មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំ ស្តីស្តាប់ព្រះនាមវិបស្សិ
 ដោយចិត្តរីករាយ ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១ អំពីកថាខ្មែរ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានប្តូរជាង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ មេដា
 វេល នៃកុម្មុយនិស្ត ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧២ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រភ្នំមួយអង្គ ព្រះនាមវិមលៈ ទ្រង់បំប្លែងដោយក្រៅ
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិមាត្ត ៤ ឯង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ចូលសំហើយ ចំរើសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រា ព្រះកោណ្ឌបុប្ផិយធម្ម មានអាយុ បានសម្តែង
 ឱ្យដាច់ខាងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ កោណ្ឌបុប្ផិយធម្មបទានំ ។

សុទ្ធត្ថបិដក បុព្វនិកាយស្ស អបចានំ
នវិមំ អាណាទាយកន្តោរាបទានំ

[១០៧] អាណាភំ មយោ ធិដ្ឋំ សិទ្ធិមោ លោកតទ្ធិយោ
បារេមិ បធុវិ សត្វំ កេវលំ វស្សំ វសិ ។
កិលេសា ឈាមិតា មញ្ញំ កវំ សទ្ធេ សម្មហតា
បារេមិ អដ្ឋិមំ ទេហំ សម្មាសម្មទ្ធសាសនេ ។
សត្វវិសេ វិគោ កម្សេ អរោសិ ទតុរោ ជនា
សមន្តវុណា ធាម ចក្កវត្តិ មហាទ្វលា ។
បដិសន្តិទា ចតស្សា វិហោត្តាមិក អដ្ឋិមេ
ចន្សភិញ្ញា សន្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
វត្តំ សុនំ អាយស្មា អាណាទាយកោ ដេវោ
វសា កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អាណាទាយកន្តោរាបទានំ សម្មំ ។

សុទ្ធត្ថបិដក បុព្វនិកាយ អបចាន
អាណាទាយកន្តោរាបទានំ ទី ៧

(១០៧) ខ្ញុំបានឆ្ងាយដើរភាពាវ ដល់ព្រៃសិទ្ធិ ជាលោក-
ភត្ត (ដោយកុសលកម្មនេះ) ខ្ញុំប្រទ្រង់ដែលដំបាំងមូលនេះ ។
ខ្ញុំដុតបំផ្លាញកិលេសាដំបាំងច្បាយ កតតាំងអស់ ខ្ញុំជកោល
ហើយ ខ្ញុំប្រទ្រង់កាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា យេសំ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកថា ២៧ អំពីកថ្យនេះ ខ្ញុំបាន
កើតជាស្តេចចក្រភត្តិ ៤ ជាភិ ព្រះនាមសមន្តវុណាដូចគ្នា
ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសន្តិទា ៤ វិហោត្ត ៨ និង
អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំង
សាសនា យេសំព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានច្រតិបត្តិហើយ ។
បានពូជ ព្រះភាពាទាយកន្តោ មានកាយ បានសម្ព័ន្ធក្នុង
ភាពាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បចំ អាណាទាយកន្តោរាបទានំ ។

ទស្សន៍ បាបនិវាវិយត្តោបទានំ

[១១១] តំស្សស្ស វា កកវតោ ទេវទេវស្ស តាទិទោ
 ឯកច្ចតំ មយា ទិទំ វិច្ឆសទ្ទេន ទេតសា ។
 ទិវុតិ កោតិ មេ ទាបំ កុសលស្សចសឡនា
 អាសាសេ ទត្តិ ទារទ្ទិ បុព្វកម្មស្សិទិ ផលំ ។
 ទវិមំ វត្តតេ មយ្ហិ កវំ សទ្ធេ សម្មហតា
 ទារមិ អទ្ទិមិ ទេហំ សង្គសម្ពុសាសនេ ។
 ទ្វេនវុតេ វតោ កម្មេ យំ ទត្តមទទិ តនា
 ទុក្ខតិ ទាភិជាទាមិ ទត្តនានស្សិទិ ផលំ ។
 ទ្វេសត្តតិ វតោ កម្មេ អដ្ឋាសីសុ ផនាទិទា
 មហានិទាននាមេន វាជាទោ ទត្តវត្តិទោ ។
 មជិសម្ពិទា មតស្សេ វិមោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
 ទធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនទ្ទិ ។
 វត្តិ សុទិ អាយស្មា ទាមទិវិយោ វេហេ វតោ
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បាបនិវាវិយត្តោបទានំ មទ្ទិ ។

បាបនិវាវិយត្តោបទាន ទី ១១

[១១១] ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លាបានថ្លាជ្រះច្រមុច ផល់គ្រោះហាន
 គ្រោះគ្រោះទាមគិស្សៈ ជាទៅតា របស់ទៅតា ជាតាទិ
 បុគ្គល ។ ខ្ញុំបានយាត់អំពើបាប ហើយចំពេញតែអំពើកុសល
 ទៅតាតែអំពើទ្រេត (ឱ្យខ្ញុំ) ឮដីតាកាស នេះជាផលនៃ
 បុព្វកម្ម ។ ភពជាទីចម្រើនរបស់ខ្ញុំ តំពុន់ប្រព្រឹត្តទៅ ភព
 ទាំងអស់ខ្ញុំបានតាសវិលវិលទោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់ភពកាយ
 ជាទីចម្រើន ក្នុងសាសនា នៃព្រះសង្គសម្ពុ ។ ក្នុងកម្សិ
 ៧៦ អំពើកម្សិ នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ថ្លាជ្រះច្រមុច ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការថ្លាជ្រះ
 ច្រមុច ។ ក្នុងកម្សិ ៧៦ អំពើកម្សិ នេះ ខ្ញុំបានកើតជះស្តេច
 ចក្រកន្តិ ៨ ជាតិ ជាតំជាតំនេះ គ្រោះទាមហានិទាន ។
 បដិសម្ពិទា ២ វិចារុ ៨ ទិដិអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានថ្លា គ្រោះបាបនិវាវិយត្តោ មានកាយ បានសម្រួលខ្លួនជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បាបនិវាវិយត្តោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស គម្ពោធនំ

ទុក្ខានិ

កណ៌កាណោ មិទេសត្វ កិកណ៌ ភារណោ ធម៌
និកុណ្ណិកុដ្ឋិ នកោណោ សលន្សោ ធម៌ កុរុណ្ណាកោ
អាណារណានិ វាចត្វា អដ្ឋតាឡិស តាថកា ។

កណ៌ការច្បងវិញ្ញោ ៥នីសនិមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ គម្ពោធនំ

ទុក្ខានិ

កណ៌ការច្បងវិញ្ញោ ១ មិទេសច្បងវិញ្ញោ ១
កំកុណ៌កច្បងវិញ្ញោ ១ កណ៌វិញ្ញោ ១
និកុណ្ណិកច្បងវិញ្ញោ ១ ទទេតាយកកច្បងវិញ្ញោ ១
សលន្សោវិញ្ញោ ១ កោណ្ណច្បងវិញ្ញោ ១
កណ៌តាយកកច្បងវិញ្ញោ ១ បាចនិកវិញ្ញោ ១

មានតាថា ៤៨ ។

ចម្លី កណ៌ការច្បងវិញ្ញោ ទី ៤១ ។

ពារីសតិមោ ហត្ថវិគ្គោ

បឋមី ហត្ថិទាយកល្ហោបទានំ

[១១១] សិទ្ធកុស្យ កតវតោ ធិបទិទ្ធស្ស តាធិបោ
 ធាតសេដ្ឋោ មយោ ធិន្តោ ភ្នំសាធិន្តោ ទុរុទ្ធកោ ។
 ទុក្ខមត្តំ អនុកោមិ សន្តិបទមនុក្ខរំ
 ធាតទានំ(១) មយោ ធិន្តំ សព្វលោកហិតេសិបោ ។
 ធាតុទុរុតេ វតោ កាប្បេ យំ ធាតមទទិ តទា(២)
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ធាតទានស្សិទិ ដលំ ។
 អដ្ឋសត្តិកាប្បដ្ឋិ សោធស្សសាសិសុ ទត្តិយោ
 សមន្តចាសាធិកា ធាម ចក្កវត្តំ មហាទូលា ។
 ចជិសម្ពិទា ចតសេនា វិមោក្ខាមិ ច អដ្ឋមេ
 ចធម្មិកញា សច្ចិកតា កាតិ ទុក្ខស្ស សាសនន្តិ ។
 វត្តិ សុទិ អាយស្មា ហត្តិទាយកោ ដេវោ វតោ
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ហត្ថិទាយកល្ហោ អទានំ វេទន្តំ ។

១ ធិ. អទានំ ។ ២ ធិ. កាមវេទន្តំ ។

ហត្ថិវិគ្គ ទី ២២

ហត្ថិទាយកល្ហោបទាន ទី ១

[១១១] ខ្ញុំបាទថ្វាយដំរីជ្រៃសិរី មានក្នុង មានកម្លាំង
 ព្យាយាមក្លាហាន ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធកុៈ ថា
 អំពាវសត្វជើងពីរ ថាភាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំបាទខ្ញុំប្រយោជន៍
 ដ៏ទុក្ខម អិសិទ្ធិបទដ៏ជ្រៃសិរីនេះ ព្រោះខ្ញុំបាទថ្វាយដំរី
 ដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ស្វែងរកផ្លូវប្រយោជន៍ ដល់សត្វលោក
 ទាំងពួង ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧៤ អំពីកថាខ្មែរ ក្នុងកាលនោះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាទថ្វាយដំរី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
 នេះជាដល់នៃការថ្វាយដំរី ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧៤ ខ្ញុំបាទកើតជា
 ស្តេចចក្រភ្នំ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាហិតិកៈដូចគ្នា
 ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៤ និង
 អភិក្ខា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យពាក់ព្រល់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទថ្វាយ ព្រះហត្ថិទាយកល្ហោ មានកាយ បាទសម្ពុទ្ធផ្លូវ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ហត្ថិទាយកល្ហោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ
ទុតិយំ បាណិទាយកណ្ណបទានំ

[១១២] អរត្តិកស្ស ណាយំ ទោ(១) មេត្តចិត្តកថស្សិទោ(២)

ឧទ្ទស្ស កតិកស្ស	តទាសិ ចាទិ មហំ ។
តេឧ កម្មេឧ និបទិទ្ធ	លោកាដេដ្ឋ ឧភសក
និទ្ធាយាទំ ឧទុកោមិ	បុព្វកម្មស្សិទំ ផលិ ។
ឧត្ថុទ្ធាតេ ឧតោ កម្មេ	យំ កម្មមការិ តទា
ទុក្ខតិ ទាភិជាទាមិ	ចាទិស្ស ឧទិ ផលិ ។
សត្តសត្តតិទោ កម្មេ	អដ្ឋ អាសិសុ ទុតិយោ
សុយាទា ទាម ទាមេឧ	ឧក្កវត្តិ មហាទ្វលា ។
ចនិសម្ពិទា ទោសេស្ស	វិហាត្វាចិច អដ្ឋិមេ
ឧទ្ធហិក្ខា សទ្ធិកតា	កតិ ទុក្ខស្ស សាសនទ្ធិ ។

ឧត្ថិ សុទិ អាយស្សា ចាទិទាយកោ ថេរោ ឧហា
កាជាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

ធានិកាយកណ្ណស្ស ឧបទានំ ធាន្តំ ។

១ ឧ. វិណិទោ ។ ២ ឧ. ចិត្តកថស្សិទោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ
បាណិទាយកណ្ណបទានំ ទី ២

[១១២] ខ្ញុំបាទ ព្រះស្រីស្ស ករណីនៃផលវិសិ អ្នកមានមេត្តា-
ចិត្ត មានមហិមា ទៅក្នុងព្រៃ ចម្រើនយោគ ចម្រើនចម្រើន ។
បដិច្ចព្រះអង្គជាតំជាតិសត្វជើងពីរ ជាល្បីក្នុងលោក ជា
ឧភសកៈ ខ្ញុំតែងបាទទទួលស្តាយជាទីទូ ដោយកម្មនោះ
នេះជាផលនៃបុព្វកម្ម ។ ក្នុងកម្មទី ៧៤ អំពីកម្មនេះ ក្នុង
កាលនោះ ព្រោះបាទុវិសេខ្ញុំបាទធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃស្សករណី ។ ក្នុងកម្មទី ៧៧
អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបាទកើតជាស្តេចប្រក្រតន្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាម
សុយានៈជ្ជត្តា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសក្កិទា ២
វិហាកុ ៨ ឧទិអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឲ្យជាតំច្បាស់ហើយ
តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទព្រះ ព្រះបាទនិទាយកន្លោះ មានអាយុ បាទសម្តែងខ្ញុំ
នាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ធានិកាយកណ្ណបទានំ ។

ធាតុយំ សព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ

(១១៣) វេស្សក្ខ ឆាម កក្ក កិក្កុស ធុប្បុក្កុតោ
 ធរសេតិ អវិយសទ្ធានំ ធិត្តាមេត្តោ មហាជនំ ។
 វរមក្ការុញ្ញបត្តាម្មិ សម័តិ អកមាសហិ
 សោហំ ធិសិន្ធុកោសត្តោ ធម្មំ អស្សោសិ សត្តុចោ ។
 កស្សហំ ធម្មំ សុត្វាទ ធរវលោកំ អកច្ចហិ
 តិស កម្មាទិ ធរវេស្ស អវសី តត្ថហំ បុរេ ។
 ឯកត្តិសេសីតោ កម្មេ យំ សញ្ញាមលកិ តតា
 ទុក្កតិ ឆាកិជាឆាមិ សព្វសញ្ញាយំនំ ផលំ ។
 ធាតុសម្មិ ឥតោ កម្មេ ឯកោ អាសី ជតាធិតោ
 ឯកផុស្សិតតាមោវ ធក្កវត្តិ មហាព្វលោ ។
 ចជិសម្មិទា ធកស្សោ វិមោក្កាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធរ្យកិញ្ញា សដ្ឋិកោតា កតំ ពុទ្ធស្សសាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សព្វសញ្ញាកោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្កាតំ ។

សព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ សម្មំ ។

សព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ ទី ៣

(១១៤) ព្រះបាទព្រះរាជព្រះនាមវេស្សក្ខ មានកិក្កុសធុ
 ចោមកេមទ្រង់សម្រែងអវិយសទ្ធា ញ៉ាំងមហាជនឱ្យលេត់ទុក្ខ ។
 ខ្ញុំផល់ឱ្យសេចក្តីករុណា បានទៅកាន់ទីប្រជុំ ខ្ញុំនោះអង្គុយ
 ស្តាប់ធម៌របស់ព្រះសាស្តា ។ លុះខ្ញុំស្តាប់ធម៌របស់ព្រះសាស្តា
 នោះហើយ ក៏បានទៅកាន់ទៅលោក ខ្ញុំនៅក្នុងប្លុកនីទៅ
 លោកនោះ អស់ ៣០ កម្ស ។ ក្នុងកម្សទី ៣១ អំពីកម្សនោះ
 ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឱ្យសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃសព្វសញ្ញា ។ ក្នុងកម្សទី ២៦
 អំពីកម្សនោះ ខ្ញុំបានគិតជាស្តេចចក្រតន្ត្រីមួយអង្គ ជាចំជាងជន
 ព្រះនាមឯកផុស្សិតៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ក ៨ និងអកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ មានអាយុ បានសម្រែងឱ្យគាត់
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

រាប់ សព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បញ្ញត្តិ ឯកសញ្ញាករោបទានំ

(១១២) ទុមក្កេ បិសុក្ខលីកំ លក្ខិំ និស្វាទ សន្តុខោ
 អញ្ញលី បក្កហេត្វាទ បិសុក្ខលី អវុទ្ធិហិ ។
 ឯកក្ខិសេ ឥតោ កាខ្សេ យំ សញ្ញមលកិ កណ
 ទុក្ខតំ ធាកិជាធាមិ កុទ្ធក្វជាយិនិ ផលំ ។
 បញ្ចវិសេ ឥតោ កាខ្សេ ឯកោ អាសី ផណធិហោ
 អមិកាកោតិ ធាមេទ ទក្កវត្តិ មហេត្វលោ ។
 បដិសក្កិណ ទកស្សោ វិហោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
 ទធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ កុទ្ធស្ស សាសទន្តិ។
 ឥតិំ សុទិំ អាយស្មា ឯកសញ្ញាកោ ដេវេ
 ឥហ កាថាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

ឯកសញ្ញាករោស្ស អបទានំ សច្ចំ ។

បញ្ញមំ វិសិសញ្ញាករោបទានំ

(១១៥) ទេទន្តិំ សតវិសិវ បិកវិសិវ កាលុមិ
 ក្សក្សសកិវ បវិ សុជាតិ មទ្ធកន្តិវ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឯកសញ្ញាករោបទាន ទី ៤

(១១២) ខ្ញុំឃើញសំពត់បង្កិក្ខុល ដែលទើបលើចុងឈើ
 ក៏ឆ្លងអញ្ជាញវាយសំពត់បង្កិក្ខុលដល់ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកម្ម
 ទី ៣១ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 នូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នោះជាផលវៃធាតុបូជា ។
 ក្នុងកម្មទី ២៨ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្លុចប្រកត្តិ
 មួយអង្គ ជាធំជាងផទ ព្រះចោមអមិធាកៈ ច្រើនជាងគ្រប់
 ច្រើន ។ បដិសម្ភិកា ៤ វិហោក្ខ ៨ និងកិញ្ញា ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះគុ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកសញ្ញាករោ មានកាយ បានសង្កេតនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្រើន ឯកសញ្ញាករោបទាន ។

វិសិសញ្ញាករោបទាន ទី ៥

(១១៥) (ខ្ញុំបានឃើញ) ព្រះសុជាតសម្មុទ្ធ ច្រើនជាងស្មើច្រើន
 ដូចព្រះកោតិក្សដែលទើបនឹងរះ ឬដូចព្រះចន្ទ្រពានស្មើល្បឿន
 ព្រះអង្គប្រសើរ ដូចគ្នាទាំងនឹងគោរុសក ក្រង់ចន្ទ្រវិទ្ធា ។

បញ្ជី វិសិសញ្ញាប្រធាន

ពុទ្ធស្ស អាណាថា រសា ជនរតេ ចតុក្កន្តរេ
 វិសេ ចិត្តិ ចសារទេត្វា កក្កដ្ឋិ សក្កម្មិ វេណធម៌ ។
 ធរសេសេសុ កក្កេសុ កុសលំ កាវតិ មយា
 ភេទ ចិត្តប្បសរទេន ពុទ្ធានុស្សតិយោចិច ។
 តិវកក្កសារាស្សភោ យំ សញ្ញាមលកំ ភតា
 ទុក្ខតិ យាភិយាចិ ពុទ្ធសញ្ញាយំទំ ដលិ ។
 សក្កចញ្ញាសក្កម្មិ ឯកោ អាសិ ជនាទិចោ
 សុជាតោ យាម យាមេន ចក្កវត្តិ មហាទុលោ ។
 ចដិសត្តិទា ពតស្សោ វិវេណក្កាចិច អដ្ឋិម
 ចន្ទវិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា វិសិសញ្ញាភោ វេណ ឥវា
 កតាយោ អភាសិត្តិ ។

វិសិសញ្ញាប្រធាន បញ្ជី ១

វិសិសញ្ញាប្រធាន ១៨

កតុភាពរបស់ប្រាជ្ញាដោះ រឿងក្នុងចន្លោះ ខ្ញុំធ្វើចិត្ត
 ឱ្យជ្រះថ្លាក្នុងស្ម័គ្រចិត្ត ក៏បានទៅរករយក្នុងវាសនា អស់
 មួយពយ្យ ។ ក្នុងកម្មទាំងឡាយដ៏សេស ខ្ញុំបានធ្វើកុសល
 ដោយចិត្តជ្រះថ្លាដេរដេរ ដោយករណីកុទ្ធកុលដេរ ។ ក្នុង
 កម្មទី ៣០.០០០ កំពើកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ប្រាមហេតុ
 ដែលខ្ញុំ បានទូរសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃសេចក្តីសំភាល់ក្នុងប្រាជ្ញា ។ ក្នុងកម្មទី ៨៧ កំពើកម្ម
 នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រាជ្ញា មួយអង្គ ជាធំជាងដទៃ
 ព្រះនាមសុជាត ទ្រង់នាមក្សត្រិស ។ បដិសម្តិតា ៤
 វិចារក្ខ ៨ ឯកកំពើ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ប្រាជ្ញា ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យាបាល ប្រវិសិសញ្ញាភោ មានកាយ បានសម្តែងឱ្យ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

បញ្ជី វិសិសញ្ញាប្រធាន ១

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

ឆៃដ្ឋី សន្និធិព្រោបទានំ

[១១៦] អស្សុត្តេ ហរិវោកាសេ សិវុទ្ធស្និធិ ចានមេ
 ឯកំ ពុទ្ធកតំ សត្វំ អលកិកំ ចជិស្សតោ ។
 ឯកន្តិសេ ឥតោ កម្មេ យំ សញ្ញាមលកិ តណ
 តស្ស វសញ្ញាយ វាហសា ចត្តោ មេ អាសវក្កាយោ ។
 ឥតោ តេសកច្បន្តិ វណិទោ យាម ទត្តិយោ
 សត្តរកណសម្បន្នោ ចក្កវន្តិ មហាឡលោ ។
 ចជិសន្តិទា ធម្មស្សោ វិហោត្តាចិក អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្និកតា កតំ ពុទ្ធស្ស លាសទន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា សន្និទោ វេរោ ឥតា
 កាថាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

សន្និធិព្រោបទានំ សម្ពុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

សន្និធិព្រោបទាន ទី ៦

[១១៦] ខ្ញុំមានស្មារតីបាទនូវសញ្ញាមួយ ដែលគាំទ្រនៅ
 ក្នុងព្រះពុទ្ធ គ្រងដើមអស្សុត្តិក្ស ដែលមានស្មើទៀត ដូ
 ម្យ៉ាងទ្រុឌទ្រុល ។ ក្នុងកម្មវិធី យាម អំពីកម្មវិធីនេះ ក្នុងកាល
 នោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាទនូវសញ្ញា ខ្ញុំដល់នូវការអស់
 ទៅនៃតាសវិ ដោយអំណាចនៃសញ្ញានោះ ។ ក្នុងកម្មវិ
 ធីតា អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំបាទកើតជាស្តេចក្រព្រះ ព្រះនាមវិធី
 គ្រងចិប្បណិដាយវាវ វេ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 ចជិសន្តិទា ៤ វិហោត្ត ៨ មិនអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឲ្យ
 ជាតំប្បសំហើយ គាំទ្រសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទ
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទពុទ្ធា ព្រះបដិមន្តោ មានកាយុ បាទសវន្តិទុវភាថ

គាំទ្រនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សន្និធិព្រោបទាន ។

សង្គម ពាលវណ្ណទាយកញ្ជោបទាន

[១០៧] ពាលវណ្ណំ មយា និដ្ឋំ តិស្សស្ស ទិព្វទក្កុយោ
 តិដ្ឋំ ទិព្វាចទន្តាយ ចវិទ្យុហោចសន្តិយា ។
 សន្និព្វាចេមិ កកក្កិ ទោសក្កិញ កុដុត្តរី
 ទិព្វាចេមិ ទ ខោហក្កិ ពាលវណ្ណស្សនិ ដលី ។
 កិលេសា ឈាបិកា ចយ្ហំ កវំ សទ្ធេ សម្មហតា
 ធារេមិ អន្តិមិ ទេហំ សម្មាសម្មុទ្ធសាសនេ ។
 ទ្រេទុវុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ កម្មមករិ កដា
 ទុក្ខតិ ចាភិជាចាមិ ពាលវណ្ណស្សនិ ដលី ។
 តេសដ្ឋិដ្ឋិ ឥតោ កាច្យេ មហាកមសធាមតោ
 សត្តរកមសម្បន្នោ ទក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 ចដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិខោទ្ធាបិទ អដ្ឋិមេ
 ទន្សកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥតុំ សុទ្ធិ អាយស្មា ពាលវណ្ណធាយកោ ថេរោ
 ឥតា តាជាយោ អកាសិទ្ធាភិ ។

ពាលវណ្ណទាយកញ្ជោស្ស អចានំ សម្ពំ ។

ពាលវណ្ណទាយកញ្ជោបទាន ទី ៨

[១១៧] ខ្ញុំបានថ្វាយអ្វីតស៊ូកតោន ដល់ព្រះបម្ភុខ ព្រះ
 នាមធិស្សៈ ប្រសិនបើខ្ញុំចុក ដើម្បីរលត់កម្លោះ ឆិរិក្រប់
 សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយ ។ ខ្ញុំបានរំលែកភ្នែកនេះផង ភ្នែក
 ទោសៈផង រំលែកភ្នែកមាហារះផង ដែលជាភ្នែកក្លៅក្រលែង
 ជាងនោះ នេះជាដល វៃអ្វីតស៊ូកតោន ។ ខ្ញុំដុតជុំវិញ
 កិលេសាទាំងឡាយ តាមរំលែកទាំងអស់ ខ្ញុំប្រឡងឆន្ត
 កាយជាច្រើន ក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុង
 កម្មវិធី ៧៦ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដលវៃអ្វីត
 ស៊ូកតោន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៦៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចប្រគង្គ មួយគង្គ ព្រះនាមមហាករៈ ប្រង័វប្រដំណី
 ដោយតែវ វ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិស្ឋិតា ២
 វិហាកុ ៧ ឆន្តិកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតំទ្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្វថា ព្រះពាលវណ្ណទាយកតោ មានកាយ បានសម្តែង
 នូវភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចម្ល ពាលវណ្ណទាយកញ្ជោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មគោ
អដ្ឋមិ អកុសលញ្ញាណញ្ញាណបទានំ

[១១៤] កុសាដកំ កហោត្វាទ ឧបជ្ឈាយស្ស ចារុបេ(១)

មន្តញ្ច អនុសិទ្ធាមិ	កណ្តុកេធស្ស(២) ចត្តិយា ។
អនុសិ វិវជំ ពុទ្ធិ	អាភុតិចំ បដិក្កហំ
ឧសភំ ចវិ អក្កំ	វិស្សិ ពុទ្ធិ កដ្ឋក្កមិ(៣) ។
កុសាដកំ បត្តិវតិ	អក្កមន្តំ ឧត្តមិ
សមុក្កតិ មហាវិ	លោកដេដ្ឋិ ឧសភំ ។
ទិស្វា តិ លោកមដោតិ វិមលំ ធនុសន្តិកំ	
អវិទ្ធិ សត្តុទោ មាទេ	វិច្សសន្នេទ ចេតសា ។
កត្តុវុកេ វិគោ កាម្យេ យំ អបាសិ កុសាដកំ	
នុក្កតិ ឆារិជាឆារិ	កុសាដកស្សិទំ ដលំ ។
សន្តត្តិសេ វិគោ កាម្យេ ឯកោ អាសិ ជនាទិចោ	
សុទដោ ឆារម ឆារេទ ចក្កវត្តិ មហាពុលោ ។	

១ ម. ឧបជ្ឈាយស្សហំ ធម្ម ។ ២ ឧ. ឆ្មា កេធស្ស ។ ៣ ម. ធនុក្កមិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគោ
អកុសលញ្ញាណញ្ញាណបទានំ ទី ៧

[១១៥] ខ្ញុំយកសាវកាក្រក់ (សាវកសាច់ក្រាស់) ហើយ
សិក្សាមន្ត ក្នុងភាវីមុខនៃព្រះបុព្វបុរស ដើម្បីដល់នូវការ
ទង្វើយន្តិកា ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមនិស្សៈ ទ្រង់
ប្រោសចាកធូលីធីតាលេស ដូចម្តេចនូវគ្រឿងយូរជា ព្រះអង្គ
ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរលើសលុប ទ្រង់ប្រោសដីនៃនូវសច្ចៈ ។ ដូច
ជាធីតាលេស ។ លុះខ្ញុំបានឃើញព្រះមហាវិះ ជាគោរពដ៏ខ្ពង់
ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ជាយូរក្នុងលោក ជាពន្ធសកៈ ទ្រង់ជាដំណាក់
សាវកនិកាក្រក់ ដែលខ្ញុំក្រាលហើយ ព្រះអង្គបំភ្លឺលោក
ដូចព្រះចន្ទ ទ្រង់ប្រោសចាកមន្តិល បានថ្វាយចង្កឹមព្រះបាទ
លេសព្រះសាស្តាវាយចិត្តជ្រងុំ ។ ក្នុងកថា ៥២ អំពីកថា
នេះ ប្រោសចាកនូវដែលខ្ញុំបានថ្វាយសាវកាក្រក់ ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់មន្តនិ ទេជាដែលខែការថ្វាយសាវកាក្រក់ ។ ក្នុង
កថា ៥៧ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានគិតជាស្តេចចក្រកន្តិមួយអង្គ
ជាដំណើរនៃ ព្រះនាមសុទ្ធាៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

ឧបិសម្ព័ន្ធ សប្បិទាយកត្តោបទានំ

បដិសម្ព័ន្ធ ៤ តស្សោ វិណេត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ តុទ្ធស្ស សាសនម្ហំ ។
 ឥត្តំ សុដំ អាយស្សា អក្កន្តសញ្ញាកោ ថេរោ
 ឥហ តាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

អក្កន្តសញ្ញាស្មេស្ស ឧបទានំ ធម្មតំ ។

ឧបិមំ សប្បិទាយកត្តោបទានំ

(១១៧) ទិសិដ្ឋោ ចាសាធរេ ធារិកណបុរាត្តតោ
 ត្យាដិទំ សមណំ ទិស្វា អតិធាមេសហំ យរិ
 ទេវិដ្ឋិ មហារិ ទេវទេវំ ទណសកំ
 សព្វកេសំ មយោ ទិដ្ឋិ សិទ្ធតុស្ស មហេសិទោ ។
 ឧស្សទ្ធធរជំ ទិស្វា វិទ្យសន្ធមុច្ឆិទ្ធិយំ
 វិនិទ្ធា សត្តនោ ចានេ អនុសិសារយិ មុនេ ។

សប្បិទាយកត្តោបទានំ ទី ៧

បដិសម្ព័ន្ធ ៤ វិហាតុ ៨ ទិវិកកិញ្ញា ៦ នេ ខំបុនេធ្វើឱ្យ
 ដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខំបុន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជា ព្រះអក្កន្តសញ្ញាស្មេ មានពាយុ បានសិទ្ធិខ្ពស់
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ធម៌ អក្កន្តសញ្ញាស្មេបទាន ។

សប្បិទាយកត្តោបទានំ ទី ៨

(១១៨) ខំអភិយក្កវុទ្ធសាទេមិប្រសេវ មានក្កតាភិ
 ពោមរោម បុនយើញព្រះសមណៈជាមហាវិរៈ ជាទេវតា
 ដ៏ក្រៃលែង ជាឧកសកៈ ទ្រង់មានការពារ ស្តេចចូលមក
 ជិត ខំក៏នាំមកកាន់ផ្ទះ ខំបុនភ្ជាប់សប្បិទិវិប្រតិ ដល់
 ព្រះសិទ្ធតុមហេសិ ។ ខំយើញ (ព្រះអង្គ) មានក្រវល់
 ក្រវាយរាត្រីហើយ បានមុខត្រងស្រស់ចស់ ក៏ផ្ទុយ
 បង្ខំព្រះបាទរបស់ព្រះហស្តា ហើយដើរទៅភាគបុរេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបសម្ព័ន្ធ

ទិស្វា មិ សុបសទ្ធន្តិ ឥន្ទិយោ ចារមី កតោ
 ធាតុ អត្តក្កមី វិហោ ហិសរាជានី អម្ពុរេ ។
 ធាតុច្រើន ឥតោ កាច្យេ យំ នាទមទនី តតា
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ សច្ច្យតេលស្សនិ ដលី ។
 ឥតោ សត្តរសេ កាច្យេ ទុតិទេវសចាមកោ
 សត្តរតទសច្ច្យោ ធម្មវត្តិ មហាធាលោ ។
 បដិសម្ព័ន្ធា ចតស្សោ វិហោក្កាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មវត្តិកា សច្ឆិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស លាសទន្តិ ។
 ឥន្ទិ សុទ្ធិ អាយស្មា សច្ច្យធាយកោ ដេវោ
 ឥតា កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សច្ច្យតាយក្កេស្ស ឧបសម្ព័ន្ធ សម្ព័ន្ធ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបសម្ព័ន្ធ

ព្រះវិសមណៈ ទ្រង់ដល់នូវគ្រើយខែច្រូង ទ្រង់ឃើញខ្ញុំនោះ
 មានសេចក្តីជ្រេថ្លាស្មោះ ក៏ហោះទៀងកាន់អាកាស ដូច
 ស្តេចហង្សហើរទៅឮដីអាកាស ។ ក្នុងកថាទី ៧២ អំពីកថា
 នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដល់ខែការថ្វាយទានប្រើ ។
 ក្នុងកថាទី ១៧ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រាសាទ
 មួយអង្គ ព្រះនាមទុតិទេវៈ ទ្រង់បរិច្ចារិដោយវិវា ៧
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ព័ន្ធ ២ វិហោក្ក ៤ ធាតុ
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសេច្ច្យតាយក្កេស្ស មានកាយ បានសម្តែង
 នូវភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 បដិ សច្ច្យតាយក្កេស្ស ។

ទស្សី បាធិវិញ្ញាណញ្ញាណទាន

[១២០] ចិយនស្សិស្ស កកវតោ ធម្មំ គោតិ មយោ

ធម្មកេហិ ចធម្មំ	វិញ្ញាណញ្ញាណ ។
កាមំ វិជ្ជាមន្តាយ	កុសលស្សបសម្បទា
កិលេសានំ មហាយាយ	មហិ សត្តសាសនេ ។
វិញ្ញាណ ឯកានសេ កកវតោ	អភិគោតិ វិស្សតោ
សត្តានុសម្បទោ	ធម្មតិ មហាគុណេ ។
ចធម្មិកា ធម្មស្ស	វិញ្ញាណញ្ញាណ អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកា	កតំ ពុទ្ធស្សសាសនច្ចិ ។
វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ	ចាធិវិញ្ញាណ វេទេ វិញ្ញាណ
កាយោ មហាសិទ្ធិតិ ។	

បាធិវិញ្ញាណញ្ញាណ ធម្មតំ ធម្មំ ។

បាធិវិញ្ញាណញ្ញាណទាន ទំ ១០

[១២០] ចុំជ្រាវច្រើន ចុំចុំដោយដើមចុំ ជា

ត្រូវការការប្រយោជន៍កម្រិត ដើម្បីត្រូវបានគ្រោះការគ្រោះ
 តាមប្រយោជន៍ ។ ចុំត្រូវបានគ្រោះការប្រយោជន៍ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ដល់ការវិវឌ្ឍន៍ចុំ ដើម្បីលាបចំនុំវិញ្ញាណ
 ចំនុំចុំ កុសលសាសនាគ្រោះសាស្ត្រ ។ កុសលច្រើន ១១
 កិច្ចការនេះ ចុំត្រូវបានគ្រោះគ្រោះ គ្រោះតាមអដ្ឋិមេ
 ច្រើនច្រើនដោយកែ ៧ ប្រការ មានកម្រិតច្រើន ។
 ចធម្មិកា ៤ វិញ្ញាណ ៨ កិច្ចការ ៦ នេះ ចុំត្រូវបាន
 ជាប់ចុំដោយ ចំនុំវិញ្ញាណ របស់គ្រោះ ចុំត្រូវ
 ច្រើនច្រើន ។

ចុំត្រូវបាន គ្រោះចុំវិញ្ញាណ មានកាយ ចុំត្រូវបាន

គាត់ចំនេះ ដោយប្រការផ្សេង ។

ចំ បាធិវិញ្ញាណញ្ញាណ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុក្ខានំ

ហត្ថិ ចានចិ សទ្ធក្ស ឯកសញ្ញិ ធនិ សិយោ(១)
សន្និគោ កាលវណ្ណិ(២) ធន ឥដា ឯកន្តសញ្ញា(៣)
សម្បិ ចាចធិវិ ធន កតុច្បញ្ញាស កាថកាតិ ។

ហត្ថិវេទ្ធោ ករិសនិមោ ។

១ ឧ. វិសិកា ។ ២ ឧ. កាលវណ្ណិ ។ ៣ ឧ. អន្តន្តសញ្ញិកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុក្ខានំ

ហត្ថិចាយកន្តកថទាន ១ ចានចិចាយកន្តកថទាន ១ សទ្ធក-
សញ្ញាកន្តកថទាន ១ ឯកសញ្ញាកន្តកថទាន ១ វិសិសញ្ញា-
កន្តកថទាន ១ សន្និគោកន្តកថទាន ១ កាលវណ្ណចាយកន្ត-
កថទាន ១ អន្តន្តសញ្ញាកន្តកថទាន ១ សម្បិចាយកន្តក-
ថទាន ១ ចុបធិវិយេកន្តកថទាន ១ ចានភាថ ៥២ ។

ចចំ ហត្ថិវេទ្ធ ទំ ២២ ។

ឆើសធីមោ អាណម្ពនទាយកវិគ្គ

បឋមំ អាណម្ពនទាយកញ្ជោបទានំ

[១២៦] អគ្គនស្សិស្ស កកវតោ លោកដេដ្ឋស្ស តានិទោ

អាណម្ពនំ ឧយោ ធិត្តិ និកនិទ្ធស្ស តានិទោ ។

ធរណី បដិច្ចាមិ វិកុលំ សាកច្បវិ

កលោសុ ក ឥស្សវិយំ វត្តេមិ វសុបាយ ក ។

កិលេសា យាមិកា ឧយ្ហំ កវិ សទ្ធេ សម្មបាតា

កិស្សោ វិជ្ជា អនុច្បត្តា កកិ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥតោ ទ្វេសដ្ឋិកច្បត្តិ ឧយោ អាសីសុ ទត្តិយា

ឯកានស្សិតនាតា តេ ចក្កវត្តិ ឧបាទ្វលា ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិទានក្កាមិច អដ្ឋិមេ

ចឡកិញ្ញា សម្ពិកតា កកិ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្តិ សុតំ អាណស្ស អាណម្ពននាយកោ ថេរោ

ឥមា កតាយោ អកាសិក្កាតិ ។

អាណម្ពនទាយកញ្ជោស្ស កកវតំ ធិត្តិ ។

អាណម្ពនទាយកវិគ្គ ទី ២៣

អាណម្ពនទាយកញ្ជោបទានំ ទី ៤

[១២៧] ខ្ញុំបាទប្រាម្បវិស ផល់ព្រះមានព្រះភាគព្រះ
តាមស្ថានសួរ ជាប្បវិក្កិលោក ច្រើនដ៏ច្រើន ជាដំបូង
ពួកសត្វជើងពីរ ជាតាមបុគ្គល ។ ខ្ញុំគ្រប់គ្រងវិសេសដ៏ចម្រើន
នឹងសាសា ញ៉ាំងស្សវិយយសឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកសត្វផង
លើវិសេសសុបាផង ។ ខ្ញុំផ្តល់វាញកិលេសទាំងឡាយហើយ
កាសិវលើក្នុងកំណើតនៃលោកយើង បាទផល់វិញ ឲ្យ សាស
នាច្រើនព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទធ្វើហើយ ព្រោះកុសលកម្មនេះ ។
ក្នុងកថា ៦២ អំពីកថ្យនេះ ខ្ញុំបាទកើតឯស្ថានប្រកាស យ
យ៉ាង ព្រះនាមកាស្សនៈដូចគ្នា ច្រើននាមក្នុងព្រះ ។
បដិសម្ពិទា ៤ វិ. ៤. ៣ ដំបូងកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យជាប់
ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា ច្រើនព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទច្រើនបង្ក
ហើយ ។

បាទប្រាម្បវិស ព្រះអាណម្ពនិទាយកនេះ មាននាម បាទសម្តែងខ្លួន
ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ អាណម្ពនទាយកញ្ជោបទានំ ។

សុត្តនិបាត បុរាណិយស្ស ធម្មកថា
ទុតិយំ អជីនទាយកញ្ជោបទានំ

[១៦៦] ឯកត្តិសេ វេតោ កាឃ្យេ កណ្តាសន្តារកោ អហំ
 អន្តសំ វិវេទំ ពុទ្ធិំ អាហុតិទំ ធម៌ក្កហំ ។
 ធម្មទណ្ឌំ មយា ធិត្តំ សិទិវោ លោកតទុវោ
 កេន កាឃ្មេន ធិមធិន្ត លោកាធម្មេ ឧភសក ។
 សម្បត្តិ អនុភោគ្វាន កិលេសេ លាមយំ អហំ
 ធាវេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
 ឯកត្តិសេ វេតោ កាឃ្យេ អជិទំ យំ អធាសហំ
 ទុក្កតិ ធាតិជាធាមិ អជិទស្ស វេទិ ផលំ ។
 វេតោ មញ្ញាសកោ កាឃ្យេ រាជា អាសីសុបាយកោ
 សត្តរកេនសម្បន្នោ ធក្កវត្តិ មហាពុលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សេន វិហោក្កាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្ពិកតា កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

សុត្តនិបាត បុរាណិយស្ស ធម្មកថា
អជីនទាយកញ្ជោបទានំ ទី ២

[១៦៦] ក្នុងកប្បទី លទ្ធ អំពិកប្បនេ នុំបុនកើតជាបុរស
 អ្នកក្រាលកម្រាលសម្រាប់គណៈ បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់
 ប្រោសចាកធូលីអិកតៈ នូវទទួលនូវគ្រឿងចូជា ។ នុំបុន
 ថ្វាយកំណត់ស្បែកគ្នា ដល់ព្រះសិទិវោលោកតទុ បតិគ្រ
 ព្រះអង្គជាដំបូងសត្វដើរតិរ ជាប្បវិក្កិលោក ជាឧភសកៈ
 នុំបុនទទួលនូវសម្បត្តិ ហើយដុតចំផ្កាញ ទូក្លាកិលេស
 ដោយកម្មនោះ នុំប្រទ្រង់រាជិកាយជាចិបដុត ក្នុងសាសនា
 របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី លទ្ធ អំពិកប្បនេ ព្រោះ
 ចោតផលនុំ បានថ្វាយស្បែកគ្នា នុំមិនផលស្គាល់ទុក្ខតិ
 នេដាផលនៃការថ្វាយស្បែកគ្នា ។ ក្នុងកប្បទី ៨០ អំពិកប្ប
 នេ នុំបុនកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ គ្រឿងមសុបាយកៈ ទ្រង់
 បរិច្ចណិដោយកែ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា
 ២ វិហោកុ ៨ ធិនិកិញ្ញា ៦ នេះ នុំបុនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ នុំបុនប្រតិបត្តិហើយ ។

ធម៌យំ ទ្រូរធម៌យំឆ្មោបទានំ

ឥត្តិ សុទ្ធិ ភាយស្នា អនិទនាយកោ បេកោ
សហ កាដាយោ អកាសិក្ខាតិ ។
អនិទេយកឆ្មោស្ស អបកនំ សច្ចំ ។

ធម៌យំ ទ្រូរធម៌យំឆ្មោបទានំ

[១២៣] ឱតលុត្រោ ចុវេ អាសិ អនេត្តោ កាណិទេ អហំ
អន្តសំ វិវដំ ពុទ្ធិ អាហុតិចំ បដិក្កហំ ។
មិសចេសិ មយោ ធិញ្ញា វិបស្សិស្សូ មហោសិចោ
សនេវកាស្មិ លោកាស្មិ ឥស្សរំ កាវយោមហំ ។
ឥមិទា មិសនាទេ រតនំ ធិព្វត្ថតេ មម
ធុវេ មេ រតនា លោកេ ធិដ្ឋធម្មស្ស បត្តិយោ ។
តេហំ សាទ្ធ អតិរោមិ(១) មិសនាទស្ស បត្តិយោ
កត្តក្ស មុទុកំ មយំ បញ្ញា ធិបុណវេធិធំ ។
ឯកាទុវេតេ សតោ កាច្យេ យំ មិសមទធំ តនា(២)
ធុក្កតិ បាភិជាបាមិ មិសនាទស្សិធិ ផលំ ។

១ ម. អនុរោមិ ។ ២ ឧ. អហំ ។

ទ្រូរធម៌យំឆ្មោបទានំ ទី ៣

បាទព្វហំ ព្រាមជិទតាយកេន្តេ ហានោយុ បាទសវិច្ឆន្តិវិភាហំ
តាំងនេ វោយប្រការដ្ឋិច្ឆេ ។
ធម៌ ធម៌ទេយកឆ្មោបទានំ ។

ទ្រូរធម៌យំឆ្មោបទានំ ទី ៣

[១២៤] ក្នុងកតមុន ខ្ញុំកើតជាប្រាមប្រើនៅក្នុងព្រះ
បាទឃើញព្រាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកនូវសិក្ខា គួរទទួល
នូវគ្រឿងបូជា ។ ខ្ញុំបាទថ្វាយដុំសាច់ដល់ព្រះវិបស្សិមហោសិ
ខ្ញុំបាទនូវវេស្សុភាព ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។
គេនាំគ្នាប្រើសម្រាប់ខ្ញុំ វោយការថ្វាយដុំសាច់នេះ
គេនាំយ៉ាងក្នុងលោក កើតឡើងដល់ខ្ញុំ វោយចំណែក
នៃវេស្សុច្ឆេ ។ ខ្ញុំប្រសព្វនឹងនូវសត្វលោកទាំងអស់នោះ
វោយចំណែកនៃការថ្វាយសាច់ ខ្លួនរបស់ខ្ញុំទំនំក្នុងដំ ទាំង
បញ្ញា (របស់ខ្ញុំ) ក៏ដឹងនូវហេតុដ៏ល្អិតផង ។ ក្នុងកថា ៧១
អំពីកថ្យនេះ ក្នុងការយោង ព្រាមហេតុវេស្សុខ្ញុំបាទថ្វាយ
សាច់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួនគឺ ទេពោវេស្សុនៃបំសទាន ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបកានំ

ឥតោ កតុក្កកេ កឃេយ្យ ឯតោ អាសិ ជនាចិចោ
 មហាកេហិកនាគោ សោ កក្កាវត្តិ មហាគុណោ ។
 ចជិសម្ពិទា ធមស្សេ វិហោក្កាចិត អដ្ឋិទេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្សសាសនម្ពិទ្ធ ។
 ឥត្ថិ សុទិ អាយស្ស ទ្វេរកនិយោ ថេរោ ឥតា
 កថាយោ ធម្មាសិក្កាតិ ។

ទ្វេរកនិយោ អបកានំ សម្ពុំ ។
 ធម្មមំ ពាណិ ។

បដ្ឋានំ អារក្ខនាយកត្តោបទានំ

(១២២) សិទ្ធកុស្ស កតវតោ វេទិកា កាវិកា(១) មយោ
 អារក្កោ ក មយោ និទ្វោ សុកតប្ប មហោសិនោ ។
 តេន កម្មវិសេសេន ធមស្សេ(២) កយកេរិ
 កុហិក្ខិ ឧបបទ្ធស្ស កាលោ មយ្ហិ នវិជ្ជតិ ។
 ធម្មទ្ធរតេ ឥតោ កឃេយ្យ យំ វេទិ កាយយំ មុវេ
 ទុក្កតិ ធាភិជាធាមិ វេទិកាយ ឥទិ ជលិ ។

១. ឧ. ឃ. ១២៦៧ ។ ២. ឧ. ៩ បស្សី ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកានំ

ក្នុងកប្បទិ ២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានទាក់ទងជាស្រួលចក្រកម្ពុ
 មួយក្នុង ជាតិជាតិជន ព្រះនាមមហាកេហិក ទ្រង់មាន
 កម្លាំងច្រើន ។ ចជិសម្ពិទា ២ វិហោក្ក ៨ និងអតិញ្ញា ២
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់យើង តាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិយើង ។

បានពូជ ព្រះទ្វេរកនិយោ មានកាយ បានសម្រួលខ្លួនតាម
 តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ ទ្វេរកនិយោ អបកានំ ។
 យំ ពាណិ ទំ ១១ ។

អារក្ខនាយកត្តោបទានំ ទី ២

(១២២) ខ្ញុំឱ្យគេធ្វើបង្គំនឹង ក្លាយព្រះមានព្រះកោស ព្រះ
 នាមសិទ្ធកៈ មួយទៀត ខ្ញុំក្លាយការក្បួនចំពោះព្រះសុភម
 មហោសិ ។ ហេតុតែកម្មវិសេសនោះ ខ្ញុំនឹងដែលចូលក៏យ
 ដែលគួរខ្លាច ខ្ញុំដែលកើតក្នុងទិព្វ ។ មិនចេះចាន
 សេចក្តីកំសុងឡើយ ។ ក្នុងកប្បទិ ៨២ អំពីកប្បនេះ
 ព្រះហេតុដែលខ្ញុំ បានឱ្យគេធ្វើបង្គំនឹង ក្លាយព្រះពុទ្ធក្នុង
 កកមុន ខ្ញុំនឹងដែលស្គាល់ខ្ញុំក្នុង នេះជាដែលខ្ញុំបង្គំនឹង ។

បញ្ជី អន្តរាគមន៍

សីលា ជន្មី កម្មវិធី អចរស្សនសយាមកោ
 សក្កាភិក្ខុ មហាទ្វាយ ១
 មជ្ឈិមនិកាយា ចតុស្សន វិហារក្នុងចំ អដ្ឋិចេ
 ជន្មីកិញ្ញា សន្និកតា កតិ កុទ្ធស្សសាសនន្តិ ។
 សីលា សុទ្ធិ អាយស្សា អារក្ខនាយកោ ដើរ
 សីលា តាមយោ អភាសិត្តាតិ ។

អន្តរាគមន៍ អន្តរាគមន៍ សាមី ។

បញ្ជី អន្តរាគមន៍

(១២៨) វិបស្សន្យ កកវតោ អត្តិសាលី អនាសហំ
 ព្យាដិទានញ អារាសិ ឧប្បោទកក្សដិក្ខហំ ។
 តេន កាឌ្មេន យំ មយ្ហំ អន្តរាគមន៍ សុទ្ធិតោ
 ព្យាដាហំ ចារិកាចារិ ធុញ្ញកម្មស្សន្តិ ដលី ។
 ឯកទុក្ខេ ឯតោ កាច្យេ យំ សាលមននី កនា
 ទុក្ខតិ ចារិកាចារិ អត្តិសាលាយិនី ដលី ។

អន្តរាគមន៍ ទី ៤

ក្នុងកម្មវិធី ៦ អំពីកម្មវិធី ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចក្រភ្នំមួយ
 អង្គ ព្រះនាមអបសរុទៈ ទ្រង់បិណ្ឌិដោយកែ ៧ ប្រការ
 បានកម្រិតច្រើន ។ បដិសម្ពិទ្ធ ៦ វិហារ ៨ ឯងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ចាំសាលា លេស
 ព្រះក្ស ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានពូជា ព្រះនាមកុមារនេន បាននាយ បានសម្រែងខ្ញុំ
 តាមចំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ អន្តរាគមន៍ ទី ៤ ។

អន្តរាគមន៍ ទី ៥

(១២៩) ខ្ញុំបានថ្វាយរោងភ្លើង ដល់ព្រះនាមព្រះនាមព្រះ
 នាមវិបស្សន្តិ បានប្រគេតសសប្រាប់ខ្លួនខ្ញុំក្នុងដល់
 ភិក្ខុដែលបានដើម្បី ។ អន្តរាគមន៍ខ្ញុំដែលបញ្ញត្តិមិទ្ធិ
 ល្អហើយ ដោយកម្មណា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ដើម្បីដោយកម្ម
 នោះ នេះជាផលវៃបុណ្យ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧ អំពីកម្ម
 នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រះនាមកុមារខ្ញុំ បានថ្វាយរោង
 ភ្លើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួន ទេនោះជាផលវៃរោងភ្លើង ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

ឥតោ ច សទ្ធកមេ កាចេជ្ឈ ឯកោ អាសី ធានិចោ(១)
 សទ្ធកមេសច្ឆន្ទោ ធម្មវត្ថុ ធម្មាទូលោ ។
 ចជិសទ្ធិនា ធម្មសេដ្ឋ វិទោក្កាចិច ធម្មិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សទ្ធិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥតិ សុទិ អយស្មា ធម្មាចិកោ ថេរេ ឥនា
 តាថាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ឧទ្ធចក្កិយេស្ស ឧបទានំ សទ្ធិ ។

ឆដ្ឋំ វិកុលបច្ឆិយត្ថេរាបទានំ

(១២៦) ចារោ(២) ឥតិ មេ បាធិ កស្មនោ ឥតិ មំ វិទូ
 អទ្ធសំ សមណទត្ថិ វិបស្សិ រោសក្កតិ
 អនុត្តរក្ខន្ធវិ(៣) កុទ្ធិ អាហុតិធំ ធម្មិក្កហិ
 វកុលបច្ឆិ(៤) ធម្មយ្ហ កុទ្ធស្ស អភិរោចយិ ។
 ឯកាទុកេ ឥតោ កាចេជ្ឈ យិ ធម្មនកិរោចយិ
 ធម្មតិ បាភិជាបាធិ កុទ្ធភ្វាយិធំ ជសំ ។

១. ឯកោសំ ឧបទានំ ។ ២. ឯកោ ។ ៣. អនុត្តរក្ខន្ធវិ ។ ៤. ធម្មយ្ហបច្ឆិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

កុណិកប្បទិ វ អំពិកប្បទេ នំ បុនេកើតោស្មេចប្រាណិក្ខយ
 អន្តំ ជាតិជាតិកុនេរៈ ប្រសិច្ចណិវាយិកេ វ ប្រការ
 ធម្មកម្មាវិច្ឆិ ។ ចជិសទ្ធិ ២ វិទោកុ ៨ ធីតិកិញ្ញា
 ៦ នេ បុនេកើតោកុនេរៈ បាតិសាសនា របស់
 ប្រាក្ខ បុនេប្រតិបត្តិវិយ ។

បុនេកុថា ប្រាក្ខនិកេនេ ធម្មកាយ បុនេសុត្តន្តរាថ
 បាតិសេ វាយប្រការវេច្ឆេ ។

ចដ្ឋំ ឧទ្ធចក្កិយេស្ស ឧបទានំ ។

វិកុលបច្ឆិយត្ថេរាបទានំ ទី ២

(១២៦) បុនេកើតោនេ វេកេស្មេយំ បុនេកុស្មេ បុនេ
 បុនេយិញ្ញប្រសិច្ចសុត្ត ជាតិកុនេរៈ ធម្មកម្មាវិច្ឆិ វេល
 វេតោវេតិវេសុត្តេ វេយ វេប្រាក្ខ ប្រេតិកុនេ
 កុនេ កុនេកុនេប្រៀតិកុថា បុនេកុនេកុនេកុនេ
 សុត្ត ។ កុណិកប្បទិ ៨ អំពិកប្បទេ ប្រាក្ខវេយុវេល
 បុនេកុនេ បុនេកុនេកុនេ វេយុវេលវេយុវេល ។

ព្រះបាទ សោវណ្ណវិសិកិយធម្មបទានំ

ទេសត្តតិភោ កាច្យេ រោមសោ ឆាម ទត្តិយោ
 អាមត្តមាលាករណោ សយោក្កតាលវាហោ ។
 បដិសន្ធិតា ទេសេន្ត វិហោត្វាធិទ អន្ធិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្ធិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនន្ទិ ។
 សត្តំ សុទ្ធំ អយស្មា វកុលបុត្តិយោ វេរោ ឥតា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

វិស្សយធម្មបទានំ ធម្មនំ ។

សុត្តមិ សោវណ្ណវិសិកិយធម្មបទានំ

(១២៧) ឧប្បាទក្ខន្ធិ និយ្យន្តោ អនុសំ លោកោយកំ
 វដិសកំ កោតោ លោវណ្ណំ សាទុនិធិតំ ។
 សិយំ កោតោ សមាទុយ្ហ ចាត្តិទទ្ធកោតោ អហំ
 កុទ្ធស្ស អភិរោមេសិ សិទិដោ លោកោទុដោ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ យំ ចុច្ឆមភិរោមយំ
 ទុក្ខតិ ធាវិជាធានិ កុទ្ធច្វាយិទិ(១) ធម្មំ ។
 សត្តវិសេ ឥតោ កាច្យេ ឯកោ ភាសិ ធានិដោ
 មហាមតាដោ ធាមេទ ធម្មវត្តិ មហាទុលោ ។

១ ម. ច្បាប់ធម្មនំ ។

សោវណ្ណវិសិកិយធម្មបទានំ ទី ៨

ក្នុងកថា ៧៦ អំណាចនៃ ខ្ញុំបានកើតជាព្យាបាទ
 លេខសៈ ពាក់កម្រងគ្នា និងគ្រឿងអង្គ ប្រកបដោយយាន
 និងផលនាហានៈ ។ បដិសន្ធិតា ២ វិហោត្វ ៨ និងអភិញ្ញា ២
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ពុទ្ធច្បា ព្រះវិស្សយធម្មបទានំ បានកោយ បានសម្រេចខ្លួនដោយ
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ធម្មំ វិស្សយធម្មបទានំ ។

សោវណ្ណវិសិកិយធម្មបទានំ ទី ៧

(១២៧) ខ្ញុំដើរទៅកាន់ទីទ្រូង បានឃើញព្រះលោក
 ភាយក កំកាន់ជាប្រដាប់ក្បាលធ្វើដោយធាស ដែលជាង
 និម្មិតឃើញ ។ ខ្ញុំដើរទៅដោយស្រេកន់ ធ្វើនិរោធិ-ក
 ដី ហើយចូលដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមសិទិ ជាលោកកុ ។
 ក្នុងកថា ៧១ អំណាចនៃ ព្រះបាទដែលខ្ញុំ បានថ្វាយដល់
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកុទ្ធច្បា ។ ក្នុងកថា
 ២៧ អំណាចនៃ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភ័យមួយអង្គ ជាង
 ជាងផង ព្រះនាមមហាមតាចៈ ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។

សុខ្ពុច័ដិក ខ្ពុកនិកាយ សុខានំ

ចដិសក្កិណា ធមសេន្ត វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
ឥត្ថំ សុដិ ភាយស្មា សោវណ្ណវដិសកិយោ ខេរោ
ឥតា កថាយោ អកសិក្កាតំ ។

សេវិណ្ណវដិសកិយខ្មោស្ស អបតនំ សម្ពុំ ។

អដ្ឋមំ មិញ្ញវដិសកិយខ្មោស្ស

(១៦៨) ទិព្វតេ លោកនាដម្ពំ សិទិម្ពំ វគតំ វិរ
វដិសកេហិ អកកិណ្ណំ ពោធិប្បដំ អត្តាសហំ ។
ឯកត្ថិសេ ឥរោ កាច្យេ យំ ប្បដមករំ តតា
ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ ពោធិព្វជាយិទំ ដលំ ។
ឥតោ ធាតិសតិកាច្យេ អហុ មេយត្តធាមកោ
សត្តាគនសឡន្ទោ ធក្កវត្តំ មហាត្វលោ ។
ចដិសក្កិណា ធមសេន្ត វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

សុខ្ពុច័ដិក ខ្ពុកនិកាយ សុខានំ

ចដិសក្កិណា ៤ វិហោត្ត ៨ ធម្មកិញ្ញា ៦ នេ ខ្ញុំបុនេធ្វើ
ឡដាត់ច្បស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបុន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បុនព្វថា ព្រះសាវណ្ណវដិសកិយខ្មោ មានភាយ បុនសម្ពុច
ខ្ញុំភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចង់ សេវិណ្ណវដិសកិយខ្មោស្ស ។

មិញ្ញវដិសកិយខ្មោស្ស ទី ៨

(១៦៨) កាលព្រះលោកនាដព្រះនាមសិទិ ប្រសើរជាង
ពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់បរិច្ចាធិហើយ ខ្ញុំបុនធ្វើការប្តូរដើម
ពោធិត្រិក្ស ដេរដាសដោយដា ប្រដាមក្សល ។ ក្នុងកម្សិទិ
ធាតុ អំពីកម្សាន ក្នុងកាលនោះ ព្រះហេតុដែលខ្ញុំបុនធ្វើ
ប្តូរដោយដា ខ្ញុំបុនដែលស្គាល់ខុសគ្នា នេះជាផលនៃពោធិ
ប្តូរ ។ ក្នុងកម្សិទិ ៦៦ អំពីកម្សាន ខ្ញុំបុនកើតជាស្តេច
ចក្រភតិមួយអង្គ ព្រះនាមមេយក្កៈ ទ្រង់បរិច្ចាធិដោយវិក
វ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចដិសក្កិណា ៤ វិហោត្ត ៨
ធម្មកិញ្ញា ៦ នេ ខ្ញុំបុនធ្វើឡដាត់ច្បស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបុនប្រតិបត្តិហើយ ។

សម្តី សុខដ៏ អាយស្មា ចំពោះសិស្សកំណើន ថេរោ

ឥត កាតាមោ អកាសិក្ខាតិ ។
ធិត្តវិសិកិយេន្ទ្រេយ្យ អចរាតំ សច្ចំ ។

សម្តី សុកតាវិទ្យុយន្តោបទានំ

[១២៧] អសិកោ ឆាម ឆាមោ វាលាការោ អហិ តតា
អវេន្ទ្រិ ចក្កខេត្តាន រត្តោ ឆាតិ វជាមហិ ។
អសធម្មត្តោម្ហិ រាជាតិ អន្តសិ សិទិយាយកំ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋោ ចិត្តោ កុន្ធស្ស អភិរោចយិ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ យំ ធម្មចកិរោចយិ
ទុក្ខតិ ចាកិជាចាមិ កុន្ធហាយិទិ ឥសំ ។
ចត្វរិសេ ឥតោ កាច្យេ រាជា កោមិ មហាតូលោ
វេការោ ឆាម ឆាមោ ធក្កវត្តិ មហាតូលោ ។
ចដិសម្ហិទា ធកស្សោ វិហោត្តាចិ ធកដិមេ
ធក្កកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតិ កុន្ធស្ស សាសន្តិ ។
ឥត្តិ សុខដ៏ អាយស្មា សុកតាវេន្ទ្រិយោ ថេរោ ឥតា
កាតាមោ អកាសិក្ខាតិ ។

សុកតាវិទ្យុយន្តោ អចរាតំ សច្ចំ ។

សុកតាវិទ្យុយន្តោបទានំ ទី ៥

ពុទ្ធក្នុង ព្រះសុកតាវិទ្យុយន្តោ ឆាម ឆាមោ ពុទ្ធសវ័ន្តន្ត
កាតាតាំងនេ វោយប្រការវេន្ទ្រេ ។

ធម៌ ធិត្តវិសិកិយេន្ទ្រេ ។

សុកតាវិទ្យុយន្តោបទានំ ទី ៥

[១២៨] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏ដឹងអ្នកក្រសិក្ខានិយោគសិទ្ធិ
កាន់ក្រសិក្ខាប្រដាប់ក្បាលដើរទៅ ដើម្បីនឹងផ្ទុយស្តេច ។
ខ្ញុំមិនចង់ដល់ស្តេច គឺពុទ្ធវិញ្ញាណសិទ្ធិឆាយព ខ្ញុំមានចិត្ត
រីករាយ ដ៏ច្រើនដល់ព្រះគុដ្ឋ វោយចិត្តរីករាយ ។ ក្នុងក្របខ័
១១ អំពីធម្មវេទ ព្រះរាជកុដ្ឋដល់ខ្ញុំពុទ្ធក្នុងក្នុង ខ្ញុំមិន
ដែលទៅកាន់ខ្ញុំគឺ នេះជាដល់កុន្ធចូម ។ ក្នុងក្របខ័
២៨ អំពីធម្មវេទ ខ្ញុំពុទ្ធក៏ដឹងស្តេចក្រសិក្ខា ព្រះនាម
វេការៈ ព្រះនាមក្នុងក្របខ័ ។ បដិសម្ហិទា ២ វេកាតុ ៨
នឹងក្រសិក្ខា ២ នេះ ខ្ញុំពុទ្ធក៏ដឹងក្រសិក្ខាសំហើយ តាំង
យាសនា របស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំពុទ្ធក៏ដឹងក្រសិក្ខាសំហើយ ។

ពុទ្ធក្នុង ព្រះសុកតាវិទ្យុយន្តោ ឆាម ឆាមោ ពុទ្ធសវ័ន្ត
ក្នុងកាតាតាំងនេ វោយប្រការវេន្ទ្រេ ។

ធម៌ សុកតាវិទ្យុយន្តោបទានំ ។

បុព្វបទនៃ បុព្វកថា ធម្មបទ
ទសមី ឯកវិទ្យាធម្មបទានំ

[១២០] ទសមី ចរិ កី វេស្សកុំ វិជីតារិធំ
 បសន្តិច្ឆេត្តា សុមចោ ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវទូហំ ។
 ឯកវិទ្យាសេ ឥតោ កច្យេ យំ កឌ្ឍមករិ គណ
 ទុក្ខតិ បារិជាបាមិ វទូបាយ ឥធំ ជលំ ។
 ធម្មវិសុទ្ធិ កច្យត្តិ វិកតាទទូបាយតោ
 សន្តរតនសច្យន្ទោ ធម្មវិទ្ធិ មហាត្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធម្មស្ស វិហោត្វាមិធ អដ្ឋិមេ
 ធម្មវិញ្ញា សុច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្តិ សុទិ ភាយស្មា ឯកវទូចិយោ វេហេ ឥហ
 កតាយោ អកសិទ្ធាតិ ។

ឯកវិទ្យាធម្មបទ ធម្មបទ សម្ពុំ ។

បុព្វបទនៃ បុព្វកថា ធម្មបទ
ឯកវិទ្យាធម្មបទានំ ទី ១០

[១២០] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រុះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយ
 បង្គំគ្រូពុទ្ធជំប្រសើរ គ្រូគោមវេស្សកុំ ជាទសមីជំប្រសើរ
 គ្រង់មានក្បាយម គ្រង់ឈ្នះបារ ។ ក្នុងកម្មវិ យ១ អំពី
 កម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសល-
 កម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាឥរិយាបថយបង្គំ ។
 ក្នុងកម្មវិ ២២ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងភិម្ពុយអង្គ គ្រូគោម
 វិគតានុរៈ គ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិវេក វិ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្វ ៨ និងអភិញ្ញា ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាព័ទ្ធសំហើយ តាំងសាមគ្គី របស់គ្រូពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានថ្វាយ គ្រូឯកវិទ្យាធម្មបទ មានកាយ បានសម្រង់នូវភាព
 តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

រាជ ឯកវិទ្យាធម្មបទានំ ។

ទូត

អលម្ពធាតុ អធិធំ មីសនាវត្តនាយកោ
 អក្សរធិវត្តលសោណ្ឌី មិត្តំ អវេន្យវទ្ធិ
 បញ្ចបញ្ញាស កាថាយោ គណិតា អត្តនស្សីហិតិ ។
 អលម្ពធាតុវត្ត វេសនិហេ ។

ទូត

អលម្ពធាតុវត្ត អធិធំ អលម្ពធាតុវត្ត ១
 អេតនិយត្តវត្ត ១ ភាគុទាយកវត្ត ១ អក្ស-
 រធិវត្ត ១ កុលបដិយត្តវត្ត ១ សោណ្ឌ-
 វីសតិយត្តវត្ត ១ មិត្តវីសតិយត្តវត្ត ១ សុក-
 ភាវឡិយត្តវត្ត ១ ឯកវត្តនិយត្តវត្ត ១ មាន
 ភាថា ៧៧ ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញ ឃើញនូវប្រយោជន៍បានបំ
 ហើយ ។

ចប់ អលម្ពធាតុវត្ត ទំ ២៣ ។

បញ្ជីលេខ ១១ កាលនិទាយវិញ្ញា

បឋមី ទ្រព្យកាលនិទាយករណ៍បទាន

[១៣១] អាណាចក្រ ធិក្ខត្ត ជលកាំ សន្តិ អបិ
 ទុកកញ្ច ទុបដ្ឋាសី ទុក្ខមកុស្ស ចត្តិយោ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ យំ កាធម្មករិ តថា
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ អាសវេ ហោជគេ ជលិ ។
 ឥតោ អណ្ណារសេ កាច្យេ អភិសាមសធម្មយោ
 សត្តរតទសធម្មន្ទោ ចក្កវត្តិ មហាទ្វាលា ។
 ចដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ វិទោក្ខាបិក អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សត្តិកតា កាតំ ទុក្ខស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ ភាយស្មា ទុក្ខកាសននាយគោ ជេរោ
 ឥតា កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ទ្រព្យកាលនិទាយករណ៍ ធម្មសំ សង្ខំ ។

ទ្រព្យកាលនិទាយវិញ្ញា ទី ២៤

ទ្រព្យកាលនិទាយករណ៍បទាន ទី ១

[១៣១] ខ្ញុំចេញទៅអំពីទ្វារកោម បានក្រាលបន្ទុក
 ឥតិ ធម្មលទ្ធិកុកឥតិ ដើម្បីសម្រេចប្រយោជន៍ម្តងម្កាល ។
 ក្នុងកម្មវិធី ៣១ អំពីកម្មវិធី ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
 ផលនៃភាសនៈធិតិ ។ ក្នុងកម្មវិធី ១៧ អំពីកម្មវិធី ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចប្រក្ខតិ ព្រះនាមអភិសាមៈ ទ្រង់បិច្ចណិ
 ដោយកេ ៧ ប្រការ បានកម្រិតច្រើន ។ ចដិសម្ពិទា ៤
 វិហារ ៨ ធិតិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានរួច ព្រះទ្រព្យកាលនិទាយករណ៍ បានកាយ បានសង្កេត

វត្តភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ទ្រព្យកាលនិទាយករណ៍បទាន ។

ទុតិយ៍ ភាជនទាយករណ៍បទាន

(១៣៦) ឧករេ ពទ្ធមតិយា កុម្មុកករេ អហំ តតា
 ភាជនំ អនុចាលេសិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស តាវទេ ។
 ឯកានុវតិភោ កម្មេ ភាជនំ អនុចាលេយិ
 ទុក្ខំ ធាភិជាធាមិ ភាជនស្ស វេទំ ឯសំ ។
 តេមញ្ញាសេ វតោ កម្មេ អនន្តជលិយាមកោ(១)
 សត្តុវតសម្បន្នោ ធក្កវត្តិ មហាឡលោ ។
 ចដិសត្តិធា ធមស្សោ វិហោក្កាចិច អន្តិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សន្តិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 វត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា ភាជនទាយកោ ថេរោ វតោ
 តាថាយោ អភាសិក្កាតិ ។

ភាជនទាយករណ៍បទាន ៧១ ។

តតិយ៍ សាលបុប្ផិយរណ៍បទាន

(១៣៧) អនុណវតិយា ឧករេ អហោសិ បុរិកោ តតា
 មម ទ្វារេន កន្តន្តិ សិទិទិ អនុសំ ជិទិ ។

១. ឧ. អន្តរាសិទិមោ ។

ភាជនទាយករណ៍បទាន ទី ២

[១៣៦] កាលេនា ខ្ញុំភិក្ខុជាតាយសុខន្តំ នៅក្នុង
 ក្រុងភ្នំពេញ បានរក្សាភាជនរបស់ភិក្ខុសង្ឃ ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១
 គំភិក្ខុនេះ គ្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានរក្សាភាជន ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាដល់នៃភាជន ។ ក្នុងកម្មវិធី ១៣ គំភិ
 កម្មនេះ ខ្ញុំបានភិក្ខុជាស្តេចប្រក្រតិមួយអង្គ ព្រះនាម
 អន្តជលិ ទ្រង់បរិច្ចារិដោយករ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ ចដិសត្តិ ៦ វិហាក្ក ១ វិហាក្ក ១ វិហាក្ក ១ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យពាក់ឱ្យសំបើយ តាំងលាសនា របស់គ្រូពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រគល់ឱ្យហើយ ។

បានព្យា ព្រះភាជនទាយករណ៍ មានកាយ បានសម្រេច
 ទូរភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ភាជនទាយករណ៍បទាន ។

សាលបុប្ផិយរណ៍បទាន ទី ៣

[១៣៧] កាលេនា ខ្ញុំភិក្ខុជាតាយសុខន្តំ នៅក្នុងក្រុងភ្នំពេញ
 បានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះនាមសិទិ ស្តេចនិងទុក្ខតាមទ្វាររបស់ខ្ញុំ ។

ពុទ្ធស្ស ភក្តិ ចក្ខុឃ ហាលច្បង អនាសហិ
 សង្កតស្ស ពុទ្ធស្ស វិញ្ញសន្ត ទេពសា ។
 ឯកភ្នំសេ ៧៧៧ កាយ យំ ច្បងកិរិយាសហិ
 ដុត្តិ ធាកិណាធាមិ ហាលច្បងស្សិមិ ផលំ ។
 ៧៧៧ ទុត្តសកប្បដ្ឋិ អហោសី អមិធាលោ
 សក្កាតសសន្សនោ ចក្ករក្ខិ ចហាត្វលោ ។
 ចង្កិសង្កិណា ចគស្សា វិហាក្សាចិច ចដ្ឋិវេ
 ចឡកិញ្ញា សង្កិកា កាតំ ពុទ្ធស្ស ហាលច្បង ។
 ៧៧៧ សុនំ កាយស្សា ហាលច្បងយោ ខេរោ ៧៧៧
 កាយយោ អភាសិគាតិ ។

សេវបុគ្គលិកស្រុក នគរម សង្ក

ចក្ខុភិក្ខុកាយសង្កាសមាគម

(១៧២) គិរិវាយំ មុថេ រដ្ឋេ ឧឡកាការោ អហិ កតា
 សិទ្ធុត្តេ លោកាចឆ្នោតេ ចសន្ធា ជំធាតា កហិ ។

ខ្ញុំមានចិត្តច្រវែង បាណកក្មេងប្រាស្រែកក្មេង ហើយផ្តោយ
 គ្នាសាលាស្រុក ដល់ប្រាសាទខ្ពង់ ដែលកំពុងស្ថាបនា
 នៅក្នុងប្រទេស ។ ក្នុងកម្រិត ៣១ អំពីកម្រិតនេះ គ្រោង
 ហេតុផលខ្ញុំ បានផ្តោយគ្នា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគឺ នេះ
 ជាផល នៃសាលាស្រុក ។ ក្នុងកម្រិត ៣២ អំពីកម្រិតនេះ
 ខ្ញុំបានកែតម្រូវប្រក្រតី ប្រកាសអំពីគោល គ្រប់បរិ-
 ច្ចេដ្ឋិយ៍យោគី ដ៏ ប្រការ មានកម្រិតច្រើន ។ ចង្កិសង្កិកា
 ៧ វិហាត ៧ ធីតិកក្រិញ្ញា ៧ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យគេកំចាត់
 ហើយ កំណែសាសនារបស់គ្រូក្មេង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ប្រាសាទប្រតិបត្តិ នេះ មានកាយ បាណសិទ្ធិខ្ពង់
 តាងកំរិតនេះ ហើយប្រកាសផ្តោយ ។
 ចំ សេវបុគ្គលិកស្រុក

កិរិយាសង្កាយសមាគម ទី ២

(១៧២) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកែតម្រូវក្រុមប្រឹក្សាផង នៅ
 ក្នុងកម្រិត ជាទីមេឈើយង្គន ចម្រុះនឹងបាណប្រទេសខ្មែរនោះ
 ប្រាសាទខ្ពង់ ប្រទេសគ្រប់បរិវេណក ក្នុងកំរិតនេះ ។

ច្បាប់ ជំនួយការស្តេច

ប្តូរ លោកនាយស្ស កិលក្សិ បរិយេសតិ
 កុទ្ធប្តូរ ករណ៍ កិលក្សិ អនិ អហិ ។
 ចក្ខុវិទ្យា ឥតោ ករណ៍ យំ កក្កមករី កណ
 កុក្ខិ យាភិជាយាមិ កិលក្សិ ឥនិ ឥលំ ។
 សក្កសក្កិកក្សិ កណ កសិ ឥលទ្ធក
 សក្កកកសក្សន្តោ កក្កក្ខិ មហាឡា ។
 បដិសក្កិ កកស្ស វិទ្យាឡា មដិ មដិ មដិ
 កក្កក្ខិ សក្កកក កក្ក កុក្ខស្ស សាសន្តិ ។
 ឥនិ សុនិ កយស្ស កិលក្សិ យាយកោ មេកោ

ឥនា កណិយោ អកសិក្ខាតិ ។

កិលក្សិ កក្កមករី កណ

ច្បាប់ ជំនួយការស្តេច

(១៣៨) វិចស្សិទោ កកវិទោ កោនិយា យានបុគ្គម
 បសន្តិទោ សុមទោ កកវិសិ វេនិកំ អហិ ។
 ឯកវិទោ ឥតោ ករណ៍ កកវិសិ វេនិកំ អហិ
 កុក្ខិ យាភិជាយាមិ វេនិកាយ ឥនិ ឥលំ ។

ជំនួយការស្តេច ទី ៤

ប្រជុំជនស្តេចករណ៍ ដើម្បីជួយគ្រូលោកនាយ ខ្ញុំបាទ
 ឲ្យករណ៍ដល់គ្រូជនករណ៍ឲ្យប្តូរ ។ ក្នុងក្សត្រី ៧៤ កំរិត
 ក្សត្រី ក្នុងកាលនោះ គ្រូលោកនាយដែលខ្ញុំបាទធ្វើកុសល-
 កម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃករណ៍ ។ ក្នុង
 ក្សត្រី ៧៧ ខ្ញុំបាទធ្វើជាស្តេចប្រក្រតី គ្រូនាយដែលខ្ញុំ
 គ្រូជនករណ៍ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសក្កិ ៤ វិទ្យា ៨ ឯកកិក្ខា ៤ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើ
 ឲ្យជាគំរូសំរាប់យើង តាំងសាសនា របស់គ្រូនាយ ខ្ញុំបាទ
 ប្រតិបត្តិយើង ។

បាទព្រះ គ្រូលោកនាយករណ៍ មានកាយ បាទសម្តែង
នូវភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ កក្កមករី កណ

ជំនួយការស្តេច ទី ៥

(១៣៩) ខ្ញុំបាទចង់ប្រើថ្នាំ មានចិត្តរីករាយ បាទ
 ឲ្យគ្រូធ្វើឲ្យគ្រូ គ្រូដើមគោតិក្រិក្ស ដ៏ប្រសើរ របស់
 គ្រូនាយគ្រូនាយ គ្រូនាយវិចស្សិ ។ ក្នុងក្សត្រី ៧១ កំរិត
 ក្សត្រី ក្នុងកាលនោះ គ្រូលោកនាយដែលខ្ញុំ បាទឲ្យគ្រូ
 ករណ៍ឲ្យគ្រូ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃឲ្យគ្រូ ។

សុត្តនិបិដក បុរាណិយស្ស ឧបទានំ

ឥតោ ឯកាទសេ កាចេជ្ឈ អារាហសិ សុរិយស្សនោ
 សត្តរាគមសម្បន្តោ កក្កាវត្តិ មហាពូលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធម្មសេនា វិហារក្កាមិក អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ តុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា វេទិទាយកោ ថេរោ ឥតា
 កថាយោ អារាហិត្តាតិ ។

ជទីតយកន្តោស្ស ឧបទានំ ធម្មំ ។

ធ្មី វិណ្ណករកត្តោបទានំ

(១៣៦) ធម្មវេ អរុណាវតិយា វិណ្ណការោ អហំ តទា
 ទេតិយេ ទុស្សកណ្ណានិ ធានាវិណ្ណំ រដេមហំ(១) ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាចេជ្ឈ យំ វិណ្ណំ រដយិ តទា
 ទុក្កតិ យាភិជាទាមិ វិណ្ណនាទស្សិទិ ជសំ ។
 ឥតោ កេរិសតិកាចេជ្ឈ ធម្មសមសទាមកោ(២)
 សត្តរាគមសម្បន្តោ កក្កាវត្តិ មហាពូលោ ។

១ ឧ. រងំ ភ្នំ ។ ២ ឧ. វិណ្ណធម្មនាមកោ ។

សុត្តនិបិដក បុរាណិយស្ស ឧបទានំ

កុណិកប្បទំ ១១ អភិកប្បនេ ខំបុនកើតជាស្តេចចក្រភត្តិ
 ព្រះនាមសុរិយស្សេៈ ទ្រង់បិច្ចណិដោយកែវ ៧ ប្រការ
 បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហារក្ក ៨ ធីតិកកិញ្ញា
 ២ នេ ខំបុនធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខំបុនប្រតិបត្តិហើយ ។

បុនពូជា ព្រះវេទិទាយកេន្តោ បាននាយ បុនសម្រែងខ្ពស់
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

បចំ ជទីតយកន្តោស្ស ។

វិណ្ណករកត្តោបទានំ ទី ៦

(១៣៦) កុណិកយោនោ ខំកើតជាជំនំជ្រែងកំ កុណិក្រុន
 អរុណវតិ បុនជ្រែងកំគ្រឿងប្រដាប់ជាក់សំពត់ កុណិកយ
 ឱ្យបានល្អវិជ្រាវ ។ កុណិកប្បទំ ១១ អភិកប្បនេ កុណិ
 កយោនោ ព្រោះហេតុវេសខំបុនជ្រែងកំលា ខំបុនវេស
 ស្តេចខ្ពស់ នេះជាវេសវេសវិណ្ណនាម ។ កុណិកប្បទំ ២២ អភិ
 កប្បនេ ខំបុនកើតជាស្តេចចក្រភត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមចុ-
 សេៈ ទ្រង់បិច្ចណិដោយកែវ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។

សម្តី បិយាលបុប្ផិយធូរាចទានំ

បដិសម្ពិទ្ធា ធម្មសេនា វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
ឥត្តំ សុទិ អាយស្ស វណ្ណការកោ យេវេ ឥតា
តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

វណ្ណការកោស្ស ភាពំ សម្ពុំ ។

សម្តី បិយាលបុប្ផិយធូរាចទានំ

(១៣៧) ធិតពុទ្ធា បុរេ អាសិ អរត្តោ កាណេ អហំ
បិយាលំ បុប្ផិតំ និស្វា កតមក្កេ ទិបិ អហំ ។
ពុទ្ធស្ស ធម្មំ ចក្កយ្ហ បិយាលបុប្ផមទាសហំ
ចក្កេ កតស្ស ពុទ្ធស្ស វិច្សសន្នេន ធម្មសា ។
ឯកនុវតេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុប្ផមកិច្ចផយំ
ទុក្ខតិ ធាកិជាតមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ដលំ ។
បដិសម្ពិទ្ធា ធម្មសេនា វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

បិយាលបុប្ផិយធូរាចទានំ

បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិហោក្ខ ៨ ធិតិកិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
ឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះក្មេង ខ្ញុំបាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវណ្ណការកោ មានអាយុ បានសម្រែងឲ្យ
ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វណ្ណការកោធូរាចទានំ ។

បិយាលបុប្ផិយធូរាចទានំ ១ ៧

(១៣៧) ក្នុងរាមមុន ខ្ញុំបានកើតជាព្រះគ្រូគ ទៅក្នុង
វិទ្យាល័យ បានឃើញអើមទ្រយនីវិសេសមានភ្នំរឹក ក៏បាចសាច
ទៅគ្រងផ្លូវដើរ ។ ខ្ញុំបានចំនុះជ្រះថ្លា បានកាន់យកបាត្រ
របស់ព្រះក្មេង ហើយជួយជ្រះយនីវិសេសព្រះក្មេង វិសេសគ្រង
ក្នុងរំលឹកក្នុងផ្លូវ (នោះ) ។ ក្នុងរាមច្បាប់ ៧១ កំរិតច្បាប់នេះ
ព្រោះហេតុវិសេសខ្ញុំបានប្តូរជា ខ្ញុំបិទវិសេសស្នាដៃខ្ពង់ខ្ពស់ នេះ
ជាវិសេសក្នុងប្តូរ ។ បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិហោក្ខ ៨ ធិតិកិញ្ញា
២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា របស់
ព្រះក្មេង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ភត្តំ សុទ្ធំ អាយស្មា បិយាលបុត្តិយោ ដេវោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

ចិយាយបុត្តិយស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

អដ្ឋមិ អម្ពយាគទាយកញ្ជោបទានំ

[១៣៨] សកេសិ ឃេរ្យ អបគ្គោ អភមិ កាណទំ អហិ
សម្ពុត្តិ យត្តិ ទិស្វាណ អម្ពយាភិ អនាសហំ ។
ឯកេនវុតេ ឥនោ កេច្ឆេ យំ ឆានមទទិ តណ
ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ អម្ពយាកស្សិទិ ដលំ ។
ចដិសម្ពុតា ចកេស្សា វិនោក្ខាបិណ អដ្ឋិថេ
ចន្យកិញ្ញា សច្ចិកេតា កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

ភត្តំ សុទ្ធំ អាយស្មា អម្ពយាគទាយកេនា ដេវោ
ឥនា កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

អម្ពយាគទាយកស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បាទព្វថា ព្រះចិយាលបុត្តិយេន្តេ មានកាយុ បាទសម្ពុត្តិ
ភាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចប់ ចិយាលបុត្តិយក្រោបទាន ។

អម្ពយាគទាយកញ្ជោបទាន ទី ៧

[១៣៨] ខំគានសេចក្តីវិធីដ្ឋិ កុណិសិប្បៈចេសំខ្លួន បាទ
ដើរទៅក្នុងព្រៃ ខំឃើញព្រះសម្ពុត្តិ កំពុងធ្វើពុទ្ធដំណើ
ទៅ កំពុងយន្តការបូជាដោយផ្លូវស្វាយ ។ ក្នុងកម្សិទ្ធ ៧១
អំពីកម្សានៈ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខំបាទថ្វាយ
នាខំខំនិវេសស្ថាបទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការបូជាដោយផ្លូវ
ស្វាយ ។ បដិសម្ពុតា ២ វិចារុ ៥ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខំ
បាទធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទព្វថា ព្រះអម្ពយាគទាយកេន្តេ មានកាយុ បាទសម្ពុត្តិ
ខ្លួនភាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចប់ អម្ពយាគទាយកញ្ជោបទាន ។

នវមី ជនីការកណ្តោបទាន

[១៣៧] ឯព្រះ លោកនាថម្ពី អត្តស្សីធម្មត្ថមេ
 ជនី កាវិភា មធី ពុទ្ធស្ស ដូបមុត្តមេ(១) ។
 អដ្ឋារសេ កម្មសតេ យំ កម្មមករី គណ
 មុត្តតិ ធាតិជាធាមិ ជនីយា វង្សំ ជសំ ។
 ចជិសគ្គិណ ទេសេស្ស វិហោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មតិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
 វង្សំ សុទ្ធិ អាយស្សា ជនីការកោ ជេរេ វង្សា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ជនីការកណ្តោបទាន សម្ពុទ្ធ ។

ទសមី វិសិទាយកណ្តោបទាន

[១៤០] កម្មារោហំ ធុរេ អាសី ភិវរយំ ធុរ្តត្ថមេ
 ឯតា វាសិ មយោ ធិញ្ញា សយម្ពុំ អបរាជិតំ ។
 ទត្ថុទ្ធាតេ វង្សោ កាច្យេ យំ វាសិមននី គណ
 មុត្តតិ ធាតិជាធាមិ វាសិណនស្សិទ្ធិ ជសំ ។

• ប. បសុទ្ធិវិញ្ញា សុមតោ ជនី ករិណ ធារិ ធិមេ ចាយ វិស្សដ្ឋិ ។

ជនីការកណ្តោបទាន ទី ៩

[១៣៧] កាលព្រះអត្តស្សីជាលោកនាថ ទ្រង់ប្រសើរ
 ជាងពួកនោះ ព្រះអង្គបរិវិនិច្ឆ័យ ខ្ញុំបានឱ្យអដ្ឋប្រដៃដំ
 ក្រងក្រសួងព្រះស្តេចបដិប្រសើរ របស់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្មវិ
 ទ.៧០០ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃវៃដំដើម ។ ចជិសគ្គិណ
 ៤ វិហោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះជនីការកណ្តោប មានអាយុ បានសម្តែងនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ជនីការកណ្តោបទាន ។

វិសិទាយកណ្តោបទាន ទី ១០

[១៤០] ក្នុងកម្មវិ ខ្ញុំកើតជាជនវៃវៃ ក្នុងក្រុងតិរេ
 ជាបដិប្រសើរ ខ្ញុំបានថ្វាយកំប៉ិតព្រាមួយ ដល់ព្រះសយម្ពុ
 ទ្រង់ឈ្មោះកិលេស ។ ក្នុងកម្មវិ ៧៤ កំប៉ិតព្រានោះ ក្នុង
 កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយកំប៉ិតព្រា ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃវៃការថ្វាយកំប៉ិតព្រា ។

សុខ្ពង្គបិណ្ឌ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឆបតានំ

ចដិសម្ពិទ្ធា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិទេ
ធន្យកិញ្ញា សន្និកាមា កកំ តុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
ឥត្ថំ សុតំ អាយស្មា វាសិទាយកោ ថេរោ និមា
កាជាយោ អកាសិទ្ធាតំ ។

វាសិទាយកខ្មោស្ស ឆបតានំ សុខ្ពំ ។

ទុទ្ធានំ

ទុទកាសចិ កាជនិយោ សាលបុច្ឆិ កិលញ្ញោ(១)
វេទិកា វណ្ណកាកោ ច បិយាលអម្ពយាកោ
ជគតិ វាសិទាយិ(២) ច កាជា ភីស ច អដ្ឋ ចាតិ ។
វេក.១៦១យិវត្តោ ចតុរិសោ ។

១ ឆ. ទុទកាសននំ សាលបុច្ឆិ កិលញ្ញោនិ ធម៌ទុទ្ធកោ ទិស្សនិ ។ ២ ឆ. វាសិទាយ ។

សុខ្ពង្គបិណ្ឌ ខុទ្ទកនិកាយ ឆបតាន

បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិមោក្ខ ៥ និវត្តកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
ជាតំច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រួយ ព្រលើសំពាយកខ្មោ មានតាយ បានសម្រួលខ្ញុំ
ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វាសិទាយកខ្មោឆបតាន ។

ទុទ្ធានិ

ទុទកាសនតាយកខ្មោឆបតាន ១ កាជនតាយកខ្មោឆបតាន ២
សាលបុច្ឆិយកខ្មោឆបតាន ១ កិលញ្ញតាយកខ្មោឆបតាន ១ វេទិ-
កាយកខ្មោឆបតាន ១ វណ្ណកាកខ្មោឆបតាន ១ បិយាលបុច្ឆិ-
យកខ្មោឆបតាន ១ អម្ពយាកខ្មោឆបតាន ១ ជគតិកា-
កខ្មោឆបតាន ២ វាសិទាយកខ្មោឆបតាន ១ មានភាព យុទ្ធ ។

ចប់ ទុទកាសនយិវត្ត ទី ២៤ ។

បញ្ជីសោ តុវិទ្យាយវិគ្គ
បឋមី តុវិទ្យាយកណ្តោបទាន

(១៤១) មីកលុត្រា ឬវេ អាសី អរញ្ញ កាណ១៤ មហា(១)
 តំ ទិស្វា រុដិវេនាយ(២) សឡស្ស អននិ អហំ ។
 ឯកនុតេ វេនា កាប្ប យំ ទានមននិ គណ
 ទុក្ខតំ ធាកិជាធាមិ តុវិទ្យាយិ ផលំ(៣) ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិទ្យាត្វាចិទ អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្ពិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនទិ ។
 ភត្តំ សុទិ អាយស្មា តុវិទ្យាយកោ(៤) ថេរេ
 វេនា កថាយោ អកាសិទ្ធាតំ ។

តុវិទ្យាយកណ្តោ អបទានំ សម្ពំ ។

ទុតិយី តាគពេសវិយកណ្តោបទាន

(១៤២) ធម្មិ អវេជ្ឈ(៥) កត្វាន វនមជ្ឈកហិ អហំ
 កេសវំ ឱសវំ ទិស្វា បព្វមក្កំ(៦) សឡដ្ឋិតិ ។
 ឧកោហតេហិ បក្កយ្ហ សិវេ កត្វាន អញ្ញសិ
 ទុទ្ធស្ស អភិរោចេសិ តិស្សស្ស លោកកទ្ធា ។

១ ម. កន្លែង ។ ២ ឧ. វិគ្គ ឬវេនាយ ។ ៣ ម. ធម្មស្ស និវំ ផលំ ។
 ៤ ម. តុវិទ្យាយកោ ។ ៥ ឧ. អវេជ្ឈ ។ ៦ ឧ. បក្កយ្ហ ។

តុវិទ្យាយវិគ្គ ទី ២៥

តុវិទ្យាយកណ្តោបទាន ទី ១

(១៤១) ក្នុងកណ្តោ ខ្ញុំកើតជាប្រាជ្ញប្រឹក ទៅក្នុងប្រាជ្ញ
 ខ្ញុំបានឃើញផ្នែកញាតិទោះ មានសប្បុរ្យក្របាច ហើយនាំ
 យកទៅប្រគេនដល់ប្រាសាទ ។ ក្នុងកប្បទី ៧១ អំពីកប្បទេ
 ក្នុងកាលនោះ ប្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឱ្យទាន ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃប្រាជ្ញកិញ្ញាណ ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហាកុ ៨ នឹងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ប្រាជ្ញខ្ញុំ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រម ប្រាកដថាជាការ មានភាយ បានសម្ព័ន្ធនៃ
 នាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ តុវិទ្យាយកណ្តោបទាន ។

តាគពេសវិយកណ្តោបទាន ទី ២

(១៤២) ខ្ញុំធ្វើក្នុងឱ្យមុតហើយ ដើរចូលទៅក្នុងប្រ
 បានឃើញដើមទ្រូង មានផ្កាកក់ ដែលនាំទ្រូងទាន
 ចុងភ្នំនី ខ្ញុំកាន់យកដោយវេទនា ធ្វើអញ្ជើរលើក្បួន
 បានចូលដល់ប្រាជ្ញខ្ញុំ ប្រោះនាមតិស្សៈ ជាលោកកុ ។

សុទ្ធិចំណី បុគ្គលិកយស្ស ឆបទានំ

ទ្វេនុកុត ឥតោ កម្មេ យំ ធម្មមកិរោមយំ(១)
 ធម្មតិ បាភិជាបាមិ កុទ្ធកូដាយិទំ ដលិ ។
 សត្តសត្តតិមេ កម្មេ សនោត្តរណបាមកោ(២)
 សត្តរតនសម្បទោ ធម្មវត្តិ មហាទ្វលោ ។
 ធម៌សង្កិណា ធមស្សោ វិមោក្ខាបិធម អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្កិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្ស ធាកកោសវិយោ មេតេ
 ឥតោ កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

នាមនាមិយម្ភេស្ស ឆបទានំ សម្បំ ។

តតិយំ នទ្ធិនកោសរិយត្ថោបទានំ

(១២៣) ជាតស្សវស្ស វេមជ្ឈេ វសាមិ ផលកុក្កដោ
 អថទ្ធីសំ ធរវធរំ កក្កទ្ធិ អនិលត្ថាសេ ។
 កុស្តោធម កោសវិ(៣) កយ្យ វិច្ឆសន្នេធម ធមតសា
 កុទ្ធស្ស អកិរោមសិ តិស្សស្ស លោកតទ្ធា ។

១ ប. ធម្មតិក្ខិយំ ។ ២ ប. ធមស្សវត្តិកយ្យិ សត្តកោសនាមកាធិ វិមេ យោ វស្សទ្ធិ ។
 ៣ ប. កោសវិ ។

សុទ្ធិចំណី បុគ្គលិកយស្ស ឆបទានំ

ក្នុងកម្មវិ ៧៦ កំណិកម្មនេះ គ្រោមហេតុវេលាខ្ញុំ បានប្តូរ
 គ្នា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះជាវេលាខ្ញុំប្តូរ ។ ក្នុង
 កម្មវិ ៧៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងគ្រី ព្រះនាមស្រីមាតុ-
 រណៈ ទ្រង់បរិច្ចារិយោយកែវ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសង្កឹម ៤ វិមាតុ ៨ ចិន្តកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឲ្យជាតំប្រាស្រ័យ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកេតុ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះនាមកោសរិយនេះ មានកាយ បានសម្រួលខ្ញុំ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។
 ចំ ធាននាមិយម្ភេស្ស ។

នទ្ធិនកោសរិយត្ថោបទានំ ទី ៣

(១២៤) ក្នុងកម្មវិ ខ្ញុំកើតជាសត្វទាត់ទឹក នៅក្នុង
 កណ្តាលជាតស្រី កាលនោះខ្ញុំបានឃើញ (ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ) ជា
 ទេវតាដ៏ច្រើន កំពុងស្តេចធ្វើកុម្មវិណៈទៅឲ្យដ៏កាកស ។
 ខ្ញុំបានចិត្តជ្រៅថា បានតាំងកោស (ផ្កាឈូក) ដោយចំកុ-
 ហើយប្តូរជាវេលាព្រះកេតុ ព្រះនាមសិស្សៈ ជាលោកកុ ។

បញ្ជី វិវិប្បិយត្ថេរាចារ្យ

ទ្រព្យកេ វិសោ កាច្យ យំ បុប្ផមភិច្ឆដយំ
 ទុក្ខតិ ឆារិជាឆាមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ដលំ ។
 កេសត្ថតិម្ហិ កប្បម្ហិ សត្តបត្តសធាមកោ(១)
 សត្តរកសម្បន្នោ ធក្កវត្តិ មហាព្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា កកសេរ្យ វិមោក្ខាបដ អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សម្ពិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនម្ហិ ។
 វិទុំ សុទិ អាយស្មា ធន្យិធកេសវិយោ ថេកេ
 វិសោ កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧប្បិសោយិយស្ស អចតានំ សម្ពុំ ។

បញ្ជី វិវិប្បិយត្ថេរាចារ្យ

(១៤៤) ទិណសវសធាសេរ្យោ និយ្យាតិ លោក-
 បាយកោ

វិវិប្បិ បក្កយ កុទ្ធស្ស អភិរោមយិ ។
 វិកាទុកេ វិសោ កាច្យ យំ បុប្ផមភិច្ឆដយំ
 ទុក្ខតិ ឆារិជាឆាមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ដលំ ។

១៥. សត្តរកសម្បន្ត ។

វិវិប្បិយត្ថេរាចារ្យ ទី ៤

ក្នុងកថា ៧២ អភិកប្បនេ ព្រោះហេតុដែល បុប្ផ
 ជា បុប្ផដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទេវតាដែលនៃកុទ្ធច្វាយ ។ ក្នុង
 កថា ៧៣ បុប្ផនៃកេសត្ថតិ ព្រោះសត្តបត្ត
 ប្រតិបត្តិការយោ ៧ ប្រការ មានក្នុងគ្រឹះ ។
 បដិសម្ពិទ ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៤ នេះ បុប្ផ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងលាសតា របស់ព្រះក្មេង បុប្ផ
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បុប្ផ ព្រះក្មេងកេសវិយោ មានកាយ បុប្ផ
 ត្រូវតាងតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចំ ឧប្បិសោយិយត្ថេរាចារ្យ ។

វិវិប្បិយត្ថេរាចារ្យ ទី ៤

(១៤៤) ព្រះលោកបាយក ទ្រព្យកេទុដ្ឋិយោ ជាមួយនឹង
 ព្រះទិណស្រកម្មយោនំ បុប្ផនៃកេសត្ថតិ វិវិប្បិយត្ថេរាចារ្យ
 ដែលព្រះក្មេង ។ ក្នុងកថា ៧១ អភិកប្បនេ ព្រោះហេតុដែល
 បុប្ផ ជា បុប្ផដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទេវតាដែលនៃកុទ្ធច្វាយ ។

សុទ្ធិបដិសេធ បុព្វបទកាយស្ស ឧបទានំ
 ចដិសម្ពិទ្ធា ធម្មស្ស វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិមេ
 ចន្សកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា វិទិបុច្ឆិយោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

វិវិជ្ជិយន្តេស្ស ឧបទានំ សមន្តំ ។

បញ្ចមំ កុដិជ្ជបក្កេរាបទានំ

(១៤៨) សិទ្ធកុស្តស្ស កកវតោ អហោសិ កុដិកោចកោ
 កាលន កាលំ ទ្ធវេសី^(១) ថសាញោ សេហិ ចាលិភិ។
 ចតុទ្ធកុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ កម្មមករិ តតា
 ទុក្ខតំ ចាភិជាតមិ ទ្ធវេសី^(២) ធម៌ ។
 ចដិសម្ពិទ្ធា ធម្មស្ស វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិមេ
 ចន្សកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា កុដិទ្ធវេសី^(៣) ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

កុដិជ្ជបក្កេស្ស ឧបទានំ សមន្តំ ។

១ ឬ. ទ្ធវេសី ។ ២ ឧ. ទ្ធវេសីសិទ្ធិ ។ ៣ ឧ. កុដិទ្ធវេសី ។

សុទ្ធិបដិសេធ បុព្វបទកាយស្ស ឧបទានំ
 ចដិសម្ពិទ្ធា ធម្មស្ស វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិមេ
 ចន្សកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា វិទិបុច្ឆិយោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ពុទ្ធកុតា ព្រហ្មវិបុល្លិយេនោ មាណយេ ពុទ្ធសាស្ត្រិកុតាថា
 តាំងនោ វោយប្រការវុទ្ធវេ ។

ចំ វិវិជ្ជិយន្តេកតោ ។

កុដិជ្ជបក្កេរាបទានំ ទី ៥

(១៤៩) ខ្ញុំជាអ្នកក្រសួង របស់ព្រះមហាក្សត្រ ព្រះ
 មាមសិទ្ធិខ្ញុំ ខ្ញុំជ្រាបពុទ្ធបដិសេធិវេសិយំ វោយវិវេសិយំ
 អសំកាលតាំងន្តិ ។ កុដិជ្ជបក្កេ ៤៤ អំពីកុស្តស្ស កុដិកាល
 នោ ព្រោះចោទវិវេសិយំ ខ្ញុំពុទ្ធសាសនេ ខ្ញុំមិនវិវេសិយំ
 ទុក្ខតំ នោវិវេសិយំ ។ ចដិសម្ពិទ្ធា ធម្មស្ស វិហោត្តា
 បិទ អដ្ឋិមេ ចន្សកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា កុដិទ្ធវេសី^(៣) ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ពុទ្ធកុតា ព្រះកុដិជ្ជបក្កេនោ មាណយេ ពុទ្ធសាស្ត្រិកុតាថា
 តាំងនោ វោយប្រការវុទ្ធវេ ។

ចំ កុដិជ្ជបក្កេកតោ ។

សន្តិ ធាតុបូជិតត្រៃវិជ្ជា
ឆ្នំ បន្តទាយករណ៍បទាន

[១៤៦] បរមេន ធម៌ដេន សិទ្ធកុស្ស មហេសិទោ
បន្តនាម មយា និទ្ធិ ឧទុក្ខតស្ស តាធិនោ ។
ឧត្តរុតេ វេតោ កម្មេយ យំ នាមធម៌ តនា
ទុក្ខតិ ចារិជាតាមិ បន្តនាមស្សនិ វេលំ ។
បដិសម្ពិទា ធម៌ស្សោ វិទោក្ខាបិច អដ្ឋិទេ
ឧទ្ធសិញ្ញា សន្តិកតា កតិ ទុក្ខស្ស សាសនន្តិ ។
វត្ថុ សុទ្ធិ កាយស្ស បន្តនាយោកោ យេវេ វេន
កាថាយោ អកាសិញ្ញាតិ ។

បន្តទាយករណ៍ ធម៌ ធម៌ ។

សន្តិ ធាតុបូជិតត្រៃវិជ្ជា

[១៤៧] ធិត្ថេ លោកតាដង្កិ សិទ្ធកុស្ស ឧត្តរេ
ឯកតាតុ មយា លទ្ធា ធិត្ថេធិទុស្ស តាធិនោ ។

បន្តទាយករណ៍បទាន ទី ៦

[១៤៦] ខ្ញុំបាទបិទ្ខុខ្លាត ដីក្រវែង បានប្រគេនប្រ
ដល់ព្រះមហេសី ព្រះនាមសិទ្ធក្លះ បានព្រះទ័យត្រង់ មិន
ញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៦ អំពីកម្មវិធី
ក្នុងកាលនោះ ព្រះមហេសីដល់ខ្ញុំ បានឲ្យបាន ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ខ្លួនអី នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។ បដិសម្ពិទា ៤
វិទោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់ឲ្យហើយ ។

បានឮថា ព្រះបន្តទាយករណ៍ បានរាយ បានសម្រេចខ្លួន
នាថាទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ធម៌ បន្តទាយករណ៍ ។

ធាតុបូជិតត្រៃវិជ្ជា ទី ៧

[១៤៧] កាលព្រះលោកតា ព្រះនាមសិទ្ធក្លះ ឧត្តមជាតិ
ពួកនេះ ត្រង់បរិវិទ្ធានហើយ ខ្ញុំបានព្រះភាគមួយអង្គ របស់
ព្រះសិទ្ធក្លះ ព្រះកន្តីប្រសើរដោយសព្វដើម្បី ជាភាគបុគ្គល ។

សុត្តនិបទ ខុទ្ទកនិកាយ សមគានិ

កាហំ ធាតុំ កហេត្វាន ពុទ្ធស្សានិ ធូតពុទ្ធលោ
 ចក្កវស្សេ ចរិចរិ ភិដ្ឋន្តិវំ នុត្តមំ ។
 ចតុន្ទវតេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ ធាតុមភិប្បជយិ
 ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ ធាតុចដ្ឋហនេ ធសី ។
 ចដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិនោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ចន្ទវិញ្ញា សង្ខិកាតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្តិ សុទំ អាយស្សា ធាតុប្បជកោ ដេវោ ឥតា
 កាជាយោ អកាសិត្តាតិ ។

នាទុក្ខនិកាយេ សមគានំ សម្ពុំ ។

អដ្ឋមិ សត្តសត្តលំបុប្ផប្បជិកត្តរាបទានំ

[១៤៨] សត្តសត្តលំបុប្ផានំ សិសេ កត្វានហន្តា
 ពុទ្ធស្ស អភិរេចេសី វេស្សក្ខមិ នុត្តមេ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ បុប្ផមភិប្បជយិ
 ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ បុប្ផមជាយិនំ ធសី ។

សុត្តនិបទ ខុទ្ទកនិកាយ សមគានិ

ខ្ញុំកាន់យកព្រះនាគុដោយ របស់ព្រះពុទ្ធជាដើរពង្ស តែព្រះ
 កាតិធិ ហើយបម្រើ អស់៨ ឆ្នាំ ដូចកាលបម្រើព្រះអង្គជា
 បុគ្គលទុក្ខ ជាតិពួកនោះ កាលទ្រង់ទ្រង់ព្រះជន្មនោះហើយ
 ដែរ ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧២ អំពីកថាខ្មែរ ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំបានប្តូរជាព្រះនាគ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខអី នោះជាផល
 នៃការបម្រើព្រះនាគ ។ បដិសម្ពិទា វិនោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទពូជ ព្រះនាគប្តូរជន្មនោះ បានកាយ បានសម្រស់ឲ្យកាតា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចចំ នាទុក្ខនិកាយេសានំ ។

សត្តសត្តលំបុប្ផប្បជិកត្តរាបទានំ ទី ៧

[១៤៩] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានត្រង់ក្នុងអំឡុងពេល ៧
 ក្រោយ ដាក់លើព្យាស ហើយប្តូរជាផលព្រះពុទ្ធ ព្រះនាគ
 វេស្សក្ខ ព្រះអង្គប្រសើរជាតិពួកនោះ ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១
 អំពីកថាខ្មែរ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយ
 ថ្នាំ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខអី នោះជាផលនៃការប្តូរថ្នាំ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ សមគន់

ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា តិម្ពិជាលបុច្ឆិយោ ដេវោ
ឥតោ កាជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

តិម្ពិជាលបុច្ឆិយោ សមគន់ សមន្តំ ។

ទសមំ ទុទ្ទាលទាយកញ្ជោបទានំ

[១៨៦] កុក្កុដោ ចាម ឆាមេន សយម្ហូ អបកដិកោ
លវេណី^(១) ទិក្ខុមិក្ខាន អនុច្យតោ មហានទី ។
ទុទ្ទាលកំ កហោក្ខាន សយម្ហុស្ស អនាសហិ
សិយតស្សុជុក្ខតស្ស ចសន្ទមនសោ គណ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កច្យេ យំ បុច្ឆមកិរោមយំ
ទុក្កតិ ចាភិជាចាមិ បុច្ឆនាទស្សិទិ ផលំ ។
ចដិសត្តិណ ធមស្សោ វិហោក្យាមិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សត្តិកតា កាតំ ទុទ្ទស្ស សាសនទ្ធិ ។
ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ទុទ្ទាលទាយកោ ដេវោ ឥតោ
កាជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

ទុទ្ទាលទាយកញ្ជោស្ស សមគន់ សមន្តំ ។

១. ឆ. វិចិត្រ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ សមគន់

បានព្វថា ព្រះតិម្ពិជាលបុច្ឆិយោ មានកាយ បានសម្រួល
នូវភាពតាំងខេ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ឈប់ តិម្ពិជាលបុច្ឆិយក្សោបទាន ។

ទុទ្ទាលទាយកញ្ជោបទាន ទី ១០

[១៨៧] ព្រះសយម្ហូ ប្រសិល្នះកំលេស មាននាមថា កុក្កុដោ
ស្តេចចេញអំពីព្រៃ បានដល់នូវស្ម័គ្រី ។ ក្នុងកាលនោះ
ខ្ញុំបានចិញ្ចឹមថ្វី កាត់យកក្នុងព្រៃក្ស ថ្វីយដល់ព្រះសយម្ហូ
ប្រទេសអ្នកស្រ្តីម មានព្រះទ័យច្រងំ ។ ក្នុងកម្សិ យា
អំពីកម្សិ នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វីយថ្វី ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដល់នៃបុព្វបទ ។ ចដិសត្តិ ៦ វិហោក្ស
៨ ទិវិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំង
សាសនា របស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្វថា ព្រះទុទ្ទាលទាយកញ្ជោស្ស មានកាយ បានសម្រួល
ភាពតាំងខេ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ឈប់ ទុទ្ទាលទាយកញ្ជោបទាន ។

ឧទ្ធាន៍

គុវរដ្ឋិណគមុគ្យិណ   វិវិកុដិដ្ឋបកោ
 បក្កោ   ធាតុសត្តលិយោ   ភិដ្ឋិ   ឧទ្ធាលកោ   ច
 សត្តត្ថិសតិ   កាដាយោ   គណិកាយោ   វិកាវិយិទិ ។
 ឧវិកាយិក្ខោ   ចក្កវិសោ ។

ឧទ្ធាន៍

គុវរដ្ឋិណគមុគ្យិណ ។   ធាតុសត្តលិយោ ។
 គុវរដ្ឋិណគមុគ្យិណ ។   វិវិកុដិដ្ឋបកោ ។   គុដិដ្ឋ-
 បក្កោ ។   បក្កោ ។   ធាតុសត្តលិយោ ។   ភិដ្ឋិ
 ។   សត្តត្ថិសតិ ។   កាដាយោ ។   គណិកាយោ ។   វិកាវិយិទិ ។
 ឧវិកាយិក្ខោ ។   ចក្កវិសោ ។

ចក្កវិសោ ។

ឆត្វិសតិមោ បោមកវិគ្គ

ចប់មិ បោមកត្ថេរាបទានំ

(១៨១) នេវលោកេ មិគោ សន្តោ វិបស្សិស្ស មហេ-

សិនោ

ធម្មំ សុត្តាន ធម្មិកោ(១) ឥមំ វាចំ អភាសហំ
ធមោ តេ បុរិសាជញ្ញំ ធមោ តេ បុរិសុត្តម
ពហុជ្ជនំ កាយសិ នេសេន្តោ អមតំ ចនំ ។
ឯកទុកេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ វាចំ អភណិ តនា
ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ ជាមបាយ ឥនំ ជលំ ។
ចជិសម្ពិទា ធមស្សោ វិហោត្តាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ទុក្ខស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ ភាយស្មា ជាមកោ ជេរោ ឥតា
កាជាយោ អភាសិតាតិ ។

បោមកត្ថេរាបទានំ សម្ពុំ ។

១ ឧ. សុណិ ចរោទិកោ ។

បោមកវិគ្គ ទី ២៦

បោមកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៨១) ខំជាទេវតាបំគានៅក្នុងទេវលោក បានស្តាប់ធម៌
របស់ព្រះពុទ្ធ ជាមហេសី ព្រះនាមវិបស្សិ បានចិក្ខុរីករាយ
ហើយបានពោល ដូរវត្ថុនេះថា បតិគ្រូព្រះអង្គជាបុរស
កាជាមេឃ្យ ខំស្នូមមស្តារ ចំពោះព្រះអង្គ បតិគ្រូព្រះ
អង្គជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ខំស្នូមមស្តារ ចំពោះព្រះអង្គ ព្រះ
អង្គសម្បែងខ្ពង់ខ្ពស់ គឺព្រះនិព្វាន វិនិច្ឆ័យជនច្រើន
(ឲ្យជល់ដូរគ្រើយគឺព្រះនិព្វាន) ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១ ឯក
កថានេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រះហេតុវិជលខំ បានពោល
វាចា ខំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាវិជលនៃការសរសើរ ។
ចជិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ ឯកកិញ្ញា ៦ នេះ ខំបាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពុំស្មាននា របស់ព្រះពុទ្ធ ខំ
បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រាថា ព្រះជាមករា បានពោល បានសម្បែងខ្ពង់ខ្ពស់ជា

ពុំស្មាននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

៣៦ បោមកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយ៍ ឯកសនទាយកណ្តោបទានំ (១)

(១៨២) វិជហិត្តា ទេវវណ្ណំ សករិយោ ឥនាកមី
 អនិកាវំ កក្កុកាមោ កុទ្ធសេដ្ឋស្ស ណាសទេ ។
 ទេវលោ ឆាម ឆាមេន បទុម្ពុសាវកោ
 តស្ស ភិក្ខុា មយា ទិដ្ឋា វិច្សសទ្ធនេ ទេតសា ។
 សតសយាស្ស ឥតោ កាច្យេ យំ កក្កុមករិ តឆា
 ទុក្កតិ ឆាភិជាឆាមិ ចិណ្ណាឆាតស្សិទំ ផលំ ។
 បដិសម្ពិទា ឆតស្សា វិមាត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
 ឆធស្សិក្ខា សម្មិកាតា កាតំ កុទ្ធស្ស ណាសទន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្សា ឯកាសទឆាយកោ មេរោ
 ឥមា តាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ឯកសនទាយកណ្តោបទានំ អបកំ ឆម្ពំ ។

តតិយ៍ បិកកប្បដិកណ្តោបទានំ

(១៨៣) អាទទោ ឆាម សម្ពុទោ សយម្ព អចកទិកោ
 អរោញោ បរិទិញាយិ អមទុស្សន្តិ កាទទេ ។

១ ភិក្ខុកាយកណ្តោបទានំ យុទ្ធសំយេវ ។

ឯកសនទាយកណ្តោបទានំ ទី ២

(១៨៤) ខ្ញុំប្រាមតំភិកិយា បុនេបេដិម្ពុរោទេទេតា
 ហើយមកក្នុងមនុស្សលោកនេះ ប្រាថ្នាខំធ្វើឲ្យកាកសាង
 ក្នុងសាសនាចរសំប្រាណុដ្ឋិប្រសើរ ។ មានសកែរបស់ប្រា
 បទុម្ពុត្តរៈ ឈ្មោះទៅលះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បុនេប្រាមតំ
 ផលំប្រាមទៅលះនោះ ។ ក្នុងកប្បទិមួយសិន អំពីកប្បនេះ
 ក្នុងកាលនោះ ប្រាមរោកុផលខ្ញុំបុនេធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិន
 ដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាលើខ្ញុំចិណ្ណាបុត ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមាត្ត ៨ ឆិកិកញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបុនេធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 តំសាសនា ចរសំប្រាណុ ខ្ញុំបុនេប្រាមតំហើយ ។

បុនេប្រាម ប្រាមឯកសនទាយកណ្តោ មានកាយ បុនេសម្ពិទ្ធស្ត
 តាថាតំនេះ ដោយប្រាកដយុទ្ធរ ។

យំ ឯកសនទាយកណ្តោបទានំ ។

បិកកប្បដិកណ្តោបទានំ ទី ៣

(១៨៥) ប្រាសយម្ពុសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ប្រាមាម
 កានុ ទ្រង់បរិទិញាក្នុងវិប្រាជំ ដែលមិនមានមនុស្ស ។

សុត្តន្តបិដក បុរាណិកាយ ឧបទាន

ទេវលោកា សីលាកម្មា ចិត្តិ កាត្វាទហំ ភតា
 សរីរំ តត្ថ ឈរោសិ សញ្ញាវត្ថុ អកាសហំ ។
 ឯកានុវតោ សីលោ កាច្យេ យំ កម្មមករិ ភតា
 ទុក្ខតិ បាភិជាទាមិ តុទ្ធច្វដាយំទិ ផលំ ។
 ចដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិទាត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ទធុរិកញ្ញា សច្ចិកតា កាតិ តុទ្ធស្ស សាសនច្ចំ ។
 សង្កំ សុទ្ធិ អយស្សា ចិត្តកត្វដកោ ទេវោ សីលា
 កាជាយោ អកាសិត្វាតិ ។

ចិច្ចព្រមព្រៀងធម្ម ឧបទានំ សម្ពុំ ។

ចម្ពុតំ ចម្បកប្បប្បិយត្ថេរាបទានំ

[១៧២] ហិមវន្តស្សវិទូរេ វិកោតោ ទាម(១) ចត្វោ
 តស្ស វេមជ្ឈេ វសតិ សមលោ កាវិតិទ្រិយោ ។
 ទិស្វាទ តស្សោចសមំ វិច្ឆសាទ្នេទ ទេតសា
 តិណិ កម្មកប្បប្បាចិ កហោត្វាទ សរោករិ ។

១ ឧ.វិភោ ៣៧។

សុត្តន្តបិដក បុរាណិកាយ ឧបទាន

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានដំណើរទៅលោកមកក្នុងទីនោះ ធ្វើជើងថ្កូវប្លែងជា
 សរីរៈផង ធ្វើសក្ការៈផង ក្នុងព្រៃនោះ ។ ក្នុងកម្មទី ៧០
 អំពីកម្មនោះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើ
 កុសលកម្ម ខ្ញុំទំនំដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះជាផល នៃកុម្ម-
 ប្លង់ ។ បដិសម្ពុតា ៤ វិទោក្ខ ៨ និងកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំ
 បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះគុដ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិត្តកប្បដកគេ មានកាយ បានសម្តែងនូវភាព

តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចិច្ចព្រមព្រៀងធម្ម ។

ចម្បកប្បប្បិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១៧២] មានក្នុងមួយរយៈកាលនោះ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត មាន
 សមណៈមួយអង្គ មានផ្រៀងស្រគត់ស្រគំ គង់នៅកណ្តាលភ្នំ
 នោះ ។ ខ្ញុំបានចិគ្គដ្រេថ្នាំ បានឃើញសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ របស់
 សមណៈនោះ ទើបកាត់យកដំបូក ឲ្យ ទង ចូលទៅកេងកាយ ។

ច្បាប់ សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ

ឯកទុក្ខតេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុច្ឆមភិរោចយំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ពុទ្ធច្វជាយំនំ ដលី ។
 ចដិសម្ពិទា ធមស្សន វិទោក្កាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធម្យកបុច្ឆិយោ ដេវោ ឥទា
 កាជាយោ អភាសិត្តាទិ ។

ច្បាប់ចម្រើនស្មេរស្ស អចានំ សមន្តំ ។

ចញ្ជមំ សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ

(១៧៧) កាលិកាវវ ជោតន្តិ ធិសិទ្ធិ បទ្បតន្តរេ
 សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ ពុទ្ធស្ស អភិរោចយំ ។
 ឯកទុក្ខតេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុច្ឆមភិរោចយំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ពុទ្ធច្វជាយំនំ ដលី ។
 ចដិសម្ពិទា ធមស្សន វិទោក្កាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ ទំ ៨

ក្នុងកថា ៧១ អំពីកថាខេន ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្តូរជា
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធច្វជាយំ ។ ចដិសម្ពិទា
 ៤ វិហាកុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះចេញកប្បិយភូរ មានកាយ បានសម្រួលខ្ញុំ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ច្បាប់ចម្រើនស្មេរស្ស ។

សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ ទំ ៥

(១៧៨) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មានស្ម័គ្ររឿង ដូច
 គ្នាកាលិកា ទ្រង់អង្គត្រង់ចន្លោះក្នុង ខ្ញុំបានក្លាយជាប្រទេស
 ដ៏ទង់ដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកថា ៧២ អំពីកថាខេន ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានប្តូរជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃពុទ្ធច្វជាយំ ។ ចដិសម្ពិទា ៤ វិហាកុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ភីត្តំ សុទ្ធិំ អាយស្មា សត្តនាដលិយោ ដេវោ ឥសា
កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

សុត្តនិកាយស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

ឆដ្ឋំ ទុបាហនទាយកញ្ជោបទានំ

[១៥៦] អរោសី ចន្ទោ ឆាម សម្ពុទ្ធស្សត្រដោ កត្តា
ឯកោតាហោ ឆយា ធិត្ថោ កោចិ សម្បជ្ជ មេ ភុវិ ។
ឯកាទុតេ ឥតោ កច្ឆេ យំ ចាទុំ អននិ តណ(១)
ទុក្ខតិ ឆាភិជាតាមិ ទុបាហនស្សនិ ផលំ ។
ចដិសម្ពិទា ចកសេព្វ វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
ចធសិកញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
ភីត្តំ សុទ្ធិំ អាយស្មា ទុបាហនទាយកោ ដេវោ
ឥសា កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

ទុបាហនទាយកញ្ជោស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

១៥. ធានី ទិវង្គតា ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

បាទព្វថា ព្រះសត្តបាដលិយោ ឆានាយុ បាទសម្ពុទ្ធស្ស
ភាវាទំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឯចំ សុត្តនិកាយស្ស អបទានំ ។

ទុបាហនទាយកញ្ជោបទានំ ទី ៦

[១៥៦] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឈ្នះចន្ទនេះ ជាបុត្ររបស់
ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំភ្ជាប់ស្បែកដើរមួយសម្រាប់ (ដោយបំណង
ថា) សូមព្រះអង្គញ្ជាតិពោធិញ្ញាលាទិសម្រេចផលខ្ញុំ ។ ក្នុង
កម្មវិធី ៧១ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំបានភ្ជាប់ស្បែកដើរ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
នៃស្បែកដើរ ។ ចដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ និងកតិញ្ញា
៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់
ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទព្វថា ព្រះទុបាហនទាយកញ្ជោ ឆានាយុ បាទសម្ពុទ្ធស្ស
ភាវាទំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឯចំ ទុបាហនទាយកញ្ជោបទានំ ។

សន្តិ មញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទានំ

[១៧៧] មញ្ញវិកំ ករិទ្ធាន រថិយំ ចជិចផ្កា
 អន្តសំ សមណានត្ថំ ភិក្ខុសង្ឃប្បក្កាតិ ។
 ចសន្តចិគ្គោ សុមោ ចរនាយ ទ បិទិយា
 ឧកោហត្ថេហំ ចក្កិយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោចយី ។
 ទ្រេនុតេ ឥនោ កថេជ្ឈ យំ បុច្ឆមភិច្ឆនយិ
 ទុក្កតិ នាភិជាតាមិ បុច្ឆម្ហាយិធិ ឥសំ ។
 ឥនោ តេសត្ថតិកថេជ្ឈ ឯកោ ភាសំ មហិមមិ
 ដោតិយោ នាម ចាមេន ឧក្កវត្ថិ មហាទ្វលោ ។
 ចជិសម្ពិយា ចតស្សោ វិហាក្ខាចិច អដ្ឋិទេ
 ចន្យភិញ្ញា សច្ចិកនា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនច្ចិ។
 ឥត្ថិ សុនំ ភាយស្មា មញ្ញវិប្បដិកោ ថេរោ ឥនា
 កជាយោ អកាសិគ្គាតិ ។

មញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទានំ សម្ពុំ ។

មញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទាន ទី ៧

[១៧៧] ខ្ញុំធ្វើឲ្យជាមញ្ញវិប្បដិក្ស (លើក្សេល) ហើយដើរ
 ទៅកាន់ប្រាសាទ បានឃើញព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរលើសជាងគ្នា
 សមណៈ បានពួកភិក្ខុសង្ឃចោមកមហិយ ។ ខ្ញុំមានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ ដោយបិទិយាដ៏ត្រូវលឺ ហើយ
 កាន់យកដោយដៃទាំងពីរ បូជាចំរាគាព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្ម
 ទី ៧២ អំពីកម្មនេះ ព្រោះហេតុផលខ្ញុំ បានបូជាដ៏ ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាផលនៃការបូជាដ៏ ។ ក្នុងកម្ម
 ទី ៧៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្មោះចក្រភ្នំមួយអង្គ
 ជាដំណើរផលដ៏ ព្រះនាមដោយនេះ ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសច្ចិទា ២ វិហាក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបាន
 ធ្វើឲ្យជាតំប្បសារហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ
 បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជា ព្រះមញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទាន បានសម្រេចផលជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទាន ។

បញ្ញត្តិលិខិត ប្រកាសកម្ម របស់
អង្គការ បណ្ណាល័យកណ្តាល

(១៩៨) បទប្បញ្ញត្តិ ភាគទី១១ អង្គ
 អណ្តាបណ្ណាល័យ ធិបតី
 ធានាសេ អនុប្បញ្ញត្តិ សិទ្ធិប្រើប្រាស់
 កាត់ ពុទ្ធសូត ចាតាសី ធានាសេបរិច្ចា
 ចក្ខុវិស័យ សេនា កម្ម
 ពុទ្ធិសាស្ត្រ ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 សម្រាប់សេនា ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 សម្រាប់សេនា ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា

១ ធានាសេបរិច្ចា ។

បណ្ណាល័យកណ្តាលទី ៨

(១៩៨) បទប្បញ្ញត្តិ ភាគទី១១ អង្គ
 អណ្តាបណ្ណាល័យ ធិបតី
 ធានាសេ អនុប្បញ្ញត្តិ សិទ្ធិប្រើប្រាស់
 កាត់ ពុទ្ធសូត ចាតាសី ធានាសេបរិច្ចា
 ចក្ខុវិស័យ សេនា កម្ម
 ពុទ្ធិសាស្ត្រ ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 សម្រាប់សេនា ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 សម្រាប់សេនា ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា

ធានាសេបរិច្ចា ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា
 ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា ។
 ធានាសី ធានាសេបរិច្ចា ។

ធានាសេបរិច្ចា ។

ឆវិមំ កុដិទាយកន្តោបទានំ

(១៧៧) វិមិទំ ចារិសធុត្វោ ក្រូធុលេ វសិ គណ
 ចន្តាសាលំ កវិទ្ធាន អណាសិ អបរាជិតេ ។
 ឯកទវុតេ ឥតោ កេច្ឆេ យំ ចន្តាកុដិកំ ធានា(១)
 ធុត្តតិ ធារិជានាមិ កុដិធានស្សិទំ ផលំ ។
 អដ្ឋង្គិសេ ឥតោ កេច្ឆេ សោធុសាសីសុ រាជិតោ
 សព្វតុ អភិវស្សិទិ វុទ្ធវេ ធានាវង្គិធា ។
 ចដិសង្កិទា ចតសេវា វិហាក្កាបិច អដ្ឋិទេ
 ចធុកិញ្ញា សង្កិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនង្គិ ។
 អង្គិ សុទំ អាយស្មា កុដិធាយកោ ថេរេ ឥហ
 កថាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

កុដិទាយកន្តោបទានំ ធានា ។

១៧. អំ ។

កុដិទាយកន្តោបទានំ ទី ៧

(១៧៨) កាលនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធប្រក្រតិវិចារ គង់នៅ
 ទៀបដល់រយំ ខ្ញុំក៏បានធ្វើបណ្ណសាលាថ្វាយដល់ព្រះសម្មា
 គ្រងឈ្មោះកិលេស ។ ក្នុងកថាទី ៧១ អំពីកថ្វយន្ត ក្នុងកាល
 នោះ ព្រះបោគវដល់ខ្ញុំបានថ្វាយបណ្ណកុដិ (ធុបស្សិក) ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះជាផលនៃការថ្វាយកុដិ ។ ក្នុងកថា
 ទី ៧៨ អំពីកថ្វយន្ត ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងឆ្នាំ ១៦ ជាង
 ព្រះនាមអភិវស្សិទ្ធជា ក្នុងលោកទាំងមូល ។ បដិសង្កិទា ៤
 វិហាក្កា ៧ ឯកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាកំច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះកុដិទាយកន្តោ មានកាយ បានសម្រេចនូវភាព

ទាំងនេះ អោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុដិទាយកន្តោបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មទានំ

ទសមី អន្តបច្ឆិយតោរាបទានំ

[១៦៦] សុវណ្ណវណ្ណំ សុទ្ធានុំ ធិសិទ្ធិ បព្វតន្តរេ
 ឱកាសយទ្ធិ វិសិយោ សិទ្ធិនំ សិទ្ធិនំ យថា ។
 អក្កជំ បុគ្គលាយ ឧបកក្កើ ទុក្កមិ
 ចសន្តចិត្តោ សុបទោ កុទុស្ស អភិរោធយី ។
 ឯកភ្នំសេ វិទោ កាច្យេ យំ បុប្ផមកិប្បជយី
 ទុក្កតិ នាភិជាបាមិ កុប្បជាយិ ជសិ ។
 ចក្កវិសតិកប្បក្កិ អយោសិ មិគ្គយោកកោ(១)
 សន្តរាធសធិន្ទោ ចក្កវិភិ មហាពុលោ ។
 ចដិសន្តិណា ធម្មស្សោ វិទោ ក្កាចិម អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សដ្ឋិកាថា កតិ កុទុស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុដិ កាយស្ស អក្កប្បដ្ឋិយោ វេរោ ធិនា
 កាជាយោ អកាសិក្កាតំ ។

អន្តបច្ឆិយតោរាប ធម្មទានំ ធម្មទំ ។

១ ធម្ម. ធម្ម. ធម្ម. ធម្ម. ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មទានំ

អន្តបច្ឆិយតោរាបទានំ ទី ១០

[១៦៦] ខ្ញុំបាទឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស
 គង់នៅចន្លោះក្នុង ទ្រង់ភ្លឺស្រាវជ្រាវដោយស្ម័គ្រ ដូចអណ្តាតភ្លឺ ។
 ខ្ញុំកាន់យកគ្នាត្រូវដាក់ដល់កម្មនេះ ហើយចូលទៅក្រសែ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរជាងពួកនា ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីក
 រាយ បានចូលដល់ព្រះក្នុង ។ ក្នុងកម្មទី ១១ អំពីកម្មនេះ
 ព្រោះចោទដល់ខ្ញុំបានចូលដាក់ ខ្ញុំមិនដល់ស្តាប់ទុក្ខនិទានជា
 ផលនៃកុម្មវិជ្ជា ។ ក្នុងកម្មទី ២៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើត
 ជាស្រពចក្រភ្នំ ព្រះនាមមិគ្គយោកកោ ទ្រង់បរិច្ចរាវដោយ
 កែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចដិសន្តិកា ២ វិទោកុ
 ៧ ធិនិកិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះក្នុង ខ្ញុំបានប្រដិបត្តិហើយ ។

បានព្រម ព្រះអន្តបច្ឆិយតោរាប មានកាយ បានសម្រេចខ្លួនតាម
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ អន្តបច្ឆិយតោរាប ។

ទូទាំង

ដោយគោរព ភិក្ខុចិត្តកំ ធម្មគោរព សន្តបាដលី
នាទុមញ្ញិ ចណ្ណញ្ញ កុដិណោ អក្កបុត្តិយោ
កាដាយោ កណិកា ធម្ម ឯកត្តាឡិសមេវ ច ។

ថោមវិញ្ញោ ឡើសនិមោ ។

ទូទាំង

ដោយករណបទាន ១ ភិក្ខុនាយករណបទាន ១ ចំនក.
បូជករណបទាន ១ ធម្មកបូជិយរណបទាន ១ សន្តបាដលី.
យរណបទាន ១ ទុបាហាននាយករណបទាន ១ មញ្ញិបូជក-
រណបទាន ១ ចណ្ណនាយករណបទាន ១ កុដិនាយករណ-
បទាន ១ អក្កបូជិយរណបទាន ១ មានគាថា ៤១ ដែលអ្នក
ប្រាជ្ញចំពើយក្នុងវិធីនេះ ។

ចប់ ថោមវិញ្ញោ ទី ៤៦ ។

សន្តវិសោ បទុមកេហវិគ្គ
 បឋមី អាកាសុក្ខិយិយត្រោបទានំ

(១៦០) សុវណ្ណវណ្ណំ សិទ្ធកំ កង្កំ អន្តរមណោ
 ផលជក្កេ ធុរេ កយ្យ ឧបកត្តិ ធនសភំ ។
 ឯកញ្ច បុច្ឆិ ធានេសុ តុទ្ធសេដ្ឋស្ស ចិក្ខុចិ
 ឯកញ្ច បុច្ឆិ បក្កយេ អាភាសេ ឧក្ខំបី អហិ ។
 ឧត្ថុវុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុច្ឆមភិច្ឆជយំ
 ឧត្ថតិ ធាភិជាធាមិ កុច្ឆនាធស្សំទំ ផលំ ។
 ឥតោ កត្តិសកច្បង្គំ(*) ឯកោ អាសិ មហិច្ឆតិ
 អន្តរិក្ខករោ ធាម ឧត្តវុតិ មហាត្ថលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធនេស្សា វិមោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
 ឧទ្យកិញ្ញា សច្ឆិកា កតិ តុទ្ធស្ស សាសនង្គំ ។
 ឥតិ សុទិ អាយស្សា អាភាសុក្ខិយិយោ ដេវោ
 ឥតោ កាជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

អាកាសុក្ខិយិយស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

* ឧ. ឧត្តិសកច្បង្គំ ។

បទុមកេហវិគ្គ ទី ២៧

អាកាសុក្ខិយិយត្រោបទានំ ទី ១

(១៦១) ខ្ញុំ(បុនយើញ) ព្រះសិទ្ធកម្មបុគ្គល្យ្រងំ មានវណ្ណៈដូច
 មាស កំពុងមិនទៅច្រើនវាមានពេលវេលា កំកាន់យកដាក់យក
 ២ ទង ចូលទៅក្រែក្រងជាធនសភា ។ ខ្ញុំដាក់ចុះទុកជាមួយ
 ទង ទៀតព្រះបាទនៃព្រះក្រុងប្រសើរ ហើយកាន់យកទុកជា
 មួយទងបោះឡើងទៅនាកាស ។ ក្នុងកម្មវិ ៧២ អំពីកម្ម
 នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានចូលជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
 នេះជាផលនៃការចូលជា ។ ក្នុងកម្មវិ ២៦ អំពីកម្មនេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្ថេរក្រវត្តិ មួយកង្កំ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះ
 នាមអន្តរិក្ខករៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហារ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះក្រុង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាកាសុក្ខិយិយស្ស មានកាយ បានសម្រេច

នូវព័ត៌មាននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អាកាសុក្ខិយិយត្រោបទានំ ។

ទុតិយ៍ ធរណីយ៍ធម្មបទានី

[១៦២] សិទ្ធកុត្តិ កកវតិ ចិទ្ធកុត្តិ ឧកសភេ
 ពោធិយោ វេទិកាយោហំ តេសំ មក្ខេសិ ពាវនេ ។
 ឧត្តរុត្តេ ឥតោ កាច្យេ យំ តេសំ មក្ខេយិ តទា
 ទុក្ខតិ ធាកិជាធានិ មក្ខេបាយ ឥទិ ឥសំ ។
 ឧត្តរិសេ ឥតោ កាច្យេ សុត្តរិ ធាម ទត្តិយោ
 សត្តរកេសម្បន្នោ ឧក្កវត្តិ មហាឡលោ ។
 មដិសម្ពិទា ឧតស្សា វិហោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឧប្បកិញ្ញា សុត្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា តេសមក្ខិយោ ថេរេ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ធរណីយ៍ធម្មបទានី អបកនំ សាម្បំ ។

ធរណីយ៍ធម្មបទាន ទី ២

[១៦២] កាលប្រោទប្រោទ ប្រោទសិទ្ធក្កៈ ជាតក-
 សកៈ បរិនិព្វានហើយ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានលាបប្រេងគ្រង់
 ទៀនកោងព្រឹក្ស ។ ក្នុងកញ្ចប់ ៧៤ អំពីកញ្ចប់នោះ ក្នុងកាល
 នោះ ប្រោទប្រេងដែលខ្ញុំបានលាបប្រេង ខ្ញុំទំនើវស្តាល់
 ទុក្ខតិ នេះជាវេលាវេលាប្រេង ។ ក្នុងកញ្ចប់ ៧៤
 អំពីកញ្ចប់នោះ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាប្រក្រតី ប្រោទប្រេង
 ត្រង់ចិប្បណិវេយវិករ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទា ៤ វិហោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងលាសទា របស់ប្រោទខ្ញុំ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ប្រះធរណីយ៍ធម្មបទាន បានកាយ បានសម្រេចខ្លួន

ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ធរណីយ៍ធម្មបទាន ។

សង្គ្រោះជំនាញ ប្រកាសនៃការងារ របស់
គណៈកម្មាធិការ អង្គប្រជុំយុវជនកម្ពុជា

[១៦៣] គិស្សស្ស ទោ(១)កករតោ កោតិយា ចានបុត្តោ
អង្គប្រជុំ មយា ធិន្ទំ ធរណីវុហេចានេ ។
ទ្វេវុតេ ឥតោ កក្សេ យំ ចន្ទមភិរោមយំ(២)
ទុក្ខតិ ធាតិជាធានំ កោតិប្បជាយំធិ ជសំ ។
ចញ្ជិសេ ឥតោ កក្សេ ទេវលោ ធាម ទត្ថិយោ
សត្តរតទសប្បញ្ញោ ធរណីវុ មហាទូលោ ។
ចជិសត្តិធា ធរស្សោ វិហោត្តាចិ ធិ អដ្ឋិមេ
ធរណីវុ ធរស្សោ កតំ ទុក្ខស្ស ធរស្ស ធិន្ទំ
ឥត្តំ សុតំ កយស្ស អង្គប្រជុំយោ វេរោ ឥតោ
កជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អង្គប្រជុំយុវជនកម្ពុជា សម្រាប់ ១៩៧១ ។

១ ធិ. ធិស្សស្ស ១ ២. ធិ. ធិស្សស្ស ១

សង្គ្រោះជំនាញ ប្រកាសនៃការងារ របស់
អង្គប្រជុំយុវជនកម្ពុជា ទី ៣

[១៦៤] ខ្ញុំបាទវាយក្បាច់អង្គប្រជុំ ចំពោះពាចិត្រិក្ស ដ៏
ធម្មត របស់ព្រះនាមព្រះកោតិយាធិស្សៈ ដែលជាយើ
ដុំយើងរាល់ ។ ក្នុងកម្រិត ៤២ ឆ្នាំកម្រិតនេះ ព្រះយោធុ
ដែលខ្ញុំបាទវាយក្បាច់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
ឥរិយាបថជាពាចិត្រិក្ស ។ ក្នុងកម្រិត ៤៨ ឆ្នាំកម្រិតនេះ
ខ្ញុំបាទកើតជាស្នេហាច្រកក្នុង ព្រះនាមទេវលោ គ្រឿងចរិយ្យណិ
ដោយវេរី ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសត្តិ ៤
វិហោត្ត ធិន្ទិក្ខ ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
ចំណីសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រជុំចិត្តហើយ ។
បាទពូកែ ព្រះអង្គប្រជុំយុវជន មានតម្លៃ បាទសម្រាប់ក្រុមគ្រូ
ចំណីនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អង្គប្រជុំយុវជនកម្ពុជា ។

បញ្ជី ទីបាយកន្ត្រៃបទាន

(១៦២) នេវត្តនោ អហំ សន្នោ ឱវុយ្យ ធម្មវី តនា
 ធម៌ថេ ធម្ម ចានាសី ធមសន្នោ សេហិ ចាលិហិ ។
 ធម្មន្តុវេ ឥតោ កាច្យេ យំ ធម៌ធម៌ តនា
 ធម្មតិ ចាភិជាតាមិ ធម៌ធម៌ស្សំធម៌ ធម៌ ។
 ធម្មធម្មាសកោ កាច្យេ ឃតោ អសី ធម៌ធម៌
 សធម្មធម្ម ធម៌ធម៌ ធម្មវត្តិ ធម៌ធម៌ ។
 ធម៌សម្មិទា ធម៌ស្ស វិហោត្តាធម៌ ធម៌ធម៌
 ធម្មកិញ្ញា សម្មិកតា កតំ ធម្មស្ស សាសន្តិ ។
 ឥតុ សុទ្ធំ អាយស្មា ធម៌ធម៌យកោ ធម៌ធម៌ ឥតា
 កតាយោ អកាសិក្ខតិ ។

ទីបាយកន្ត្រៃ បទាន សម្ម ។

ទីបាយកន្ត្រៃបទាន ទី ២

(១៦២) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏គំរាមទៅវា ចុះមកកាន់ផែនដី
 បានចិត្តជ្រៅ បានថ្វាយប្រទីបថ ដោយវិធីសេសស្អាត ។
 ក្នុងកញ្ជី ៤២ ក៏ក៏កញ្ជីនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានថ្វាយប្រទីប ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទេដោយសេ
 វៃការថ្វាយប្រទីប ។ ក្នុងកញ្ជី ៧៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រភ្នំ មួយអង្គ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមសម្មធម្ម ទ្រង់
 បានកម្លាំងច្រើន ។ ចរិសម្មិទា ២ វិហោត្ត ៥ ធម៌កិញ្ញា ៤
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពាក់ព័ន្ធសំបើយ ពាក់សាសនា របស់
 ព្រះក្នុង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិបើយ ។

បានឮថា ព្រះទីបាយកន្ត្រៃ បានកាយ បានសង្ខេបនូវគុណ
 ព័ន្ធនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ទីបាយកន្ត្រៃបទាន ។

សុត្តនិកាយ ប្រដាប់យស្ស អបគាម
បញ្ចមំ វិទ្យាលីទាយកត្តោបទានំ

(១២៥) ហិមវន្តស្ស អធិទ្ធរេ កេមា វា ឆាម ចក្ខុតោ
កម្មំ ចក្ខុតោធម្មិ សមណោ កាវិកិដ្ឋិយោ ។
វិទ្យាលីយោ(១) កហេត្វាធម៌ សមណស្ស អធាសហំ
អនុមោធិ មហាវិរោ សយេត្ត អចរាជិតោ
វិទ្យាលី តេ មម ធិញ្ញា វិទ្យសន្នេន ទេតសា
កថេ ធិក្ខត្តាធម្មិ ផលំ ធិក្ខត្តតំ កថ ។
ចក្កុវុតេ ឥតោ កម្មេ យំ វិទ្យាលីមធាសហំ
ទុក្ខតំ ឆាភិជាធម៌ វិទ្យាលីយោ ឥនំ ផលំ ។
មជ្ជិមគ្គិណា ធម្មស្សា វិហោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សន្និកតា កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥតុំ សុទំ អាយស្សា វិទ្យាលីធាយកោ វេរោ ឥតោ
កាតាយោ អកាសិក្ខតិ ។

វិទ្យាលីទាយកត្តោ អបគាមំ សម្មំ ។

១ អ. វិទ្យាលីយោ ។

សុត្តនិកាយ អបគាម
វិទ្យាលីទាយកត្តោបទានំ ទី ៥

(១២៥) មានក្នុងយុគ្រោះកេមសៈ ទៅជិតក្រហឹមតាខ្នុរ
ព្រះក្នុងសមណៈមួយអង្គ មានផ្ទៃយស្រកត់ស្រកត់ (គង់
នៅ) ក្បែរជើងភ្នំតោះ ។ ខ្ញុំយកដំឡូងវិដ្ឋា ទៅប្រទេស
ព្រះសមណៈ ឯព្រះសយម្ភ ជាមហាវិរៈ ទ្រង់ឈរចិលស
បានអនុមោទនាជា អ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយដំឡូងវិដ្ឋា
ដល់គាត់ ផលវៃធិរក្សាទ្រង់ដល់អ្នក ក្នុងកាលដែលអ្នក
កើត ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧២ ធិតិកម្មនេះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំបានថ្វាយដំឡូង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃ
ដំឡូងវិដ្ឋា ។ មជ្ជិមគ្គិ ២ វិហាក្ខ ៨ ធិតិកញ្ញា ២
នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យពាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិចត្តិហើយ ។

បានក្លាយជា ព្រះវិទ្យាលីទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្រេចខ្លួន
នាពាក់ឆ្នាំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឆ្នង់ មច្ចុទាយកន្តោបទានំ

[១៦៦] ចន្ទកាតាទនីតិដេ អយោសិ ទុក្ខសោ ភតា
 មហន្តំ មច្ចំ មក្កយ្ហ ឥន្ទុកុស្ស ឌុចិលោ អនំ ។
 ចក្កុទ្ធវិគេ ឥតោ កាម្យេ យំ មច្ចមននី ភតា
 ទុក្ខតំ ណភិជាណមិ មច្ចណាទស្សនី ជសំ ។
 មជិសម្ពំនា មគស្សោ វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ចន្ទកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ទុក្ខស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា មច្ចនាយកោ ថេរោ ឥហ
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មច្ចុទាយកន្តោស្ស មច្ចទានំ សម្ពន្ធំ ។

មច្ចុទាយកន្តោបទាន ទី ៦

[១៦៦] កុណិកាលនោ ខ្ញុំកើតជាសត្វអក ទៅលើគ្នា
 ស្មឹងចន្ទកាតា ខ្ញុំបានយកគ្រីដីធំ ថ្វាយដល់ព្រះមុនីព្រះនាម
 សិខន្ត ។ កុណិកយុទិ ៧២ អំពីកយ្យនេះ កុណិកាលនោ ក្រោ
 ហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយគ្រី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
 ផលនៃការថ្វាយគ្រី ។ បដិសម្ពំទា ២ វិហោក្ខ ៨ និងកតិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានភ្ញាក់ ព្រះមច្ចុទាយកន្តោ បានកាយ បានសម្រែកនូវភាព
 ទាំងនេះ ទោយប្រការដូច្នោះ ។

បច្ចុមច្ចុទាយកន្តោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ

នរោត្តមំ ជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ

(១២៧) ចន្ទភាគាណនីតិវេ អាសី វននេន ភគា
 សំនុត្តំ អន្ទសំ ពុទ្ធិ កច្ឆន្តិ អនិលញ្ញសេ ។
 អញ្ញសី បត្តហេត្វាណ ឱលោកេន្តោ មហាមុទិ
 សកំ ចំត្តំ បសារេត្វា អភិវទ្ធិ លោកោយកំ ។
 ចន្ទវុត្តេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ អវិទ្ធិ ធនសកំ
 ធុត្តតិ ធាកិជាធាមិ វទ្ធាយ ឥទំ ធសំ ។
 បដិសម្ពុតា ចតស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ធុត្តកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តំ ។
 ឥត្តំ សុទំ ភាយស្មា ជីវិតវិញ្ញាណ ជេនេ ឥហ
 កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ សម្ពុតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ

ជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ ទី ៧

(១២៧) កាលោនោ ខ្ញុំភាចិវេកុនិព្រៃ ក្សេរន្តោស្តីនំ
 ចន្ទភាគា បានឃើញព្រះកុទ្ធព្រះនាមសំនុត្ត និងមន្ទាវេទ្ធវិ
 ភកាស ។ ខ្ញុំនឹងអញ្ជើញ ហើយព្រះឲ្យកមិលព្រះមហាមុទិ
 ហើយញ្ញាណចំនួនបស់ខ្ញុំឲ្យជ្រះថ្លា បានថ្វាយបង្គំព្រះលោក-
 ភាយក ។ ក្នុងកម្មទី ៧២ កំភិកម្មនេះ ព្រោះចេតុវិជលខ្ញុំ
 បានថ្វាយបង្គំព្រះធនសកៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគតិ នេះ
 ជាសល់នៃការថ្វាយបង្គំ ។ បដិសម្ពុតា ២ វិហោត្ត ៨ និង
 ឥត្តកិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាច់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះកុទ្ធុ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ បានសម្ពុតនូវភាព

ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ ។

អង្គបិ សលទ្ធិប្បប្បិយតោរាជទានំ

[១៦៨] ចន្ទភាគាទទិភីវេ អយោសី កំឡោ ភតា
 វិចស្សី អនុសី ទុទ្ធំ វិសិជាលសមាគុលំ ។
 ចសន្ទចំតោ សុមោ ចរោយ ទ ចិគិយោ
 ចក្កយ សលទ្ធិ ធុច្ឆំ វិចស្សីស្ស ឱកិវិ អហិ ។
 ឯកទុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុគ្គមកំពូជយី
 ទុក្ខតិ ចាកិជាតមិ ទុទ្ធវជាយំទំ ជលំ ។
 មជិសន្តិទា ទតស្សោ វិមោក្ខាចិទ អង្គិមេ
 ទន្សកំញា សច្ឆិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសទន្តិ។
 ឥត្ថំ សុទិ អាយស្មា សលទ្ធិប្បប្បិយោ ថេរេ ឥតា
 កជាយោ អកាសិគ្គាតិ ។

សលទ្ធិប្បប្បិយតោរាជ អបទានំ សទ្ធិំ ។

សលទ្ធិប្បប្បិយតោរាជទានំ ទី ៨

[១៦៨] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏ដាក់ខ្លួន ទៅក្បែរទ្វារស្ទឹង
 ចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិចស្សី ទ្រង់បរិច្ចាលិ
 ដោយបណ្តាញគិរសី ។ ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ
 ដោយចិត្តយ៉ាងគ្រីល្អ បានកាន់យកក្បាលស្រស់ រោយរាយ
 ថ្វាយចំពោះព្រះវិចស្សី ។ ក្នុងកថាទី ៤១ អំពីកថាខ្លះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានចូលក្នុង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះ
 ជាសលទ្ធិពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ព័ត ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យាមា ព្រះសលទ្ធិប្បប្បិយតោរាជ បានកាយ បានសម្រុងខ្លួន
 នាពេលនោះ ដោយប្រកាស្តេច ។

ចប់ សលទ្ធិប្បប្បិយតោរាជ ។

សុទ្ធម្មនិទាន ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នវមិ ឧបាសគហសនិយត្តោបទានំ

(១២៧) ហិមវន្តស្ស វេទជ្ឈេ សរោ អាសិ សុចិទ្ឋិកោ
 តត្តាហិ វក្ខុសោ អាសិ ហេដ្ឋសីសោ ភយានិកោ ។
 អនុកាម្យតោ កាវុណិកោ វិចស្សិ លោកាយយកោ
 មមុទ្ធវិកុកាមោ សោ អាកញ្ញិមម សុទ្ឋិកោ ។
 ឧបាសតិ មហារិ ទេវទេវិ ធនសកំ
 អាសយា អភិចិក្ខុម្ម អវុទ្ឋិ សត្តុទោ អហិ ។
 ឯកានុវេតេ វិភោ កាច្យេ យំ វុទ្ឋិ បុរិសុត្តមិ
 ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ វន្តាយ វនិ ជសិ ។
 ចដិសម្ពិទា ធមស្សន វិទោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សុទ្ឋិកា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនទ្ឋិ ។
 វត្ថុ សុទិ អាយស្សា ឧបាសគហសនិយោ វេរោ
 វិហា កាយោ អភាសិទ្ឋាតិ ។

ឧបាសគហសនិយត្តោស្ស អបទានំ សម្ពុទ្ធំ ។

សុទ្ធម្មនិទាន ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឧបាសគហសនិយត្តោបទាន ទី ៧

(១២៧) មានស្រូវដែលធម្មតានិម្មិតហើយ ទៅកណ្តាល
 ព្រៃហិមពាន្ត ៦ខ្ញុំកើតជាពាក្យទឹកក្នុងស្រូវនោះ ជាអ្នកមាន
 ក្បាលសំយុងចុះគួរខ្លាច ។ ព្រះលោកនាយក ព្រះនាមវិច-
 ស្សី ទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានសេចក្តីករុណា ព្រាង
 នឹងស្រង់ខ្ញុំ ព្រះអង្គស្តេចនិមន្តមក ក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។
 ខ្ញុំ (ឃើញ) ព្រះមហាវិះ ជាទៅតាមគ្រែលើ ទ្រង់ជា
 ឧកសកៈ ស្តេចចូលមកហើយ ទើបខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ បាន
 ថ្វាយចង្ហែព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកថា ៧១ អំពីកថានេះ
 ព្រោះបោនវិសេស បានថ្វាយចង្ហែព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាបុរសប្រសើរ
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទោះជាដែល ខែកាថ្វាយចង្ហែ ។
 ចដិសម្ពិទា ៤ វិចារុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិចង្ហិហើយ ។

បានព្យា ព្រះឧបាសគហសនិយត្តោ មានកាយ បានសម្រេច
 ឱវត្តាជាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ឧបាសគហសនិយត្តោបទាន ។

ទស្សី ធរណីយធម្មបទានំ

[១៧០] សុវណ្ណវណ្ណា សក្កុទ្ធោ វិវស្សី ធាត

បាយកោ(១)

ធនីតិវេ	បិកោ	សត្តា	ភិក្ខុសង្ឃបុរាណុកោ ។
ធារិ	ធន	វិជ្ជតេ	កត្តុ សញ្ញាណិ ធម្មាណ្ណវេ
ធនិយោ	អភិទិក្ខុក្ខ		នារេសិ លោកេបាយកោ ។
ឯកានុតេ	និកោ	កេច្ឆេ	យំ ធារេសិ ទុក្ខនិ
ទុក្ខតិ	ធារិ	ធានា	ធារណាយ ធនំ ធនិ ។
ចជិសន្តិ	ធា	សេស្វ	វិខោក្ខាចិត មជ្ជិមេ
ធន្យកិញ្ញា	សច្ចិ	កតា	កតំ ភុទ្ធស្ស ណាសធន្និ ។
ឥត្ថំ	សុតិ	ភាយស្វា	ធារណិយោ ជេរោ ឥតា
កថាយោ	អភាសិ	ក្ខាតិ	។

ធរណីយធម្ម ធម្មទានំ យមន្តំ ។

១ ឧ. វិវស្សី វគ្គិណវរណនំ វិវស្សី ។

ធរណីយធម្មបទានំ ទី ៦០

[១៧១] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធរោ ភោគនាមកថាសាស្តា ព្រះនាមវិបស្សី
 ធានវណ្ណៈដូចធាន ធានភិក្ខុសង្ឃបុរាណុកោ ច្រើនបីតោវ
 ធានេស្មីនំ ។ ធានវិសម្រាប័ចម្បន្តកុស្មីនំ វិវេលធាន
 ធម្មនិវេនានភិទិធាន វេបិប្បិចញ្ញភិក្ខុស្មីនំ មកចម្បន្តព្រះ
 រោគនាមក ។ កុស្មីនយ្យិ ៧១ ភិក្ខុប្បវេន ព្រោះហេតុ
 វិវេលន្តំ បានចម្បន្តព្រះនរក្ខមសម្មាសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំមិនវិវេលស្គាល់
 ទុក្ខនិ នេរោជវេលាបេម្បន្ត ។ ចជិសម្ពិចា ២ វិខោកុ
 ឥនិឥតិញ្ញា ២ រេន ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 ណាសនា បេសំព្រះកុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮហ៍ ព្រះនេរោជវេនេ ធានកាយ កុសសម្មេន្តុតាថា

ទាំងនេះ ដោយព្រះការដ្ឋេន្ត ។

ធនំ ធរណីយធម្មបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុបបទ

ទុក្ខនិ

ទេក្ខុមិ គេសទន្ធិ ធម៌ ទិបដោ ធម៌ វិទ្យាលិដោ
មាត្រា ជកេ សលធុដោ រក្ខុសោ មរណោ នស
កជាយោ ខេត្តុ សង្ខារា តាធិសមេតាមេវ ធម៌ ។
ធម្មប្បចារិក្ខា ដង្ហើសោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុបបទ

ទុក្ខនិ

ភាវាសុតិច្ឆិយក្កេតបទាន ។ ភេសមតិយក្កេតបទាន ។
កុឡបទិយក្កេតបទាន ។ ទិបទាយក្កេតបទាន ។ វិទ្យា-
លិទាយក្កេតបទាន ។ មច្ចទាយក្កេតបទាន ។ ជវហ-
ន្ទិកក្កេតបទាន ។ សលទ្យប្បច្ឆិយក្កេតបទាន ។ ទុក្ខក-
ហាសនិយក្កេតបទាន ។ គរណិយក្កេតបទាន ។ ត្រូវ
ជា ១១ ឯភាវា ២១ លោកក្កេតប្រដូជ្ជានរាបៀយ
កនិវត្តនេ ។

ធម៌ ធម្មប្បចារិក្ខា ទី ២០ ។

អង្គវិសតិមោ សុវណ្ណតិក្ខោហានវិគ្គោ

បឋមំ សុវណ្ណតិក្ខោហានិយត្តោបទានំ

(១៧១) ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហានេត្វ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហានេត្វ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហានេត្វ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហានេត្វ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហានេត្វ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហានេត្វ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។

នត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា សុវណ្ណតិក្ខោហានិយោ ដេវេន
 វេទា កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

សុវណ្ណតិក្ខោហានិយត្តោ ឧបទានំ ធម្មតំ ។

សុវណ្ណតិក្ខោហានវិគ្គ ទី ២៨

សុវណ្ណតិក្ខោហានិយត្តោបទាន ទី ១

(១៧២) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រៅ បានក្លាយកាសនៈខ្លួន ដោយវេ
 របស់ខ្លួន គឺក្លាយខ្លួន ដើម្បីសម្រេចប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។
 ក្នុងកថាទី ៤១ អំពីកថានេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានក្លាយ
 ខ្លួន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួន ទេ ដោយសារខ្លួនខ្លួន ។ ក្នុង
 កថាទី ៦២ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានកើតជាគ្រូប្រគេងក្នុង ព្រះ
 នាមកសមៈ ទ្រង់បរិច្ចាណិដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទ្ធា ២ វិហារកុ ៨ មិនអត់ធ្ងន់ ៦ ទេ ខ្ញុំ
 បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកេតុ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុវណ្ណតិក្ខោហានិយត្តោ មានកាយ បានសម្រេច
 គួរគាប់ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ធម៌ សុវណ្ណតិក្ខោហានិយត្តោបទាន ។

សុទ្ធកិច្ចទិក ខ្មែរកំណាយស្ស អបទាន
ទុក្ខិយំ តិលម្មជ្ជិយញ្ញោរាជទានំ

[១៧២] មម សង្កប្បមញ្ញាយ សក្កា លោកក្កនាយកោ
មាធាមយេន កាយេន ឥទ្ធិយោ ឧបសង្កមិ ។
សក្ការំ ឧបសង្កន្តំ វិទ្ធិត្វា បុរិសុក្កមិ
ចសន្តចិត្តោ សុមនោ តិលម្មជ្ជិមនាសមំ ។
ឯកទុក្ខេ ឥតោ កាប្បេ យំ ធានមននិ តណ
ទុក្ខតិ ធារិជាធាមិ តិលម្មជ្ជិយនិ ផលំ ។
ឥតោ សោឡសកប្បម្ភិ កទ្ធិយោ ធាន(១) ទត្តិយោ
សក្កាគនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហាឡលោ ។
ចជិសម្ភិទា ទោស្សោ វិហោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ទឡេកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ។
ឥត្តំ សុទំ ភាយស្នា តិលម្មជ្ជិយោ ថេរោ ឥមា
កថាយោ អភាសិត្វាតិ ។

តិលម្មជ្ជិយញ្ញោរាជ អបទានំ សម្ពុំ ។

១ ច. ឥទ្ធិសោ ពាម ។

សុទ្ធកិច្ចទិក ខ្មែរកំណាយ អបទាន
តិលម្មជ្ជិយញ្ញោរាជទាន ទី ២

[១៧២] ព្រាសាស្តាជាគុណាយកក្កនិលោក ច្រើនប្រាប
នូវគម្រិះរបស់ខ្ញុំ បានស្តេចមកដោយកាយច្រូង សម្រេច
ដោយចិត្ត ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
ព្រាសាស្តា ជាបុរសប្រសើរម៉េចគេ ដែលកំពុងស្តេចចូលមក
ហើយថ្វាយល្ង មួយក្តាប់ ។ ក្នុងកប្បទិ ៧១ អំពីកប្បទះ
ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយល្ង ខ្ញុំមិន
ដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល ខែល្ងមួយក្តាប់ ។ ក្នុងកប្ប
ទិ ១២ អំពីកប្បទះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចច្រកក្តិ ព្រះនាម
គន្ធិយៈ ច្រើនប្រែហិដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
ច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិហោក្ខ ៨ ឱតិកកិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិលម្មជ្ជិយនេះ មាននាយ បានសម្តែងខ្ញុំភាព
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្លី តិលម្មជ្ជិយញ្ញោរាជ ។

ធាតុយំ បង្កោជិកិយត្ថោបទានំ

(១៧៣) មហាសមុទ្ធំ វិស្សាយំ វសតិ ចតុតន្តរេ

បុគ្គលានំ កាមហំ	ធម្មោជកមណសហំ ។
សិទ្ធកុស្ស មហាសិទោ	សយម្ពុស្សនុកម្មំទោ(*)
បុប្ផធម្មោជកំ ធាតុ	កម្មំ សក្កម្មំ មោធិហំ ។
តត្ថុវតេ ឥតោ កាច្យ	ធម្មោជកមនំ តតា
នុក្កតិ ធាតុវិទាមិ	ធម្មោជកស្សំទំ វសិ ។
បដិសម្ពិទា ធម្មស្សា	វិមោក្កាបិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សង្ខិកតា	កតំ តុទ្ធស្ស សាសនម្ពិទ
ឥតុំ សុទំ អាយស្មា	ធម្មោជកិយោ ថេរោ ឥតា
កថាយោ អភាសិគ្គាតិ ។	

បង្កោជិកិយត្ថោបទានំ សម្ពំ ។

* ឧ.សទ្ធសក្កាទុកម្មំទោ ។

បង្កោជិកិយត្ថោបទានំ ទី ៣

(១៧៤) ព្រាសមុទ្ធប្រទ្រង្គំ វសតិ ចតុតន្តរេ កស្រីយ
 មហាសមុទ្ធំ ខ្ញុំបាច្ចុវត្ថុបុណ្យ ក្រោករាជទុល ហើយ
 បុគ្គលានំ ប្រកបដោយ លុទ្ធានុប្រកបដោយ ផលព្រា
 សយម្ពុ ព្រាមាមសិទ្ធក្នះ ព្រាអង្គិស្វនិកម្មុវគុណំ ប្រទ្រ
 មាសេចក្តីអនុប្រាមហើយ បាទិកកយក្នុងវាសស្និ អស
 ម្មយកម្ម ។ ក្នុងកម្មទី ៧២ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ
 ព្រាមហេតុផលខ្ញុំ បាទថ្វាយប្រកបដោយ ខ្ញុំមិនផលស្គាល់
 ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃប្រកបដោយ ។ បដិសម្ពិទា ២ វិមោក
 ៨ ធាតុកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ចំណ
 លាសនា របស់ព្រាពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទព្រា ព្រាចង្កើតកិយត្ថោ មាតភាយ បាទសម្ពិទ្ធា

ភាពចំណេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបកាមំ
បដិច្ចំ អនុញ្ញាតទាយកត្តោបទានំ

(១៧២) កោណ្ឌញ្ញស្ស អតទោ វិភកកស្ស តាទិទោ
អកក្កសស្ស ចិក្កស្ស(១) ធិបបត្តស្ស ឈាយិទោ ។
សត្វនោហាតិវត្តស្ស សត្វលោកហិតេសិទោ
អនុញ្ញំ មយា ធិត្ថំ ធិបទិក្ខស្ស តាទិទោ ។
អបរិមេយ្យេ ឥតោ កម្មេ អនុញ្ញនមទាសហិ
ទុក្ខំ ធាតិជាធាតិ អនុញ្ញនស្សិធិ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណារសេ កម្មេ វិទេវា ធាម(២) ទត្ថិយោ
សត្តរតនសម្មម្ពោ ចក្កវត្តិ មហាទ្វលោ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្ស្ស វិទោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
ចន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ទុក្ខស្ស សាសនដ្ឋិ ។
ឥត្ថិ សុទិ វាយស្ស អនុញ្ញនធាយកោ មេរោ ឥទា
កជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អនុញ្ញកេយ្យាន្តេស្ស អបកាមំ ឈត្ថំ ។

១ ឃ. វាកាសសម្មចិក្កស្ស ។ ២ ឃ. ធិវេរា ធាម ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកាម
អនុញ្ញាតទាយកត្តោបទាន ទី ៤

(១៧២) ខ្ញុំបានផ្ទាយភ្នំបន្តក់ភ្នែក ដល់ព្រះមានគ្រូភោគ
ព្រះនាមកោណ្ឌញ្ញៈ ព្រះអង្គមានពន្លឺចេញច្រាស់ហើយ ជា
ភាគិបុគ្គល មានព្រះទ័យមិនកាត្រក់ មិនមានដំណើរយើង
យូរអីកិរស ព្រះអង្គមានឈាម ប្រព្រឹត្តកត្តាទុក្ខវាហៈ
ទាំងពួង ទ្រង់ស្វែងកម្រយោជន៍ ដល់សត្វលោកទាំងពួង
ព្រះអង្គជាទិវង្គតសត្វដីទិវ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រ ។ ក្នុងកម្ម
ប្រមាណមិនបាទ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំ បានផ្ទាយភ្នំបន្តក់ភ្នែក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខកិ នេះ
ជាដែលខ្ញុំបន្តក់ភ្នែក ។ ក្នុងកម្មទី ១៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំ
បានកើតជាស្តេចប្រក្រតី ព្រះនាមវិរិយៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយ
កែវ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហាក្ខ
៨ ធិនិអភិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអនុញ្ញាតទាយកត្តោ មានកាយ បានសម្រួល
នូវភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អនុញ្ញកេយ្យាន្តេស្ស ។

បញ្ចម៌ ឯកញ្ញាល័យធូរាបទានំ

[១៧៨] ឧទុម្ពរ វសន្តស្ស ឆិយតេ ចណ្ណសន្តរ
 វុត្តាការសោ មយា និទ្ធា សមណស្ស មហេសិទោ ។
 តិស្សស្ស និបទិទ្ធស្ស លោកថាដស្ស កាធិទោ
 អញ្ញលិ ចត្តហេត្វា ន សន្តិ ចុច្ឆសន្តិ ។
 ទ្វេនវុត ឥតោ កាច្ឆេ យំ ករិ ចុច្ឆសន្តិ
 ឧត្តតិ បាភិជាបាមិ សន្តរស្ស ឥទំ ជលំ ។
 ឥតោ ចុច្ឆសកច្ឆម្ពំ អហោសិ មទុជាធិទោ
 ឯកអញ្ញលិកោ បាម ចក្កវត្តំ មហាពូលោ ។
 ចដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិទោត្តាមិច អដ្ឋមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនម្ពំ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្សា ឯកញ្ញាលិយោ ដេវោ ឥតា
 កជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ឯកញ្ញាល័យធូរាប មហានំ សម្ពំ ។

ឯកញ្ញាល័យធូរាបទាន ទី ៥

[១៧៩] ខ្ញុំបាទប្រគេនកុសលជាទីដៅ លើកប្រាសស្លឹក
 ឈើដែលខ្ញុំគាំដុក ដល់ព្រះសមណៈ (ព្រះនាមតិស្សៈ)
 ទ្រង់ស្ងួតកេតុវុណ្ណំ កាលគង់ទៅជិតដើមល្ងា ។ ខ្ញុំផ្គត់
 អញ្ញលិ ហើយក្រាបកម្រាបក្តី ថ្វាយព្រះទិស្សសម្មាសម្ពុទ្ធជា
 ធំជាងសត្វដើរពីរ ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ជាពាទិបុគ្គល ។
 ក្នុងកថាទី ៧២ អំពីកថាខេន ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើ
 កម្រាបក្តី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នោះឯដែលនៃកម្រាប ។
 ក្នុងកថាទី ១២ អំពីកថាខេន ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតី ជា
 ធំជាងពួកមនុស្ស ព្រះនាមឯកអញ្ញលិកៈ ទ្រង់ទានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហារ ៨ ទីធ្លីអង្គ ៦ នោះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាប់ស្របហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបាទប្រគេនហើយ ។

បានពូជ ព្រះឯកញ្ញាល័យធូរ ទានអាយុ បានសម្បែងដៅ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បឋ ឯកញ្ញាល័យធូរាបទាន ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឆ្នើ ប្រោតទាយកត្តោបទានំ

[១៧៦] សត្វាវំ ធម្មមារក្ខ សង្ឃក្ការិ មហោសិទោ
 ចោត្តទានំ មយោ ធិត្ថំ ធិត្ថិណោយេ អនុត្តរេ ។
 ឯកទុវុតេ វេតោ កម្មេ យំ កម្មមករំ កតា
 ទុក្ខតិ ចារិជាចាមិ ចោត្តទានសង្ឃិ ផលំ ។
 វេជិសម្ពិទា ធម្មសេនា វិហោត្តាចិច អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 វត្ថុ សុទិ ភាយស្នា ចោត្តទាយកោ វេរោ វេតោ
 កាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ប្រោតទាយកត្តោ អបទានំ សម្ពុំ ។

សត្តមំ បិណកប្បជិកត្តោបទានំ

[១៧៧] ចទ្ធកាកានធិតិវេ អនុសោតិ វជាមហិ
 សត្ត មាលុវុប្បាទិ ចិតកាកោបយំ អហិ ។
 ធម្មទុវុតេ វេតោ កម្មេ ចិតកំ យំ អប្បជយំ
 ទុក្ខតិ ចារិជាចាមិ ចិតប្បជាយិទំ ផលំ ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ប្រោតទាយកត្តោបទាន ទី ៦

[១៧៦] ខ្ញុំប្រោតទាយកត្តោសាស្ត្រនិ ព្រះធម៌វេ ព្រះ
 សង្ឃនិ បានប្រគេតប្រោតទាន (សម្ពុត្តិកាលេ) ផលំ
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធសោ ជាទុក្ខិណោយេប្បក្កល ជំប្រសោ ។ កុត្ត
 កប្បទិ ៧១ វិភិក្ខយេន កុត្តកាលោនា ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃប្រោតទាន ។ ចរិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ វិភិក្ខយេ
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា ចេសំ
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះប្រោតទាយកត្តោ មានភាយ បានសម្រេចនូវ
 ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចរិ ប្រោតទាយកត្តោបទាន ។

បិណកប្បជិកត្តោបទាន ទី ៧

[១៧៧] ខ្ញុំដើរទៅកាន់ទីបណ្តោយទ្រង់ លើឆ្នេរស្ទឹង
 ចទ្ធកាកា ខ្ញុំបានយកក្រដាស ៧ ជាក់ប្រជាជើងប្តូរ ។ កុត្ត
 កប្បទិ ៧២ វិភិក្ខយេន ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្តូរជើង
 ប្តូរ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការប្តូរជើងប្តូរ ។

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

ឯកញ្ជីសេ ឥតោ កាច្សេ យំ អាណុវុទ្ធជាសហំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ អាណុវុស្ស ឥនំ ជលំ ។
 បដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ វិហោត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មភិញ្ញា សង្ខិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥត្តំ សុនំ អាយស្មា អាណុវុទ្ធជាយកោថេរោ ឥតោ
 កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អាណុវុទ្ធជាយស្ស ឧបទានំ សម្ពុំ ។

ឥវិមំ បុណ្ណារិកញ្ជោបទានំ

(១៧៧) រោមសោ ជាម ធានេន សយម្ហុ សច្សកោ(១) តធា
 បុណ្ណារិកំ មយោ និទ្ធិ វិច្ឆុសន្នេន ទេតសា ។
 ធម្មន្ទុវេត ឥតោ កាច្សេ បុណ្ណារិកមននិ តធា
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ បុណ្ណារិកស្សនំ ជលំ ។
 បដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ វិហោត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មភិញ្ញា សង្ខិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។

១៧. សុទ្ធតោ ។

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

ក្នុងកញ្ជី ១១ អំពីកញ្ជីនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំ បានថ្វាយវត្សិក្ខុ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
 ផលវៃវត្សិក្ខុ ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានរៀប ព្រះកាលវិចារកត្តា មានកាយ បានសម្រួលវត្តភ្នំភាព
 តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អាណុវុទ្ធជាយស្ស ឧបទាន ។

បុណ្ណារិកញ្ជោបទាន ទី ៧

(១៧៧) ក្នុងកាលនោះ ព្រះសយម្ហុ ព្រះនាមរោមសៈ
 មានស្មើគ្នា ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយវត្តវាយុកស ។ ក្នុង
 កញ្ជី ៧៦ អំពីកញ្ជីនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានថ្វាយវត្តវាយុកស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃ
 ការថ្វាយវាយុកស ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ទស្សន៍ ពណ៌យន្តរាជ

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា បុណ្យកោ យេវោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បុណ្យកោស្ម ឆតាធិ សម្ពុទ្ធ ។

ទស្សន៍ ពណ៌យន្តរាជ

[១៨០] មហាបដិម្ពិ វិសមេ សេតុ កាវចិត្តិ មយា
កាលាត្តាយ លោកស្ស មសន្នោ សេហិ ចាលិតិ ។
ឯកទុក្ខេ ឥតោ កាច្យេ យិ សេតុ កាវចិត្តិ មយា
ទុក្ខតិ ចាភិជាធាមិ សេតុនាមស្សន្ធិ ផលី ។
មក្ខមញ្ញាសិគោ កាច្យេ ឯកោ អាសិ សមោកកោ(១)
សត្តាគណសម្មន្នោ ធម្មវត្តិ មហាត្ថលោ ។
មជ្ជិសម្ពុទ្ធា ធម្មស្ស វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
ធម្មវត្តិ ធម្មិកតា កាតិ ទុក្ខស្ស សាសន្តិ ។
ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា កាលាយោ យេវោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ពណ៌យន្តរាជ ឆតាធិ សម្ពុទ្ធ ។

១២. សមោកកោ ។

ពណ៌យន្តរាជ ទី ១០

បុណ្យកោ ព្រះបុណ្យកោ ឆតាធិ បុណ្យកោ បុណ្យកោ
តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពណ៌យន្តរាជ ។

ពណ៌យន្តរាជ ទី ១០

(១៨០) ខ្ញុំបានចង់ដឹងថា បុណ្យកោ គ្រងផ្លូវ
ដែលបានផ្អែក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឆ្លង ខែសត្វលោក
ដោយវិសេស ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧ អំពីកថាខ្មែរ ព្រោះ
ហេតុដែលខ្ញុំ បុណ្យកោ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខនេះ
ជាផលនៃការឱ្យស្តាប់ ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧ អំពីកថាខ្មែរ ខ្ញុំ
បានកើតជាស្តេចប្រក្រតីមួយអង្គ ព្រះនាមសាមាធិ ទ្រង់
បរិច្ចារិយដោយកែ ៧ ប្រការ បានក្នុងច្រើន ។ បដិ-
សម្ពុទ្ធា ៤ វិហារ ៨ ធម្មវត្តិ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យពាក់
ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
ហើយ ។

បុណ្យកោ ព្រះបុណ្យកោ ឆតាធិ បុណ្យកោ បុណ្យកោ
តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពណ៌យន្តរាជ ។

សុខ្ពង្សបិដក បុព្វកថាយស្ស អបទានំ

ទុទ្ធានំ

សោវណ្ណំ ភិលមុដ្ឋិ ច កង្កោដកក្កញ្ញមញ្ញលិ
ចោត្តកោ ធិតមាលុរោ ឯកមុណ្ណវិ សេតុនា
ទ្វេចត្តាឡិស កាថាយោ កណិកាយោ វិការិហិ ។

សុវណ្ណតិក្ខោហនវគ្គោ អដ្ឋវិសនិមោ ។
ឯកទសនំ កាលារិ ។

សុខ្ពង្សបិដក បុព្វកថាយ អបទាន

ទុទ្ធានិ

សុវណ្ណតិក្ខោហនិយភ្លេកបទាន ។ ភិលមុដ្ឋិយភ្លេកបទាន ។
ចង្កោដកិយភ្លេកបទាន ។ អក្កញ្ញមញ្ញយភ្លេកបទាន ។
ឯកញ្ញលិយភ្លេកបទាន ។ បេត្តតាយភ្លេកបទាន ។ ចិក-
កប្បដកភ្លេកបទាន ។ កាលុវិចាយភ្លេកបទាន ។ បុណ្ណវិក-
ភ្លេកបទាន ។ អរណិយភ្លេកបទាន ។ មានកថា ២២
ដែលអ្នកប្រាជ្ញប៉ះហើយ ។

ធនំ សុវណ្ណតិក្ខោហនវគ្គ ទី ២៤ ។
ធនំ កាលារិ ទី ១១ ។

ឯក្ខន្ធគ្លីលោ បណ្ណទាយកវិគ្គ
 បរមី បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៧១) បណ្ណសាលេ ឱសិដ្ឋោភិ បណ្ណកោដនកោដនោ
 ឧបវដ្ឋេត្វ មំ សន្តិ ឧបកញ្ចិ មហាវសិ ។
 សិទ្ធក្រោ លោកាចន្ទោតោ សទ្ធលោកាតិកំច្នៃកោ
 កស្ស បណ្ណំ មយា ធិដ្ឋិ ឱសិទ្ធស្ស បណ្ណសទ្ធកេ ។
 កក្កុទ្ធវតេ វតោ កាឃ្យ យំ បណ្ណមននិ កតា
 ទុក្កតិ ធាភិជាធាមិ បណ្ណនាទស្សិទិ ដលំ ។
 មជិសម្ពិទា ទតសេក្ខ វិហោក្កាមិទ អដ្ឋិមេ
 ទធស្សិកញ្ញា សទ្ធិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 វត្ថុ សុទិ អាយស្វា បណ្ណនាយកោ យេកេ
 វតោ កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ បទនំ ១

បណ្ណទាយកវិគ្គ ទី ២៧
 បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៧១) ខ្ញុំក្នុងយោគីក្នុងបណ្ណសាលា កំពុងបរិភោគស្វីក
 ឈើជាភោជន គ្រាន់ម្តងមហាវសិ រក្សាចម្ងល់មកកម្លែង
 ដែលកំពុងក្នុងយោ ។ គ្រាន់ម្តងគ្រាន់ម្តងសិទ្ធក ជាប្រតិបត្តិ
 លោក គ្រាន់ជាអ្នកក្សេ រុំសទ្ធលោកាតិកំវសំ ខ្ញុំបាន
 ថ្វាយស្វីកឈើចំពោះគ្រាន់ ដែលគ្រាន់នាំទៅលើក្រាល
 ស្វីកឈើ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧ អំពីកម្មវិធី ក្នុងកាលនោះ
 គ្រាន់ហៅដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្វីកឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្កតិ នេះជាដល់នៃការថ្វាយស្វីកឈើ ។ បរិសម្ពិទា ២
 វិហោក ៧ ធិនកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាលា របស់គ្រាន់ខ្ញុំ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា គ្រាន់បណ្ណទាយកត្ថេរា មានកាយ បានសម្តែងខ្ញុំ
 នាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ១

សុត្តនិកាយ បុរាណិយស្ស ធម្មបទ
ទុតិយំ ផលទាយកន្តោបទានំ

[១៨២] សំទេវសមសន្តោសោ ធរណីធរសាទិសោ(១)
វុដ្ឋហិត្វា សមាទិដ្ឋា កិក្កាយ មមុដ្ឋិកោ ។
ហរិភកំ អាមលកំ អដ្ឋិ ជដ្ឋិ វិភោជកំ
កោលំ កល្យាណកំ ពេលំ ជាវុសកម្មណាទិ ធម ។
សិទ្ធកុស្សុ មហេសិស្សុ សត្វលោកាទុកម្សិទោ
តត្វ សត្វំ មយា និដ្ឋំ វិច្ឆុសន្នោ ទេតសា ។
ទក្កន្តវតោ ឥតោ កាច្ឆេ យំ ជលំ មននំ តទា
ទុក្កតិ ធាកិជាធាមិ ជលទានស្សំទិ ជលំ ។
សត្តមញ្ញាសិកោ កាច្ឆេ ឯកាជ្ឈោ ធាម ទត្តិយោ
សត្តុកមសម្បន្តោ ទត្តវត្តិ មហាត្វលោ ។
ចជិសម្ពិទា ទតស្សា វិមោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
ទន្សកិញ្ញា សម្ពិកតា កតំ ទុក្កុស្សុ សាសនន្តិ ។
ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា ជលទាយកោ ថេរា ឥមា
កាថាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ផលទាយកន្តោស្ស ធម្មបទំ សម្ពុំ ។

១ ធម្ម. ធរណីសមសន្តោសោ ។

សុត្តនិកាយ បុរាណិយស្ស ធម្មបទ
ផលទាយកន្តោបទានំ ទី ២

[១៨២] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រូវបានសិទ្ធិ បានត្រូវទ័យសន្តោស
ស្មើដោយភ័ស្តុភារ ឬក៏ប្រហែលដោយធរណី ស្តេចចេញ
ចាកសមាគម យើងទ្រង់ស្តេចចូលទៅក្នុងដើម្បីកិក្ខា ។ ខ្ញុំ
បានចំគូជ្រះថ្លា បានច្រកទៅផ្ទៃឈើទាំងអស់នោះទេ ផ្ទៃសម័
កន្ទុកព្រៃ ស្វាយ ព្រឹក ផ្ទៃសម័តិកេតក៏ គម្រា កក់ខ្មៅ ស្រង់
ក្តៅ និងផ្ទៃមាត់ប្រាង ដល់ព្រៃឈើស្រង់នោះសិទ្ធិ ព្រះ
គង្គិយាសេចក្តីកន្ត្រោះ ដល់សត្វលោកទាំងអស់ ។ ក្នុង
កម្មវិធី ៧២ អំពីកម្មវិធី ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ ខ្ញុំបានដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទេវជាដែលខែ
ការថ្វាយផ្ទៃឈើ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៨៧ អំពីកម្មវិធី ខ្ញុំបាន
កើតជាស្តេចប្រក្កត្តិ ព្រះនាមឯកជ្រះ ទ្រង់បរិច្ចារិដោយ
កែវ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសម្ពិទា ២ វិមោក្ខ
៤ និងកិក្ខា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានរូបា ព្រះវេលាទាយកន្ត្រោះ បានកាយ បានសម្តែងនូវភាព
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

តតិយំ បបួគ្គមនិយត្តោបទានំ

[១៨៣] សិវំ យថា វនិច្ឆិ វិនិសកាជាវិយំ យថា
 កកុដំ វិលសន្តំ អាត្មន្តំ ឧវសភំ ។
 សិទ្ធកំ លោកមជ្ជោភំ សទ្ធលោកតិកិច្ចកំ
 អកាសំ បបួគ្គមនំ វិច្ឆ័យសន្និទ ចេតសា ។
 ចត្តន្ត្រតេ ឥនោ(១) កម្មេ បបួគ្គញ្ញំ ឧវសភំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ បបួគ្គមនិទំ ផលំ ។
 សត្តវិសេ ឥនោ កម្មេ ឯកោ អាសំ ផលាទិចោ
 បរិវារេតិ ធាមេទ ចក្កវត្តិ មហាព្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សេន វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ចឿកិញ្ញា សន្និកតា កតិពុទ្ធស្សសាសនន្តិ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា បបួគ្គមនិយោ ថេរោ ឥនា
 កាជាយោ អកាសំ គ្នាតិ ។

បបួគ្គមនិយត្តោបទានំ ឧបទានំ សម្ពុត្តំ ។

១ ឧ. ឯកនិទ្ទេសោ ។

បបួគ្គមនិយត្តោបទានំ ទី ៣

[១៨៤] ខ្ញុំខានចិត្តជ្រះថ្លា បានធ្វើនូវការក្រោកខ្ពស់ព្រះ
 សម្ពុត្ត ព្រះនាមសិទ្ធក្ខ ព្រះអង្គជាប្រតិបត្តិករលោក ជាអ្នក
 ក្សេមក្សាយលោកចាំឯក្នុង ទ្រង់ជាឧបសគ្គ ទ្រង់ស្តេចមក ដូច
 សត្វសិហៈគ្រាចំពៅក្នុងព្រៃ ឬដូចនិសកកាជាខ្សែ ឬក៏ដូច
 លំពែងថ្លាដំលូសល្ងន់ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧២ អំពីកម្មវិធី ក្នុង
 កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានក្រោកខ្ពស់ព្រះឧបសគ្គ
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការក្រោកខ្ពស់ ។ ក្នុង
 កម្មវិធី ៦៧ អំពីកម្មវិធី ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយ
 អង្គ ព្រះនាមបរិវារៈ ជាធំជាងផង ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទា ២ វិហាក្ខ ៨ និងកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ចាំឯសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យាបាល ព្រះបបួគ្គមនិយត្តោ មានកាយ បានសម្រួលនូវគាត់
 ចាំឯនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បបួគ្គមនិយត្តោបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ភគវគ្គ
បច្ឆុត្តំ ឯកបច្ឆ័យឆ្នោតទានំ

[១៨២] ឧក្ខុណ្ណិ ឧក្ខុរម្មិ ចិសារោ អាសហន្តនា
 អន្តសំ វិជំ តុទ្ធិ ចិកវិសិវំ កាលុមិ ។
 វិបស្សន្ស ទរក្កស្ស សត្វលោកហិកេសិទោ
 ឯកបច្ឆ័ មយោ ធិដ្ឋំ ធិបធិទ្ធស្ស តានិទោ ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កាម្មេ យំ បុប្ផមធនំ តតា
 ឧក្ខតិ ទាភិជាទាមិ តុទ្ធច្វាយិធិ ផលំ ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិហាក្ខាបិច អដ្ឋិទេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា ឯកបច្ឆ័យោ ថេរេ ឥតា
 កជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឯកបច្ឆ័យឆ្នោតទានំ សន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ភគវគ្គ
ឯកបច្ឆ័យឆ្នោតទានំ ទី ២

[១៨២] កាលនោ ខំកេតជាចិសារោត្រៃវិទ្យាខាងគ្រូ
 បានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទិសានិក្ខម្យនិក្ខម្យ ដូចជាព្រះ
 កាទិគ្យបានស្មើល្បឿន ។ ខំបានថ្វាយដ្ឋានមួយ ចំពោះព្រះ
 វិបស្សី ព្រះអង្គប្រសើរជាងនោះ ទ្រង់ស្វែងរកខ្លួនប្រយោជន៍
 ផលសត្វលោកទាំងពួង ព្រះអង្គជាចំជាងសត្វផ្សេងពីរ ប្រកប
 ដោយភាទិគុណ ។ ក្នុងកម្មវិ ៧១ គំពឹកម្យនេះ ក្នុងកាល
 នោះ ព្រោះចោតវិសេសខំបានថ្វាយដ្ឋាន ខំទិសវិសាល
 ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃធានុច្ឆ័យ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហាក្ខ ៨
 ធិនិកិញ្ញា ៦ នេះ ខំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា ចេសំព្រះគុដ្ឋ ខំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះឯកបច្ឆ័យឆ្នោត មានកម្ម បានសម្រួលផ្លូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បច្ឆុ ឯកបច្ឆ័យឆ្នោតទានំ ។

បញ្ជី មឃវិបុល្លិយត្ថេរាបទានំ

(១៨៧) ឧត្តនាទទិយោ តិរេ សយេត្ត អចរាជិតោ

សមាធិសោ សមាធិន្ទា វិច្ឆសន្ទា អនាវិលោ ។

ទិស្វា ធមសន្ទា សុចរោ សម្ពុត្តិ អចរាជិតំ

កាហំ មឃវបុច្ឆេន សយេត្ត ក្នុងយី កតា ។

ឯកានុភេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ ចុច្ឆមកិក្កនយី

ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ជលំ ។

ធមសម្ពិទា កតស្សោ វិលោត្តាមិទ អដ្ឋិមេ

ធម្មកិញ្ញា សង្ខិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនង្គិ។

ឥត្តិ សុទំ កាយស្វា មឃវបុច្ឆិយោ ថេរោ ឥតោ

កជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

មឃវបុច្ឆិយត្ថេរាស្ស អចរាជំ សម្ពុត្តិ ។

មឃវិបុល្លិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៨៨) ព្រះសយម្ពុ ដែលភ្នកមានផ្ទៃដីមិនបាន មាន

ឥទ្ធិយដីជាស្តារ មិនបានកករណ៍ ព្រះអង្គទ្រង់ចូលកាន់

សមាធិ ក្សេរន្ទស្មីនិម្មតា ។ កាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រុះ

ថ្វា មានចិត្តរីករាយ បានឃើញព្រះសម្ពុដែលភ្នកមានផ្ទៃដី

មិនបាន ហើយចូលព្រះសយម្ពុអង្គនោះ ដោយផ្កាមឃវ-

ត្រីក្ស ។ ក្នុងកម្រង ៧១ អំពីកម្រងនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ

បានចូលកាន់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកុទ្ធច្វាយ ។

ធមសម្ពុតា ៤ វិមាត្ត ៨ និងកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ

ឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបាន

ច្រកចិត្តហើយ ។

បានពូជ ព្រះមឃវបុច្ឆិយត្ថេរ មានកាយ បានសម្តែងឲ្យគាត់

តាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេង ។

ចប់ មឃវបុច្ឆិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស គបទានំ
ឆដ្ឋំ ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទានំ

[១៨៦] រដិយំ បដិច្ឆន្តិ អាហុតំ បដិក្កហំ
 ធិបទិដ្ឋំ មហាបាតិ លោកាជេដ្ឋំ ឧកសកំ ។
 ចក្កោសាជិយតស្សហំ(១) សព្វលោកាហិគេសិវោ
 ឧបដ្ឋាកោ មយា ធិន្នោ សិទ្ធកុស្ស មហេសិវោ ។
 បដិក្កហេត្វាន សម្មុទ្ធោ ធិយ្យានេសិ មហាមុទិ(២)
 ឧដ្ឋាយ អាសនា តម្លា ចក្កាមិ បាទិបាមុទោ ។
 ចតុន្ទ្រតេ ឥតោ កាម្យេ ឧបដ្ឋាកមទិ តណ
 ទុក្កតិ បាភិជាបាមិ ឧបដ្ឋានស្សិទិ ផលំ ។
 សត្តចក្កាសិកោ កាម្យេ ពលសេនសនាមកោ
 សត្តតនសម្បន្នោ ចក្កាវត្តិ មហាពូលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចតុស្សា វិមោក្កាមិច មដ្ឋិមេ
 ចដ្ឋកិក្កា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ។

១ម. ចក្កមិ សុតស្សហំ ។ ២ម. មហានិសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ គបទាន
ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៨៦] ខ្ញុំបានឃើញព្រះមហាភាគ ព្រះអង្គជាដំបូងសក្ក
 រដិសិ ជាប្បវិក្កិលោក ទ្រង់ជាឧកសកៈ ក្នុងទទួលខ្ញុំ
 គ្រឿងបូជា ស្តេចទៅតាមប្រក ។ ខ្ញុំបានថ្វាយឧបដ្ឋាកម្ភាតំ
 ដល់ព្រះមហេសិ ព្រះនាមសិទ្ធកុ ដែលខ្ញុំបានឱ្យគេទិដ្ឋ ព្រះ
 អង្គស្នូតកេន្ទ្រប្រយោជន៍ ដល់សក្កលោកបាទិក្កិ ។ ព្រះ
 សម្មុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញប្រសិ ទ្រង់ទទួលហើយប្រគល់ឱ្យខ្ញុំវិញ
 ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈនោះ មានព្រះក្រូប្រទេញទៅកាន់
 បាទិមិស ហើយទ្រង់ទៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទិ ៧៤
 អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយ
 ឧបដ្ឋាក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពត្តិ នេះជាដល់នៃការថ្វាយ
 ឧបដ្ឋាក ។ ក្នុងកប្បទិ ៧៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចចក្រវត្តិ ព្រះនាមពលសេនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែ
 វេ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហាកុ ៨
 និងអភិក្កា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សត្វម៌ អបទានិយត្តោបទានំ

ភំត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ឧបទ្ទាយិកោ ថេរោ ភំតា
កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ចេត្តិយិកត្តោស្ស អបទានំ សទ្ធគំ ។

សត្វម៌ អបទានិយត្តោបទានិ

[១៨៧] អបទានំ សុត្តោនំ កំត្តយិហំ មហោសិទ្ធិ
ចានេ ច សិវសា វទ្ធិ ចសន្ទោ សេហិ ចាលិហិ ។
ទ្វេនុកេ ភំតោ កាច្យេ អបទានំ ចកំត្តយិ
ទុក្ខតំ ចាភិជាតាមិ កំត្តនាយ ភំទំ ផលី ។
ចដិសង្កិទា ចតស្សោ វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
ចន្សកិញ្ចា សង្កិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនង្គំ ។
ភំត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា អបទានិយោ ថេរោ ភំតា
កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អបទានិយត្តោស្ស អបទានំ សទ្ធគំ ។

អបទានិយត្តោបទានំ ទី ៧

បានព្វថា ព្រះអបទានិយត្តោ មានកាយុ បានសម្តែងទូរភាព
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចេត្តិយិកត្តោបទាន ។

អបទានិយត្តោបទានំ ទី ៧

[១៨៧] ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា សម្តែងទូរអបទាន (រឿង) របស់
ព្រះសុគតទាំងឡាយ ព្រះអង្គស្វែងរកទូរគុណដឹង ហើយ
កំពុងបង្កើតព្រះបាទទាំងគ្នា ដោយក្សត្រិយ៍និវេសន៍របស់ខ្លួន ។
ក្នុងកថាខ្មែរ ៤២ អំពីកថានេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំ បានសម្តែង ទូរអបទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
នេះជាផលនៃការសម្តែង ។ ចដិសង្កិទា ២ វិចារុ ៨ និង
អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យពាក់ព័ន្ធរបស់ហើយ ទាំងសាសនា
របស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្វថា ព្រះអបទានិយត្តោ មានកាយុ បានសម្តែងទូរ
ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អបទានិយត្តោបទាន ។

សុខ្ពង់ធិរា ខុទ្ទកនិកាយស្ស អចតានំ
អដ្ឋមិំ សត្តាហមព្វជិំតត្ថោបទានិំ

[១៨៨] វិបស្សិស្ស កកវតោ សង្កេត សក្កតមាធិតោ
 ព្យសនំ មេ អនុច្យតំ ញាតិកេនា(១)ចុរេ អហុ
 បព្វជិំ ឧបកត្តានំ ព្យសនុបសមាយហំ
 សត្តាហារិរតោ តត្ថ សត្តសាសនកម្យតា ។
 ឯកានុតេ ឥតោ កាប្បេ យមចំ បព្វជិំ កតា
 ទុក្ខតិំ ធាតិជាធាមិំ បព្វជ្ជាយ ឥទិំ ដលិំ ។
 សត្តសដ្ឋិដ្ឋិតោ កាប្បេ សត្ត អាសុំ មហិច្ឆតិំ
 សុទេក្ខមាតិំ ញាយនិំ ធម្មវត្ថុំ មហាព្វលា ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ចន្យកិញ្ញា សច្ចិកាតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសននិំ ។
 ឥមំ សុទិំ អាយស្មា សត្តាហមព្វជិំតោ ដេកេ
 ឥមា កាជាយោ អភាសិក្ខាតិំ ។

សត្តាហមព្វជិំតត្ថោបទានិំ សច្ចំ ។

១ ឧ. ញាតិកេនា ។

សុខ្ពង់ធិរា ខុទ្ទកនិកាយ អចតានំ
សត្តាហមព្វជិំតត្ថោបទានិំ ទី ៨

[១៨៨] ក្នុងកម្មន មានព្រះសង្ឃរបស់ព្រះនាមព្រះភាគ
 ព្រះនាមវិបស្សិ ដែលទៅកាន់ឯមនុស្សធ្វើសក្ការៈ រាប់គោ
 ហើយ ខ្ញុំឯងក៏ដល់ខ្លះសេចក្តីវិទាស បានចែកចាតក្នុងញាតិ
 ខ្ញុំចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីទៅបំពុកក្រូចព្រោះសេចក្តីវិទាស
 នោះ ខ្ញុំគ្រេកអរក្នុងផ្ទះនោះ អស់ ៧ ថ្ងៃ ព្រោះប្រាថ្នា
 ចំពេញកិច្ចក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកម្មទី ៧១
 អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបួស ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខកិំ នេះជាផល ខែបព្វជ្ជា ។ ក្នុងកម្មទី
 ៦៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាភិ
 ជាម្ចាស់ដែនដី នៅឥតស្គាល់ថា ព្រះបាទសុខេត្តម្មៈដូចគ្នា
 ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្ត ៨ ឱតិក
 កិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យកំចាត់រស់ហើយ ចំណែកសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្វថា ព្រះសត្តាហមព្វជិំតត្ថោ មានកាយ បានសម្តែងខ្លះ
 នាថាចំណេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ សត្តាហមព្វជិំតត្ថោបទានិំ ។

នវិម ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោបទានំ

(១៨៧) វេទម្ពិទ្ធិតិ(១) មេ ធាមិ ចិត្ត សន្និ មមិ តធា
 មម ហត្ថំ កហោត្វា ឧបាទយិ មហាមុដិ
 ឥមេ មិ ឧទ្ធិសិយទ្ធិ ពុទ្ធា លោកក្កុយាយកា
 កេហិ ឧបដ្ឋិ សក្កុទ្ធិ ចសន្នា សេហិ ចាលិហិ ។
 ឯកត្ថិសេ ឥតោ កាច្យេ ពុទ្ធវេ ចវិចរី តធា
 ទុក្កិ ធាកិជាធាមិ ឧបដ្ឋាទស្សិទិ ផលំ ។
 កេវិសម្ពិ ឥតោ កាច្យេ ចតុរោ អាសុ ទត្ថិយា
 សមណុបដ្ឋកា ធាម កញ្ញវត្ថិ មហាទូលា ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោត្វា មិទ អដ្ឋិមេ
 ចឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥត្ថំ សុដិ អាមស្សា ពុទ្ធបដ្ឋាយិកោ ថេរោ ឥតា
 កាជាយោ អភាសិត្វាតិ ។

ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោបទានំ អបទានំ សទ្ធិ ។

១ ម. វេទម្ពិទ្ធិ ។

ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោបទាន ទី ៧

(១៨៧) កាលនោះ ខ្ញុំឈ្នះវេទម្ពិទ្ធិ ចំការបស់ខ្ញុំក៏ឈ្នះ
 វេទម្ពិទ្ធិដែរ ចំការខ្ញុំដ៏ក្រីក្រចូលទៅក្រែងមហាមុដិ ៦ក្រែង
 មហាមុដិ សម្រេចប្រាប់ខ្ញុំថា ព្រះពុទ្ធចំពឹងឲ្យយើង ជា
 អន្តរាយកក្កិលោក ខ្ញុំជ្រះថ្លា បានបម្រើព្រះពុទ្ធចំពឹងនោះ
 ដោយគោរព ដោយជ័យបង្គំខ្លួន ។ ក្នុងកម្សិទ្ធិ ៣១ អំពី
 កម្សិទ្ធិនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបម្រើព្រះ
 ពុទ្ធចំពឹងឲ្យយើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការ
 បម្រើ ។ ក្នុងកម្សិទ្ធិ ២៣ អំពីកម្សិទ្ធិនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រភត្តិ ៤ ជាតិ មានព្រះនាមសមណុបដ្ឋកៈដូចគ្នា ទ្រង់
 មានកម្លាំងច្រើន ។ ចមិសម្ពិទា ៤ វិហោត្វា ៨ មិនកតិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំបើយ ចំពឹងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោ មានភាយុ បានសម្រេចខ្លួន
 ភាពាចំពឹងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អថកាខ

ទសមី បុព្វង្គមនិយត្តោបទានំ

[១៧០] ទុល្លាសិទិសហស្សានិ បព្វជិដ្ឋ អកិញ្ចចា
 តេសិ បុព្វង្គនោ អាសិ ឧត្តមតុស្ស បតិយា ។
 សរកា សមោហា(១) ទេតេ វិច្ឆយន្តមទាវិលំ
 ឧបដ្ឋហិសុ សក្កចំ មសន្នា សេហិ ចាលិហិ ។
 ទិណសវា វន្តនោសា កកកិញ្ចា អបាសវា
 ជរិសុ មេត្តចិត្តន ឈយម្ហ អថវជិតា ។
 តេសិ ឧបដ្ឋហិក្ខាន ឈុត្តានិ មជិស្សតោ
 មរណញ្ច អទុច្ឆតា ទេវត្តញ្ច អតម្ហសេ ។
 ទត្តន្តវតេ ឥតោ កខ្សេ យំ សិលមទុចាលយិ
 ទុក្ខតិ ចារិជាចាមិ សញ្ញមស្ស ឥទំ ជលំ ។
 មជិសម្ពិទា ទតស្សា វិហោត្តាមិច មជ្ជិមេ
 ទឡកិញ្ញា សន្និកតា កកំ ទុទុស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឧ. សវា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អថកាខ

បុព្វង្គមនិយត្តោបទានំ ទី ១០

[១៧០] ពួកយើង ៨២.០០០ នាក់ មិនមានសេចក្តីភ័យ
 បានចូលហើយ ដើម្បីសម្រេចនូវប្រយោជន៍ដ៏ធំធេង ខ្ញុំឯង
 ជាប្រធាន របស់កុលបុត្រចាំនោះ ។ ឯកុលបុត្រចាំនោះនៅ
 មានកន្លែងមាហា ឯនោះចិត្តជ្រៅ បានបម្រើព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ដែលបានជ្រើសយក មិនមានករណ៍ ដោយការពេ
 ដោយផែរសំខ្លួន ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្បែរដែលក្នុងមា
 ដ្ឋានៗមិនបាន ព្រះអង្គជាព្រះទិណស្រព មានទោសៈខ្លាត់
 ចោលហើយ មានសោធន៍សក្តិច្នៃច្នើយហើយ មិនមានកា
 សវៈ ឯនឹងជួយមេត្តាចិត្ត ។ ពួកយើងបានបម្រើព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ចាំនោះ ដោយសេចក្តីកោតក្រែង លុះដល់ទោសៈក៏បាន
 ទៅកាន់អន្តរាគមន៍ទៅ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧២ អំពីកិច្ចខេ
 ប្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានរក្សាសិល ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួនកិ
 រោះជាដល់នៃការសង្រួមក្នុងសិល ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមាត្ត
 ៨ ទិសកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ក្បួន

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា បុត្តង្គមនិយោ ដេរោ ឥមា
កាជាយោ អកាសិត្តាតិ ។
បុត្តង្គមនិយោស្ស អបពានំ សម្ពុំ ។

ឧទ្ធានី

ចណ្ណំ ផលំ ឧត្តមិយោ ឯកបុច្ឆិ ច មាយរោ
ឧបដ្ឋានោ ឧបនាទត្ថ បត្តដ្ឋា ច ឧបដ្ឋិតំ ។
បុត្តង្គមោ ច កាជាយោ អដ្ឋតាធឿស កិត្តិតា ។
ចណ្ណកាយវិទ្ធា ឯព្វទ្ធិសោ ។

ក្បួន

បានព្វា ព្រាបុត្តង្គមនិយោ មានកាយ បានសម្ពុទ្ធិ
ភាពំទំនិរោ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចប់ បុត្តង្គមនិយោកថាន ។

ឧទ្ធាន

ចណ្ណតាយកត្តោបទាន ១ ផលតាយកត្តោបទាន ១
បុត្តង្គមនិយោកត្តោបទាន ១ ឯកបុច្ឆិយោកត្តោបទាន ១
មេឃបុច្ឆិយោកត្តោបទាន ១ ឧបដ្ឋាយិកត្តោបទាន ១
អបពានិយោកត្តោបទាន ១ សត្តាហបព្វដិទានកត្តោបទាន ១
ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្តោបទាន ១ បុត្តង្គមនិយោកត្តោបទាន ១ មាន
ភាព ៤៨ ដែលអ្នកប្រាជ្ញសម្រេចបានហើយ ។
ចប់ ចណ្ណកាយវិទ្ធា ទី ២៧ ។

តិសោ បិទកប្បជិកវគ្គា
 បឋមំ បិទកប្បជិកវគ្គោបទានំ

(១៧១) អដិកោ នាម នាមេន អហោសិ ក្រាហ្មណោ ភនា
 អាហុតិ យិដ្ឋុកាហោហិ នាមាមុប្បិ សមាធយេ ។
 ធលន្តំ ចិត្តកំ ធិស្វា សំទំនោ លោកាតទុនោ
 កញ្ច មុប្បិ សមាធភា ចិត្តកេ ឱកំរិ អហំ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាប្បេ យំ មុប្បមកិម្មជយំ
 ទុក្ខតិ នាភិជាតាមិ ពុទ្ធម្មជាយំនំ ផលំ ។
 សត្តវិសេ ឥតោ កាប្បេ សត្តាសុំ មទ្ធជាចិតា
 សុបដ្ឋលិតនាមា តេ កត្តាវត្តិ មហាពុលា ។
 បដិសម្ពិទា ភកស្សា វិហោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សដ្ឋិកាតា កាតំ ពុទ្ធស្សសាសនន្តំ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ចិត្តកម្មជកោ ថេរោ ឥនា
 កាជាយោ អហាសិក្ខាតិ ។

បិទកប្បជិកវគ្គោស្ស អបទានំ សមន្តំ ។

បិទកប្បជិកវគ្គ ទី ៣០
 បិទកប្បជិកវគ្គោបទាន ទី ១

(១៧១) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាត្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះអដិកៈ
 ខ្ញុំប្រាថ្នាចិត្តប្រជុំគ្នាជ្រឿនប្រជុំ បានប្រមូលផ្តុំផ្សេង ។ ។
 ខ្ញុំឃើញជើងប្តូរ ដែលកំពុងជ្រឿន របស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាម
 សិទ្ធិ ព្រះអង្គជាដៅពង្សវ័នសត្វលោក ហើយយកផ្តុំនោះមក
 រោយរាយចុះជ្រឿនជើងប្តូរ ។ ក្នុងកម្មទី ៣១ កំពើកម្មនេះ
 ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្រជុំផ្តុំ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកុម្មវិជ្ជា ។ ក្នុងកម្មទី ២៧ កំពើ
 កម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភត្តិ វិជិតិ ជាដំបូងក្នុង
 មនុស្ស ព្រះនាមសុបដ្ឋលិតៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទា ៤ វិហោកុ ៨ ធិនិអភិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះបិទកប្បជិកវគ្គ មានអាយុ បានសម្រួលផ្តុំ
 នាព័ទ្ធជាមេ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។
 ចប់ បិទកប្បជិកវគ្គោបទាន ។

ទុតិយំ បុប្ផនារកត្តោបទានំ

[១៧២] វិកាចិវណោ អាសី អនិទុក្ខុវាសិទោ
 អភិញ្ញា បត្ត ធិត្វតោ ចន្ទស្ស បរិមជ្ឈិកោ ។
 វិបស្សី លោកាមដ្ឋោតិ ធិស្វា អភិកតិ មមិ
 ចារិទ្ធកុកមុប្បាធិ ជារាសី សត្តុទោ អហិ ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កាម្យេ យំ បុប្ផអភិជារយំ
 ទុក្ខតំ ចាភិជាចាមិ ជារណាយ ឥទំ ជលី ។
 សត្តាសីតិម្ហិកោ កាម្យេ ឯកោ អាសី មហិបតិ
 សមន្តទរណោ ធាម ចក្កាវត្តិ មហាព្វលោ ។
 មជិសក្កិណា ចតស្សោ វិហោត្វាមិច អដ្ឋិមេ
 ចន្ទភិញ្ញា សច្ឆិកាតា កតិ ទុទុស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទិ អាយស្សោ បុប្ផនារកោ ថេរោ ឥហា
 តាថាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

បុប្ផនារកត្តោ អចតានំ សមន្តំ ។

បុប្ផនារកត្តោបទានំ ទី ២

(១៧២) ខ្ញុំស្យៀកសម្ពតំសម្បករោយំ ដណ្តចំសម្ពតំស្យកត្វា
 ញ្ញាភិអភិញ្ញា ៥ ឱ្យកើត ជាអ្នកស្តាប់អង្គុយព្រះចន្ទបុត្រ ។
 ខ្ញុំបានឃើញព្រះវិបស្សី ព្រះអង្គបិក្ខិលោក ដែលកំពុងស្តេច
 មកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំ ទើបខ្ញុំប៉ាន់ប៉ាន់ប៉ាន់គ្រឿងថ្វាយ
 ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្បទី ៧១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានប៉ាន់ប៉ាន់ថ្វាយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
 នេះជាផលនៃការប៉ាន់ប៉ាន់ ។ ក្នុងកប្បទី ៤៧ អំពីកប្បនេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភតិ មួយគត្តិ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះ
 នាមសមន្តទរណោៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិតា ៤
 វិទោកុ ៥ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យពាក់ច្បាស់ហើយ
 ចំណែកសា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យាបាល ព្រះបុប្ផនារកត្តោ មានអាយុ បានសម្រេចវិជ្ជា
 ភាពចំណេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បរិ បុប្ផនារកត្តោ ។

សុត្តនិបទ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ
គតិយំ ធូត្តនាយកញ្ជោរាបទានំ

[១៧៧] បុត្តោ មម ចត្វជិតោ កាសាយវសោ តទា
សោ ធិ ពុទ្ធកុសម្បត្តោ និទ្ទតោ យោកក្ខជិតោ ។
វិចិទត្តោ សកំ បុត្តំ អារាមំ(១) បច្ឆតោ មមំ(២)
និទ្ទតស្ស មហន្តស្ស ចិត្តកំ អកមាសបំ ។
បក្កយ្ហ អញ្ញលី តត្ថ វទ្ធិត្វា ចិត្តកំ អហំ
សេតច្ឆត្តក្ខ បក្កយ្ហ អារោចេសី អហំ តទា ។
ធកុទ្ធពុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធក្កមតិរោចយិ
ធកុតំ ធាតិជាធាមិ ធក្កនាទស្សំនំ ផលំ ។
បញ្ចវិសេ ឥតោ កប្បេ សត្ត អាសុំ ផនាធិថា
មហារហសធាមា តេ ធក្កវត្តំ មហាទ្វលា ។
បដិសម្ពិទា ធកស្សោ វិមាត្វាមិទ អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សន្និកតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥតុំ សុទ្ធិ អយស្មា ធក្កនាយកោ ថេរោ ឥតា
តាជាយោ អភាសំត្វាតិ ។

ធូត្តនាយកញ្ជោរាបទានំ សមន្តំ ។

១ ធន.អនមិ ។ ២ ធន.អហំ ។

សុត្តនិបទ ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
ធូត្តនាយកញ្ជោរាបទាន ទី ៣

[១៧៨] ក្នុងកាលនោះ កូនរបស់ខ្ញុំចូល ស្ងៀកសម្តែង
កាលយៈ កូនខ្ញុំនោះបានដល់កាលជាគ្រូពុទ្ធ ដែលសព្វ-
លោកបូជា បានបរិនិព្វានហើយ ។ ខ្ញុំស្រឡាញ់កូនរបស់ខ្ញុំ
ក៏ទៅកាន់ជើងប្តូរ របស់គ្រូពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាពូនរបស់ខ្ញុំ
ដែលបរិនិព្វានហើយ នៅខាងក្រោយភាព ។ កាលនោះ
ខ្ញុំផងអញ្ជូន ថ្វាយបង្គំជើងប្តូរគ្រូពុទ្ធនិរន្តរ ហើយខ្ញុំកាន់
ស្ងៀកច្រកថ្វាយ ។ ក្នុងកថា ៧៤ អំពីកថានេះ ព្រោះ
ហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាគ្រូ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះជា
ផលនៃការថ្វាយគ្រូ ។ ក្នុងកថា ២៧ អំពីកថានេះ ខ្ញុំ
បានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ ៧ ជាតិ ជាតិជាតិផង ព្រះនាម
មហាហេៈ ដូចគ្នា ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
វិមាត្វ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពាក់ព័ន្ធរស់ហើយ
កាំងសាសនា របស់គ្រូពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់បង្គំហើយ ។

បានឮថា ព្រះធូត្តនាយកត្រូវ បានកាយ បានសម្រែងឲ្យ
ភាពព័ន្ធនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ធូត្តនាយកញ្ជោរាបទាន ។

បញ្ជី សទ្ធសញ្ញាធម្មបទានំ

(១៧៤) អនុក្កកម្មិ អាទិថេ បសាទោ វិបុលោ អហុ
 ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស លោកម្មិ ខាតុការោ មហេសិទោ ។
 សទ្ធមស្សោសបំ(១) តត្ថ ឧ ឧ បស្សមិ តំ ជិទំ
 មរណញ្ច អនុប្បត្តោ ពុទ្ធសញ្ញាមនុស្សី ។
 ធាតុទ្រុត ឥតោ កម្មេ យំ សញ្ញាមលកី តទា
 ធុក្កតិ ខាភំជាតាមិ ពុទ្ធបដាយទំ ដលំ ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិមោក្ខាបិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្មិកាតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនម្ពិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សទ្ធសញ្ញាកោ ដេវោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

សទ្ធសញ្ញាធម្មបទានំ ធម្មបទានំ សម្ពិ ។

១ ឧ. យោសមស្សោសញ្ញា វិស្សាវិ ។

សទ្ធសញ្ញាធម្មបទានំ ទី ៤

(១៧៤) កាលព្រះអាទិក្សមិទានំ មេត្តិជ្រាវ
 យ៉ាងភ្នំ ចំពោះព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះកង្ខិតស្វរិកេត្តុកុល
 ដ៏ធំ កំរើតមានប្រកាស ក្នុងលោក ។ ខ្ញុំបានស្រឡាត្រូវ
 ប្រកាសថា ព្រះពុទ្ធត្រាស់ហើយ ក្នុងទីនោះ នៃខ្ញុំដ៏បាន
 ឃើញព្រះដ៏ស្រស់នោះឡើយ លុះដល់ខ្ញុំដ៏ធម៌មរណកាល
 ខ្ញុំបានចាប់ភ្នំកង្ខិតដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្មវិ ៧ កំពើកម្មនោះ
 ក្នុងកាលនោះ ព្រះមហេតុដែលខ្ញុំ បានឮពុទ្ធសញ្ញា ខ្ញុំមិន
 ដែលស្គាល់ខ្ញុំមិន នេះជាដល់នៃពុទ្ធបដាយ ។ បដិសម្ពិទា
 ៤ វិមោក្ខ ៨ ធម៌អភិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាប់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសទ្ធសញ្ញាធម្មបទានំ មានកាយ បានសម្រេចឲ្យភាព

ទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ចរំ សទ្ធសញ្ញាធម្មបទានំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទ
ចញ្ចមំ គោសិសនិក្ខេបកណ្ណបទានំ

(១៧៥) អាភមន្ទារា ធិក្កុម្ម កោសិសំ សទ្ធកិ មយោ
 អនុកោមិ សកំ កាម្មំ ចុត្តកម្មស្សនិ ដលំ ។
 អាណាធិយា វាគដវា សិទ្ធា សិយតាហោ
 អនុកោមិ សទ្ធមេតិ កោសិសស្ស វនិ ដលំ ។
 អហោ កាវំ ធម្មកាវំ សុទ្ធភេតុ សុកតំ មយោ
 សធម្មំ កកស្ស កាវស្ស ធម្មំ កលមក្សតិ ។
 ចក្កុទ្ធវេ វេតោ កាច្យ យំ សិសំ សទ្ធវិ អហំ
 ធុត្តតិ ធារិយានិ សទ្ធវស្ស វនិ ដលំ ។
 ធម្មសទ្ធកិកាច្យុត្តិ សុចតិដ្ឋិតនាមកោ
 ឯកោ អាសិ មហាតេជោ ចក្កុវត្តិ មហាតូលោ ។
 ធម្មិសទ្ធិនា ធម្មស្ស វិហាក្ខាមិម អដ្ឋិមេ
 ធុត្តកិញ្ញា សទ្ធិកតា កតិ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទ
គោសិសនិក្ខេបកណ្ណបទាន ទី ៥

(១៧៥) ខ្ញុំបានក្រាលក្រោលទ្រព្យចំរើន ចេញកំភិទ្ធារ
 ភាពម (ក្រុមចំរើនសង្ឃ) ខ្ញុំបានទទួលកុសលកម្មរបស់ខ្លួន
 នេះ នេះជាផលនៃច្បាប់ ។ ខ្ញុំបានទ្រព្យចំរើនចំរើនសំ
 គុំ គិរិសេនាជាដើម មានសុខដ្ឋេច្បាប់ ធិនិសេសិទ្ធក
 ជាព្រះវិញ្ញាណ នេះជាផលនៃក្រោលទ្រព្យចំរើន ។ ។
 គ្រឿងសក្ការៈជាសក្ការៈដ៏វៃវៃ ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយដោយ
 ប្រពៃ ចំរើនច្បាប់ក្នុងនិរ្តិយ គ្រឿងសក្ការៈដ៏វៃវៃដែលមួយ
 ចំណិននៃសក្ការៈ ដែលខ្ញុំធ្វើចំរើនសង្ឃឡើយ ។ ក្នុងកថា
 ទី ៧៤ កំភិទ្ធារនេះ គ្រោមហេតុដែលខ្ញុំ បានក្រាលក្រោល
 ទ្រព្យចំរើន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខនៃ នេះជាផលនៃក្រោល ។
 ក្នុងកថា ទី ៧៥ ខ្ញុំបានកើតជាស្លេចច្រកនិ មួយអង្គ ព្រះ
 នាមសុបបិដ្ឋិតៈ ទ្រង់បាននេជរច្រើន បានកម្លាំងច្រើន ។
 ចងិសទ្ធិតា ៤ វិហាកុ ៨ ធិនិកិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ចំរើនសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រគំបតិហើយ ។

ផ្នែក បទប្បញ្ញត្តិ

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា កោសិសិទិកោយកោ ថេរោ
ឥតា កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ធានីសិទិកោយស្មា អចរាមិ សម្ពុទ្ធ ។

ផ្នែក បទប្បញ្ញត្តិ

[១៤៦] បទ្បតេ ហិមវន្តិ អហោសិ កំទ្ធកោ គណ
អន្តសិ វិទិ ពុទ្ធិ ចិមវិសិវ កាណិមិ ។
ឧបេតោមិ គណ ពុទ្ធិ វិចស្សិ លោកោយកំ
ធម្មនំ គតិវ វាមិ ខានេ ឧសិក្ខាហិ គណ ។
ឯកវតេ ឥតោ កោយ យំ មទិ អតិម្មនយិ
ឧត្តិ យាភិជាមិ មន្តនយិទិ ថសិ ។
មទិសម្ពិទា ចតស្សា វិមាត្តាមិ អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សទ្ធិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា មន្តនយិកោ ថេរោ ឥតា
កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

បទប្បញ្ញត្តិ អចរាមិ សម្ពុទ្ធ ។

បទប្បញ្ញត្តិ ទំ ៤

បទប្បញ្ញត្តិ ព្រះភោសិសិទិកោយកោ ឧបេតោ បទសិទ្ធិ
ឧត្តិភាវតំនិមេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ ធានីសិទិកោយស្មា ។

បទប្បញ្ញត្តិ ទំ ៦

[១៤៦] កាលៈនោះ ខ្ញុំក៏ដាក់ចូល នៅពាក់ព័ន្ធកាត្ត
បុរេយេត្រសុទ្ធិ ព្រះអង្គប្រាសចាកបុរេយេតិកា ដូចជា
ព្រះភោសិសិទិកោយកោ ។ កាលៈនោះ ខ្ញុំចូលទៅលើព្រះ
ពុទ្ធ ព្រះបាទវិចស្សិ ព្រះអង្គជាមួយក្រុមសម្ភារៈ ហើយ
ស្រោចទូរ្យិមចក្កនិមិត្តស្នា លើព្រះបាទក្នុងកាលៈនោះ ។
ក្នុងកថា ៧១ និមិត្តនោះ ព្រះបាទវិចស្សិ ខ្ញុំបាត់បង់
ព្រះបាទ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខនិមិត្ត នេះដល់ទេកាលបើ
ព្រះបាទ ។ ចរិសម្ពិទា ៤ វិចេត្ត ៨ និមិត្ត ៦ នេះ
ខ្ញុំបាត់បង់ទូរ្យិមចក្កនិមិត្តស្នា ហើយ ព័ន្ធសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំបាត់បង់ហើយ ។

បទប្បញ្ញត្តិ ព្រះបទប្បញ្ញត្តិ ឧបេតោ បទសិទ្ធិឧត្តិភាវតំ
និមេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ បទប្បញ្ញត្តិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកថ

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកថ

[១៧៧] ឧបសាល្លកថា ខោតិ អហោសិ ត្រាហ្មណោ

គណ

កាណិ វណោកយ្ហ	លោកថាដំ ឧបសកំ
និស្វាណ វិទ្ធិ ខាទេសុ	លោកហុតិបដិក្ខុហិ
ឧសន្តិកំ ធី ញត្វា	តុទ្ធា អន្តរាយថ ។
កាណា អភិវិក្កុធម្ម	តុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរិ
ករុសិ កិក្ខុយិក្ខាណ	កថ្យំ សន្តិកំ ខោតិ ។
ទ្រេនុតេ ឥនោ កថ្យេ	យិ នេសមភិកិក្ខុយិ
តុក្កតិ ធាកិដាធាមិ	កិក្ខុយាយ ឥនំ ឧសិ ។
ធម៌សម្ពិទា ឥតស្សោ	វិហោត្វាបិទ អដ្ឋិទេ
ធម្មភិញ្ញា សន្តិកាតា	កតិ តុទ្ធស្ស សាសនន្ទិ ។
ឥត្តំ សុតិ អាយស្មា	នេសកិក្ខុកោ ថេរោ ឥនា

កាថាយោ អហោសិ ធាតិ ។

សេតិកិក្ខុនិកាយ អបកថ អបកថ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកថ

ទេសកិក្ខុនិកាយ ទី ៧

[១៧៧] ក្នុងកាលនោះ ភ្នំកែងជាត្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះ ឧបសាល្លកៈ ភ្នំដ៏ច្រើនទៅក្នុងក្រុង បានឃើញព្រះ លោកថាដំ ជាឧបសកៈ អ្នកទទួលផ្លូវគ្រឿងចូលរមសំសុត្ត- លោក ហើយភ្នំថ្វាយចង្កៀមព្រះបាទា ព្រះក្រុងច្រើន ជាភ្នំធានិក្ខុប្រដៅហើយ ពិស្តរណ៍ទៅ ។ ភ្នំចេញទាត ក្រុងនោះ ឯបានយកឥតដល់ព្រះក្រុងប្រសើរ ភ្នំបានសរ- សើរឡើយទេសនោះ ហើយពិរោធក្នុងធានស្និ អស់មួយ រាជ្យ ។ ក្នុងកថា ៧៦ ធីតាច្បារនេះ ព្រះហោត្តិវង ភ្នំ បានកាលសរសើរឡើយទេស ភ្នំធីតវងស្នាយច្រើន ទេសនិវេទនាការសរសើរ ។ ធីតាច្បារ ២ វិហោត្ត ៧ ធីត អភិញ្ញា ៦ នេះ ភ្នំបានធ្វើឲ្យពិភពស្ងប់ហើយ ពិភពសាសនា រមសំព្រះក្រុង ភ្នំបានប្រដៅហើយ ។

បានក្នុង ព្រះទេសកិក្ខុនិកាយ មានកាយ បានសម្រេចខ្លាំង ពិភពនេះ ហើយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សេតិកិក្ខុនិកាយ ។

អង្គប្រជុំ សាលាគមន័យព្រះរាជទាន

(១៩៨) បព្វតេ ហិមវន្តិ អយោសី លុទ្ធកោ តតា
 វិបស្សី អន្តសី ពុទ្ធិ លោកដេដ្ឋិ ឧកសភំ ។
 ឧបាសិក្ខាន សន្តុទ្ធិ វេយ្យាវទ្ធមកាសហំ
 សវណញ្ច ឧបាតញ្ជី ធិតទិទ្ធស្ស កាទិណោ ។
 ឯកទុវតេ ឥតោ កប្បេ យំ សវណំ អកញ្ចហំ^(១)
 ទុក្កតិ ធាតិជាតាមិ សវណាយ ឥទិ ផលំ ។
 ចដិសន្តិទា ធមស្សា វិហោក្កាបិច អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្និកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទិ អាយស្មា សវណគមនិយោ វេហេ ឥហ
 កាជាយោ អកាសិក្កាតិ ។

សាលាគមន័យព្រះរាជទាន សម្រាប់ ១

១ ឧ. សវណំ ចេតន្តយំ ។

សាលាគមន័យព្រះរាជទាន ទី ៧

(១៩៨) កាលោនោ ខ្ញុំកើតជាប្រាណព្រ ទៅតាភ្នំហិមពាន្ត
 បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គជាយូរឥតកំណត់
 ជាឧកសភៈ ។ ខ្ញុំទូលរទៅជិតព្រះសង្ឃ ធ្វើទូកប្រេម្រី
 ទាំងបានឃើញខ្លួនជាឧកសភៈ ផលសវណៈ (ក្នុងសំណាត់)
 វៃព្រះសង្ឃ ព្រះអង្គជាតំជាធិសត្វលើធិតា ប្រកបដោយនា-
 ទិគុណ ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ១១ អំពីកថាខ្មែរ ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំ បានផលសវណៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្កតិ ទេជាផលវៃ
 សវណៈ ។ ចដិសន្តិទា ២ វិហោក្ក ៨ ធិតិកិញ្ញា ២ ទេ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះសវណគមន័យព្រះ មានកាយ បានសម្រេច

ភាពទាំងទេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សាលាគមន័យព្រះរាជទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សច្ចានំ
ឥរិមិំ អម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

(១៧៧) ពេទសោ ឆាម ឆាមេន ឆានរោ ឥតិ វិស្សតោ
អម្ពចិណ្ឌោ មយោ ធិន្ទោ វិស្សិស្ស មហេសិយោ ។
ឯកានុតេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ អម្ពមននិ តតា
នុត្តតិ ឆាគិជាឆាមិ អម្ពឆានស្សិធិ ផលំ ។
មជិសម្ពិទា ចកស្សោ វិហោត្តាមិក អដ្ឋិមេ
ចន្យកិញ្ញា សន្និកាតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនន្និ ។
ឥតុំ សុធិ អាយស្មា អម្ពចិណ្ឌិយោ ថេរោ ឥទា
តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។
អម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរស្ស អច្ចានំ សម្ពំ ។

ទសមិំ អនុសំសារិកត្ថេរាបទានំ

(២០០) មិណ្ឌាយ កវណាឆាហំ វិស្សិ អនុសំ ធិធិ
ទស្សន្តកិក្ខំ អនាសិ ធិមធិទ្ធស្ស តាធិនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អប្បកម
អម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទិំ ៧

(១៧៧) ខ្ញុំ រយោរោមសៈ កែតស្មាលំពលំគ្នាថាខានៈ
ខ្ញុំ បានថ្វាយវត្ថុស្វាយមួយដុំ ដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សិ
ព្រះអង្គវិស្សនិកេត្តុគុណដីធំ ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១ អំពីកថាខ្មែរ
ព្រះហេតុផលខ្ញុំ បានថ្វាយវត្ថុស្វាយ ខ្ញុំ មិនដែលស្គាល់
ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយវត្ថុស្វាយ ។ បដិសក្កិទា ២
វិហោត្ត ៨ ធិនិកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំ បានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ព័ន្ធសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ បានប្រតិបត្តិហើយ ។
បានព្យាថា ព្រះអម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរ មានគោយុ បានសម្តែងនូវ
ភាពព័ន្ធនេះ ដោយប្រការដ្ឋិច្ឆេះ ។
យំ អម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ។

អនុសំសារិកត្ថេរាបទាន ទិំ ១០

(២០១) ខ្ញុំ បានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះនាមវិបស្សិ កំពុង
ព្រាថ្នាំចំលុំបាន បានថ្វាយចម្អិនមួយវែក ដល់ព្រះសម្មា
សម្ពុទ្ធព្រះអង្គព័ន្ធនៃសត្វជីវិត ទ្រង់ប្រកបដោយភាទិគុណ ។

១១៦

បសទ្ធិចិត្តោ សុមោ អភិវិទេសហំ តតា
 អនុសំសារយី ពុទ្ធិ ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា ។
 ឯកទុវតេ ឥតោ កម្មេ អនុសំសារយី អហំ
 ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ អនុសំសារយាជសំ ។
 បដិសម្ពិទា ធនស្សោ វិមោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា អនុសំសារិកោ ថេរោ ឥតា
 កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អនុសំសារិកោស្ស អបទានំ សមន្តំ ។

ឧទ្ធារណ៍

ចិត្តកំ ធាវិទត្តញ្ច សុទ្ធិ តោ សិសសន្តរិ
 បដិ បទេសំ សាណំ អន្តោសំសារិកោចិច
 សត្តកាធិសតាថាយោ(១) កណិកាយោ វិការិហិ ។

ចិត្តកម្មវិញ្ញា ធិសោ ។

១ ឧ. អន្តោសំសារិកោស្ស ធិសោ ។

១១៧

កាលនោ ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយចង្ហែ
 ពោលសរសើរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដើម្បីសម្រេចនូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់
 ខ្ពស់ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៦ អំពីកញ្ជ្រះនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានសរសើរព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃ
 ការសរសើរ ។ បដិសម្ពិទា ២ វិចិត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ២
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ប្រសប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់ចិត្តហើយ ។

បានឮថា ព្រះអនុសំសារិកោ មានកាយ បានសម្រេចនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អនុសំសារិកោស្ស ១ ។

ឧទ្ធារណ៍

ចិត្តកម្មវិញ្ញា ធិសោ ។ បុព្វបទកម្មវិញ្ញា ។ ធម្មតាយក-
 កម្មវិញ្ញា ។ សទ្ធសញ្ញា ។ តោសិសនិកេបកម្ម-
 វិញ្ញា ។ បទបុព្វកម្មវិញ្ញា ។ ទេសកិកម្មវិញ្ញា ។
 សណេតមនិយកម្មវិញ្ញា ។ អម្បប័ណ្ណិយកម្មវិញ្ញា ។ អនុសំ-
 សារិកកម្មវិញ្ញា ។ មានភាព ៤៧ ដែលភ្នកអ្នកប្រាជ្ញ
 រាប់ហើយ ។

ចប់ ចិត្តកម្មវិញ្ញា ១ ៣១ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទាន

អថ វិគ្គទានំ

កណិកាភោ ហត្ថិណោ អាសម្ពុទ្ធនកាសមី
 តុវិ ថោមកោ ទេវ ទក្ខេបំ សីសុបបាទំ ។
 បណ្ណោនោ ចិត្តមី ឆ កាថាយោ ទេវ សព្វសោ
 ឆត្តាវ ឆ សកាមីហ វកេចញ្ញាសទេវ ឆ ។
 កញ្ចុដិស សតា សព្វា ទ្វាសត្តតិ តទុត្តវិ
 តិស សកានំ បបាទំ កណិកា អត្តនស្ស្រីតិ ។

នធិយំ សនតំ សម្ពុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

មួយទៀត ទុទ្ធាននៃវិគ្គ

កណិកាបុប្ផិយវិគ្គ ។ ហត្ថិវិគ្គ ។ កាលម្ពុទ្ធនាយកវិគ្គ ។ ។ ។ ។
 កាលនាយិវិគ្គ ។ តុវិទាយិវិគ្គ ។ ថោមកវិគ្គ ។ ។ កេប-
 វិគ្គ ។ សីសុបបាទវិគ្គ ។ បណ្ណោនាយវិគ្គ ។ ចិត្តកប្បជវិគ្គ
 ។ កត្តវិគ្គនេះ មានគាថា ២៨១ ដោយសព្វគ្រប់ ។ គាថា
 ពាំងអស់ ១២៨ ផង លើសពីនោះ ៧២ ទៀតផង នៃបទ
 ១៣០ ដែលអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកឃើញនូវប្រយោជន៍ បាន
 រាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ សនព្រះ ទំ ៣១ ។

